
Shri Shiva Mahapuranam 23 Rudra Samhita ParvatikhandaH

శ్రీశివమహాపురాణమ్ ౨౩ రుద్రసంహితాయాం పార్వతీఖండః

Document Information

Text title : Shivapuranam 2.3 rudrasaMhita pArvatIkhaNDaH

File name : shivapurANam2rudrasaMhita3pArvatIkhaNDaH.itx

Category : shiva, purANa, shivapurANa

Location : doc_purana

Proofread by : Revathy Rajaraman and team members

Latest update : January 23, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 23, 2026

sanskritdocuments.org

శ్రీశివమహాపురాణమ్ ౨౩ రుద్రసంహితాయాం పార్వతీఖణ్డః

॥ శ్రీః ॥

॥ శ్రీసాంబసదాశివార్పణమస్తు ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧. ప్రథమోఽధ్యాయః । హిమాచలవివాహవర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

దాక్షాయణీ సతీ దేవీ త్యక్తదేహా పితుర్మఖే ।

కథం గిరిసుతా బ్రహ్మాన్ బభూవ జగదమ్బికా ॥ ౧ ॥

కథం కృత్వా తపోఽత్యుగ్రం పతిమాప శివం చ సా ।

ఏతన్మే పృచ్ఛతే సమ్యక్ కథయ త్వం విశేషతః ॥ ౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శృణు త్వం మునిశార్దూల శివాచరితముత్తమమ్ ।

పావనం పరమం దివ్యం సర్వపాపహరం శుభమ్ ॥ ౩ ॥

యదా దాక్షాయణీ దేవీ హరేణ సహితా ముదా ।

హిమాచలే సుచిక్రీడే లీలయా పరమేశ్వరీ ॥ ౪ ॥

మత్సృతేయమితి జ్ఞాత్వా సిషేవే మాతృవర్చసా ।

హిమాచలప్రియా మేనా సర్వర్షిభిరనిర్భరా ॥ ౫ ॥

యదా దాక్షాయణీ రుష్టా నాదృతా స్వతనుం జహౌ ।

పిత్రా దక్షేణ తద్యజ్ఞే సజ్గతా పరమేశ్వరీ ॥ ౬ ॥

తద్దైవ మేనకా తాం సా హిమాచలప్రియా మునే ।

శివలోకస్థితాం దేవీమారిరాధయిషుస్తదా ॥ ౭॥

తస్యామహం సుతా స్యామిత్యవధార్య సతీ హృదా ।
త్యక్తదేహో మనో దధ్రే భవతుం హిమవత్సుతా ॥ ౮॥

సమయం ప్రాప్య సా దేవీ సర్వదేవస్తుతా పునః ।
సతీ త్యక్తతనుః ప్రీత్యా మేనకాతనయాభవత్ ॥ ౯॥

నామ్నా సా పార్వతీ దేవీ తపః కృత్వా సుదుస్సహమ్ ।
నారదస్యోపదేశాద్వై పతిం ప్రాప శివం పునః ॥ ౧౦॥

నారద ఉవాచ ।

బ్రహ్మన్ విధే మహాప్రాజ్ఞ వద మే వదతాం వర ।
మేనకాయాః సముత్పత్తిం వివాహచరితం తథా ॥ ౧౧॥

ధన్యా హి మేనకా దేవీ యస్యాం జాతా సుతా సతీ ।
అతో మాన్యా చ ధన్యా చ సర్వేషాం సా పతివ్రతా ॥ ౧౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శృణు త్వం నారద మునే పార్వతీమాతురుద్భవమ్ ।
వివాహం చరితం చైవ పావనం భక్తివర్ధనమ్ ॥ ౧౩॥

అస్మ్యుత్తరస్యాం దిశి వై గిరీశో హిమవాన్మహాన్ ।
పర్వతో హి మునిశ్రేష్ఠ మహాతేజాః సమృద్ధిభాక్ ॥ ౧౪॥

ద్వైరూప్యం తస్య విఖ్యాతం జగ్గమస్థిరభేదతః ।
వర్ణయామి సమాసేన తస్య సూక్ష్మస్వరూపకమ్ ॥ ౧౫॥

పూర్వాపరౌ తోయనిధీ సువిగాహ్య స్థితో హి యః ।
నానారత్నాకరో రమ్యో మానదణ్ణ ఇవ ఊతేః ॥ ౧౬॥

నానావృక్షసమాకీర్ణో నానాశృంగసుచిత్రితః ।
సింహవ్యాఘ్రాదిపశుభిః నేవితః సుఖిభిః సదా ॥ ౧౭॥

తుషారనిధిరత్యుగ్రో నానాశ్చర్యవిచిత్రితః ।
దేవర్షిసిద్ధమునిభిః సంశ్రితః శివసమ్ప్రయః ॥ ౧౮॥

తపఃస్థానోఽతిపూతాత్మా పావనశ్చ మహాత్మనామ్ ।
తపస్సిద్ధిప్రదోఽత్యస్తం నానాధాత్వాకరః శుభః ॥ ౧౯॥

స ఏవ దివ్యరూపో హి రమ్యః సర్వాఙ్గుసుందరః ।
 విష్ణ్వంశోఽవికృతః శైలరాజరాజః సతాం ప్రీయః ॥ ౨౦॥
 కులస్థిత్యై చ స గిరిర్ధర్మవర్ధనహేతవే ।
 స్వవివాహం కర్తుమైచ్ఛత్ప్రేమదేవహితేచ్ఛయా ॥ ౨౧॥
 తస్మిన్నవసరే దేవాః స్వార్థమాచిన్త్య కృత్స్నశః ।
 ఊచుః పితౄన్నమాగత్య దివ్యాన్ప్రీత్యా మునీశ్వర ॥ ౨౨॥
 దేవా ఊచుః
 సర్వే శృణుత నో వాక్యం పితరః ప్రీతమానసాః ।
 కర్తవ్యం తత్తథైవాశు దేవకార్యేస్సవో యది ॥ ౨౩॥
 మేనా నామ సుతా యా వో జ్యేష్ఠా మఙ్గలరూపిణీ ।
 తాం వివాహ్య చ సుప్రీత్యా హిమాఖ్యేన మహీభృతా ॥ ౨౪॥
 ఏవం సర్వమహాలాభః సర్వేషాం చ భవిష్యతి ।
 యుష్మాకమమరాణాం చ దుఃఖహానిః పదే పదే ॥ ౨౫॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యాకర్ణ్యామరవచః పితరస్తే విమృశ్య చ ।
 స్మృత్వా శాపం సుతానాం చ ప్రోచురోమితి తద్వచః ॥ ౨౬॥
 దదుర్మేనాం సువిధినా హిమాగాయ నిజాత్మజామ్ ।
 సముత్సవో మహానాసీత్తద్వివాహే సుమఙ్గలే ॥ ౨౭॥
 హర్యాదయోఽపి తే దేవా మునయశ్చాపరేఽఖిలాః ।
 ఆజగుస్తత్ర సంస్మృత్య వామదేవం భవం ధియా ॥ ౨౮॥
 ఉత్సవం కారయామాసుర్దత్త్వా దానాన్యనేకశః ।
 సుప్రశస్య పితౄన్దివ్యాన్ప్రశశంసుర్హిమాచలమ్ ॥ ౨౯॥
 మహామోదాన్వితా దేవాస్తే సర్వే సమునీశ్వరాః ।
 సఙ్ఖగ్ముః స్వస్వధామాని సంస్మరన్తః శివాశివో ॥ ౩౦॥
 యౌతుకం బహు సమ్ప్రాప్య సువివాహ్య ప్రీయాం చ తామ్ ।
 ఆజగామ స్వభవనం ముదమాప గిరీశ్వరః ॥ ౩౧॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 మేనయా హి హిమాగస్య సువివాహో మునీశ్వర ।

ప్రోక్తో మే సుఖదః ప్రీత్యా కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ ౩౨॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
హిమాచలవివాహవర్ణనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨. ద్వితీయోఽధ్యాయః । మేనకాదీనాం సనకాదిభ్యః శాపప్రాప్తిః ।

నారద ఉవాచ ।

విధే ప్రాజ్ఞ వదేదాసిం మేనోత్పత్తిం సమాదరాత్ ।

అపి శాపం సమాచక్ష్య కురు సన్దేహాభజ్జనమ్ ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శ్శృణు నారద సుప్రీత్యా మేనోత్పత్తిం వివేకతః ।

మునిభిః సహ వక్ష్యేఽహం సుతవర్య మహాబుధ ॥ ౨॥

దక్షనామా మమ సుతో యః పురా కథితో మునే ।

తస్య జాతాః సుతాః షష్టిప్రమితాః సృష్టికారణాః ॥ ౩॥

తాసాం వివాహమకరోత్స వరైః కశ్యపాదిభిః ।

విదితం తే సమస్తం తత్ప్రస్తుతం శ్శృణు నారద ॥ ౪॥

తాసాం మధ్యే స్వధానామ్నిం పితృభ్యో దత్తవాన్సుతామ్ ।

తిస్రోఽభవన్సుతాస్తస్యాః సుభగా ధర్మమూర్తయః ॥ ౫॥

తాసాం నామాని శ్శృణు మే పావనాని మునీశ్వర ।

సదా విఘ్నహరాణ్యేవ మహామంజులదాని చ ॥ ౬॥

మేనానామ్ని సుతా జ్యేష్ఠా మధ్యా ధన్యా కలావతీ ।

అన్త్యా ఏతాః సుతాః సర్వాః పితృణాం మానసోద్భవాః ॥ ౭॥

అయోనిజాః స్వధాయాశ్చ లోకతస్తత్సతా మతాః ।

ఆసాం ప్రోచ్య సునామాని సర్వాన్కామాన్ జనో లభేత్ ॥ ౮॥

జగద్వన్ధ్యాః సదా లోకమాతరః పరమోదదాః ।

యోగిన్యః పరమా జ్ఞాననిధానాస్తాస్త్రిలోకగాః ॥ ౯ ॥

ఏకస్మిన్సమయే తిస్రో భగిన్యస్తా మునీశ్వర ।

శ్వేతద్వీపం విష్ణులోకం జగ్ముర్దర్శనహేతవే ॥ ౧౦ ॥

కృత్వా ప్రణామం విష్ణోశ్చ సంస్తుతిం భక్తిసంయుతాః ।

తస్థస్తదాజ్ఞాయా తత్ర సుసమాజో మహానభూత్ ॥ ౧౧ ॥

తదైవ సనకాద్యాస్తు సిద్ధా బ్రహ్మసుతా మునే ।

గతాస్తత్ర హరిం నత్వా స్తుత్వా తస్థస్తదాజ్ఞాయా ॥ ౧౨ ॥

సనకాద్యాన్మునీన్ దృష్టోష్టత్స్థుస్తే సకలా ద్రుతమ్ ।

తత్రస్థాన్సంస్థితాన్నత్వా దేవాద్యాల్లోకవన్దితాన్ ॥ ౧౩ ॥

తిస్రో భగిన్యస్తాస్తత్ర నోత్తస్థుర్మోహితా మునే ।

మాయయా దైవవివశాః శక్కురన్య పరాత్మనః ॥ ౧౪ ॥

మోహినీ సర్వలోకానాం శివమాయా గరీయసీ ।

తదధీనం జగత్సర్వం శివేచ్ఛా సా ప్రకీర్త్యతే ॥ ౧౫ ॥

ప్రారబ్ధం ప్రోచ్యతే వైవ తన్నామాని హ్యనేకశః ।

శివేచ్ఛయా భవత్యేవ నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౬ ॥

భూత్వా తద్యశగాస్తా వై న చక్రురపి తన్నతిమ్ ।

విస్మితాః సమ్ప్రదృశ్యైవ సంస్థితాస్తత్ర కేవలమ్ ॥ ౧౭ ॥

తాదృశీం తద్గతిం దృష్ట్వా సనకాద్యా మునీశ్వరాః ।

జ్ఞానినోఽపి పరం చక్రుః క్రోధం దుర్విషహం చ తే ॥ ౧౮ ॥

శివేచ్ఛామోహితస్తత్ర సక్రోధస్తా ఉవాచ హ ।

సనత్కుమారో యోగీశః శాపం దణ్ణకరం దదత్ ॥ ౧౯ ॥

సనత్కుమార ఉవాచ ।

యూయం తిస్రో భగిన్యశ్చ మూఢాః సద్వయునోజ్ఞితాః ।

అజ్ఞాతశ్రుతితత్త్వా హి పితృకన్యా అపి ద్రువమ్ ॥ ౨౦ ॥

అభ్యుత్థానం కృతం నో యో నమస్కారోఽపి గర్వితాః ।

మోహితా నరభావత్వాత్స్వర్గాద్ దూరా భవన్తు హి ॥ ౨౧ ॥

నరస్త్రియః సమ్భవన్తు తిస్రోఽప్య జ్ఞానమోహితాః ।

స్వకర్మణః ప్రభావేణ లభధ్వం ఫలమీదృశమ్ ॥ ౨౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య చ సాధ్వ్యస్తాస్తిస్రోఽపి చకీతా భృశమ్ ।
పతిత్వా పాదయోస్తస్య సమూచూర్నతమస్తకాః ॥ ౨౩॥

పితృతనయా ఊచుః

మునివర్య దయాసిన్ధో ప్రసన్నో భవ చాధునా ।
త్వత్ప్రణామం వయం మూఢాః కుర్మహే స్మ న భావతః ॥ ౨౪॥

ప్రాప్తం చ తత్ఫలం విప్ర న తే దోషో మహామునే ।
అనుగ్రహం కురుష్వాత్ర లభేమ స్వర్గతిం పునః ॥ ౨౫॥

బ్రహ్మోవాచ

శ్రుత్వా తద్వచనం తాత ప్రోవాచ స మునిస్తదా ।
శాపోద్ధారం ప్రసన్నాత్మా ప్రేరితః శివమాయయా ॥ ౨౬॥

సనత్కుమార ఉవాచ

పితృణాం తనయాస్తిస్యః శృణుత ప్రీతమానసాః ।
వచనం మమ శోకఘ్నం సుఖదం సర్వదైవ వః ॥ ౨౭॥

విష్టోరంశస్య శైలస్య హిమాధారస్య కామినీ ।
జ్యేష్ఠా భవతు తత్కన్యా భవిష్యత్యేవ పార్వతీ ॥ ౨౮॥

ధన్యా ప్రియా ద్వితీయా తు యోగినీ జనకస్య చ ।
తస్యాః కన్యా మహాలక్ష్మీర్నామ్నా సీతా భవిష్యతి ॥ ౨౯॥

వృషభానస్య వైశ్యస్య కనిష్ఠా చ కలావతీ ।
భవిష్యతి ప్రియా రాధా తత్సుతా ద్వాపరాస్తతః ॥ ౩౦॥

మేనకా యోగినీ పత్యా పార్వత్యాశ్చ వరేణ చ ।
తేన దేహేన కైలాసం గమిష్యతి పరం పదమ్ ॥ ౩౧॥

ధన్యా చ సీతయా సీరధ్వజో జనకవంశజః ।
జీవన్ముక్తో మహాయోగీ వైకుణ్ఠం చ గమిష్యతి ॥ ౩౨॥

కలావతీ వృషభానస్య కౌతుకాత్కన్యయా సహ ।
జీవన్ముక్తా చ గోలోకం గమిష్యతి న సంశయః ॥ ౩౩॥

వినా విపత్తిం మహిమా కేషాం కుత్ర భవిష్యతి ।

సుకర్మిణాం గతే దుఃఖే ప్రభవేద్ దుర్లభం సుఖమ్ ॥ ౩౪ ॥

పితృణాం తనయాః యూయం సర్వాః స్వర్గవిలాసికాః ।
కర్మక్షయశ్చ యుష్మాకమభవద్విష్ణుదర్శనాత్ ॥ ౩౫ ॥

ఇత్యుక్త్వా పునరప్యహ గతక్రోధో మునీశ్వరః ।
శివం సంస్మృత్య మనసా జ్ఞానదం భుక్తిముక్తిదమ్ ॥ ౩౬ ॥

అపరం శృణుత ప్రీత్యా మద్వచః సుఖదం సదా ।
ధన్యా యూయం శివప్రీతా మాన్యా పూజ్యా హ్యభీక్షణః ॥ ౩౭ ॥

మేనాయాస్తనయా దేవీ పార్వతీ జగదమ్బికా ।
భవిష్యతి ప్రియా శమోఘోస్తపః కృత్వా సుదుస్సహమ్ ॥ ౩౮ ॥

ధన్యాసుతా స్మృతా సీతా రామపత్నీ భవిష్యతి ।
తౌకికాచారమాశ్రిత్య రామేణ విహరిష్యతి ॥ ౩౯ ॥

కలావతీసుతా రాధా సాక్షాద్ గోలోకవాసినీ ।
గుప్తస్నేహనిబద్ధా సా కృష్ణపత్నీ భవిష్యతి ॥ ౪౦ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్థమాభాష్య స మునిరాభ్రాతృభిః సహ సంస్తుతః ।
సనత్కుమారో భగవాన్స్తత్రైవాన్తర్హితోఽభవత్ ॥ ౪౧ ॥

తిస్రో భగిన్యస్తాస్తాత పితృణాం మానసీః సుతాః ।
గతపాపాః సుఖం ప్రాప్య స్వధామ ప్రయయుర్ద్రుతమ్ ॥ ౪౨ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పూర్వగతివర్ణనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩. తృతీయోఽధ్యాయః । విష్ణ్వాదిదేవైః కృతా శివస్తుతిః ।

నారద ఉవాచ ।

విధే ప్రాజ్ఞ మహాధీమన్వద మే వదతాం వర ।

తతః పరం కిమభవచ్ఛరీతం విష్ణుసద్గురోః ॥ ౧॥

అద్భుతేయం కథా ప్రోక్తా మేనాపూర్వగతిః శుభా ।

వివాహశ్చ శ్రుతః సమ్యక్ పరమం చరితం వద ॥ ౨॥

మేనాం వివాహ్య స గిరిః కృతవాన్ కిం తతః పరమ్ ।

పార్వతీ కథముత్పన్నా తస్యాం వై జగదమ్బికా ॥ ౩॥

తపః సుదుస్సహం కృత్వా కథం ప్రాప పతిం హరమ్ ।

ఏతత్సర్వం సమాచక్ష్య విస్తరాచ్ఛాఙ్కరం యశః ॥ ౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

మునే త్వం శృణు సుప్రీత్యా శాఙ్కరం సుయశః శుభమ్ ।

యచ్ఛుత్వా బ్రహ్మహా శుద్ధ్యేత్సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౫॥

యదా మేనావివాహం తు కృత్వాగచ్ఛద్ధిరిర్భహమ్ ।

తదా సముత్సవో జాతస్త్రిషు లోకేషు నారద ॥ ౬॥

హిమాచలోఽపి సుప్రీతశ్చకార పరమోత్సవమ్ ।

భూసురాన్ బన్ధవర్గాంశ్చ పరానానర్చ సద్ధియా ॥ ౭॥

సర్వే ద్విజాశ్చ సన్తుష్టా దత్త్వాశీర్వచనం వరమ్ ।

యయుస్తస్మై స్వస్వధామ బన్ధవర్గాస్తథాపరే ॥ ౮॥

హిమాచలోఽపి సుప్రీతో మేనయా సుఖదే గృహే ।

రేమేఽన్యత్ర చ సుస్థానే నన్దనాదివనేష్వపి ॥ ౯॥

తస్మిన్నవసరే దేవా మునే విష్ణ్వాదయోఽఖిలాః ।

మునయశ్చ మహాత్మానః ప్రజగ్మురూభధరాన్తికే ॥ ౧౦॥

దృష్ట్వా తానాగతాన్దేవాన్పుణనామ ముదా గిరిః ।

సమ్మానం కృతవాన్ భక్త్యా ప్రశంసన్ స్వవిధిం మహాన్ ॥ ౧౧॥

సాంజ్ఞులిర్నతశ్శిరో హి స తుష్టావ సుభక్తితః ।

రోమాధమో మహానాసీద్ధిరేః ప్రేమాశ్రవోఽపతన్ ॥ ౧౨॥

తతః ప్రణమ్య సుప్రీతో హిమశైలః ప్రసన్నధీః ।

ఉవాచ ప్రణతో భూత్వా మునే విష్ణ్వాదికాన్సురాన్ ॥ ౧౩॥

హిమాచల ఉవాచ ।

అద్య మే సఫలం జన్మ సఫలం సుమహత్తపః ।

అద్య మే సఫలం జ్ఞానమద్య మే సఫలాః క్రియాః ॥ ౧౪ ॥

ధన్యోఽహమద్య సజ్ఞాతో ధన్యా మే సకలా ఊతిః ।

ధన్యం కులం తథా దారాః సర్వం ధన్యం న సంశయః ॥ ౧౫ ॥

యతః సమాగతా యూయం మిలిత్వా సర్వ ఏకదా ।

మాం నిదేశయత ప్రీత్యోచితం మత్వా స్వనేవకమ్ ॥ ౧౬ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా మహీధ్రస్య వచనం తే సురాస్తదా ।

ఊచుర్హార్యాదయః ప్రీతాః సిద్ధిం మత్వా స్వకార్యతః ॥ ౧౭ ॥

దేవా ఊచుః ।

హిమాచల మహాప్రాజ్ఞ శృణ్వన్మద్యవచనం హితమ్ ।

యదర్థమాగతాః సర్వే తద్ బ్రూమః ప్రీతితో వయమ్ ॥ ౧౮ ॥

యా పురా జగదమ్బామా దక్షకన్యాభవద్గిరే ।

రుద్రపత్ని హి సా భూత్వా చిక్రీడే సుచిరం భువి ॥ ౧౯ ॥

పితృతోఽనాదరం ప్రాప్య సంస్మృత్య స్వపణం సతీ ।

జగామ స్వపదం త్యక్త్యా తచ్ఛరీరం తదామ్బికా ॥ ౨౦ ॥

సా కథా విదితా లోకే తవాపి హిమభూధర ।

ఏవం సతి మహాలాభో భవేద్దేవగణస్య హి ॥ ౨౧ ॥

సర్వస్య భవతశ్చాపి స్యుః సర్వే తే వశాః సురాః । ౨౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషాం హర్యాదీనాం గిరీశ్వరః ।

తథాస్త్వితి ప్రసన్నాత్మా ప్రోవాచ న చ ఆదరాత్ ॥ ౨౩ ॥

అథ తే చ సమాదిశ్య తద్విధిం పరమాదరాత్ ।

స్వయం జగ్ముశ్చ శరణముమాయాః శక్కురస్త్రియః ॥ ౨౪ ॥

సుస్థలే మనసా స్థిత్యా సస్మరుర్జగదమ్బికామ్ ।

ప్రణమ్య బహుశస్త్రత తుష్టువుః శ్రద్ధయా సురాః ॥ ౨౫ ॥

దేవా ఊచుః ।

దేవుమే జగతామమ్బ శివలోకనివాసిని ।

సదాశివప్రియే దుర్గే త్వాం నమామో మహేశ్వరి ॥ ౨౬ ॥

శ్రీశక్తిం పావనాం శాంతాం పుష్టిం పరమపావనీమ్ ।
 వయం నమామహే భక్త్యా మహదవ్యక్తరూపిణీమ్ ॥ ౨౭॥
 శివాం శివకరాం శుద్ధాం స్థూలాం సూక్ష్మాం పరాయణామ్ ।
 అన్తర్విద్యాసువిద్యాభ్యాం సుప్రీతాం త్వాం నమామహే ॥ ౨౮॥
 త్వం శ్రద్ధా త్వం ధృతిస్త్వం శ్రీస్తవమేవ సర్వగోచరా ।
 త్వం దీధితిస్సూర్యగతా స్వప్రపంచప్రకాశినీ ॥ ౨౯॥
 యా చ బ్రహ్మాణ్డసంస్థానే జగజ్జీవేషు యా జగత్ ।
 ఆప్యాయయతి బ్రహ్మాదితృణాన్తం తాం నమామహే ॥ ౩౦॥
 గాయత్రీ త్వం వేదమాతా త్వం సావిత్రీ సరస్వతీ ।
 త్వం వార్తా సర్వజగతాం త్వం త్రయీ ధర్మరూపిణీ ॥ ౩౧॥
 నిద్రా త్వం సర్వభూతేషు క్షుధా తృప్తిస్తవమేవ హి ।
 తృష్ణా కాన్తిశ్చవిస్తుష్టిః సర్వాననకరీ సదా ॥ ౩౨॥
 త్వం లక్ష్మీః పుణ్యకర్తృణాం త్వం జ్యేష్ఠా పాపినాం సదా ।
 త్వం శాన్తిః సర్వజగతాం త్వం ధాత్రీ ప్రాణపోషిణీ ॥ ౩౩॥
 త్వం తత్త్వరూపా భూతానాం పఞ్చానామపి సారకృత్ ।
 త్వం హి నీతిభృతాం నీతిర్వ్యవసాయస్వరూపిణీ ॥ ౩౪॥
 గీతిస్తవం సామవేదస్య గ్రన్థిస్తవం యజుషాం హుతిః ।
 ఋగ్వేదస్య తథా మాత్రాధర్వణస్య పరా గతిః ॥ ౩౫॥
 సమస్తగీర్వాణగణస్య శక్తి-
 స్తమోమయీ ధాతృగుణైకదృశ్యా ।
 రజః ప్రపఞ్చాత్తు భవైకరూపా
 యా నః శ్రుతా భవ్యకరీ స్తుతేహ ॥ ౩౬॥
 సంసారసాగరకరాలభవాఙ్గదుఃఖ-
 నిస్తారకారితరణిం చ నివీతహీనామ్ ।
 అష్టాఙ్గయోగపరిపాలనకేలిదక్షాం
 విన్యాగవాసనిరతాం ప్రణమామ తాం వై ॥ ౩౭॥
 నాసాక్షివక్త్రభుజవక్షసి మానసే చ
 ధృత్యా సుఖాని వితనోతి సదైవ జన్తోః ।

నిద్రేతి యాతి సుభగా జగతీ భవానాం
సా నః ప్రసీదతు భవస్థితిపాలనాయ ॥ ౩౮॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి స్తుత్వా మహేశాసీం జగదమ్బాముమాం సతీమ్ ।
సుప్రేమమనసః సర్వే తస్మస్తే దర్శనేప్పవః ॥ ౩౯॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే దివీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖండే
దేవస్తుతిర్నామ తృతీయోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖండే

౨.౩.౪. చతుర్థోఽధ్యాయః । శివేన దేవానాం సాన్త్వనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థం దేవైః స్తుతా దేవీ దుర్గా దుర్గార్తినాశినీ ।
ఆవిర్భూతా దేవానాం పురతో జగదమ్బికా ॥ ౧॥

రథే రత్నమయే దివ్యే సంస్థితా పరమాద్భుతే ।
కింకణీజాలసంయుక్తే మృదుసంస్తరణే వరే ॥ ౨॥

కోటిసూర్యాధికాభాసరమ్యావయవభాసినీ ।
స్వతేజోరాశిమధ్యస్థా వరరూపాసమచ్ఛవిః ॥ ౩॥

అనూపమా మహామాయా సదాశివవిలాసినీ ।
త్రిగుణా నిర్గుణా నిత్యా శివలోకనివాసినీ ॥ ౪॥

త్రిదేవజననీ చణ్డీ శివా సర్వార్తినాశినీ ।
సర్వమాతా మహానిద్రా సర్వస్వజనతారిణీ ॥ ౫॥

తేజోరాశేః ప్రభావాత్తు సా తు దృష్టా సురైశ్శివా ।
తుష్టువుస్తాం పునస్తే వై సురా దర్శనకాంక్షిణః ॥ ౬॥

అథ దేవగణాః సర్వే విష్ణ్వాద్యా దర్శనేప్పవః ।
దదృశుర్జగదమ్బాం తాం తత్కృపాం ప్రాప్య తత్ర హి ॥ ౭॥

బభూవానన్దసన్దోహః సర్వేషాం త్రిదివోకసామ్ ।

పునః పునః ప్రణేముస్తాం తుష్టువుశ్చ విశేషతః ॥ ౮॥

దేవా ఊచుః ।

శివే శర్వాణి కల్యాణి జగదమ్బ మహేశ్వరి ।

త్వాం నతాః సర్వథా దేవా వయం సర్వార్తినాశినీమ్ ॥ ౯॥

న హి జానన్తి దేవేశి వేదాః శాస్త్రాణి కృత్స్నుశః ।

అతీతో మహిమా ధ్యానం తవ వాఙ్మనసోః శివే ॥ ౧౦॥

అతద్వ్యవృత్తితస్త్వాం వై చకితం చకితం సదా ।

అభిధత్తే శ్రుతిరపి పరేషాం కా కథా మతా ॥ ౧౧॥

జానన్తి బహవో భక్తాస్త్యత్కృపాం ప్రాప్య భక్తితః ।

శరణాగతభక్తానాం న కుత్రాపి భయాదికమ్ ॥ ౧౨॥

విజ్ఞప్తిం శృణు సుప్రీతా యస్యా దాసాః సదామ్భికే ।

తవ దేవి మహాదేవి హినతో వర్ణయామహే ॥ ౧౩॥

పురా దక్షసుతా భూత్వా సజ్ఞాతా హరవల్లభా ।

బ్రహ్మణశ్చ పరేషాం వానాశయత్త్వమకం మహత్ ॥ ౧౪॥

పితృతోఽనాదరం ప్రాప్యాత్యజః పణవశాత్తనుమ్ ।

స్వలోకమగమస్తస్వం వాలభద్దుఖం హరోఽపి హి ॥ ౧౫॥

న హి జాతం ప్రపూర్ణం తద్దేవకార్యం మహేశ్వరి ।

వ్యాకులా మునయో దేవాః శరణం త్వాం గతా వయమ్ ॥ ౧౬॥

పూర్ణం కురు మహేశాని నిర్జరాణాం మనోరథమ్ ।

సనత్కుమారవచనం సఫలం స్యాద్యథా శివే ॥ ౧౭॥

అవతీర్య ఊతౌ దేవి రుద్రపత్నీ పునర్భవ ।

లీలాం కురు యథాయోగ్యం ప్రాప్నుయుర్నిర్జరాః సుఖమ్ ॥ ౧౮॥

సుఖీ స్యాద్దేవి రుద్రోఽపి కైలాసాచలసంస్థితః ।

సర్వే భవన్తు సుఖినో దుఃఖం నశ్యతు కృత్స్నుశః ॥ ౧౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి ప్రోచ్యామరాః సర్వే విష్ణ్వాద్యాః ప్రేమసంజుగలాః ।

మానమాస్థాయ సన్తస్తుర్భక్తీనమ్రాత్మమూర్తయః ॥ ౨౦॥

శివాపి సుప్రసన్నాభూదాకర్ణ్యామరసంస్తుతిమ్ |
ఆకలయ్యాథ తద్దేతుం సంస్కృత్య స్వప్రభుం శివమ్ || ౨౧||

ఉవాచోమా తదా దేవీ సమ్బోధ్య విబుధాంశ్చ తాన్ |
విహాస్య మాపతిముఖాన్ సదయా భక్తవత్సలా || ౨౨||

ఉమోవాచ
హే హరే హే విధే దేవా మునయశ్చ గతవ్యథాః |
సర్వే శృణుత మద్వాక్యం ప్రసన్నాహం న సంశయః || ౨౩||

చరితం మమ సర్వత్ర త్రైలోక్యస్య సుఖావహమ్ |
కృతం మయైవం సకలం దక్షమోహాదికం చ తత్ || ౨౪||

అవతారం కరిష్యామి క్షితౌ పూర్ణం న సంశయః |
బహవో హేతవోఽప్యత్ర తద్వదామి మహాదరాత్ || ౨౫||

పురా హిమాచలో దేవా మేనా చాతిసుభక్తితః |
సేవాం మే చక్రతుస్తాతజననీవత్సతీతనోః || ౨౬||

ఇదాసీం కురుతః సేవాం సుభక్త్యా మమ నిత్యశః |
మేనా విశేషతస్తత్ర సుతాత్వే నాత్ర సంశయః || ౨౭||

రుద్రో గచ్ఛతు యూయం చావతారం హిమవద్గృహే |
అతశ్చావతరిష్యామి దుఃఖనాశో భవిష్యతి || ౨౮||

సర్వే గచ్ఛత ధామ స్వం స్వం సుఖం లభతాం చిరమ్ |
అవతీర్య సుతా భూత్వా మేనాయా దాస్య ఉత్సుఖమ్ || ౨౯||

హరపత్ని భవిష్యామి సుగుప్తం మతమాత్మనః |
అద్భుతా శివలీలా హి జ్ఞానినామపి మోహినీ || ౩౦||

యావత్పుభృతి మే త్యక్తా స్వతనుర్దక్షజా సురాః |
పితృతోఽనాదరం దృష్ట్వా స్యామినస్తక్రౌతౌ గతా || ౩౧||

తదాప్రభృతి స స్వామీ రుద్రః కాలాగ్నిసంజ్ఞకః |
దిగమ్బరో బభూవాశు మచ్చిన్తనపరాయణః || ౩౨||

మమ రోషం క్రతౌ దృష్ట్వా పితుస్తత్ర గతా సతీ |
అత్యజత్స్వతనుం ప్రీత్యా ధర్మజ్ఞేతి విచారతః || ౩౩||

యోగ్యభూత్వదనం త్యక్తాః కృత్వా వేషమలౌకికమ్ |

న నేహే విరహం సత్యా మద్రూపాయా మహేశ్వరః ॥ ౩౪ ॥
 మమ హేతోర్మహాదుఃఖీ స బభూవ కువేషభృత్ ।
 అత్యజత్స తదారభ్య కామజం సుఖముత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥
 అన్యచ్ఛృణుత హే విష్ణో హే విధే మునయః సురాః ।
 మహాప్రభోర్మహేశస్య లీలాం భువనపాలినీమ్ ॥ ౩౬ ॥
 విధాయ మాలాం సుప్రీత్యా మమాస్థ్నాం విరహాకులః ।
 న శాన్తిం ప్రాప కుత్రాపి ప్రబుద్ధోఽవ్యేక ఏవ సః ॥ ౩౭ ॥
 ఇతస్తతో రురోదోఽచైరనీశ ఇవ స ప్రభుః ।
 యోగ్యాయోగ్యం న బుబుధే భ్రమన్సర్వత్ర సర్వదా ॥ ౩౮ ॥
 ఇత్థం లీలాం హరోఽకార్షీద్ధర్మయన్కామినాం ప్రభుః ।
 ఊచే కాముకవద్వాణీం విరహవ్యాకులామివ ॥ ౩౯ ॥
 వస్తుతోఽవికృతోఽదీనోఽస్త్యజితః పరమేశ్వరః ।
 పరిపూర్ణః శివః స్వామీ మాయాధీశోఽఖిలేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥
 అన్యథా మోహతస్తస్య కిం కామాచ్చ ప్రయోజనమ్ ।
 ఏకారేణాపి కేనాశు మాయాలిప్తో న స ప్రభుః ॥ ౪౧ ॥
 రుద్రోఽతీవేచ్ఛతి విభుః స మే కర్తుం కరగ్రహమ్ ।
 అవతారం ఊతౌ మేనాహిమాచలగృహే సురాః ॥ ౪౨ ॥
 అతశ్చావతరిష్యామి రుద్రసన్తోషహేతవే ।
 హిమాగపత్స్యాం మేనాయాం లౌకికీం గతిమాశ్రితా ॥ ౪౩ ॥
 భక్తా రుద్రప్రియా భూత్వా తపః కృత్వా సుదుస్సహమ్ ।
 దేవకార్యం కరిష్యామి సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౪౪ ॥
 గచ్ఛత స్వగృహం సర్వే భవం భజత నిత్యశః ।
 తక్మ్రపాతోఽఖిలం దుఃఖం వినశ్యతి న సంశయః ॥ ౪౫ ॥
 భవిష్యతి కృపాలోస్తు కృపయా మక్లలం సదా ।
 వన్ద్యా పూజ్యా త్రిలోకేఽహం తజ్ఞాయేతి చ హేతుతః ॥ ౪౬ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా జగదమ్భా సా దేవానాం పశ్యతాం తదా ।
 అన్తర్దధే శివా తాత స్వం లోకం ప్రాప వై ద్రుతమ్ ॥ ౪౭ ॥

విష్ణ్వాదయః సురాః సర్వే మునయశ్చ ముదాన్వితాః ।
కృత్వా తద్దశి సన్నామం స్వస్వధామాని సంయయుః ॥ ౪౮॥

ఇత్థం దుర్గాసుచరితం వర్ణితం తే మునీశ్వర ।
సర్వదా సుఖదం నృణాం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్ ॥ ౪౯॥

య ఇదం శృణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః ।
పఠేద్వా పాఠయేద్వాపి సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౫౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
దేవసాన్వనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫. పంచమోఽధ్యాయః । మేనకయా వరప్రాప్తిః ।

నారద ఉవాచ ।

అన్తర్హితాయాం దేవ్యాం తు దుర్గాయాం స్వగృహేషు చ ।
గతేష్యమరవృద్ధేషు కిమభూత్తదనన్తరమ్ ॥ ౧॥

కథం మేనాగిరీశౌ చ తేపాతే పరమం తపః ।
కథం సుతాభవత్తస్య మేనాయాం తాత తద్వద ॥ ౨॥

బ్రహ్మోవాచ

విప్రవర్య సుతశ్రేష్ఠ శృణు తచ్ఛరీతం మహాత్ ।
ప్రణమ్య శంకరం భక్త్యా వచ్చి భక్తివివర్ధనమ్ ॥ ౩॥

ఉపదిశ్య గతే తాత సురవృద్ధే గిరీశ్వరః ।
హర్యాదౌ మేనకా చాపి తేపాతే పరమం తపః ॥ ౪॥

అహర్నిశం శివాం శమ్భుం చిన్తయన్తౌ చ దమ్పతీ ।
సమ్యగారేధతుర్నిత్యం భక్తియుక్తేన చేతసా ॥ ౫॥

గిరిప్రియాతీవ ముదానర్చ దేవీం శివేన సా ।
దానం దదౌ ద్విజేభ్యశ్చ సదా తత్తోషహేతవే ॥ ౬॥

చైత్రమాసం సమారభ్య సప్తవింశతివత్సరాన్ ।
 శివాం సమ్నూజయామాసాపత్కార్యన్యన్యహం రతా ॥ ౭॥
 అష్టమ్యాముపవాసం తు కృత్వాదాన్నవమీతిథౌ ।
 మోఢకైర్బలిపిష్టైశ్చ పాయసైర్గన్ధపుష్పకైః ॥ ౮॥
 గణ్ఠాయామోషధిప్రస్థే కృత్వా మూర్తిం మహీమయామ్ ।
 ఉమాయాః పూజయామాస నానావస్తుసమర్పణైః ॥ ౯॥
 కదాచిత్సా నిరాహారా కదాచిత్సా ధృతవ్రతా ।
 కదాచిత్పవనాహారా కదాచిజ్జలభుఘ్యభూత్ ॥ ౧౦॥
 శివావిన్యస్తచేతస్కా సప్తవింశతివత్సరాన్ ।
 నినాయ మేనకా ప్రీత్యా పరం సా మృష్టవర్చసా ॥ ౧౧॥
 సప్తవింశతివర్షాన్తే జగన్మాతా జగన్మయీ ।
 సుప్రీతాభవదత్యర్థముమా శక్కురకామినీ ॥ ౧౨॥
 అనుగ్రహాయ మేనాయాః పురతః పరమేశ్వరీ ।
 ఆవిర్భూతావ సా దేవీ సస్తుష్టా తత్సుభక్తితః ॥ ౧౩॥
 దివ్యావయవసంయుక్తా తేజోమణ్డలమధ్యగా ।
 ఉవాచ విహసన్తీ సా మేనాం ప్రత్యక్షతాం గతా ॥ ౧౪॥
 దేవ్యువాచ ।
 వరం బ్రూహి మహాసాధ్వీ యత్తే మనసి వర్తతే ।
 సుప్రసన్నా చ తపసా తవాహం గిరికామిని ॥ ౧౫॥
 యత్ప్యార్థితం త్వయా మేనే తపోవ్రతసమాధినా ।
 దాస్యే తేహం చ తత్సర్వం వాఙ్చితం యద్యదా భవేత్ ॥ ౧౬॥
 తతఃసా మేనకా దేవీం ప్రత్యక్షాం కాలికాం తదా ।
 దృష్ట్వా చ ప్రణనామాథ వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౭॥
 మేనోవాచ
 దేవి ప్రత్యక్షతో రూపం దృష్టం తవ మయాధునా ।
 త్వామహం స్తోతుమిచ్ఛామి ప్రసన్నా భవ కాలికే ॥ ౧౮॥
 బ్రహ్మోవాచ

అథ సా మేనయేత్యుక్తా కాలికా సర్వమోహినీ ।
బాహుభ్యాం సుప్రసన్నాత్మా మేనకాం పరిషస్వజే ॥ ౧౯॥

తతః ప్రాప్తమహాజ్ఞానా మేనకా కాలికాం శివమ్ ।
తుష్టావ వాగ్భిరిష్టాభిర్భక్త్యా ప్రత్యక్షతాం గతామ్ ॥ ౨౦॥

మేనోవాచ ।
మహామాయాం జగద్ధాత్రీం చణ్డికాం లోకధారిణీమ్ ।
ప్రణమామి మహాదేవీం సర్వకామార్థదాయినీమ్ ॥ ౨౧॥

నిత్యానన్దకరీం మాయాం యోగనిద్రాం జగత్ప్రసూమ్ ।
ప్రణమామి సదా సిద్ధాం శుభసారసమాలినీమ్ ॥ ౨౨॥

మాతామహీం సదానన్దాం భక్తశోకవినాశినీమ్ ।
ఆకల్పం వనితానాం చ ప్రాణీనాం బుద్ధిరూపిణీమ్ ॥ ౨౩॥

సా త్వం బన్ధచ్ఛేదహేతుర్యతీనాం
కన్తే గేయో మాదృశీభిః ప్రభావః ।
హింసాం యా వాధర్వవేదస్య సా త్వం
నిత్యం కామం త్వం మమేష్టం విధేహి ॥ ౨౪॥

నిత్యానిత్యైర్భావహీనైః పరాన్తై-
స్సత్తన్మాత్రైర్వ్యోజ్యతే భూతవర్గః ।
తేషాం శక్తిస్త్వం సదా నిత్యరూపా
కాలే యోషా యోగయుక్తా సమర్థా ॥ ౨౫॥

యోనిర్ధరిత్రీ జగతాం త్వమేవ
త్వమేవ నిత్యా ప్రకృతిః పరస్తాత్ ।
యయా వశం క్రియతే బ్రహ్మరూపం
సా త్వం నిత్యా మే ప్రసీదాద్య మాతః ॥ ౨౬॥

త్వం జాతవేదోగతశక్తిరుగ్రా
త్వం దాహికా సూర్యకరస్య శక్తిః ।
ఆహ్లాదికా త్వం బహుచన్దికా యా
తాం త్వామహం స్తౌమి నమామి చణ్డిమ్ ॥ ౨౭॥

యోషాణాం సత్ప్రియా చ త్వం నిత్యా త్వం చోర్ధ్వరేతసామ్ ।
వాఙ్మా త్వం సర్వజగతాం మాయా చ త్వం యథా హరేః ॥ ౨౮॥

యా చేష్టరూపాణి విధాయ దేవీ
 సృష్టిస్థితిర్నాశమయీ చ కర్త్రీ ।
 బ్రహ్మచ్యుతస్థాణశరీరహేతుః
 సా త్వం ప్రసీదాద్య పునర్నమస్తే ॥ ౨౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ
 తత ఇత్థం స్తుతా దుర్గా కాలికా పునరేవ హి ।
 ఉవాచ మేనకాం దేవీం వాఙ్చితం వరయేత్యుత ॥ ౩౦ ॥

ఉమోవాచ
 ప్రాణప్రియా మమ త్వం హి హిమాచలవిలాసిని ।
 యదిచచ్ఛసి ద్రువం దాస్యే నాదేయం విద్యతే మమ ॥ ౩౧ ॥

ఇతి శ్రుత్వా మహేశాన్యాః పీయూషసదృశం వచః ।
 ఉవాచ పరితుష్టా సా మేనకా గిరికామినీ ॥ ౩౨ ॥

మేనోవాచ
 శివే జయ జయ ప్రాజ్ఞే మహేశ్వరి భవామ్భికే ।
 వరయోగ్యాస్మ్యహం చేత్తే వృణే భూయో వరం వరమ్ ॥ ౩౩ ॥

ప్రథమం శతపుత్రా మే భవన్తు జగదమ్భికే ।
 బహ్వాయుషో వీర్యవన్త బుద్ధిసిద్ధిసమన్వితాః ॥ ౩౪ ॥

పశ్చాత్తథైకా తనయా స్వరూపగుణశాలినీ ।
 కులద్వయానన్దకరీ భువనత్రయపూజితా ॥ ౩౫ ॥

సుతా భవ మమ శివే దేవకార్యార్థమేవ హి ।
 రుద్రపత్నీ భవ తథా లీలాం కురు భవామ్భికే ॥ ౩౬ ॥

బ్రహ్మోవాచ
 తచ్ఛుత్వా మేనకోక్తం హి ప్రాహ దేవీ ప్రసన్నధీః ।
 స్మితపూర్వం వచస్తస్యాః పూరయస్తీ మనోరథమ్ ॥ ౩౭ ॥

దేవ్యువాచ ।
 శతపుత్రాః సమ్భవన్తు భవత్యా వీర్యసంయుతాః ।
 తత్రైకో బలవాన్ముఖ్యః ప్రథమం సమ్భవిష్యతి ॥ ౩౮ ॥

సుతాహం సమ్భవిష్యామి సస్తుష్టా తవ భక్తితః ।
దేవకార్యం కరిష్యామి నేవితా నిఖిలైః సురైః ॥ ౩౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ

పవముక్త్యా జగద్ధాత్రీ కాలికా పరమేశ్వరీ ।
పశ్యన్త్యా మేనకాయాస్తు తత్రైవాన్తర్దధే శివా ॥ ౪౦ ॥

మేనకాపి వరం లభ్యా మహేశాన్యా అభీప్సితమ్ ।
ముదం ప్రాపామితాం తాత తపఃక్లేశోఽప్యనశ్యత ॥ ౪౧ ॥

దిశి తస్యాం నమస్కృత్య సుప్రహృష్టమనాః సతీ ।
జయశబ్దం ప్రోచ్ఛరన్తి స్వస్థానం ప్రవివేశ హ ॥ ౪౨ ॥

అథ తస్మై స్వపతయే శశంస సువరం చ తమ్ ।
స్వచిహ్నాబుద్ధమివ వై సువాచా పునరుక్తయా ॥ ౪౩ ॥

శ్రుత్వా కైలపతిర్వృష్టోఽభవన్మేనావచో హి తత్ ।
ప్రశశంస ప్రియాం ప్రీత్యా శివాభక్తిరతాం చ తామ్ ॥ ౪౪ ॥

కాలక్రమేణాథ తయోః ప్రవృత్తే సురతే మునే ।
గర్భో బభూవ మేనాయా వవృధే ప్రత్యహం చ సః ॥ ౪౫ ॥

అనూత సా నాగవధూపభోగ్యం సుతముత్తమమ్ ।
సముద్రబద్ధసత్సఖ్యం మైనాకాభిధమదుభతమ్ ॥ ౪౬ ॥

వృత్రశత్రావపి క్రుద్ధే వేదనాజ్ఞం సపక్షకమ్ ।
పవిక్షతానాం దేవర్షే పక్షచ్ఛిది వరాఙ్గకమ్ ॥ ౪౭ ॥

ప్రవరం శతపుత్రాణాం మహాబలపరాక్రమమ్ ।
స్వోద్భవానాం మహీధ్రాణాం పర్వతేన్ద్రైకధిష్ఠితమ్ ॥ ౪౮ ॥

ఆసీన్మహోత్సవస్తత్ర హిమాచలపురేఽదుభతః ।
దమ్పత్యోః ప్రముదాధిక్యం బభూవ క్లేశసంజ్ఞయః ॥ ౪౯ ॥

దానం దదౌ ద్విజాతిభ్యోఽన్యేభ్యశ్చ ప్రదదౌ ధనమ్ ।
శివాశివపదద్వన్ద్యే స్నేహోఽభూదధిక్వయోః ॥ ౫౦ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
మేనావరలాభవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౫ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్జురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౬. షష్ఠోఽధ్యాయః । పార్వతిజన్మవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ

అథ సస్మరతుర్భక్త్యా దమృతి తౌ భవామ్బికామ్ ।

ప్రసూతిహేతవే తత్ర దేవకార్యార్థమాదరాత్ ॥ ౧॥

తతః సా చణ్డికా యోగాత్స్యక్తదేహో పురా పితుః ।

ఈహయా భవితుం భూయః సమైచ్ఛద్ గిరిదారతః ॥ ౨॥

సత్యం విధాతుం స్వవచః ప్రసన్నాఖిలకామదా ।

పూర్ణాంశాచ్ఛైలచిత్తే సా వివేశాథ మహేశ్వరీ ॥ ౩॥

విరరాజ తతః సోఽతి ప్రమదోఽపూర్వసుద్యుతిః ।

హుతాశన ఇవాధృష్వస్తేజోరాశిర్మహామనాః ॥ ౪॥

తతో గిరిః స్వప్రియాయాం పరిపూర్ణం శివాంశకమ్ ।

సమాధిమత్వాత్సమయే సమధత్త సుశక్జరే ॥ ౫॥

సమధత్త గిరేః పత్నీ గర్భం దేవ్యాః ప్రసాదతః ।

చిత్తే స్థితాయాః కరుణాకరాయాః సుఖదం గిరేః ॥ ౬॥

గిరిప్రియా సర్వజగన్నివాసాసంశ్రయాధికమ్ ।

విరేజే సుతరాం మేనా తేజోమణ్డలగా సదా ॥ ౭॥

సుఖోదయం స్వభర్తుశ్చ మేనా దౌర్బ్యదలక్షణమ్ ।

దధౌ నిదానం దేవానామానన్దస్యేప్పితం శుభమ్ ॥ ౮॥

దేహసాదాదసమ్పూర్ణభూషణా లోధ్రసమ్ముఖా ।

స్వల్పభేన్దక్షయేకాసౌ విచేష్యర్థా విభావరీ ॥ ౯॥

తదాననం మృత్సురభి నాయం తృప్తిం గిరీశ్వరః ।

మునే రహస్యపాఘాయ ప్రేమాధిక్యం బభూవ తత్ ॥ ౧౦॥

మేనా స్పృహోవతీ కేషు న మే శంసతి వస్తుషు ।

కిఞ్చిదిష్టం హ్రీయాపుచ్చదనువేలం సఖీరీరిః ॥ ౧౧॥

ఉపేత్య దౌర్బుధం శైల్యం యద్వప్రేపశ్యదాశు తత్ ।
ఆనీతం నేష్టమస్యాద్ధా నాసాధ్యం త్రిదివేపి హి ॥ ౧౨॥

ప్రచీయమానావయవా నిస్తీర్య దౌర్బుధవ్యథామ్ ।
రేజే మేనా బాలలతా నద్ధపత్రాధికా యథా ॥ ౧౩॥

గిరిః సగర్భాం మహిషీమమంస్త ధరణీమివ ।
నిధానగర్భామభ్యస్తర్లీనవహ్నిశమిమివ ॥ ౧౪॥

ప్రియాప్రీతేశ్చ మనసః స్వార్జితద్రవిణస్య చ ।
సమున్నతేః శ్రుతేః ప్రాజ్ఞః క్రియాశ్చక్రే యథోచితాః ॥ ౧౫॥

దదర్శ కాలే మేనాం స ప్రతీతః ప్రసవోన్ముఖీమ్ ।
అబ్రితాం చ దివం గర్భగృహే భిషగధిష్ఠితే ॥ ౧౬॥

దృష్ట్వా ప్రియాం శుభాఙ్గీం వై ముమోదాతి గిరీశ్వరః ।
గర్భస్థజగదమ్బాం హి మహాతేజోవతీం తదా ॥ ౧౭॥

తస్మిన్నవసరే దేవా మునే విష్ణ్వాదయస్తథా ।
మునయశ్చ సమాగమ్య గర్భస్థాం తుష్టువుః శివామ్ ॥ ౧౮॥

దేవా ఊచుః

దుర్గే జయ జయ ప్రాజ్ఞే జగదమ్బ మహేశ్వరి ।
సత్యవ్రతే సత్యపరే త్రిసత్యే సత్యరూపిణీ ॥ ౧౯॥

సత్యస్థే సత్యసుప్రీతే సత్యయోనే చ సత్యతః ।
సత్యవక్త్రే సత్యనేత్రే ప్రపన్నాః శరణం చ తే ॥ ౨౦॥

శివప్రియే మహేశాని దేవదుఃఖక్షయఙ్కరి ।
త్రైలోక్యమాతా శర్వాణీ వ్యాపినీ భక్తవత్సలా ॥ ౨౧॥

ఆవిర్భూయ త్రిలోకేశి దేవకార్యం కురుష్వ హా ।
సనాథాః కృపయా తే హి వయం సర్వే మహేశ్వరి ॥ ౨౨॥

త్వత్తః సర్వే చ సుఖినో లభన్తే సుఖముత్తమమ్ ।
త్వాం వినా న హి కిఞ్చిద్వై శోభతే త్రిభవేష్వపి ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యం కృత్వా మహేశాన్యా గర్భస్థాయా బహుస్తుతిమ్ ।

ప్రసన్నమనసో దేవాః స్వం స్వం ధామ యయుస్తదా ॥ ౨౪ ॥

వ్యతీతే నవమే మాసే దశమే మాసి పూర్ణతః ।

గర్భస్థా సా గతిం దధ్రే కాలికా జగదమ్బికా ॥ ౨౫ ॥

తదా సుసమయశ్చాసీచ్ఛాన్తభగ్రహతారకః ।

నభః ప్రసన్నతాం యాతం ప్రకాశః సర్వదిక్షు హి ॥ ౨౬ ॥

మహీ మజ్జలభూయిష్ఠా సవనగ్రామసాగరా ।

సరఃస్రవస్తీవాపీషు పుపుల్లుః పజ్కుజాని వై ॥ ౨౭ ॥

వపుశ్చ వివిధా వాతాః సుఖస్పర్శా మునీశ్వర ।

ముముదుః సాధవః సర్వేఽసతాం దుఃఖమభూద్ ద్రుతమ్ ॥ ౨౮ ॥

దున్దుభీన్వాదయామాసుర్నభస్యాగత్య నిర్జరాః ।

పుష్పవృష్టిరభూత్తత్ర జగుర్గర్భస్వసత్తమాః ॥ ౨౯ ॥

విద్యాధరస్త్రియో వ్యోమ్ని ననృతుశ్చాప్సరాస్తథా ।

తదోత్సవో మహానాసీద్దేవాదీనాం నభఃస్థలే ॥ ౩౦ ॥

తస్మిన్నవసరే దేవీ పూర్వశక్తిః శివా సతీ ।

ఆవిర్భూభావ పురతో మేనాయా నిజరూపతః ॥ ౩౧ ॥

వసన్తర్తా మధా మాసే నవమ్యాం మృగధిష్ఠ్యకే ।

అర్ధరాత్రే సముత్పన్నా గణేవ శశిమణ్డలాత్ ॥ ౩౨ ॥

సమయే తత్స్వరూపేణ మేనకాజరరాచ్చివా ।

సముద్ధూయ సముత్పన్నా సా లక్ష్మీరివ సాగరాత్ ॥ ౩౩ ॥

తతస్తస్యాం తు జాతాయాం ప్రసన్నోఽభూత్తదా భవః ।

అనుకూలో వవౌ వాయుర్గమ్భిరో గర్భయుక్ శుభః ॥ ౩౪ ॥

బభూవ పుష్పవృష్టిశ్చ తోయవృష్టిపురస్సరమ్ ।

జజ్వలుశ్చాగ్నయః శాన్తా జగర్జుశ్చ తదా ఘనాః ॥ ౩౫ ॥

తస్యాం తు జాయమానాయాం సర్వస్వం సమపద్యత ।

హిమవన్నగరే తత్ర సర్వం దుఃఖం క్షయం గతమ్ ॥ ౩౬ ॥

తస్మిన్నవసరే తత్ర విష్ణ్వాద్యాః సకలాః సురాః ।

ఆజగుః సుఖినః ప్రీత్యా దదృశుర్జగదమ్బికామ్ ॥ ౩౭ ॥

తుష్టువుస్తాం శివామమ్బాం కాలికాం శివకామినీమ్ |
దివ్యరూపాం మహామాయాం శివలోకనివాసినీమ్ || ౩౮||

దేవా ఊచుః
జగదమ్బ మహాదేవి సర్వసిద్ధివిధాయని |
దేవకార్యకరీ త్వం హి సదాతస్త్వాం నమామహే || ౩౯||

సర్వథా కురు కల్యాణం దేవానాం భక్తవత్సలే |
మేనామనోరథః పూర్ణః కృతః కురు హరస్య వ || ౪౦||

బ్రహ్మోవాచ
ఇత్థం స్తుత్వా శివాం దేవా విష్ణ్వాద్యాః సుప్రణమ్య తామ్ |
స్వం స్వం ధామ యయుః ప్రీతాః శంసన్తస్తద్గతిం పరామ్ || ౪౧||

తాం తు దృష్ట్వా తథా జాతాం నీలోత్పలదలప్రభామ |
శ్యామాం సా మేనకా దేవీం ముదమాయాతి నారద || ౪౨||

దివ్యరూపం విలోక్యాను జ్ఞానమాప గిరిప్రియా |
విజ్ఞాయ పరమేశానీం తుష్టావాత్ప్రహర్షితా || ౪౩||

మేనోవాచ
జగదమ్బ మహేశాని కృతాతికరుణా త్వయా |
ఆవిర్భూతా మమ పురో విలసన్తి యదమ్బికే || ౪౪||

త్వమాద్యా సర్వశక్తీనాం త్రిలోకజననీ శివే |
శివప్రియా సదా దేవి సర్వదేవస్తుతా పరా || ౪౫||

కృపాం కురు మహేశాని మమ ధ్యానస్థితా భవ |
ఏతద్్రూపేణ ప్రత్యక్షం రూపం ధేహి సుతాసమమ్ || ౪౬||

బ్రహ్మోవాచ
ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్యా మేనాయా భూధరస్త్రియాః |
ప్రత్యువాచ శివా దేవీ సుప్రసన్నా గిరిప్రియామ్ || ౪౭||

దేవ్యువాచ
హే మేనే త్వం పురా మాం చ సునేవితవతీ రతా |
త్వదభిక్ష్యా సుప్రసన్నాహం వరం దాతుం గతాన్తికమ్ || ౪౮||

వరం బ్రూహీతి మద్వాణీం శ్రుత్వా తే తద్వరో వృతః |

సుతా భవ మహాదేవి సా మే దేవహితం కురు ॥ ౪౯॥

తథా దత్త్వా వరం తేఽహం గతా స్వం పదమాదరాత్ ।
సమయం ప్రాప్య తనయాభవం తే గిరికామిని ॥ ౫౦॥

దివ్యరూపం ధృతం మేఽద్య యత్తే మత్స్మరణం భవేత్ ।
అన్యథా మర్త్యభావేన తవాజ్ఞానం భవేన్మయి ॥ ౫౧॥

యువాం మాం పుత్రిభావేన దివ్యభావేన వాసకృత్ ।
చిన్తయన్తౌ కృతన్నహౌ యాతాస్థో మద్గతిం పరామ్ ॥ ౫౨॥

దేవకార్యం కరిష్యామి లీలాం కృత్వాద్భుతాం ఊతౌ ।
శమ్భుపత్ని భవిష్యామి తారయిష్యామి సజ్జనాన్ ॥ ౫౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వాసీచ్ఛివా తూష్ణీమమ్బికా స్వాత్మమాయయా ।
పశ్యన్త్యాం మాతరి ప్రీత్యా సద్యోఽభూత్తనయాతనుః ॥ ౫౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పార్వతీజన్మవర్జనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౬॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౭. సప్తమోఽధ్యాయః । పార్వత్యా బాలలీలా ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తతో మేనాపురః సా వై సుతా భూత్వా మహాద్యుతిః ।
చకార రోదనం తత్ర తౌకికీం గతిమాశ్రితా ॥ ౧॥

అరిష్టశయ్యాం పరితః సద్విసారిసుతేజసా ।
నిశీధదీపా విహతత్విష ఆసన్నరం మునే ॥ ౨॥

శ్రుత్వా తద్ రోదనం రమ్యం గృహస్థాః సర్వయోషితః ।
జహృషుః సమ్భ్రమాత్తత్రాగతాః ప్రీతిపురస్సరాః ॥ ౩॥

తచ్ఛుద్ధాన్తచరః శీఘ్రం శశంస భూభృతే తదా ।

పార్వతీజన్మ సుఖదం దేవకార్యకరం శుభమ్ ॥ ౪ ॥
 తచ్చుద్ధాన్తఃచరాయాశు పుత్రీజన్మ సుశంసతే ।
 సితాతపత్రం నాదేయమాసీత్తస్య మహీభృతః ॥ ౫ ॥
 గతస్తత్ర గిరిః ప్రీత్యా సపురోహితసద్విజః ।
 దదర్శ తనయాం తాం తు శోభమానాం సుభాససా ॥ ౬ ॥
 నీలోత్పలదలశ్యామాం సుద్యుతిం సుమనోరమామ్ ।
 దృష్ట్వా చ తాదృశీం కన్యాం ముమోదాతి గిరీశ్వరః ॥ ౭ ॥
 సర్వే చ ముముదుస్తత్ర పౌరాశ్చ పురుషాః స్త్రియః ।
 తదోత్సవో మహానాసీన్నేదుర్వాద్యాని భూరిశః ॥ ౮ ॥
 బభూవ మజ్జలం గానం ననృతుర్వారయోషితః ।
 దానం దదౌ ద్విజాతిభ్యో జాతకర్మ విధాయ చ ॥ ౯ ॥
 అథ ద్వారం సమాగత్య చకార సుమహోత్సవమ్ ।
 హిమాచలః ప్రన్నాత్మా భిక్షుభ్యో ద్రవిణం దదౌ ॥ ౧౦ ॥
 అథో శుభముహూర్తేఽస్మిన్ హిమవాన్మునిభిః సహ ।
 నామాకరోత్సుతాయాస్తు కాలీత్యాది సుఖప్రదమ్ ॥ ౧౧ ॥
 దానం దదౌ తదా ప్రీత్యా ద్విజేభ్యో బహు సాదరమ్ ।
 ఉత్సవం కారయామాస వివిధం గానపూర్వకమ్ ॥ ౧౨ ॥
 ఇత్థం కృత్వోత్సవం భూరి కాలీం పశ్యన్ముహుర్ముహుః ।
 లేభే ముదం సపత్నీకో బహుపుత్రోఽపి భూధరః ॥ ౧౩ ॥
 తత్ర సా వవృధే దేవీ గిరిరాజగృహే శివా ।
 గణ్డేవ వర్షాసమయే శరదీవాథ చన్ద్రికా ॥ ౧౪ ॥
 ఏవం సా కాలికా దేవీ చార్వణీ చారుదర్శనా ।
 దధ్రే చానుదినం రమ్యాం చన్ద్రబిమ్బకలామివ ॥ ౧౫ ॥
 కులోచితేన నామ్నా తాం పార్వతీత్యాజహావ హ ।
 బన్ధప్రియాం బన్ధజనః సౌశీల్యగుణసంయుతామ్ ॥ ౧౬ ॥
 ఉమేతి మాత్రా తపనే నిషిద్ధా కాలికా చ సా ।
 పశ్చాదుమాఖ్యాం సుముఖీ జగామ భువనే మునే ॥ ౧౭ ॥

దృష్టిః పుత్రవతోఽప్యద్రేస్తస్మింస్తృప్తిం జగామ న ।

అపత్యే పార్వతీత్యాఖ్యే సర్వసౌభాగ్యసంయుతే ॥ ౧౮॥

మథోరనస్తపుష్పస్య చూతే హి భ్రమరావలిః ।

విశేషనక్లౌ భవతి సహకారే మునీశ్వర ॥ ౧౯॥

పూతో విభూషితశ్చాపి స బభూవ తయా గిరిః ।

సంస్కారవత్త్యైవ గిరా మనీషీవ హిమాలయః ॥ ౨౦॥

ప్రభామహత్యా శిఖయేవ దీపో భవనస్య చ ।

త్రిమార్గయేవ సన్మార్గస్తద్వద్ గిరిజయా గిరిః ॥ ౨౧॥

కన్దుకైః కృత్రిమైః పుత్త్రైః సఖీమధ్యగతా చ సా ।

గణ్ణానైకతవేదీభిర్భాస్యే రేమే ముహుర్ముహుః ॥ ౨౨॥

అథ దేవీ శివా సా చోపదేశసమయే మునే ।

పవార విద్యాః సుప్రీత్యా యతచిత్తా చ సద్గురోః ॥ ౨౩॥

ప్రాక్షనా జన్మవిద్యాస్తాం శరదీవ ప్రపేదిరే ।

హంసాలిః స్వర్ణదీం నక్తమాత్మభాసో మహౌషధిమ్ ॥ ౨౪॥

ఇత్థం సువర్ణితా లీలా శివాయాః కాచిదేవ హి ।

అన్యలీలాం ప్రవక్ష్యేఽహం శృణు త్వం ప్రేమతో మునే ॥ ౨౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

పార్వతీబాల్యలీలావర్ణనం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౭॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౮. అష్టమోఽధ్యాయః । నారదహిమాలయసంవాదః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏకదా త్వం శివజ్ఞానీ శివలీలావిదాం వరః ।

హిమాచలగృహం ప్రీత్యాగమస్త్వం శివప్రేరితః ॥ ౧॥

దృష్ట్వా మునే గిరీశస్త్యాం నత్వానర్చ స నారద ।

ఆహూయ చ స్వతనయాం త్వదజ్ఞోస్తామపాతయత్ || ౨||

పునర్నత్వా మునీశ త్వామువాచ హిమభూధరః |
సాంజ్ఞలిః స్వవిధిం మత్వా బహుసన్నతమస్తకః || ౩||

హిమాలయ ఉవాచ |

హే మునే నారద జ్ఞానిన్బ్రహ్మపుత్రవర ప్రభో |
సర్వజ్ఞస్త్వం సకరుణః పరోపకరణే రతః || ౪||

మత్సుతాజాతకం బ్రూహి గుణదోషసముద్భవమ్ |
కస్య ప్రియా భాగ్యవతీ భవిష్యతి సుతా మమ || ౫||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్తో మునివర్య త్వం గిరీశేన హిమాద్రిణా |
విలోక్య కాలికాహస్తం సర్వాజ్ఞం చ విశేషతః || ౬||

అవోచస్త్వం గిరిం తాత కౌతుకీ వాగ్విశారదః |
జ్ఞానీ విదితవృత్తాంతో నారదః ప్రీతమానసః || ౭||

నారద ఉవాచ |

ఏషా తే తనయా మేనే సుధాంశోరివ వర్ధితా |
ఆద్యా కలాశైలరాజ సర్వలక్షణశాలినీ || ౮||

స్వపతేః సుఖదాత్యన్తం పిత్రోః కీర్తివివర్ధినీ |
మహాసాధ్వీ చ సర్వాసు మహానన్దకరీ సదా || ౯||

సులక్షణాని సర్వాణి త్వత్పుత్రాయాః కరే గిరే |
ఏకా విలక్షణా రేఖా తత్ఫలం శృణు తత్త్వతః || ౧౦||

యోగీ నగ్నోఽగుణోఽకామీ మాతృతాతవివర్జితః |
అమానోఽశివవేషశ్చ పతిరస్యాః కిలేదృశః || ౧౧||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తే హి సత్యం మత్వా చ దమ్పతీ |
మేనా హిమాచలశ్చాపి దుఃఖితౌ తౌ బభూవతుః || ౧౨||

శివాకర్ణ్యవచస్తే హి తాదృశం జగదమ్బికా |
లక్షణైస్తం శివం మత్వా జహర్షాతి మునే హృది || ౧౩||

న మృషా నారదవచస్త్వతి సజ్జ్ఞస్య సా శివా |

స్నేహం శివపదద్వంద్వే చకారాతి హృదా తదా ॥ ౧౪ ॥

ఉవాచ దుఖితః శైలస్తాం తదా హృది నారద ।
కముపాయం మునే కుర్యామతిదుఃఖమభూదితి ॥ ౧౫ ॥

తచ్చుత్వా త్వం మునే ప్రాత్ర మహాకౌతుకకారకః ।
హిమాచలం శుభైర్వాక్యైర్వర్షయన్వాగ్విశారదః ॥ ౧౬ ॥

నారద ఉవాచ ।

స్నేహోచ్చృణు గిరే వాక్యం మమ సత్యం మృషా న హి ।
కరరేఖా బ్రహ్మలిపిర్న మృషా భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౧౭ ॥

తాదృశోఽస్యాః పతిః శైల భవిష్యతి న సంశయః ।
తత్రోపాయం శృణు ప్రిత్యా యం కృత్వా లప్స్యసే సుఖమ్ ॥ ౧౮ ॥

తాదృశోఽస్తి వరః శమ్భుః లీలారూపధరః ప్రభుః ।
కులక్షణాని సర్వాణి తత్ర తుల్యాని సద్గుణైః ॥ ౧౯ ॥

ప్రభౌ దోషో న దుఃఖాయ దుఃఖదోఽత్యప్రభౌ హి సః ।
రవిపావకగ్గణానాం తత్ర జ్ఞేయా నిదర్శనా ॥ ౨౦ ॥

తస్మాచ్ఛివాయ కన్యాం స్వాం శివాం దేహి వివేకతః ।
శివః సర్వేశ్వరః సేవ్యోఽవికారీ ప్రభురవ్యయః ॥ ౨౧ ॥

శీఘ్రప్రసాదః న శివః తాం గ్రహీష్యత్యసంశయమ్ ।
తపఃసాధ్యో విశేషేణ యది కుర్యాచ్ఛివా తపః ॥ ౨౨ ॥

సర్వథా సుసమర్థో హి న శివః సకలేశ్వరః ।
కులిశస్యాపి విధ్వంసీ బ్రహ్మాధీనః సుఖప్రదః ॥ ౨౩ ॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యుక్త్యా త్వం పునస్తాత కౌతుకీ బ్రహ్మవిన్నునే ।
శైలరాజమవోచో హి హర్షయన్వచనైః శుభైః ॥ ౨౪ ॥

భావినీ దయితా శమ్భోః సానుకూలా సదా హరే ।
మహాసాధ్వీ సువ్రతా చ పిత్రోః సుఖవివర్ధినీ ॥ ౨౫ ॥

శమ్భోశ్చిత్తం వశే వైషా కరిష్యతి తపస్వినీ ।
స చాప్యేనామృతే యోషాం న హ్యన్యాముద్వహిష్యతి ॥ ౨౬ ॥

ఏతయోః సదృశం ప్రేమ న కస్యాప్యేవ తాదృశమ్ ।

భూతం వా భవితా వాపి నాధునా చ ప్రవర్తతే || ౨౭||

అనయోః సురకార్యాణి కర్తవ్యాని మృతాని చ |
యాని యాని నగశ్రేష్ఠ జీవితాని పునః పునః || ౨౮||

అనయా కన్యయా తేఽద్రే అర్ధనారీశ్వరో హరః |
భవిష్యతి తథా హర్షదినయోర్మిలితం పునః || ౨౯||

శరీరార్ధం హరస్యైషా హరిష్యతి సుతా తవ |
తపః ప్రభావాత్సన్తోష్య మహేశం సకలేశ్వరమ్ || ౩౦||

స్వర్ణగౌరీ సువర్ణాభా తపసా తోష్య తం హరమ్ |
విద్యుద్గౌరతమా చేయం తవ పుత్రీ భవిష్యతి || ౩౧||

గౌరీతి నామ్నా కన్యా తు ఖ్యాతిమేషా గమిష్యతి |
సర్వదేవగణైః పూజ్యా హరిబ్రహ్మాదిభిస్తథా || ౩౨||

నాన్యస్మై త్వమిమాం దాతుమిహార్హసి నగోత్తమ |
ఇదం చోపాంశు దేవానాం న ప్రకాశ్యం కదాచన || ౩౩||

బ్రహ్మోవాచ

ఇతి తస్య వచః శ్రుత్వా దేవరే తవ నారద |
ఉవాచ హిమవాన్వాక్యం మునే త్వాం వాగ్విశారదః || ౩౪||

హిమాలయ ఉవాచ

హే మునే నారద ప్రాజ్ఞ విజ్ఞప్తిం కాఞ్శ్చిదేవ హి |
కరోమి తాం శృణు ప్రీత్యా తస్త్వం ప్రముదమావహా || ౩౫||

శ్రూయతే త్యక్తసగ్గః స మహాదేవో యతాత్మవాన్ |
తపశ్చరతి సన్నిత్యం దేవానామప్యగోచరః || ౩౬||

స కథం ధ్యానమార్గస్థః పరబ్రహ్మర్పితం మనః |
భ్రంశయిష్యతి దేవరే తత్ర మే సంశయో మహాన్ || ౩౭||

అక్షరం పరమం బ్రహ్మ ప్రదీపకలికోపమమ్ |
సదాశివాఖ్యం స్వం రూపం నిర్వికారమజాత్పరమ్ || ౩౮||

నిర్గుణం సగుణం తచ్చ నిర్విశేషం నిరీహకమ్ |
అతః పశ్యతి సర్వత్ర న తు బాహ్యం నిరీక్షతే || ౩౯||

ఇతి స శ్రూయతే నిత్యం కిన్నరాణాం ముఖాన్మునే |

ఇహాగతానాం సుప్రీత్యా కిం తస్మిథ్యావచో ధ్రువమ్ ॥ ౪౦॥

విశేషతః శ్రూయతే స సాక్షాన్నామ్నా తథా హరః ।

సమయం కృతవాన్సూర్వం తన్మయా గదితం శృణు ॥ ౪౧॥

న త్వామృతేఽన్యాం వరయే దాక్షాయణి సతీ ప్రియే ।

భార్యార్థం న గ్రహీష్యామి సత్యమేతద్భ్రవీమి తే ॥ ౪౨॥

ఇతి సత్యా సమం తేన పునైవ సమయః కృతః ।

తస్యాం మృతాయాం స కథం స్వయమన్యాం గ్రహీష్యతి ॥ ౪౩॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యుక్త్వా స గిరిస్తూష్టిమాస తస్య పురస్తవ ।

తదాకర్ణ్యాథ దేవర్షే త్వం ప్రావోచః సుతత్త్వతః ॥ ౪౪॥

నారద ఉవాచ

న వై కార్యా త్వయా చింతా గిరిరాజ మహామతే ।

ఏషా తవ సుతా కాలీ దక్షజా హ్యభవత్పురా ॥ ౪౫॥

సతీనామాభవత్తస్యాః సర్వమజ్గలదం సదా ।

సతీ సా వై దక్షకన్యా భూత్వా రుద్రప్రియాభవత్ ॥ ౪౬॥

పితుర్యజ్ఞే తథా ప్రాప్యానాదరం శక్కురస్య చ ।

తం దృష్ట్వా కోపమాధాయాత్యాక్షీదేహం చ సా సతీ ॥ ౪౭॥

పునఃసైవ సముత్పన్నా తవ గేహేఽమ్బికా శివా ।

పార్వతీ హరపత్నియం భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౪౮॥

ఏతత్సర్వం విస్తరాత్త్వం ప్రోక్తవాన్సూభృతే మునే ।

పూర్వరూపం చరిత్రం చ పార్వత్యాః ప్రీతివర్ధనమ్ ॥ ౪౯॥

తం సర్వం పూర్వవృత్తాంతం కాల్యా మునిముఖాద్గిరిః ।

శ్రుత్వా సపుత్రదారః స తదా నిఃసంశయోఽభవత్ ॥ ౫౦॥

తతః కాలీ కథాం శ్రుత్వా నారదస్య ముఖాత్తదా ।

లజ్జయాధోముఖీ భూత్వా స్మితవిస్తారితాననా ॥ ౫౧॥

కరోణ తాం తు సంస్పృశ్య శ్రుత్వా తచ్ఛరీతం గిరిః ।

మూర్ఛి శశ్వత్తథాఘ్రాయ స్వాసనాన్తే న్యవేశయత్ ॥ ౫౨॥

తత్స్త్వం తాం పునర్దృష్ట్వాఽవోచస్తత్ర స్థితాం మునే ।

హర్షయన్ గిరిరాజం చ మేనకాం తనయైః సహ ॥ ౫౩॥

సింహాసనం తు కిన్త్వస్యాః శైలరాజ భవేదతః ।

శమ్భోరూరో సదైతస్యా ఆసనం తు భవిష్యతి ॥ ౫౪॥

హరేరూర్వాసనం ప్రాప్య తనయా తవ సన్తతమ్ ।

న యత్ర కస్యచిద్ దృష్టిర్మానసం వా గమిష్యతి ॥ ౫౫॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇతి వచనముదారం నారద త్వం గిరీశం

త్రిదివమగమ ఉక్త్వా తత్క్షణాదేవ ప్రీత్యా ।

గిరిపతిరపి చిత్రే చారుసమ్మోదయుక్తః

స్వగృహమగమదేవం సర్వసమ్పుత్సమృద్ధమ్ ॥ ౫౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
నారదహిమాలయసంవాదవర్ణనం నామాష్టమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౯. నవమోఽధ్యాయః । పిత్రోః పార్వత్యై శివారాధానోపదేశః తస్యాః
స్వప్నే శివస్యావిర్భావశ్చ ।

నారద ఉవాచ ।

విధే తాత త్వయా శైవవర ప్రాజ్ఞాద్భుతా కథా ।

వర్ణితా కరుణాం కృత్వా ప్రీతిర్మే వర్ణితాధికా ॥ ౧॥

విధే గతే స్వకం ధామ మయి వై దివ్యదర్శనే ।

తతః కిమభవత్తాత కృపయా తద్వదాధునా ॥ ౨॥

బ్రహ్మోవాచ

గతే త్వయి మునే స్వర్గే కియత్కాలే గతే సతి ।

మేనా ప్రాప్యైకదా శైలనికటం ప్రణనామ సా ॥ ౩॥

స్థిత్యా సవినయం ప్రాహ స్వనాథం గిరికామినీ ।

తత్ర శైలాధినాథం సా ప్రాణప్రియసుతా సతీ ॥ ౪॥

మేనోవాచ

మునివాక్యం న బుద్ధం మే సమ్యజ్ఞారీస్వభావతః ।

వివాహం కురు కన్యాయాఃసున్దరేణ వరేణ హ ॥ ౫॥

సర్వథా హి భవేత్తతోద్వాహోఽపూర్వసుఖావహః ।

వరశ్చ గిరిజాయాస్తు సులక్షణకులోద్భవః ॥ ౬॥

ప్రాణప్రియా సుతా మే హి సుఖితా స్యాద్యథా ప్రియా ।

సద్వరం ప్రాప్య సుప్రీతా తథా కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౭॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యుక్త్వాశ్రుముఖీ మేనా పత్యజ్ఞోః పతితా తదా ।

తాముత్థాప్య గిరిః ప్రాహ యథావత్ప్రాజ్ఞనత్తమః ॥ ౮॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

శృణు త్వం మేనకే దేవి యథార్థం వచ్చి తత్త్వతః ।

భ్రమం త్యజ మునేర్వాక్యం వితథం న కదాచన ॥ ౯॥

యది స్నేహః సుతాయాస్తే సుతాం శిష్యయ సాదరమ్ ।

తపః కుర్యాచ్ఛుశ్చరస్య సా భక్త్యా స్థిరచేతసా ॥ ౧౦॥

చేత్స్పృసన్నః శివః కాల్యాః పాణిం గృహ్లాతి మేనకే ।

సర్వం భూయాచ్ఛుభం నశ్యేన్నారదోక్తమమఙ్గలమ్ ॥ ౧౧॥

అమఙ్గలాని సర్వాణి మఙ్గలాని సదా శివే ।

తస్మాత్సుతాం శివప్రాప్త్యై తపసే శిష్యయ ద్రుతమ్ ॥ ౧౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య గిరేర్వాక్యం మేనా ప్రీతతరాభవత్ ।

సుతోపకణ్డమగమదుపదేష్ఠం తపోరుచిమ్ ॥ ౧౩॥

సుతాఙ్గం సుకుమారం హి దృష్ట్వాత్మీవాథ మేనకా ।

వివ్యథే నేత్రయుగ్మే చాశ్రుపూర్ణేఽభవతాం ద్రుతమ్ ॥ ౧౪॥

సుతాం సముపదేష్ఠం తన్న శశాక గిరిప్రియా ।

బుబుధే పార్వతీ తద్వై జననీజితమాశు సా ॥ ౧౫॥

అథ సా కాలికా దేవీ సర్వజ్ఞా పరమేశ్వరీ ।

ఉవాచ జననీం సద్యః సమాశ్వాస్య పునః పునః ॥ ౧౬॥

పార్వత్యువాచ ।

మాతః శృణు మహాప్రాజ్ఞేఽద్యతనేఽజముహూర్తకే ।
రాత్రౌ దృష్టో మయా స్వప్నస్తం వదామి కృపాం కురు ॥ ౧౭ ॥

విప్రశ్చైవ తపస్వీ మాం సదయః ప్రీతిపూర్వకమ్ ।
ఉపాదిదేశ సుతపః కర్తుం మాతః శివస్య వై ॥ ౧౮ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుప్రత్వా మేనకా శీఘ్రం పతిమాహూయ తత్ర చ ।
తత్స్వప్నం కథయామాస సుతాదృష్టమశేషతః ॥ ౧౯ ॥

సుతాస్వప్నమథాకర్ణ్య మేనకాతో గిరీశ్వరః ।
ఉవాచ పరమప్రీతః ప్రియాం సమ్బోధయన్గిరా ॥ ౨౦ ॥

గిరీశ్వర ఉవాచ

హే ప్రియేఽపరరాత్రావై స్వప్నో దృష్టో మయాపి హి ।
తం శృణు త్వం మహాప్రీత్యా వచ్చ్యహం తం సమాదరాత్ ॥ ౨౧ ॥

ఏకస్తపస్వీ పరమో నారదోక్తవరాజ్గధృక్ ।
పురోపకణ్ఠం సుప్రీత్యా తపః కర్తుం సమాగతః ॥ ౨౨ ॥

గృహీత్వా స్వసుతాం తత్రాగమం ప్రీతతరోఽప్యహమ్ ।
మయా జ్ఞాతః న వై శమ్భుర్నారదోక్తవరః ప్రభుః ॥ ౨౩ ॥

సేవార్థం తస్య తనయాముపదిశ్య తపస్వినః ।
తం వై ప్రార్థితవాంస్తస్యాం న తదాఙ్గీచకార సః ॥ ౨౪ ॥

అభూద్వివాదః సుమహానాన్జ్ఞ్యవేదాస్తసమ్మతః ।
తత్స్తదాజ్ఞయా తత్ర సంస్థితాసీత్సుతా మమ ॥ ౨౫ ॥

నిధాయ హృది తం కామం సిషేవే భక్తితశ్చ సా ।
ఇతి దృష్టం మయా స్వప్నం ప్రోక్తవాంస్తే వరాసనే ॥ ౨౬ ॥

తతో మేనే కియత్కాలం పరీక్ష్యం తత్ఫలం ప్రియే ।
యోగ్యమస్తీదమేవేహ బుధ్యస్వ త్వం మమ ధ్రువమ్ ॥ ౨౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యుక్త్వా గిరిరాజశ్చ మేనకా వై మునీశ్వర ।
సస్తస్ఫుటః పరీక్షన్తౌ తత్ఫలం శుద్ధచేతసౌ ॥ ౨౮ ॥

ఇత్థం వ్యతీతేఽల్పదినే పరమేశః సతాం గతిః ।

సతీవిరహసువ్యగ్రో భ్రమన్సర్వత్ర సూతికృత్ ॥ ౨౯॥

తత్రాజగామ సుప్రీత్యా కియద్గణయుతః ప్రభుః ।

తపః కర్తుం సతీప్రేమవిరహాకులమానసః ॥ ౩౦॥

తపశ్చకార స్వం తత్ర పార్వతీ సేవనే రతా ।

సఖీభ్యాం సహితా నిత్యం ప్రసన్నార్థమభూత్తదా ॥ ౩౧॥

విద్ధోఽపి మార్గణైః శమ్భుర్వికృతిం నాప స ప్రభుః ।

ప్రేషితేన సురైః స్వాత్మమోహనార్థం స్మరేణ వై ॥ ౩౨॥

దగ్ధ్వా స్మరం చ తత్రైవ స్వవహ్నినయనేన సః ।

స్మృత్వా మమ వచః క్రుద్ధో మహ్యమన్తర్థే తతః ॥ ౩౩॥

తతః కాలేన కియతా వినాశ్య గిరిజామదమ్ ।

ప్రసాదితః సుతపసా ప్రసన్నోఽభూన్మహేశ్వరః ॥ ౩౪॥

తాకికాచారమాశ్రిత్య రుద్రో విష్ణుప్రసాదితః ।

కాలీం వినాహయామాస తతోఽభూద్భువలమజ్గలమ్ ॥ ౩౫॥

ఇత్యేతత్కథితం తాత సమాసాచ్ఛరితం విభోః ।

శక్కరస్య పరం దివ్యం కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ ౩౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

స్వప్నవర్ణనపూర్వకం సజ్జేపశివచరితవరనం నామ నవమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౯॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౦. దశమోఽధ్యాయః । భౌమోత్పత్తిస్తస్య శివకృపయా గ్రహత్వప్రాప్తిశ్చ
|

నారద ఉవాచ ।

విష్ణుశిష్య మహాభాగ విధే తైవవర ప్రభో ।

శివలీలామిమాం వ్యాసాత్ప్రీత్యా మే వక్తుమర్హసి ॥ ౧॥

సతీవిరహాయుక్తముఖః కిం చక్రే చరితం తథా ।
 తపః కర్తుం కదాయాతో హిమవత్స్పృశముత్తమమ్ ॥ ౨॥
 శివాశివవివాదోఽభూత్కథం కామక్షయశ్చ మే ।
 తపః కృత్వా కథం ప్రాప శివం శమ్భుం చ పార్వతీ ॥ ౩॥
 తత్సర్వమపరం చాపి శివసచ్చరితం పరమ్ ।
 వక్తుమర్హసి మే బ్రహ్మన్మహానన్దకరం శుభమ్ ॥ ౪॥
 సూత ఉవాచ ।
 ఇతి శ్రుత్వా నారదస్య ప్రశ్నం లోకాధిపోత్తమః ।
 విధిః ప్రోవాచ సుప్రీత్యా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౯॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 దేవర్షే తైవవర్యాద్య తద్యశః శ్శృణు చాదరాత్ ।
 పావనం మజ్జలకరం భక్తివర్ధనముత్తమమ్ ॥ ౬॥
 ఆగత్య స్వగిరిం శమ్భుః ప్రియావిరహకాతరః ।
 సస్మార స్వప్రియాం దేవీం సతీం ప్రాణాధికాం హృదా ॥ ౭॥
 గణానాభాష్య శోచంతాం తద్గుణాన్వేమవర్ధనాన్ ।
 వర్ణయామాస సుప్రీత్యా దర్శయత్లాకికీం గతిమ్ ॥ ౮॥
 దిగమ్బురో బభూవాథ త్యక్త్వా గార్హస్థ్యసద్గతిమ్ ।
 పునర్బ్రాహ్మణం లోకాన్వై సర్వాన్ లీలావిశారదః ॥ ౯॥
 న ప్రాప దర్శనం క్వాపి సతీవిరహదుఃఖితః ।
 పునశ్చ గిరిమాయాతః శక్కురో భక్తశక్కురః ॥ ౧౦॥
 సమాధాయ మనో యత్నాత్సమాధిం దుఃఖనాశనమ్ ।
 చకార చ దదర్శాసౌ స్వరూపం నిజమవ్యయమ్ ॥ ౧౧॥
 ఇత్థం చిరతరం స్థాణుస్తస్థౌ ధ్వస్తగుణత్రయః ।
 నిర్వికారీ పరం బ్రహ్మ మాయాధీశః స్వయం ప్రభుః ॥ ౧౨॥
 తతః సమాధిం తత్యాజ వ్యతీయుర్వ్యమితాః సమాః ।
 యదా తదా బభూవాశు చరితం తద్వదామి వః ॥ ౧౩॥
 ప్రభోర్లలాటదేశాత్తు యత్పుషచ్ఛమసమ్భవమ్ ।
 పపాత ధరణౌ తత్ర స బభూవ శిశుర్భృతమ్ ॥ ౧౪॥

చతుర్భుజోఽరుణాకారో రమణీయాకృతిర్మునే ।
 అతాకికద్యుతిః శ్రీమాన్దైజస్వీ పరదుస్సహః ॥ ౧౫॥
 రురోద స శిశుస్సస్య పురో హి పరమేశితుః ।
 ప్రాకృతాత్మజవత్తత్ర భవాచారరతస్య హి ॥ ౧౬॥
 తదా విచార్య సుధియా ధృత్వా సుస్త్రీతనుం ఊతిః ।
 ఆవిర్భుభూవ తత్రైవ భయమాసియ శఙ్కరాత్ ॥ ౧౭॥
 తం బలం ద్రుతముత్థాయ క్రోడాయాం నిదధే వరమ్ ।
 స్తస్యం సాపాయయత్ప్రిత్యా దుగ్ధం చోపరిసమ్భవమ్ ॥ ౧౮॥
 చుచుమ్భ తన్ముఖం న్నేహోత్స్మిత్యా క్రీడయదాత్మజమ్ ।
 సత్యభావాత్స్వయం మాతా పరమేశహితావహా ॥ ౧౯॥
 తద్ దృష్ట్వా చరితం శమ్భుః కౌతుకీ సూతికృత్కృతీ ।
 అస్తర్యామీ విహస్యాథోవాచ జ్ఞాత్వా రసాం హరః ॥ ౨౦॥
 ధన్యా త్వం ధరణీ ప్రీత్యా పాలయైతం సుతం మమ ।
 త్వయ్యుద్భూతం శ్రమజలాన్మహాతేజస్వినో వరమ్ ॥ ౨౧॥
 మమ శ్రమకభూర్పాలో యద్యపి ప్రియకృత్క్షితే ।
 త్వన్నామ్నా స్యాద్భవేత్స్యాతస్త్రితాపరహితః సదా ॥ ౨౨॥
 అసౌ బాలః కుదాతా హి భవిష్యతి గుణీ తవ ।
 మమాపి సుఖదాతా హి గృహాణైసం యథారుచి ॥ ౨౩॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా విరరామాథ కిచ్చద్విరహముక్తధీః ।
 లోకాచారకరో రుద్రో నిర్వికారీ సతాం ప్రియః ॥ ౨౪॥
 అపి ఊతిర్జగామాశు శివాజ్ఞామధిగమ్య సా ।
 స్వస్థానం ససుతా ప్రాప సుఖమాత్మన్వికం చ వై ॥ ౨౫॥
 స బాలో భౌమ ఇత్యాఖ్యాం ప్రాప్య భూత్వా యువా ద్రుతమ్ ।
 తస్యాం కాశ్యాం చిరం కాలం సిషేవే శఙ్కరం ప్రభుమ్ ॥ ౨౬॥
 విశ్వేశ్వరప్రసాదేన గ్రహత్వం ప్రాప్య భూమిజః ।
 దివ్యం లోకం జగమాశు శుక్రలోకాత్పరం వరమ్ ॥ ౨౭॥
 ఇత్యుక్తం శమ్భుచరితం సతీవిరహసంయుతమ్ ।

తపస్యాచరణం శమోఘః శృణు చాదరతో మునే ॥ ౨౮ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
భౌమోత్పత్తిశివలీలావర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౦ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౧. ఏకాదశోఽధ్యాయః । శివహిమవత్సమాగమః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

వర్ధమానా గిరేః పుత్రీ సా శక్తిర్లోకపూజితా ।

అష్టవర్షా యదా జాతా హిమాలయగృహే సతీ ॥ ౧ ॥

తజ్జన్మ గిరిశో జ్ఞాత్వా సతీవిరహకాతరః ।

కృత్వా తమద్భుతామస్తర్మమోదాతీవ నారద ॥ ౨ ॥

తస్మిన్నేవాస్తరే శమ్భుర్దాకికీం గతిమాశ్రితః ।

సమాధాతుం మనఃసమ్యక్తపః కర్తుం సమైచ్ఛత ॥ ౩ ॥

కాంశ్చిద్గణవరాన్ శాన్తాన్ నన్ద్యాదీనవగృహ్య చ ।

గణ్ణావతారమగమద్ధిమవత్ప్రస్థముత్తమమ్ ॥ ౪ ॥

యత్ర గణ్ణా నిపతితా పురా బ్రహ్మపురాత్సుతా ।

సర్వాఘౌఘవినాశాయ పావనీ పరమా మునే ॥ ౫ ॥

తపఃప్రారమ్భమకరోత్థ్విత్వా తత్ర వశీ హరః ।

ఏకాగ్రం చిన్తయామాస స్వమాత్మానమతన్వితః ॥ ౬ ॥

చేతో జ్ఞానభవం నిత్యం జ్యోతీరూపం నిరామయమ్ ।

జగన్మయం చిదానన్దం ద్వైతహీనం నిరాశ్రయమ్ ॥ ౭ ॥

హరే ధ్యానపరే తస్మిన్ప్రమథా ధ్యానతత్పరాః ।

అభవన్కేచిదపరే నన్దిభృక్ణ్యాదయో గణాః ॥ ౮ ॥

సేవాం చక్రుస్తదా కేచిద్గణాః శమోఘః పరాత్మనః ।

నైవాకూజంస్తు మౌనా హి ద్వారపాః కేచనాభవన్ ॥ ౯ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర జగము హిమభూధరః ।
 శక్కరస్యోషధిప్రస్థే శ్రుత్వాగమనమాదరాత్ ॥ ౧౦॥
 ప్రణనామ ప్రభుం రుద్రం సగణో భూధరేశ్వరః ।
 సమానర్చ చ సుప్రీతస్తుష్టావ స కృతాజ్జులిః ॥ ౧౧॥
 హిమాలయ ఉవాచ ।
 దేవదేవ మహాదేవ కపర్దిచ్చక్కర ప్రభో ।
 త్వయైవ లోకనాథేన పాలితం భువనత్రయమ్ ॥ ౧౨॥
 నమస్తే దేవదేవేశ యోగిరూపధరాయ చ ।
 నిర్గుణాయ నమస్తుభ్యం సగుణాయ విహారిణే ॥ ౧౩॥
 కైలాసవాసినే శమ్భో సర్వలోకాటనాయ చ ।
 నమస్తే పరమేశాయ లీలాకారాయ శూలినే ॥ ౧౪॥
 పరిపూర్ణగుణాధానవికారరహితాయ తే ।
 నమోఽసిహాయ వీహాయ ధీరాయ పరమాత్మనే ॥ ౧౫॥
 అబహిరోభగకారాయ జనవత్సలతే నమః ।
 త్రిగుణాధీశ మాయేశ బ్రహ్మణే పరమాత్మనే ॥ ౧౬॥
 విష్ణుబ్రహ్మాదినేవ్యాయ విష్ణుబ్రహ్మస్వరూపిణే ।
 విష్ణుబ్రహ్మైకదాత్రే తే భక్తప్రియ నమోఽస్తు తే ॥ ౧౭॥
 తపోరత తపఃస్థాన సుతపఃఫలదాయినే ।
 తపఃప్రియాయ శాంతాయ నమస్తే బ్రహ్మరూపిణే ॥ ౧౮॥
 వ్యవహారకరాయైవ లోకాచారకరాయ తే ।
 సగుణాయ పరేశాయ నమోఽస్తు పరమాత్మనే ॥ ౧౯॥
 లీలా తవ మహేశానావేద్యా సాధుసుఖప్రదా ।
 భక్తాధీనస్వరూపోఽసి భక్తవశ్యో హి కర్మకృత్ ॥ ౨౦॥
 మమ భాగ్యోదయాత్తత్ర త్వమాగత ఇహ ప్రభో ।
 సనాథ కృతవాన్మాం త్వం వర్జితో దీనవత్సలః ॥ ౨౧॥
 అద్య మే సఫలం జన్మ సఫలం జీవనం మమ ।
 అద్య మే సఫలం సర్వం యదత్ర త్వం సమాగతః ॥ ౨౨॥
 జ్ఞాత్వా మాం దాసమవ్యగ్రమాజ్ఞాం దేహి మహేశ్వర ।

త్వత్సేవాం చ మహాప్రీత్యా కుర్యామహమనన్యధీః ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య గిరీశస్య మహేశ్వరః ।

కిచ్చిదుస్మీల్య నేత్రే చ దదర్శ సగణం గిరిమ్ ॥ ౨౪॥

సగణం తం తథా దృష్ట్వా గిరిరాజం వృషధ్వజః ।

ఉవాచ ధ్యానయోగస్థః స్మయన్నివ జగత్పతిః ॥ ౨౫॥

మహేశ్వర ఉవాచ ।

తవ పృష్ఠే తపస్తప్తుం రహస్యమహమాగతః ।

యథా న కోఽపి నికటం సమాయాతు తథా కురు ॥ ౨౬॥

త్వం మహాత్మా తపోధామా మునీనాం చ సదాశ్రయః ।

దేవానాం రాక్షసానాం చ పరేషాం చ మహాత్మనామ్ ॥ ౨౭॥

సదా వాసో ద్విజాదీనాం గణ్గాపూతశ్చ నిత్యదా ।

పరోపకారీ సర్వేషాం గిరిణామధిపః ప్రభుః ॥ ౨౮॥

అహం తపశ్చరామ్యత్ర గణ్గావతరణే స్థలే ।

ఆశ్రితస్తవ సుప్రీతో గిరిరాజ యతాత్మవాన్ ॥ ౨౯॥

నిర్విఘ్నం మే తపశ్చాత్ర హేతునా యేన శైలప ।

సర్వథా హి గిరిశ్రేష్ఠ సుయత్నం కురు సామృతమ్ ॥ ౩౦॥

మమేదమేవ పరమం సేవనం పర్వతోత్తమ ।

స్వగృహం గచ్ఛ సత్ప్రీత్యా తత్సమ్పాదయ యత్నతః ॥ ౩౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా జగతాం నాథస్తూష్టిమాస స సూతికృత్ ।

గిరిరాజస్తదా శమ్భుం ప్రణయాదిదమబ్రవీత్ ॥ ౩౨॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

పూజితోఽసి జగన్నాథ మయా త్వం పరమేశ్వర ।

స్వాగతేనాద్య విషయే స్థితం త్వాం ప్రార్థయామి కిమ్ ॥ ౩౩॥

మహతా తపసా త్వం హి దేవైర్యత్నపరాశ్రితైః ।

న ప్రాప్యసే మహేశాన స త్వం స్వయముపస్థితః ॥ ౩౪॥

మత్తోఽప్యన్యతమో నాస్తి న మత్తోఽన్యోఽస్తి పుణ్యవాన్ ।

భవానితి చ మత్ప్రృష్టే తపసే సముపస్థితః ॥ ౩౫॥

దేవేన్ద్రాదధికం మన్యే స్వాత్మానం పరమేశ్వర ।
సగణేన త్వయాగత్య కృతోఽనుగ్రహభాగహమ్ ॥ ౩౬॥

నిర్విఘ్నం కురు దేవేశ స్వతన్త్రః పరమం తపః ।
కరిష్యేఽహం తథా సేవాం దాసోఽహం తే సదా ప్రభో ॥ ౩౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా గిరిరాజోఽసౌ స్వం వేశ్మ ద్రుతమాగతః ।
వృత్తాన్తం తం సమాచఖ్యౌ ప్రియాయై చ సమాదరాత్ ॥ ౩౮॥

సీయమానాన్సరీవారాన్ స్వగణానపి నారద ।
సమాహూయాఖిలాఞ్చైలపతిః ప్రోవాచ తత్త్వతః ॥ ౩౯॥

హిమాలయ ఉవాచ ।
అద్య ప్రభృతి నో యాతు కోఽపి గఙ్గావతారణమ్ ।
మచ్ఛాసనేన మత్ప్రస్థం సత్యమేతద్భ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౪౦॥

గమిష్యతి జనః కశ్చిత్తత్ర చేత్తం మహాఖలమ్ ।
దణ్డయిష్యే విశేషేణ సత్యమేతన్మయోదితమ్ ॥ ౪౧॥

ఇతి తాన్స నియమ్యాశు స్వగణాన్నిఖిలాన్మునే ।
సుయత్నం కృతవాఞ్చైలస్తం శృణు త్వం వదామి తే ॥ ౪౨॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివశైలసమాగమవర్ణనం నామైకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౨. ద్వాదశోఽధ్యాయః । శివహిమవత్సంవాదః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ శైలపతిర్వృష్టః సత్పుష్పఫలసంఘాయమ్ ।
సమాదాయ స్వతనయాసహితోఽగాధరాన్తికమ్ ॥ ౧॥

స గత్వా త్రిజగన్నాథం ప్రణమ్య ధ్యానతత్పరమ్ |
అర్చయామాస తనయాం కాలీం తస్మై హృదాద్భుతామ్ || ౨||

ఫలపుష్పాదికం సర్వం తత్తదగ్రే నిధాయ సః |
అగ్రే కృత్వా సుతాం శమ్భుమిదమాహ చ శైలరాట్ || ౩||

హిమగిరిరువాచ |
భగవంస్తనయా మే త్వాం నేవితుం చన్ద్రశేఖరమ్ |
సముత్సుకా సమాసీతా త్వదారాధనకాఙ్గయా || ౪||

సఖీభ్యాం సహ నిత్యం త్వాం నేవతామేవ శఙ్కరమ్ |
అనుజాసీహి తాం నాథ మయి తే యద్యనుగ్రహః || ౫||

బ్రహ్మోవాచ |
అథ తాం శఙ్కరోఽపశ్యత్ప్రథమారూఢయౌవనామ్ |
పుల్లెనీవరపత్రాభాం పూర్ణచన్ద్రనిభాననామ్ || ౬||

సమస్తలీలాసంస్థానశుభవేషవిజృమ్భితామ్ |
కమ్బుగ్రీవాం విశాలాక్షీం చారుకర్ణయుగోజ్జ్వలామ్ || ౭||

మృణాలాయతపర్వన్తబాహుయుగ్మమనోహరామ్ |
రాజీవకుడ్మలప్రఖ్యౌ ఘనపీనౌదృఢౌస్తనౌ || ౮||

బిభ్రతీం క్షీణమధ్యాం చ త్రివలీమధ్యరాజితామ్ |
స్థలపద్మప్రతీకాశపాదయుగ్మవిరాజితామ్ || ౯||

ధ్యానపజ్జరనిర్బద్ధమునిమానసమప్యలమ్ |
దర్శనాదృష్టాంశనే శక్తాం యోషిద్గణశిరోమణీమ్ || ౧౦||

దృష్ట్వా తాం తాదృశీం తాత ధ్యానినాం చ మనోహరామ్ |
విగ్రహే తన్త్రమన్త్రాణాం వర్ధినీం కామరూపిణీమ్ || ౧౧||

న్యమీలయదృశౌ శీఘ్రం దధౌ స్వం రూపముత్తమమ్ |
పరతత్త్వం మహాయోగీ త్రిగుణాత్పరమవ్యయమ్ || ౧౨||

దృష్ట్వా తదాసీం సకలేశ్వరం విభుం
తపో జుషాణం వినిమీలితేక్షణమ్ |

కపర్దినం చన్ద్రకలావిభూషణం
వేదాన్తవేద్యం పరమాసనే స్థితమ్ || ౩౩||

వవన్ద శీర్ణా చ పునర్హిమాచలః

స సంశయం ప్రాపదదీనసత్త్వః ।

ఉవాచ వాక్యం జగదేకబన్ధం

గిరీశ్వరో వాక్యవిదాం వరిష్ఠః ॥ ౧౪॥

హిమాచల ఉవాచ ।

దేవదేవ మహాదేవ కరుణాకర శఙ్కర ।

పశ్య మాం శరణం ప్రాప్తముస్మిల్య నయనే విభో ॥ ౧౫॥

శివ శర్వ మహేశాన జగదానన్దకృత్ప్రభో ।

త్వాం నతోఽహం మహాదేవ సర్వాపద్వినివర్తకమ్ ॥ ౧౬॥

న త్వాం జానన్తి దేవేశ వేదాః శాస్త్రాణి కృత్స్నశః ।

అతీతో మహిమాధ్వానం తవ వాఙ్మనసోః సదా ॥ ౧౭॥

అతద్వ్యావృత్తితస్త్వాం వై చకీతం చకీతం సదా ।

అభిధత్తే శ్రుతిః సర్వా పరేషాం కా కథా మతా ॥ ౧౮॥

జానన్తి బహవో భక్తాస్త్యత్కృపాం ప్రాప్య భక్తితః ।

శరణాగత భక్తానాం న కుత్రాపి భ్రమాదికమ్ ॥ ౧౯॥

విజ్ఞప్తిం శృణు మత్ప్రీత్యా స్వదాసస్య మమాధునా ।

తవ దేవాఙ్మయా తాత దీనత్వాద్వర్ణయామి హి ॥ ౨౦॥

సభాగోఽహం మహాదేవ ప్రసాదాత్తవ శఙ్కర ।

మత్వా స్వదాసం మాం నాథ కృపాం కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౨౧॥

ప్రత్యహం చాగమిష్యామి దర్శనార్థం తవ ప్రభో ।

అనయా సుతయా స్వామిన్నిదేశం దాతుమర్హసి ॥ ౨౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్యోస్మిల్య నేత్రే మహేశ్వరః ।

త్యక్తధ్యానః పరామృశ్య దేవదేవోఽబ్రవీద్వచః ॥ ౨౩॥

మహేశ్వర ఉవాచ ।

ఆగస్తవ్యం త్వయా నిత్యం దర్శనార్థం మమాచల ।

కుమారీం సదనే స్థాప్య నాన్యథా మమ దర్శనమ్ ॥ ౨౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

మహేశవచనం శ్రుత్వా శివాతాతస్తథావిధమ్ ।

అచలః ప్రత్యువాచేదం గిరిశం నతకన్ధరః ॥ ౨౫॥

హిమాచల ఉవాచ ।

కస్మాన్మయానయా సార్థం నాగస్తవ్యం తదుచ్యతామ్ ।

సేవనే కిమయోగ్యేయం నాహం వేద్యుత్ర కారణమ్ ॥ ౨౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తతోఽబ్రవీద్గిరిం శమ్ముః ప్రహసన్స్వషభధ్వజః ।

లోకాచారం విశేషేణ దర్శయన్త్వి కుయోగినామ్ ॥ ౨౭॥

శమ్మురువాచ ।

ఇయం కుమారీ సుశ్రోణీ తస్యి చన్ద్రాననా శుభా ।

నానేతవ్యా మత్యమీపే వారయామి పునః పునః ॥ ౨౮॥

మాయారూపా స్మృతా నారీ విద్యద్భిర్వేదపారగైః ।

యువతీ తు విశేషేణ విఘ్నకర్త్రీ తపస్వినామ్ ॥ ౨౯॥

అహం తపస్వి యోగీ చ నిర్లిప్తో మాయయా సదా ।

ప్రయోజనం న యువత్యా వై స్త్రియా కిం మేఽస్తి భూధర ॥ ౩౦॥

ఏవం పునర్న వక్తవ్యం తపస్వివరసంశ్రిత ।

వేదధర్మప్రవీణస్తవం యతో జ్ఞానివరో బుధః ॥ ౩౧॥

భవత్యచల తత్సంక్లృద్ధిషయోత్పత్తిరాశు వై ।

వినశ్యతి చ వైరాగ్యం తతో భ్రశ్యతి సత్తపః ॥ ౩౨॥

అతస్తపస్వినా శైల న కార్యా స్త్రీషు సజ్జతిః ॥

మహావిషయమూలం సా జ్ఞానవైరాగ్యనాశినీ ॥ ౩౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాద్యుక్త్యా బహుతరం మహాయోగీ మహేశ్వరః ।

విరరామ గిరిశం తం మహాయోగివరః ప్రభుః ॥ ౩౪॥

ఏతచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య శమ్భో-

ర్నిరామయం నిఃస్పృహం నిఘ్రం చ ।

కాలీతాతశ్చకితోఽభూత్సురరే

తద్వత్కిఞ్చద్వ్యాకులశాచస తూష్ణీమ్ ॥ ౩౫॥

తపస్వినోక్తం వచనం నిశమ్య
తథా గిరీశం చకితం విచార్య ।
అతః ప్రణమ్యైవ శివం భవానీ
జగద వాక్యం విశదన్తదానీమ్ ॥ ౩౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివహిమాచలసంవాదవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౩. త్రయోదశోఽధ్యాయః । శివపార్వతీసంవాదః ।

భవాన్యవాచ ।

కిముక్తం గిరిరాజాయ త్వయా యోగింస్తపస్వినా ।

తదుత్తరం శృణు విభో మత్తో జ్ఞానివిశారద ॥ ౧॥

తపఃశక్త్యాన్వితః శమ్భో కరోషి విపులం తపః ।

తవ బుద్ధిరియం జాతా తపస్తప్తం మహాత్మనః ॥ ౨॥

సా శక్తిః ప్రకృతిరేయా సర్వేషామపి కర్మణామ్ ।

తయా విరచ్యతే సర్వం పాల్యతే చ వినాశ్యతే ॥ ౩॥

కస్తస్వం కా ప్రకృతిఃసూక్ష్మా భగవంస్తద్విమృశ్యతామ్ ।

వినా ప్రకృత్యా చ కథం లింగరూపీ మహేశ్వరః ॥ ౪॥

అర్చనీయోఽసి వన్ద్యోఽసి ధ్యేయోఽసి ప్రాణీనాం సదా ।

ప్రకృత్యా చ విచార్యేతి హృదా సర్వం తదుచ్యతామ్ ॥ ౫॥

బ్రహ్మోవాచ ।

పార్వత్యాస్తద్వచః శ్రుత్వా మహోతికరణే రతః ।

సువిహస్య ప్రసన్నాత్మా మహేశో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬॥

మహేశ్వర ఉవాచ ।

తపసా పరమేణైవ ప్రకృతిం నాశయామ్యహమ్ ।

ప్రకృత్యా రహితః శమ్భురహం తిష్ఠామి తత్త్వతః ॥ ౭॥

తస్మాచ్ఛ ప్రకృతేః సద్భిర్న కార్యః సజ్గహః క్వచిత్ |
స్థాతవ్యం నిర్వికారైశ్చ తోకాచారవివర్జితైః || ౮||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్తా శమ్భునా తాత తౌకికవ్యవహారతః |
సువిహస్య హృదా కాలీ జగాద మధురం వచః || ౯||

కాల్మషవాచ |

యదుక్తం భవతా యోగిన్వచనం శజ్కర ప్రభో |
సా చ కిం ప్రకృతిర్న స్యాదతీతస్తాం భవాన్కథమ్ || ౧౦||

ఏతద్విచార్య వక్తవ్యం తత్త్వతో హి యథాతథమ్ |
ప్రకృత్యా సర్వమేతచ్ఛ బద్ధమస్తి నిరస్తరమ్ || ౧౧||

తస్మాత్త్వయా న వక్తవ్యం న కార్యం కిచ్ఛిదేవ హి |
వచనం రచనం సర్వం ప్రాకృతం విద్ధి చేతసా || ౧౨||

యచ్ఛృణోషి యదశ్నాసి యత్పశ్యసి కరోషి యత్ |
తత్సర్వం ప్రకృతేః కార్యం మిథ్యావాదో నిరర్థకః || ౧౩||

ప్రకృతేః పరమశ్చేత్త్వం కిమర్థం తప్యసే తపః |
త్వయా శమ్భో౭ధునా హ్యస్మిన్నిరో హిమవతి ప్రభో || ౧౪||

ప్రకృత్యా గీలితో౭సి త్వం న జానాసి నిజం హర |
నిజం జానాసి చేదీశ కిమర్థం తప్యసే తపః || ౧౫||

వాగ్వాదేన చ కిం కార్యం మమ యోగిన్స్త్వయా సహ |
ప్రత్యక్షే హ్యనుమానస్య న ప్రమాణం విదుర్బుధాః || ౧౬||

ఇన్ద్రియాణాం గోచరత్వం యావద్భవతి దేహినామ్ |
తావత్సర్వం విమన్తవ్యం ప్రాకృతం జ్ఞానిభిర్థియాయా || ౧౭||

కిం బహుకైన యోగీశ శ్శృణు మద్వచనం పరమ్ |
సా చాహం పురుషో౭సి త్వం సత్యం సత్యం న సంశయః || ౧౮||

మదనుగ్రహతస్త్వం హి సగుణో రూపవాన్మతః |
మాం వినా త్వం నిరీహో౭సి న కిచ్ఛిత్కర్తుమర్హసి || ౧౯||

పరాధీనఃసదా త్వం హి నానాకర్మకరో వశీ |
నిర్వికారీ కథం త్వం హి న లిప్తశ్చ మయా కథమ్ || ౨౦||

ప్రకృతేః పరమోఽసి త్వం యది సత్యం వచస్తవ ।
త్వర్ణి త్వయా న భేతవ్యం సమీపే మమ శక్జుర ॥ ౨౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్యాః సాఙ్ఖ్యశాస్త్రోదీతం శివః ।
వేదాస్తమతసంస్థో హి వాక్యమూచే శివాం ప్రతి ॥ ౨౨॥

శ్రీశివ ఉవాచ ।

ఇత్యేవం త్వం యది బ్రూషే గిరిజే సాఙ్ఖ్యధారిణీ ।
ప్రత్యహం కురు మే నేవామనిషిద్ధాం సుభాషిణీ ॥ ౨౩॥

యద్యహం బ్రహ్మ నిర్లిప్తో మాయయా పరమేశ్వరః ।
వేదాస్తవేద్యో మాయేశస్త్యం కరిష్యసి కిం తదా ॥ ౨౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవముక్త్వా గిరిజాం వాక్యమూచే గిరిం ప్రభుః ।
భక్తానురజ్జునకరో భక్తానుగ్రహకారకః ॥ ౨౫॥

శ్రీశివ ఉవాచ ।

అత్రైవ సోఽహం తపసా పరేణ
గిరే తవ ప్రస్థవరేఽతిరమ్యే ।
చరామి భూమౌ పరమార్థభావ-
స్వరూపమానన్దమయం సులోచయన్ ॥ ౨౬॥

తవస్తప్తమనుజ్ఞా మే దాతవ్యా పర్వతాధిప ।
అనుజ్ఞాయా వినా కిఞ్చిత్తపః కర్తుం న శక్యతే ॥ ౨౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏతచ్ఛుత్యా వచస్తస్య దేవదేవస్య శూలినః ।
ప్రణమ్య హిమవాఙ్ఘ్రముభమిదం వచనమబ్రవీత్ ॥ ౨౮॥

హిమవానువాచ ।

త్వదీయం హి జగత్సర్వం సదేవాసురమానుషమ్ ।
కిమప్యహం మహాదేవ తుచ్ఛో భూత్వా వదామి తే ॥ ౨౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవముక్తో హిమవతా శక్జురో లోకశక్జురః ।
వివాస్య గిరిరాజం తం ప్రాహ యాహీతి సాదరమ్ ॥ ౩౦॥

శక్కురేణాభ్యనుజ్ఞాతఃస్వగృహం హిమవాన్యయా ।
 సార్థం గిరిజయా వై స ప్రత్యహం దర్శనే స్థితః ॥ ౩౧॥
 పిత్రా వినాపి సా కాలీ సఖీభ్యాం సహ నిత్యశః ।
 జగము శక్కురాభ్యాశం నేవాయై భక్తీతత్పరా ॥ ౩౨॥
 నిషిషేధ న తాం కోఽపి గణో నస్తీశ్వరాదికః ।
 మహేశశాసనాత్తాత తచ్చాసనకరః శుచిః ॥ ౩౩॥
 సాఙ్ఖ్యవేదాస్తమతయోః శివయోః శివదః సదా ।
 సంవాదః సుఖకృచ్ఛోక్తోఽభిన్నయోః సువిచారతః ॥ ౩౪॥
 గిరిరాజస్య వచనాత్తనయాం తస్య శక్కురః ।
 పార్శ్వే సమీపే జగ్రాహ గౌరవాదపి గోపరః ॥ ౩౫॥
 ఉవాచేదం వచః కాలీం సఖీభ్యాం సహ గోపతిః ।
 నిత్యం మాం నేవతాం యాతు నిరీభతా హ్యత్ర తిష్ఠతు ॥ ౩౬॥
 ఏవముక్త్యా తు తాం దేవీం నేవాయై జగృహే హరః ।
 నిర్వికారో మహాయోగీ నానాలీలాకరః ప్రభుః ॥ ౩౭॥
 ఇదమేవ మహద్దైర్యం ధీరాణాం సుతపస్వినామ్ ।
 విఘ్నవస్త్యపి సమ్ప్రాప్య యద్విఘ్నేర్న విహన్యతే ॥ ౩౮॥
 తతః స్వపురమాయాతో గిరిరాట్ పరిచారక్తైః ।
 ముమోదాతీవ మనసి సప్రియః స మునీశ్వర ॥ ౩౯॥
 హరశ్చ ధ్యానయోగేన పరమాత్మానమాదరాత్ ।
 నిర్విఘ్నేన స్వమనసా త్వాసీచ్ఛిన్నయితుం స్థితః ॥ ౪౦॥
 కాలీ సఖీభ్యాం సహితా ప్రత్యహం చన్ద్రశేఖరమ్ ।
 నేవమానా మహాదేవం గమనాగమనే స్థితా ॥ ౪౧॥
 ప్రక్షాల్య చరణౌ శమ్భోః పౌ తచ్చరణోదకమ్ ।
 వహ్నిశౌచేన వస్త్రేణ చక్రే తద్ధాత్రమార్జనమ్ ॥ ౪౨॥
 షోడశేనోపచారేణ సమ్ప్రాజ్య విధివద్ధరమ్ ।
 పునఃపునః సుప్రణమ్య యయా నిత్యం పితుర్గృహమ్ ॥ ౪౩॥
 ఏవం సంసేవమానాయాః శక్కురం ధ్యానతత్పరమ్ ।

వ్యతీయాయ మహాన్కాలః శివాయా మునిసత్తమ ॥ ౪౪॥

కదాచిత్సహితా కాలీ సఖీభ్యాం శక్కురాశ్రమే ।
వితేనే సుందరం గానం సుతాలం స్మరవర్ధనమ్ ॥ ౪౫॥

కదాచిత్కుశపుష్పాణి సమిధం నయతి స్వయమ్ ।
సఖీభ్యాం స్థానసంస్కారం కుర్వతీ న్యవసత్తదా ॥ ౪౬॥

కదాచిన్నియతా గేహే స్థితా చన్ద్రభృతో భృశమ్ ।
వీక్షస్తీ విస్మయామాస సకామా చన్ద్రశేఖరమ్ ॥ ౪౭॥

తతస్తప్తేన భూతేశస్తాం నిస్సంకాం పరిస్థితామ్ ।
సోఽచిన్తయత్తదా వీక్ష్య భూతదేహే స్థితేతి చ ॥ ౪౮॥

నాగ్రహీద్గిరిశః కాలీం భార్యార్థే నికటే స్థితామ్ ।
మహాలావణ్యనిచయాం ముసీనామపి మోహినీమ్ ॥ ౪౯॥

మహాదేవః పునర్దృష్ట్వా తథా తాం సంయతేన్ద్రియామ్ ।
స్వసేవనే రతాం నిత్యం సదయః సమచిన్తయత్ ॥ ౫౦॥

యదైవైషా తపశ్చర్యావ్రతం కాలీ కరిష్యతి ।
తదా చ తాం గ్రహీష్యామి గర్వబీజవివర్జితామ్ ॥ ౫౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి సజ్ఞోన్య భూతేశో ద్రుతం ధ్యానసమాశ్రితః ।
మహాయోగీశ్వరోఽభూద్వై మహాలీలాకరః ప్రభుః ॥ ౫౨॥

ధ్యానాసక్తస్య తస్యాథ శివస్య పరమాత్మనః ।
హృది నాసీన్మునే కాచిదన్యా చిన్తా వ్యవస్థితా ॥ ౫౩॥

కాలీ త్వనుదినం శమ్భుం సద్భక్త్యా సమసేవత ।
విచిన్తయస్తీ సతతం తస్య రూపం మహాత్మనః ॥ ౫౪॥

హరో ధ్యానపరః కాలీం నిత్యం ప్రైక్షత సుస్థితామ్ ।
విస్మృత్య పూర్వచిన్తాం తాం పశ్యన్నపి న పశ్యతి ॥ ౫౫॥

ఏతస్మిన్నన్తరే దేవాః శక్రాద్యా మునయశ్చ తే ।
బ్రహ్మజ్ఞయా స్మరం తత్ర ప్రేషయామాసురాదరాత్ ॥ ౫౬॥

తేన కారయితుం యోగం కాల్యా రుద్రేణ కామతః ।
మహావీర్యేణాసురేణ తారకేణ ప్రపీడితాః ॥ ౫౭॥

గత్వా తత్ర స్మరః సర్వముపాయమకరోన్నిజమ్ |
చుక్షుభే న హరః కింఞ్చిత్తం చ భస్మీచకార హ || ౫౮ ||

పార్వత్యపి విగర్వాభూన్మునే తస్య నిదేశతః |
తతస్తపో మహాత్కృత్వా శివం ప్రాప పతిం సతీ || ౫౯ ||

బభూవతుస్తౌ సుప్రీతౌ పార్వతీపరమేశ్వరౌ |
చక్రతుర్దేవకార్యం హి పరోపకరణే రతౌ || ౬౦ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పార్వతీపరమేశ్వరసంవాదవర్ణనం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః || ౨.౩.౧౩ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౪. చతుర్దశోఽధ్యాయః | తారకవజ్రాఙ్గయోరుపత్తిస్తత్తపోవర్ణనఞ్చ |

నారద ఉవాచ |

విష్ణుశిష్య మహాశైవ సమ్యగుక్తం త్వయా విధే |
చరితం పరమం హ్యేతచ్చివాయాశ్చ శివస్య చ || ౧ ||

కస్తారకాసురో బ్రహ్మన్యేన దేవాః ప్రపీడితాః |
కస్య పుత్రస్య వై బ్రూహి తత్కథాం చ శివాశ్రయామ్ || ౨ ||

భస్మీచకార స కథం శంకరశ్చ స్మరం వశీ |
తదపి బ్రూహి సుప్రీత్యాఽద్భుతం తచ్చరితం విభోః || ౩ ||

కథం శివా తపోఽత్యుగ్రం చకార సుఖహేతవే |
కథం ప్రాప పతిం శమ్భుమాదిశక్తిర్బగత్పరా || ౪ ||

ఏతత్సర్వమశేషేణ విశేషేణ మహాబుధ |
బ్రూహి మే శ్రద్ధధానాయ స్వపుత్రాయ శివాత్మనే || ౫ ||

బ్రహ్మోవాచ

పుత్రవర్య మహాప్రాఙ్ఘ సురర్షే శంసితవ్రత |

వచ్యహం శంకరం స్మృత్వా సర్వం తచ్చరితం శ్శృణు || ౬ ||

ప్రథమం తారకస్వైవ భవం సంశృణు నారద ।
 యద్వధార్థం మహాయత్నః కృతో దేవైః శివాశ్రయైః ॥ ౭ ॥
 మమ పుత్రో మరీచిర్యః కశ్యపస్తస్య చాత్మజః ।
 త్రయోదశమితాస్తస్య స్త్రియో దక్షసుతాశ్చ యాః ॥ ౮ ॥
 దితిర్ద్యౌష్ఠా చ తత్రీ హి సుషువే సా సుతద్వయమ్ ।
 హిరణ్యకశిపుర్ద్యౌష్ఠో హిరణ్యాక్షోఽనుజస్తతః ॥ ౯ ॥
 తౌ హతౌ విష్ణునా దైత్యే నృసింహక్రోడరూపతః ।
 సుదుఃఖదౌ తతో దేవాః సుఖమాపుశ్చ నిర్భయాః ॥ ౧౦ ॥
 దితిశ్చ దుఃఖితాసీత్సా కశ్యపం శరణం గతా ।
 పునఃసంసేవ్య తం భక్త్యా గర్భమాధత్త సువ్రతా ॥ ౧౧ ॥
 తద్విజ్ఞాయ మహేష్ఠోఽపి లబ్ధచ్ఛిద్రో మహోద్యమీ ।
 తద్గర్భం వ్యచ్ఛినత్తత్ర ప్రవిశ్య పవినా ముహుః ॥ ౧౨ ॥
 తద్వృతస్య ప్రభావేణ న తద్గర్భో మమార హా ।
 స్వప్వస్యా దైవయోగేన సప్త సప్తాభవన్సుతాః ॥ ౧౩ ॥
 దేవా ఆసన్సుతాస్తే చ నామతో మరుతోఽఖిలాః ।
 స్వర్గం యయుస్తదేన్నేణ దేవరాజాత్మసాత్కృతాః ॥ ౧౪ ॥
 పునర్దితిః పతిం భేజేఽనుతప్తా నిజకర్మతః ।
 చకార సుప్రసన్నం తం మునిం పరమసేవయా ॥ ౧౫ ॥
 కశ్యప ఉవాచ
 తపః కురు శుచిర్భూత్వా బ్రహ్మణశ్చాయుతం సమాః ।
 చేద్భవిష్యతి తత్పూర్వం భవితా తే సుతస్తదా ॥ ౧౬ ॥
 తథా దిత్యా కృతం పూర్ణం తత్తపః శ్రద్ధయా మునే ।
 తతః పత్యుః ప్రాప్య గర్భం సుషువే తాదృశం సుతమ్ ॥ ౧౭ ॥
 వజ్రాఙ్గనామా సోఽభూద్వై దితిపుత్రోఽమరోపమః ।
 నామతుల్యతనుర్వీరః సువ్రతాప్యధృవాద్భవీ ॥ ౧౮ ॥
 జననీశాసనాత్పద్యః స సుతో నిర్జరాధిపమ్ ।
 బలాద్భృత్వా దదౌ దణ్డం వివిధం నిర్జరాసపి ॥ ౧౯ ॥

దితిః సుఖమతీవాప దృష్ట్వా శక్రాదిదుర్దశామ్ ।
అమరా ఆపి శక్రాద్యా జగ్ముర్దుఃఖం స్వకర్మతః ॥ ౨౦॥

తదాహం కశ్యపేనాశు తత్రాగత్య సుసామగీః ।
దేవానత్యాజయంస్తస్మాత్సదా దేవహితే రతః ॥ ౨౧॥

దేవాన్ముక్త్యా స వజ్రాఙ్గస్తతః ప్రోవాచ సాదరమ్ ।
శివభక్తోఽతిశుద్ధాత్మా నిర్వికారః ప్రసన్నధీః ॥ ౨౨॥

వజ్రాఙ్గ ఉవాచ
ఇన్ద్రో దుష్టః ప్రజాఘాతీ మాతుర్మే స్వార్థసాధకః ।
స ఫలం ప్రాప్తవానద్య స్వరాజ్యం హి కరోతు సః ॥ ౨౩॥

మాతురాఙ్గావశాద్బ్రహ్మాన్కృతమేతన్మయాఖిలమ్ ।
న మే భోగాభిలాషో వై కస్యచిద్భవనస్య హి ॥ ౨౪॥

తత్త్వసారం విధే బ్రూహి మహ్యం వేదవిదాంవర ।
యేన స్యాం సుసుఖీ నిత్యం నిర్వికారః ప్రసన్నధీః ॥ ౨౫॥

తచ్చుత్వాహం మునేఽవోచం సాత్త్వికో భావ ఉచ్యతే ।
తత్త్వసార ఇతి ప్రీత్యా సృజామ్యేకాం వరాం స్త్రియమ్ ॥ ౨౬॥

వరాఙ్గీ నామ తాం దత్త్వా తస్మై దితిసుతాయ వై ।
అయాం స్వధామ సుప్రీతః కశ్యపస్తత్ప్రతాపి చ ॥ ౨౭॥

తతో దైత్యః స వజ్రాఙ్గః సాత్త్వికం భావమాశ్రితః ।
ఆసురం భావముత్సృజ్య నిర్వైరః సుఖమాప్తవాన్ ॥ ౨౮॥

న బభూవ వరాఙ్గ్యా హి హృది భావోఽథ సాత్త్వికః ।
సకామా స్వపతిం భేజే శ్రద్ధయా వివిధం సతీ ॥ ౨౯॥

అథ తతేవనాదాశు సన్తుష్టోఽభూన్మహాప్రభుః ।
స వజ్రాఙ్గః పతిస్తస్యా ఉవాచ వచనం తదా ॥ ౩౦॥

వజ్రాఙ్గ్యువాచ ।
కిమిచ్చసి ప్రియే బ్రూహి కిం తే మనసి వర్తతే ।
తచ్చుత్వానమ్య తం ప్రాహ సా పతిం స్వమనోరథమ్ ॥ ౩౧॥

వరాఙ్గ్యువాచ ।
చేత్ ప్రసన్నోఽభవన్త్వం వై సుతం మే దేహి సత్పతే ।

మహాబలం త్రిలోకస్య జేతారం హరిదుఃఖదమ్ ॥ ౩౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా ప్రియావాక్యం విస్మితోఽభూత్స ఆకులః ।

ఉవాచ హృది స జ్ఞానీ సాత్త్వికో వైరవర్జితః ॥ ౩౩॥

ప్రియేచ్ఛతి విరోధం వై సురైర్మే న హి రోచతే ।

కిం కుర్యాం హి క్వ గచ్ఛేయం కథం నశ్యేన్న మే పణః ॥ ౩౪॥

ప్రియామనోరథశ్చైవ పూర్ణః స్యాత్త్రిజగద్భవేత్ ।

క్లేశయుజ్జితరాం భూయో దేవాశ్చ మునయస్తథా ॥ ౩౫॥

న పూర్ణః స్యాత్ప్రియాకామస్తదా మే నరకో భవేత్ ।

ద్విధాపి ధర్మహానిర్యై భవతీత్యనుశుశ్రవాన్ ॥ ౩౬॥

వజ్రాఙ్గ ఇత్థం బభ్రామ స మునే ధర్మసంకృతే ।

బలాబలం ద్వయోస్తత్ర విచిచిస్త చ బుద్ధితః ॥ ౩౭॥

శివేచ్ఛయా స హి మునే వాక్యం మేనే స్త్రియో బుధః ।

తథాస్త్వితి వచః ప్రాహ ప్రియాం ప్రతి స దైత్యరాట్ ॥ ౩౮॥

తదర్థమకరోత్త్రివం తపోఽన్యద్దుష్కరం స తు ।

మాం సముద్దిశ్య సుప్రీత్యా బహువర్షం జితేన్ద్రియః ॥ ౩౯॥

వరం దాతుమగాం తస్మై దృష్ట్వాహం తత్రపో మహత్ ।

వరం బ్రూహి హ్యహోచం తం సుప్రసన్నేన చేతసా ॥ ౪౦॥

వజ్రాఙ్గస్తు తదా ప్రీతం మాం దృష్ట్వా ఖే స్థితం విభుమ్ ।

సుప్రణమ్య బహుస్తుత్వా వరం వవే ప్రియాహితమ్ ॥ ౪౧॥

వజ్రాఙ్గ ఉవాచ ।

సుతం దేహి స్వమాతుర్మే మహాహితకరం ప్రభో ।

మహాబలం సుప్రతాపం సుసమర్థం తపోనిధిమ్ ॥ ౪౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య చ తద్వాక్యం తథాస్త్విత్యబ్రవం మునే ।

అయాం స్వధామ తద్గత్వా విమనాః సంస్మరచ్ఛివమ్ ॥ ౪౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

తారకోత్పత్తౌ వజ్రాఙ్గోత్పత్తితపోవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౪॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్తిరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౫. పంచుదశోఽధ్యాయః । తారకాసురతపోరాజ్యమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ సా గర్భమాధత్త వరాజ్ఞీ తత్పురాదరాత్ ।

స వవర్ధాభ్యన్తరే హి బహువర్షైః సుతేజసా ॥ ౧॥

తతః సా సమయే పూర్ణే వరాజ్ఞీ సుషువే సుతమ్ ।

మహాకాయం మహావీర్యం ప్రజ్వలన్తం దిశో దశ ॥ ౨॥

తదైవ చ మహోత్పాతా బభూవుర్దుఃఖహేతవః ।

జాయమానే సుతే తస్మిన్వరాజ్ఞ్యైః సురదుఃఖదే ॥ ౩॥

దివి భువ్యన్తరిక్షే చ సర్వలోకభయంకరాః ।

అనర్థసూచకాస్తాత త్రివిధాః తాన్ప్రవీమ్యహమ్ ॥ ౪॥

సోల్కాశ్చాశనయః పేతుర్మహాశబ్దా భయంకరాః ।

ఉదయం చక్రురుత్కృష్టాః కేతవో దుఃఖదాయకాః ॥ ౫॥

చచాల వసుధా సాద్రిర్జజ్వలుః సకలా దిశః ।

చుక్షుభుః సరితః సర్వాః సాగరాశ్చ విశేషతః ॥ ౬॥

హూత్కారాసీరయన్ ఘోరాన్ఠరస్పర్శో మరుద్వవౌ ।

ఉన్మూలయన్మహావృక్షాన్వాత్సాన్యనీకో రజోధ్వజః ॥ ౭॥

సరాహ్వోఃసూర్యవిధోవస్తు ముహుః పరిధయోఽభవన్ ।

మహాభయస్య విప్రేన్య సూచకాఃసుఖహారకాః ॥ ౮॥

మహీధ్రవివరేభ్యశ్చ నిర్ఘాతా భయసూచకాః ।

రథనిర్ఘాదతుల్యాశ్చ జజ్జిరేఽవసరే తతః ॥ ౯॥

సృగాలోలూకటజ్కారైర్వమన్తో ముఖతోఽనలమ్ ।

అన్తర్గామేషు వికటం ప్రణేదురశివాః శివాః ॥ ౧౦॥

యతస్తతో గ్రామసింహో ఉన్నమయ్య శిరోధరామ్ ।

సగ్గీతవద్రోదనవదవ్యముఞ్చున్వివిధాన్రవాన్ ॥ ౧౧॥
 ఖార్కారరభసా మత్తాః ఖురైర్లున్తో రసాం ఖరాః ।
 వరూథశః తదా తాత పర్యధావన్నితస్తతః ॥ ౧౨॥
 ఖగా ఉదపతస్నీడాద్రాసభత్రస్తమానసాః ।
 క్రోశన్తో వ్యగ్రచిత్తాశ్చ స్థితిమాపుర్న కుత్రచిత్ ॥ ౧౩॥
 శకృన్మాత్రమకార్షుశ్చ గోష్ఠేఽరణ్యే భయాకులాః ।
 బభ్రముః స్థితిమాపుర్నో పశవస్తాడితా ఇవ ॥ ౧౪॥
 గావోఽత్రసన్నస్పగ్గోహా బాష్పనేత్రా భయాకులాః ।
 తోయదా అభవంస్తత్ర భయదాః పూయవర్షిణః ॥ ౧౫॥
 వ్యరుదన్ప్రతిమాస్తత్ర దేవానాముత్పత్తిష్టవః ।
 వినానిలం ద్రుమాః పేతుర్గ్రహయుద్ధం బభూవ ఖే ॥ ౧౬॥
 ఇత్యాదికా బహూత్పాతా జజ్ఞిరే మునిసత్తమ ।
 అజ్ఞానినో జనాస్తత్ర మేనిరే విశ్వసమ్లవమ్ ॥ ౧౭॥
 అథ ప్రజాపతిర్నామాకరోత్తస్యాసురస్య వై ।
 తారకేతి విచార్వైవ కశ్యపో హి మహాజనః ॥ ౧౮॥
 మహావీరః స సహసా వ్యజ్యమానాత్మపౌరుషః ।
 వవృధేఽత్యశ్మసారేణ కాయేనాద్రీపతిర్యథా ॥ ౧౯॥
 అథో స తారకో దైత్యో మహాబలపరాక్రమః ।
 తపః కర్తుం జనన్యాశ్చాజ్ఞాం యయాచే మహామనాః ॥ ౨౦॥
 ప్రాప్తాజ్ఞః స మహామాయీ మాయినామపి మోహకః ।
 సర్వదేవజయం కర్తుం తపోఽర్థం మన ఆదధే ॥ ౨౧॥
 మథోర్వనముపాగమ్య గుర్వాజ్ఞాప్రతిపాలకః ।
 విధిముద్దిశ్య విధివత్తవస్తేపే సుదారుణమ్ ॥ ౨౨॥
 ఊర్ధ్వబాహుఞ్చైకపాదో రవిం పశ్యన్న చక్షుషా ।
 శతవర్షం తపశ్చక్రే దృఢచిత్తో దృఢవ్రతః ॥ ౨౩॥
 అజ్ఞాప్తేన భువం స్పృష్ట్వా శతవర్షం చ తాదృశః ।
 తేవ తపో దృఢాత్మా స తారకోఽసురరాట్ ప్రభుః ॥ ౨౪॥

శతవర్షం జలం ప్రాశ్నన్ శతవర్షం చ వాయుభుక్ |
 శతవర్షం జలే తిష్ఠణ్ణచ్చుతం చ స్థణ్ణిలేఽతపత్ || ౨౫||
 శతవర్షం తథా వాగ్నో శతవర్షమధోముఖః |
 శతవర్షం తు హస్తస్య తలేన చ భువం స్థితః || ౨౬||
 శతవర్షం తు వృక్షస్య శాఖామాలమృగ్యై వై మునే |
 పాదాభ్యాం శుచిదూమం హి పిబంశ్చాధోముఖస్తథా || ౨౭||
 ఏవం కష్టతరం తేపే సుతపః స తు దైత్యరాట్ |
 కామముద్దిశ్య విధివచ్చుణ్ణ్యతామపి దుస్సహమ్ || ౨౮||
 తత్రైవం తపతస్తస్య మహత్తేజో వినిస్సృతమ్ |
 శిరసః సర్వసంసర్పి మహోపద్రవకృన్మనే || ౨౯||
 తేనైవ దేవలోకాస్తే దగ్ధప్రాయా బభూవిరే |
 అభితో దుఃఖమాపన్నాః సర్వే దేవర్షయో మునే || ౩౦||
 ఇన్ద్రశ్చ భయమాపేదేఽధికం దేవేశ్వరస్తదా |
 తపస్యత్యద్య కశ్చిద్వై మత్పదం ధర్షయిష్యతి || ౩౧||
 అకాణ్డే చైవ బ్రహ్మాణ్డం సంహరిష్యత్యయం ప్రభుః |
 ఇతి సంశయమాపన్నా నిశ్చయం నోపలేభిరే || ౩౨||
 తతః సర్వే సుసమ్మన్త్య మిథస్తే నిర్జరర్షయః |
 మల్లోకమగమన్భితా దీనా మాం సముపస్థితాః || ౩౩||
 మాం ప్రణమ్య సుసంస్తూయ సర్వే తే క్లిష్టచేతసః |
 కృతస్త్యజ్జాలయో మహ్యాం వృత్తం సర్వం న్యవేదయన్ || ౩౪||
 అహం సర్వం సునిశ్చిత్య కారణం తస్య సద్ధియా |
 వరం దాతుం గతస్తత్ర యత్ర తవ్యతి సోఽసురః || ౩౫||
 అవోచం వచనం తం వై వరం బ్రూహిత్వహం మునే |
 తపస్తప్తం త్వయా తీవ్రం నాదేయం విద్యతే తవ || ౩౬||
 ఇత్యేవం మద్వచః శ్రుత్వా తారకః స మహాసురః |
 మాం ప్రణమ్య సుసంస్తూయ వరం వప్రేఽతిదారుణమ్ || ౩౭||
 తారక ఉవాచ |
 త్వయి ప్రసన్నే వరదే కిమసాధ్యం భవేన్మమ |

అతో యాచే వరం త్వత్తః శృణు తన్నే పితామహా ॥ ౩౮॥

యది ప్రసన్నో దేవేశ యది దేయో వరో మమ ।

దేయం వరద్వయం మహ్యాం కృపాం కృత్వా మమోపరి ॥ ౩౯॥

త్వయా చ నిర్మితే లోకే సకలేఽస్మిన్మహాప్రభో ।

మత్తుల్యో బలవాన్నూనం న భవేత్కృపి వై పుమాన్ ॥ ౪౦॥

శివవీర్యసముత్పన్నః పుత్రఃసేనాపతిర్యదా ।

భూత్వా శస్త్రం క్షిపేన్మహ్యాం తదా మే మరణం భవేత్ ॥ ౪౧॥

ఇత్యుక్తోఽథ తదా తేన దైత్యేనాహం మునీశ్వర ।

వరం చ తాదృశం దత్త్వా స్వలోకమగమం ద్రుతమ్ ॥ ౪౨॥

దైత్యోఽపి స వరం లభ్యా మననేప్పితముత్తమమ్ ।

సుప్రసన్నతరో భూత్వా శోణితాఖ్యపురం గతః ॥ ౪౩॥

అభిషిక్తస్తదా రాజ్యే త్రైలోక్యస్యాసురైః సహ ।

శుక్రేణ దైత్యగురుణాజ్ఞయా మే స మహాసురః ॥ ౪౪॥

తతస్తు స మహాదైత్యోఽభవత్ త్రైలోక్యనాయకః ।

స్వాఙ్గాం ప్రవర్తయామాస పీడయన్సచరాచరమ్ ॥ ౪౫॥

రాజ్యం చకార విధివత్త్రిలోకస్య స తారకః ।

ప్రజాశ్చ పాలయామాస పీడయన్నిర్జరాదికాన్ ॥ ౪౬॥

తతః స తారకో దైత్యస్తేషాం రత్నాన్యూపాదదే ।

ఇన్ద్రాదిలోకపాలానాం స్వతో దత్తాని తద్భయాత్ ॥ ౪౭॥

ఇన్ద్రేణైరావతస్తస్య భయాత్తస్మై సమర్పితః ।

కుబేరేణ తదా దత్తా నిధయో నవసంఖ్యకాః ॥ ౪౮॥

వరుణేన హయాః శుభ్రా ఋషిభిః కామకృత్తథా ।

ఇన్ద్రేణోఽచ్యైః శ్రవా దివ్యో భయాత్తస్మై సమర్పితః ॥ ౪౯॥

యత్ర యత్ర శుభం వస్తు దృష్టం తేనాసురేణ హి ।

తత్తద్గ్రహీతం తరసా నిస్సారస్త్రిభవోఽభవత్ ॥ ౫౦॥

సముద్రాశ్చ తథా రత్నాన్యదుస్తస్మై భయాన్మునే ।

అకృష్టపచ్యాసీతప్రౌఢీప్రజాః కామదుఘాఖిలాః ॥ ౫౧॥

సూర్యశ్చ తపతే తద్వత్తద్దుఃఖం న యథా భవేత్ |

చన్ద్రస్తు ప్రభయా దృశ్యో వాయుః సర్వానుకూల్యవాన్ || ౫౨||

దేవానాం చైవ యద్ద్రవ్యం పితౄణాం చ పరస్య చ |

తత్సర్వం సముపాదత్తమసురేణ దురాత్మనా || ౫౩||

వశీకృత్య స లోకాన్ప్రీన్వయమిన్ద్రో బభూవ హ |

అద్వితీయః ప్రభుశ్చాసీద్రాజ్యం చక్రేఽద్భుతం వశీ || ౫౪||

నిస్సార్య సకలాన్దేవాన్దైత్యానస్థాపయత్తతః |

స్వయం నియోజయామాస దేవయోనిన్ స్వకర్మణి || ౫౫||

అథ తద్బాధితా దేవాః సర్వే శక్రపురోగమాః |

మునే మాం శరణం జగ్మురనాథా అతివిహ్వలాః || ౫౬||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

తారకాసురతపోరాజ్యవర్జనం నామ పంచదశోఽధ్యాయః || ౨.౩.౧౫||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౬. షోడశోఽధ్యాయః | తారకాసురభీతానాం దేవానాం కృతే శివేన
సాన్తవనాదానమ్ |

బ్రహ్మోవాచ |

అథ తే నిర్జరాః సర్వే సుప్రణమ్య ప్రజేశ్వరమ్ |

తుష్టువుః పరయా భక్త్యా తారకేణ ప్రపీడితాః || ౧||

అహం శ్రుత్వామరనుతిం యథార్థాం హృదయఙ్గమామ్ |

సుప్రసన్నతరో భూత్వా ప్రత్యవోచం దివోకసః || ౨||

స్వాగతం స్వాధికారా వై నిర్విఘ్నః సన్తి వః సురాః |

కిమర్థమాగతా యూయమత్ర సర్వే వదన్తు మే || ౩||

ఇతి శ్రుత్వా వచో మే తే నత్వా సర్వే దివోకసః |

మామూచర్షతకా దీనాస్తారకేణ ప్రపీడితాః || ౪||

దేవా ఉఃచుః ।

లోకేశ తారకో దైత్యో వరేణ తవ దర్పితః ।

నిరస్యాస్మాన్వ్రాత్థాన్సానాన్యగ్రహీన్నో బలాత్ స్వయమ్ ॥ ౫॥

భవతః కిము న జ్ఞాతం దుఃఖం యన్నః ఉపస్థితమ్ ।

తద్దుఃఖం నాశయ ఊప్రం వయం తే శరణం గతాః ॥ ౬॥

అహర్నిశం బాధతేఽస్మాన్ యత్ర తత్రాస్థితాన్స వై ।

పలాయమానాః పశ్యామో యత్ర తత్రాపి తారకమ్ ॥ ౭॥

తారకాన్నశ్చ యద్దుఃఖం సమ్భూతం సకలేశ్వర ।

తేన సర్వే వయం తాత పీడితా వికలా అతి ॥ ౮॥

అగ్నిర్యమోఽథ వరుణో నిర్పత్తిర్వాయురేవ చ ।

అన్యే దిక్పతయశ్చాపి సర్వే యద్వశగామినః ॥ ౯॥

సర్వే మనుష్యధర్మాణఃసర్వైః పరికరైర్యతాః ।

సేవన్తే తం మహాదైత్యం న స్వతంత్రాః కదాచన ॥ ౧౦॥

ఏవం తేనార్ధితా దేవా వశగాస్తస్య సర్వదా ।

తదిచ్ఛాకార్యనిరతాః సర్వే తస్యానుజీవినః ॥ ౧౧॥

యావత్తో వనితాః సర్వా యే చాప్యప్పరసాం గణాః ।

సర్వాస్తానగ్రహీదైత్యస్తారకోఽసౌ మహాబలీ ॥ ౧౨॥

న యజ్ఞాఃసమ్ప్రవర్తన్తే న తపస్యన్తి తాపసాః ।

దానధర్మాదికం కింఞ్చిన్న లోకేషు ప్రవర్తతే ॥ ౧౩॥

తస్య సేనాపతిః క్రౌఞ్చో మహాపాప్యన్తి దానవః ।

స పాతాలతలం గత్వా బాధతే త్వనిశం ప్రజాః ॥ ౧౪॥

తేన నస్తారకేణేదం సకలం భువనత్రయమ్ ।

హృతం హఠాఙ్గగద్ధాతః పాపేనాకరుణాత్మనా ॥ ౧౫॥

వయం చ తత్ర యాస్యామో యత్థానం త్వం వినిర్దిశేః ।

స్వస్థాస్తద్వారితాస్తేన లోకనాథ సురారిణా ॥ ౧౬॥

త్వం నో గతిశ్చ శాస్తా చ ధాతా త్రాతా త్వమేవ హి ।

వయం సర్వే తారకాఖ్యవహ్నౌ దగ్ధాః సువిహ్వలాః ॥ ౧౭॥

తేన క్రూరా ఉపాయ నః సర్వే హతబలాః కృతాః ।

వికారే సాన్నిపాతే వా వీర్యవన్వైషధాని చ ॥ ౧౮ ॥

యత్రాస్మాకం జయాశా హి హరిచక్రే సుదర్శనే ।
తత్కుణ్ణితమభూత్తస్య కణ్ణే పుష్పమివార్పితమ్ ॥ ౧౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ

ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా నిర్జరాణామహం మునే ।
ప్రత్యవోచం సురాన్సర్వాన్స్తత్కాలసదృశం వచః ॥ ౨౦ ॥

బ్రహ్మోవాచ

మమైవ వచసా దైత్యస్తారకాఖ్యః సమేధితః ।
న మత్తస్త్వస్య హననం యుజ్యతే హి దివోకసః ॥ ౨౧ ॥

తతో వైవ వధో యోగ్యో యతో వృద్ధిముపాగతః ।
విషవృక్షోఽపి సంవర్ధ్య స్వయం ఛేత్తుమసామ్ప్రతమ్ ॥ ౨౨ ॥

యుష్మాకం చాఖిలం కార్యం కర్తుం యోగ్యో హి శఙ్కరః ।
కిన్తు స్వయం న శక్తో హి ప్రతికర్తుం ప్రవోదితః ॥ ౨౩ ॥

తారకాఖ్యస్తు పాపేన స్వయమేష్యతి సజ్జయమ్ ।
యథా యూయం సంవిదధ్వముపదేశకరస్త్వహమ్ ॥ ౨౪ ॥

న మయా తారకో వధ్యో హరిణాపి హరేణ చ ।
నాన్యేనాపి సురైర్వాపి మద్వరాత్సత్యముచ్యతే ॥ ౨౫ ॥

శివవీర్యసముత్పన్నో యది స్యాత్తనయః సురాః ।
స ఏవ తారకాఖ్యస్య హంతా దైత్యస్య నాపరః ॥ ౨౬ ॥

యముపాయమహం వచ్చి తం కురుధ్వం సురోత్తమాః ।
మహాదేవప్రసాదేన సిద్ధిమేష్యతి స ధ్రువమ్ ॥ ౨౭ ॥

సతీ దాక్షాయణీ పూర్వం త్యక్తదేహో తు యాభవత్ ।
సోత్పన్నా మేనకాగర్భాత్సా కథా విదితా హి వః ॥ ౨౮ ॥

తస్యా అవశ్యం గిరిశః కరిష్యతి కరగ్రహమ్ ।
తత్కురుధ్వముపాయం చ తథాపి త్రిదీవోకసః ॥ ౨౯ ॥

తథా విధధ్వం సుతరాం తస్యాం తు పరియత్నతః ।
పార్వత్యాం మేనకాజాయాం రేతఃప్రతినిపాతనే ॥ ౩౦ ॥

తమూర్ధ్వరేతసం శమ్భుం నైవ ప్రమ్యతరేతసమ్ |
 కర్తుం సమర్థా నాన్యాస్తీ తథా కాప్యబలా బలాత్ || ౩౦||
 సా సుతా గిరిరాజస్య సామ్ప్రతం ప్రౌఢయావనా |
 తపస్యన్తం హిమగిరౌ నిత్యం సంసేవతే హరమ్ || ౩౧||
 వాక్యాద్ధిమవతః కాలీ స్వపితుర్హతశ్శివా |
 సఖీభ్యాం నేవతే సార్థం ధ్యానస్థం పరమేశ్వరమ్ || ౩౩||
 తామగ్రతోఽర్చమానాం వై త్రైలోక్యే వరవర్ణినీమ్ |
 ధ్యానాసక్తో మహేశో హి మనసాపి న హీయతే || ౩౪||
 భార్యాం సమీహేత యథా స కాలీం చన్ద్రశేఖరః |
 తథా విధధ్వం త్రిదశా న చిరాదేవ యత్నతః || ౩౫||
 స్థానం గత్వాథ దైత్యస్య తమహం తారకం తతః |
 నివారయిష్యే కుహరాత్స్వస్థానం గచ్ఛతామరాః || ౩౬||
 ఇత్యుక్త్వాహం సురాన్ శీఘ్రం తారకాఖ్యాసురస్య వై |
 ఉపసంక్లమ్య సుప్రీత్యా సమాభాష్యేదమబ్రవమ్ || ౩౭||
 బ్రహ్మోవాచ
 తేజోఃసారమిమం స్వర్గం రాజ్యం త్వం పరిపాసి నః |
 యదర్థం సుతపస్తప్తం వాఙ్మనీ త్వం తతోఽధికమ్ || ౩౮||
 వరశ్చాప్యవరో దత్తో న మయా స్వర్గరాజ్యతా |
 తస్మాత్స్వర్గం పరిత్యజ్య ఊతౌ రాజ్యం సమాచర || ౩౯||
 దేవయోగ్యాని తత్రైవ కార్యాణి నిఖిలాన్యపి |
 భవిష్యన్త్యసురశ్రేష్ఠ నాత్ర కార్యా విచారణా || ౪౦||
 ఇత్యుక్త్వాహం చ సమ్భాధ్యాసురం తం సకలేశ్వరః |
 స్మృత్వా శివాం చ సశివం తత్రాన్తర్ధానమాగతః || ౪౧||
 తారకోఽపి పరిత్యజ్య స్వర్గం ఊతిమథాభ్యగౌత్ |
 శోణితాఖ్యపురే స్థిత్యా సర్వరాజ్యం చకార సః || ౪౨||
 దేవాఃసర్వేఽపి తచ్చుత్వా మద్వాక్యం సుప్రణమ్య మామ్ |
 శక్రస్థానం యయుః ప్రీత్యా శక్రేణ సుసమాహితాః || ౪౩||
 తత్ర గత్వా మిలిత్వా చ విచార్య చ పరస్పరమ్ |

తే సర్వే మరుతః ప్రీత్యా మఘవన్తం వచోఽబ్రువన్ ॥ ౪౪ ॥

దేవాః ఉచుః ।

శంఖాంబుజా శివాయాం వై రుచిర్దాయేత కామతః ।

మఘవన్తే ప్రకర్తవ్యం బ్రహ్మాక్షం సర్వమేవ తత్ ॥ ౪౫ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం సర్వవృత్తాన్తం వినివేద్య సురేశ్వరమ్ ।

జగ్ముస్తే సర్వతో దేవాః స్వం స్వం స్థానం ముదాన్వితాః ॥ ౪౬ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
దేవసాన్త్యనవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౬ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౭. సప్తదశోఽధ్యాయః । ఇన్ద్రకామదేవసంవాదః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

గతేషు తేషు దేవేషు శక్రః సస్మార వై స్మరమ్ ।

పీడితస్తారకేనాతి దైత్యేన చ దురాత్మనా ॥ ౧ ॥

ఆగతస్తక్షణాత్కామః సవసన్తో రతిప్రియః ।

సావలేపో యుతో రత్యా త్రైలోక్యవిజయీ ప్రభుః ॥ ౨ ॥

ప్రణామం చ తతః కృత్వా స్థిత్యా తత్పురతః స్మరః ।

మహాన్నతమనాస్తాత సాంజ్ఞలిః శక్రమబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥

కామ ఉవాచ ।

కిం కార్యం తే సముత్పన్నం స్మృతోఽహం కేన హేతునా ।

తత్ త్వం కథయ దేవేశ తత్కర్తుం సముపాగతః ॥ ౪ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుత్వా వచనం తస్య కన్దర్పస్య సురేశ్వరః ।

ఉవాచ వచనం ప్రీత్యా యుక్తం యుక్తమితి స్తువన్ ॥ ౫ ॥

శక్ర ఉవాచ ।

తవ సాధు సమారమ్భో యన్మే కార్యముపస్థితమ్ ।
 తత్కతుర్ముద్యతోఽసి త్వం ధన్వోఽసి మకరధ్వజ ॥ ౬॥
 ప్రస్తుతం శృణు మద్వాక్యం కథయామి తవగ్రతః ।
 మదీయం వైవ యత్కార్యం త్వదీయం తన్న చాన్యథా ॥ ౭॥
 మిత్రాణి మమ సన్న్యేవ బహూని సుమహాన్తి చ ।
 పరం తు స్మర సన్నిత్రం త్వత్తుల్యం న హి కుత్రచిత్ ॥ ౮॥
 జయార్థం మే ద్వయం తాత నిర్మితం వజ్రముత్తమమ్ ।
 వజ్రం చ నిష్ఫలం స్యాద్వై త్వం తు వైవ కదాచన ॥ ౯॥
 యతో హితం ప్రజాయేత తతః కో ను ప్రియః పరః ।
 తస్మాన్నిత్రవరస్త్యం హి మత్కార్యం కర్తుమర్హసి ॥ ౧౦॥
 మమ దుఃఖం సముత్పన్నమసాధ్యం చాపి కాలజమ్ ।
 కేనాపి వైవ తచ్ఛక్యం దూరీకర్తుం త్వయా వినా ॥ ౧౧॥
 దాతుః పరీక్షా దుర్భిక్షే రణే శూరస్య జాయతే ।
 ఆపత్కాలే తు మిత్రస్యాశక్తో స్త్రీణాం కులస్య హి ॥ ౧౨॥
 వినయే సజ్కుటే ప్రాప్తేఽవితథస్య పరోక్షతః ।
 సున్నేహస్య తథా తాత నాన్యథా సత్యమీరితమ్ ॥ ౧౩॥
 ప్రాప్తాయాం వై మమాపత్తావవార్యాయాం పరేణ హి ।
 పరీక్షా చ త్వదీయాద్యా మిత్రవర్య భవిష్యతి ॥ ౧౪॥
 న కేవలం మదీయం చ కార్యమస్తి సుఖావహమ్ ।
 కిం తు సర్వసురాదీనాం కార్యమేతన్న సంశయః ॥ ౧౫॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యేతన్మఘవద్వాక్యం శ్రుత్వా తు మకరధ్వజాః ।
 ఉవాచ ప్రేమగమ్భీరం వాక్యం సుస్మితపూర్వకమ్ ॥ ౧౬॥
 కామ ఉవాచ ।
 కిమర్థమిత్థం వదసి నోత్తరం వచ్చ్యహం తవ ।
 ఉపకృత్కృత్రిమం లోకే దృశ్యతే కథ్యతే న చ ॥ ౧౭॥
 సజ్కుటే బహు యో బ్రూతే స కిం కార్యం కరిష్యతి ।
 తథాపి చ మహారాజ కథయామి శృణు ప్రభో ॥ ౧౮॥

పదం తే కర్షితుం యో వై తపస్తపతి దారుణమ్ ।

పాతయిష్యామ్యహం తం చ శత్రుం తే మిత్ర సర్వథా ॥ ౧౯ ॥

క్షణేన భ్రంశయిష్యామి కటాక్షేణ వరస్త్రియాః ।

దేవర్షిదానవాదీంశ్చ నరాణాం గణనా న మే ॥ ౨౦ ॥

వజ్రం తిష్ఠతు దూరే వై శస్త్రాణ్యన్యాన్యనేకశః ।

కిం తే కార్యం కరిష్యన్తి మయి మిత్ర ఉపస్థితే ॥ ౨౧ ॥

బ్రహ్మీణం వా హరిం వాపి భ్రష్టం కుర్యాం న సంశయః ।

అన్వేషాం గణనా నాస్తి పాతయేయం హరం త్వపి ॥ ౨౨ ॥

పక్షౌచ వ మృదవో బాణాస్తే చ పుష్పమయా మమ ।

చాపస్త్రిధా పుష్పమయశ్శిష్ణోనీ భ్రమరార్జితా ॥ ౨౩ ॥

బలం సుదయితా మే హి వసన్తః సచివః స్మృతః ।

అహం పఞ్చబలో దేవ మిత్రం మమ సుధానిధిః । ౨౪ ॥

సేనాధిపశ్చ శ్శౌక్లారో హావభావాశ్చ సైనికాః ।

సర్వే మే మృదవః శక్ర అహం చాపి తథావిధః ॥ ౨౫ ॥

యద్యేన పూర్వతే కార్యం ధీమాంస్తత్రేన యోజయేత్ ।

మమ యోగ్యం తు యత్కార్యం సర్వం తన్మే నియోజయ ॥ ౨౬ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం తు వచస్తస్య శ్రుత్వా శక్రః సుహర్షితః ।

ఉవాచ ప్రణమన్వాచా కామం కాంతాసుఖావహమ్ ॥ ౨౭ ॥

శక్ర ఉవాచ ।

యత్కార్యం మనసోద్దిష్టం మయా తాత మనోభవ ।

కర్తుం తత్ త్వం సమర్థోఽసి నాన్యస్మాత్తస్య సమ్భవః ॥ ౨౮ ॥

శ్శౌణు కామ ప్రవక్ష్యామి యథార్థం మిత్రసత్తమ ।

యదర్థే చ స్పృహో జాతా తవ చాద్య మనోభవ ॥ ౨౯ ॥

తారకాఖ్యో మహాదైత్యో బ్రహ్మణో వరమద్భుతమ్ ।

అభూతజేయః సమ్ప్రాప్య సర్వేషామపి దుఃఖదః ॥ ౩౦ ॥

తేన సమ్పిడ్యతే లోకో నష్టా ధర్మా హ్యనేకశః ।

దుఃఖితా నిర్జరాః సర్వే ఋషయశ్చ తథాఖిలాః ॥ ౩౧ ॥

దేవైశ్చ సకలైస్తేన కృతం యుద్ధం యథాబలమ్ ।

సర్వేషాం చాయుధాన్యత్ర విఫలాన్యభవన్పురా ॥ ౩౨॥

భగ్నః పాశో జలేశస్య హరిచక్రం సుదర్శనమ్ ।

తత్కుణ్డితమభూత్తస్య కణ్ఠే క్షిప్తం చ విష్ణునా ॥ ౩౩॥

ఏతస్య మరణం ప్రోక్తం ప్రజేశేన దురాత్మనః ।

శమ్భార్వీర్వోద్యద్భవాద్బాలాన్మహాయోగీశ్వరస్య హి ॥ ౩౪॥

ఏతత్కార్యం త్వయా సాధు కర్తవ్యం సుప్రయత్నతః ।

తతఃస్యాన్మిత్రవార్యాతి దేవానాం నః పరం సుఖమ్ ॥ ౩౫॥

మమాపి విహితం తస్మాత్సర్వలోకసుఖావహమ్ ।

మిత్రధర్మం హృది స్మృత్వా కర్తుమర్హసి సామృతమ్ ॥ ౩౬॥

శమ్భుఃస గిరిరాజే హి తపః పరమమాస్థితః ।

స ప్రభుర్నాపి కామేన స్వతన్త్రః పరమేశ్వరః ॥ ౩౭॥

తత్సమీపే చ దేవార్థం పార్వతీ స్వసఖీయుతా ।

సేవమానా తిష్ఠతీతి పిత్రాజ్ఞప్తా మయా శ్రుతమ్ ॥ ౩౮॥

యథా తస్యాం రుచిస్తస్య శివస్య నియతాత్మనః ।

జాయేత నితరాం మార తథా కార్యం త్వయా ధ్రువమ్ ॥ ౩౯॥

ఇతి కృత్వా కృతీ స్వాస్త్యం సర్వం దుఃఖం వినశ్శ్యతి ।

లోకే స్థాయీ ప్రతాపస్తే భవిష్యతి న చాన్యథా ॥ ౪౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్తః స తు కామో హి ప్రఫుల్లముఖపక్కజః ।

ప్రేష్టోవాచేతి దేవేశం కరిష్యామి న సంశయః ॥ ౪౧॥

ఇత్యుక్త్వా వచనం తస్మై తథేతోమితి తద్వచః ।

అగ్రహీత్తరసా కామః శివమాయావిమోహితః ॥ ౪౨॥

యత్ర యోగీశ్వరః సాక్షాత్తప్యతే పరమం తపః ।

జగామ తత్ర సుప్రీతః సదారః సవనస్తకః ॥ ౪౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

శక్రకామసంవాదవర్ణనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౭॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౮. అష్టాదశోఽధ్యాయః । కామకృతవికారవర్ణనమ్ ।

కామవికారవర్ణనం

బ్రహ్మోవాచ ।

తత్ర గత్వా స్మరో గర్వీ శివమాయావిమోహితః ।

మోహకః స మధోశ్చాదౌ ధర్మం విస్తారయన్ప్రీతః ॥ ౧॥

వసన్తస్య చ యో ధర్మః ప్రససార స సర్వతః ।

తపఃస్థానే మహేశస్యాషధిప్రస్థే మునీశ్వర ॥ ౨॥

వనాని చ ప్రపుల్లాని పాదపానాం మహామునే ।

ఆసన్విశేషతస్తత్ర తత్ప్రభావాన్మృనీశ్వర ॥ ౩॥

పుష్పాణి సహకారాణామశోకవనికాసు వై ।

విరేజస్సుస్మరోద్ధీపకరాణి సురభీణ్యపి ॥ ౪॥

కైరవాణి చ పుష్పాణి భ్రమరాకలితాని చ ।

బభూవుర్మదనావేశకరాణి చ విశేషతః ॥ ౫॥

సుకామోద్ధీపనకరం కోకిలాకలకూజితమ్ ।

ఆసీదతి సురమ్యం హి మనోహరమతిప్రియమ్ ॥ ౬॥

భ్రమరాణాం తథా శబ్దా వివిధా అభవన్మునే ।

మనోహరాశ్చ సర్వేషాం కామోద్ధీపకరా అపి ॥ ౭॥

చన్ద్రస్య విశదా కాన్తిర్వికీర్ణా హి సమన్తతః ।

కామినాం కామినీనాం చ దూతికా ఇవ సాభవత్ ॥ ౮॥

మానినాం ప్రేరణాయాసీత్తత్కాలే కాలదీపికా ।

మారుతశ్చ సుఖః సాధో వవౌ విరహిణోఽప్రియః ॥ ౯॥

ఏవం వసన్తవిస్తారో మదనావేశకారకః ।

వనౌకసాం తదా తత్ర మునీనాం దుస్సహోఽత్యభూత్ ॥ ౧౦॥

అచేతసామపి తదా కామాసక్తిరభూన్మునే ।
 సుచేతసాం హి జీవానాం సేతి కిం వర్ణ్యతే కథా ॥ ౧౧ ॥
 ఏవం చకార స మధుః స్వప్రభావం సుదుస్సహమ్ ।
 సర్వేషాం చైవ జీవానాం కామోద్ధీపనకారకః ॥ ౧౨ ॥
 అకాలనిర్మితం తాత మధోర్వీక్ష్య హరస్తదా ।
 ఆశ్చర్యం పరమం మేనే స్వలీలాత్తతనుః ప్రభుః ॥ ౧౩ ॥
 అథ లీలాకరస్తత్ర తపః పరమదుష్కరమ్ ।
 తతాప స వశిశో హి హరో దుఃఖహరః ప్రభుః ॥ ౧౪ ॥
 వసన్తే ప్రసృతే తత్ర కామో రతిసమన్వితః ।
 చూతం బాణం సమాకృష్య స్థితస్తద్వామపార్శ్వతః ॥ ౧౫ ॥
 స్వప్రభావం వితస్తార మోహయన్సకలాన్ జనాన్ ।
 రత్యా యుక్తం తదా కామం దృష్ట్వా కో వా న మోహితః ॥ ౧౬ ॥
 ఏవం ప్రవృత్తసురతౌ శృంజ్గారోఽపి గణైః సహా ।
 హావభావయుతస్తత్ర ప్రవివేశ హరాన్తికమ్ ॥ ౧౭ ॥
 మదనః ప్రకటస్తత్ర న్యవసచ్చిత్తగో బహిః ।
 న దృష్టవాంస్తదా శమ్భోశ్చిద్రం యేన ప్రవిశ్యతే ॥ ౧౮ ॥
 యదా చాప్రాప్తవివరస్తస్మిన్యోగీవరే స్మరః ।
 మహాదేవే తదా సోఽభూన్మహాభయవిమోహితః ॥ ౧౯ ॥
 జ్వలజ్జ్వాలాగ్నిసజ్కాశభాలనేత్రసమన్వితమ్ ।
 ధ్యానస్థం శక్కరం కో వా సమాసాదయితుం క్షమః ॥ ౨౦ ॥
 ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర సఖీభ్యాం సంయుతా శివా ।
 జగమ శివపూజార్థం సీత్యా పుష్పాణ్యనేకశః ॥ ౨౧ ॥
 పృథివ్యాం యాదృశం లోకైః సౌందర్యం వర్ణ్యతే మహత్ ।
 తత్సర్వమధికం తస్యాం పార్వత్యామస్తి నిశ్చితమ్ ॥ ౨౨ ॥
 ఆర్తవాణి సుపుష్పాణి ధృతాని చ తయా యదా ।
 తత్సౌందర్యం కథం వర్ణ్యమపి వర్షశతైరపి ॥ ౨౩ ॥
 యదా శివసమీపే తు గతా సా పర్వతాత్మజా ।
 తదైవ శక్కరో ధ్యానం త్యక్త్వా క్షణమవసీతః ॥ ౨౪ ॥

తచ్ఛిద్రం ప్రాప్య మదనః ప్రథమం హర్షణేన తు ।
బాణేన హర్షయామాస పార్వస్థం చన్ద్రశేఖరమ్ ॥ ౨౫॥

శృంగైశ్చ తదా భావైః సహితా పార్వతీ హరమ్ ।
జగామ కామసాహాయ్యే మునే సురభిణా సహ ॥ ౨౬॥

తద్దైవాకృష్య తచ్ఛాపం రుచ్యర్థం శూలధారిణః ।
ద్రుతం పుష్పశరం తస్మై స్మరోఽముఞ్చత్సుసంయతః ॥ ౨౭॥

యథా నిరస్తరం నిత్యమాగచ్ఛతి తథా శివమ్ ।
తం నమస్కృత్య తత్పూజాం కృత్వా తత్పురతః స్థితా ॥ ౨౮॥

సా దృష్టా పార్వతీ తత్ర ప్రభుణా గిరిశేన హి ।
వివృణ్వతీ తదాఙ్గాని స్త్రీస్వభావాత్సులజ్జయా ॥ ౨౯॥

సుసంస్కృత్య వరం తస్యా విధిదత్తం పురా ప్రభుః ।
శివోఽపి వర్ణయామాస తదాఙ్గాని ముదా మునే ॥ ౩౦॥

శివ ఉవాచ ।

కిం ముఖం కిం శశాఙ్కశ్చ కిం నేత్రే చోత్పలే చ కిమ్ ।
ఘ్రుకుఙ్కౌఢ్య ధనుషీ చైతే కన్దర్పస్య మహాత్మనః ॥ ౩౧॥

అధరః కిం చ బిమ్బం కిం కిం నాసా శుకచఞ్చుకా ।
కిం స్వరః కోకిలాలాపః కిం మధ్యం చాథ వేదికా ॥ ౩౨॥

కిం గతిర్వర్ణ్యతే హ్యస్యాః కిం రూపం వర్ణ్యతే ముహుః ।
పుష్పాణి కిం చ వర్ణ్యన్తే వస్త్రాణి చ తథా పునః ॥ ౩౩॥

లాలిత్యం చారు యత్స్పష్టా తదేకత్ర వినిర్మితమ్ ।
సర్వథా రమణీయాని సర్వాఙ్గాని న సంశయః ॥ ౩౪॥

అహో ధన్యతరా చేయం పార్వత్యద్భుతరూపిణీ ।
ఏతస్సమా న త్రైలోక్యే నారీ కాపి సురూపిణీ ॥ ౩౫॥

సులావణ్యనిధిశ్చేయమద్భుతాఙ్గాని బిభ్రతీ ।
విమోహినీ మునీనాం చ మహాసుఖవివర్ధినీ ॥ ౩౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వర్ణయిత్వా తు తదాఙ్గాని ముహుర్ముహుః ।

విధిదత్తవరాధ్యాసాద్ధరస్తు విరరామ హ ॥ ౩౭॥

హస్తం వస్త్రాస్తరే యావదచాలయత శక్కురః ।

స్త్రీస్వభావాచ్చ సా తత్ర లజ్జితా దూరతో గతా ॥ ౩౮॥

వివృణ్యతీ నిజాఙ్గాని పశ్యన్తీ చ ముహుర్ముహుః ।

సువీక్షణైర్మహామోదాతున్సిస్మితాభూచ్ఛివా మునే ॥ ౩౯॥

ఏవం చేష్టాం తదా దృష్ట్వా శమ్భుర్మోహముపాగతః ।

ఉవాచ వచనం చైవం మహాలీలో మహేశ్వరః ॥ ౪౦॥

అస్యా దర్శనమాత్రేణ మహానన్దో భవత్యలమ్ ।

యదాలింగనమేతస్యః కుర్యాం కిన్తు తతః సుఖమ్ ॥ ౪౧॥

క్షణమాత్రం విచార్యేత్థం సమ్పూజ్య గిరిజాం తతః ।

ప్రబుద్ధః స మహాయోగీ సువిరక్తో జగావతి ॥ ౪౨॥

కిం జాతం చరితం చిత్రం కిమహం మోహమాగతః ।

కామేన వికృతశ్చాద్య భూత్వాపి ప్రభురీశ్వరః ॥ ౪౩॥

ఈశ్వరోఽహం యదీచ్ఛేయం పరాఙ్గస్పర్శనం ఖలు ।

తర్హి కోఽన్యోఽక్షమః క్షుద్రః కిం కిం నైవ కరిష్యతి ॥ ౪౪॥

ఏవం వైరాగ్యమాసాద్య పర్యఙ్కాసాదనం చ తత్ ।

వారయామాస సర్వాత్మా పరేశః కిం పతేదిహ ॥ ౪౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

కామకృతవికారవర్జనం నామాష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౧౯. ఏకోనవింశోఽధ్యాయః । శివేన కామదేవవినాశః ।

నారద ఉవాచ ।

బ్రహ్మన్విధే మహాభాగ కిం జాతం తదనన్తరమ్ ।

కథయ త్వం ప్రసాదేన తాం కథాం పాపనాశినీమ్ ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శ్రూయతాం సా కథా తాత యజ్ఞాతం తదనంతరమ్ ।
తవ స్నేహోత్ప్రవక్ష్యామి శివలీలాం ముదావహామ్ ॥ ౨॥

ధైర్యస్య వ్యసనం దృష్ట్వా మహాయోగీ మహేశ్వరః ।
విచిచింత మనస్యేవం విస్మితోఽతి తతః పరమ్ ॥ ౩॥

శివ ఉవాచ ।

కిము విఘ్నః సముత్పన్నాః కుర్వతస్తప ఉత్తమమ్ ।
కేన మే వికృతం చిత్తం కృతమత్ర కుకర్మిణా ॥ ౪॥

కువర్ణనం మయా ప్రీత్యా పరస్త్వ్యపరి వై కృతమ్ ।
జాతో ధర్మవిరోధోఽత్ర శ్రుతిసీమా విలక్ష్ణితా ॥ ౫॥

బ్రహ్మోవాచ ।

విచిన్ద్యేత్తం మహాయోగీ పరమేశః సతాం గతిః ।
దిశో విలోకయామాస పరితః శక్కితస్తదా ॥ ౬॥

వామభాగే స్థితం కామం దదర్శాకృష్టబాణకమ్ ।
స్వశరం క్షేప్తుకామం హి గర్వితం మూఢచేతసమ్ ॥ ౭॥

తం దృష్ట్వా తాదృశం కామం గిరీశస్య పరాత్మనః ।
సజ్ఞాతః క్రోధసమ్మర్దస్తత్క్షణాదపి నారద ॥ ౮॥

కామః స్థితోఽన్తరిక్షే స ధృత్వా తత్సశరం ధనుః ।
చిక్షేపాస్త్రం దుర్నివారమమోఘం శక్కరే మునే ॥ ౯॥

బభూవామోఘమస్త్రం తు మోఘం తత్పరమాత్మని ।
సమశామ్యత్తతస్తస్మిన్సంజుక్ష్మధే పరమేశ్వరే ॥ ౧౦॥

మోఘీభూతే శివే స్వేఽస్త్రే భయమాపాశు మన్మథః ।
చకమ్పే చ పురః స్థిత్యా దృష్ట్వా మృత్యుజ్ఞాయం ప్రభుమ్ ॥ ౧౧॥

సస్మార త్రిదశాన్సర్వాన్సక్రాదీన్భయవిహ్వలః ।
స స్మరో మునిశార్దూల స్వప్రయాసే నిరర్థకే ॥ ౧౨॥

కామేన సుస్మృతా దేవాః శక్రాద్యాస్తే మునీశ్వర ।
ఆయయుః సకలాస్తే హి శమ్భుం నత్వా చ తుష్టువుః ॥ ౧౩॥

స్తుతిం కుర్వత్సు దేవేషు క్రుద్ధస్యాతి హరస్య హి ।

తృతీయాత్తస్య నేత్రాద్వై నిస్ససార తతో మహాన్ ॥ ౧౪॥

లలాటమధ్యగాత్రస్మాత్సవహ్నిర్ద్వితసమ్భవః ।

జ్జ్వాలోర్ధ్వశిఖో దీప్తః ప్రలయాగ్నిసమప్రభః ॥ ౧౫॥

ఉత్పత్య గగనే తూర్ణం నిపత్య ధరణీ తలే ।

భ్రామం భ్రామం స్వపరితః పపాత మేదినీం పరి ॥ ౧౬॥

భస్మసాత్కృతవాన్సాధో మదనం తావదేవ హి ।

యావచ్ఛ మరుతాం వాచః క్షమ్యతాం క్షమ్యతామితి ॥ ౧౭॥

హతే తస్మిన్నురే వీరే దేవ దుఃఖముపాగతాః ।

రురుదుర్విహ్వలాశ్చాతిక్రోశంతః కిమభూదితి ॥ ౧౮॥

శ్వేతాఙ్గా వికృతాత్మా చ గిరిరాజసుతా తదా ।

జగామ మద్ధిరం స్వం చ సమాదాయ సఖీజనమ్ ॥ ౧౯॥

క్షణమాత్రం రతిస్తత్ర విసంజ్ఞా సాభవత్తదా ।

భర్తృమృత్యుజదుఃఖేన పతితా సా మృతా ఇవ ॥ ౨౦॥

జాతాయాం చైవ సంజ్ఞాయాం రతిరత్యన్తవిహ్వలా ।

విలలాప తదా తత్రోచ్ఛరన్తి వివిధం వచః ॥ ౨౧॥

రతిరువాచ ।

కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి కిం కృతం దైవతైరిహ ।

మత్స్వామినం సమాహూయ నాశయామాసురుద్ధతమ్ ॥ ౨౨॥

హా హా నాథ స్మర స్వామిన్ప్రాణప్రియ సుఖప్రద ।

ఇదం తు కిమభూదత్ర హా హా ప్రియ ప్రియేతి చ ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థం విలపతీ సా తు వదన్తి బహుధా వచః ।

హస్తా పాదౌ తదాస్ఫాల్య కేశానత్రోటయత్తదా ॥ ౨౪॥

తద్విలాపం తదా శ్రుత్వా తత్ర సర్వే వనేచరాః ।

అభవన్దుఃఖితాః సర్వే స్థావరా అపి నారద ॥ ౨౫॥

ఏతస్మిన్నురే తత్ర దేవాః శక్రాదయోఽఖిలాః ।

రతిమూచుః సమాశ్వాస్య సంస్మరన్తో మహేశ్వరమ్ ॥ ౨౬॥

దేవా ఊచుః ।

కించోద్భస్మ గృహీత్వా తు రక్ష యత్నాద్భయం త్యజ |
జీవయిష్యతి స స్వామీ లప్స్యనే త్వం పునః ప్రియమ్ || ౨౭ ||

సుఖదాతా న కోఽప్యస్తి దుఃఖదాతా న కశ్చన |
సర్వోఽపి స్వకృతం భుక్త్యై దేవాన్ శోచసి వై వృథా || ౨౮ ||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యాశ్వాస్య రతిం దేవాః సర్వే శివముపాగతాః |
సుప్రసాద్య శివం భక్త్యా వచనం చేదమబ్రువన్ || ౨౯ ||

దేవా ఉచుః |
భగవన్ శ్రూయతామేతద్వచనం నః శుభం ప్రభో |
కృపాం కృత్వా మహేశాన శరణాగతవత్సల || ౩౦ ||

సువిచారయ సుప్రీత్యా కృతిం కామస్య శక్కుర |
కామేనైతత్కృతం యత్ర న స్వార్థం తన్మహేశ్వర || ౩౧ ||

దుష్టేన పీడితైర్దేవైస్తారకేణాఖిలైర్విభో |
కర్మ తత్కారితం నాథ నాన్యథా విద్ధి శక్కుర || ౩౨ ||

రతిరేకాకినీ దేవ విలాపం దుఃఖితా సతీ |
కరోతి గిరిశ త్వం చ తామాశ్వాసయ సర్వద || ౩౩ ||

సంహారం కర్తుకామోఽసి క్రోధేనానేన శక్కుర |
దైవతైః సహ సర్వేషాం హతవాంస్తం యది స్మరమ్ || ౩౪ ||

దుఃఖం తస్యా రతేర్ధృష్ట్యా నష్టప్రాయాశ్చ దేవతాః |
తస్మాత్త్వయా చ కర్తవ్యం రత్యాశ్శోకాపనోదనమ్ || ౩౫ ||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషాం ప్రసన్నో భగవాన్ శివః |
దేవానాం సకలానాం చ వచనం చేదమబ్రవీత్ || ౩౬ ||

శివ ఉవాచ |
దేవాశ్చ ఋషయః సర్వే మద్వచః శృణుతాదరాత్ |
మత్కృపేన చ యజ్ఞాతం తత్తథా నాన్యథా భవేత్ || ౩౭ ||

అనన్తస్తావదేవ స్యాత్కామో రతిపతిః ప్రభుః |
యావచ్ఛావతరేత్కృష్ణో ధరణ్యాం రుక్మిణీపతిః || ౩౮ ||

ద్వారకాయాం యదా స్థిత్యా పుత్రానుత్పాదయిష్యతి |
 తదా కృష్ణస్తు రుక్మిణ్యాం కామముత్పాదయిష్యతి || ౩౯||
 ప్రద్యుమ్నం నామ తస్యైవ భవిష్యతి న సంశయః |
 జాతమాత్రం తు తం పుత్రం శమ్భురః సంహరిష్యతి || ౪౦||
 హృత్వా ప్రాస్య సముద్రం తం శమ్భురో దానవోత్తమః |
 మృతం జ్ఞాత్వా వృథా మూఢో నగరం స్వం గమిష్యతి || ౪౧||
 తావచ్చ నగరం తస్య రతే స్థేయం యథాసుఖమ్ |
 తత్రైవ స్వపతేః ప్రాప్తిః ప్రద్యుమ్నస్య భవిష్యతి || ౪౨||
 తత్ర కామో మిలిత్వా తం హత్వా శమ్భురమాహవే |
 భవిష్యతి సుఖీ దేవాః ప్రద్యుమ్నాఖ్యః స్వకామినీమ్ || ౪౩||
 తదీయం చైవ యద్ ద్రవ్యం నీత్వా స నగరం పునః |
 గమిష్యతి తయా సార్థం దేవాః సత్యం వచో మమ || ౪౪||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇతి శ్రుత్వా వచః శమ్భోర్దేవా ఊచుః ప్రణమ్య తమ్ |
 కింఛిదుచ్చస్వనితాశ్చిత్తే కరో బద్ధ్వా నతాఙ్గకాః || ౪౫||
 దేవా ఊచుః |
 దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో |
 శీఘ్రం జీవయ కామం త్వం రక్ష ప్రాణాన్ రతేర్హర || ౪౬||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇత్యాకర్ణ్యామరవచః ప్రసన్నః పరమేశ్వరః |
 పునర్బ్రుభాషే కరుణాసాగరః సకలేశ్వరః || ౪౭||
 శివ ఉవాచ |
 హే దేవాః సుప్రసన్నోఽస్మి జీవయిష్యామి చాస్తరే |
 కామః స మధ్గణో భూత్వా విహరిష్యతి నిత్యశః || ౪౮||
 నాఖ్యేయమిదమాఖ్యానం కస్యచిత్పురతః సురాః |
 గచ్ఛత స్వస్థలం దుఖం నాశయిష్యామి సర్వతః || ౪౯||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇత్యుక్తాన్తర్దధే రుద్రో దేవానాం స్తువతాం తదా |

సర్వే దేవాః సుప్రసన్నా బభూవుర్గతవిస్మయాః ॥ ౫౦॥

తతస్తాం చ సమాశ్వాస్య రుద్రస్య వచనే స్థితాః ।

ఉక్త్వా వచస్తదీయం చ స్వం స్వం ధామ యయుర్మునే ॥ ౫౧॥

కామపత్నీ సమాదిష్టం నగరం సా గతా తదా ।

ప్రతీక్షమాణా తం కాలం రుద్రాదిష్టం మునీశ్వర ॥ ౫౨॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

కామనాశవర్ణనం నామైకోనవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౧౯॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౦. వింశోఽధ్యాయః । వడవానలచరితమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

విధే నేత్రసముద్భూతవహ్నిజ్వాలా హరస్య సా ।

గతా కుత్ర వద త్వం తచ్ఛరితం శశిమౌలినః ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

యదా భస్మ చకరాశు తృతీయనయనానలః ।

శమ్భోః కామం ప్రజజ్వాల సర్వతో విఫలస్తదా ॥ ౨॥

హాహాకారో మహానాసీత్ త్రైలోక్యే సచరాచరే ।

సర్వే దేవర్షయస్తాత శరణం మాం యయుర్ద్రుతమ్ । ౩॥

సర్వే నివేదయామాసుస్తద్ధుఃఖం మహ్యామాకులాః ।

సుప్రణమ్య సుసంస్తాయ కరౌ బద్ధ్వా నతాననాః ॥ ౪॥

తచ్చుత్వాహం శివం స్మృత్వా తద్దేతుం సువిమృశ్య చ ।

గతస్తత్ర వినీతాత్మా త్రిలోకావనహేతవే ॥ ౫॥

సన్దగ్ధుకామః స శుచిర్జ్వాలామాలాతిదీపితః ।

స్తమ్భితోఽరం మయా శమ్భుప్రసాదాప్తసుతేజసా ॥ ౬॥

అథ క్రోధమయం వహ్నిం దగ్ధుకామం జగత్త్రయమ్ ।

వాడవం తమకర్షం చ సౌమ్యజ్వాలాముఖం మునే ॥ ౭॥

తం వాడవతనుమహం సమాదాయ శివేచ్ఛయా ।

సాగరం సమగాం లోకహితాయ జగతాం పతిః ॥ ౮॥

ఆగతం మాం సమాలోక్య సాగరస్సాంజ్ఞులిర్మునే ।

ధృత్వా చ పౌరుషం రూపమాగతః సన్నిధిం మమ ॥ ౯॥

సుప్రణమ్యాథ మాం సింధుః సంస్తాయ చ యథావిధి ।

స మామువాచ సుప్రీత్యా సర్వలోకపితామహమ్ ॥ ౧౦॥

సాగర ఉవాచ ।

కిమర్థమాగతోఽసి త్వం బ్రహ్మన్నత్రాఖిలాధిప ।

తన్నిదేశయ సుప్రీత్యా మత్వా మాం చ స్వనేవకమ్ ॥ ౧౧॥

అథాహం సాగరవచః శ్రుత్వా ప్రీతిపురస్సరమ్ ।

ప్రావోచం శక్జరం స్మృత్వా తౌకికం హితమావహన్ ॥ ౧౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శ్శృణు తాత మహాధీమన్నర్వలోకహితావహ ।

వచ్యమాం ప్రీతితఃసిన్ధో శివేచ్ఛాప్రేరితో హృదా ॥ ౧౩॥

అయం క్రోధో మహేశస్య వాడవాత్మా మహాప్రభుః ।

దగ్ధ్వా కామం ద్రుతం సర్వం దగ్ధుకామోఽభవత్తతః ॥ ౧౪॥

ప్రార్థితోఽహం సురైః శీఘ్రం పీడితైః శక్జరేచ్ఛయా ।

తత్రాగత్య ద్రుతం తం వై తాత స్తమ్భితవాన్ శుచిమ్ ॥ ౧౫॥

వాడవం రూపమాధత్త తమాదాయాగతోఽత్ర హ ।

నిర్దిశామి జలాధార త్వామహం కరుణాకరః ॥ ౧౬॥

అయం క్రోధీ మహేశస్య వాడవం రూపమాశ్రితః ।

జ్వాలాముఖస్త్వయా ధారో యావదాభూతసప్లువమ్ ॥ ౧౭॥

యదాత్రాహం సమాగమ్య వత్స్యామి సరితాం పతే ।

తదా త్వయా పరిత్యాజ్యః క్రోధోఽయం శాక్జరోఽదుభతః ॥ ౧౮॥

భోజనం తోయమేతస్య తవ నిత్యం భవిష్యతి ।

యత్నాదేవావధార్యోఽయం యథా నోపైతి చాస్తరమ్ ॥ ౧౯॥

ఇత్యుక్తో హి మయా సిన్ధురజ్జీవక్రే తదా ధ్రువమ్ ।
గ్రహీతుం వాడవం వహ్నిం రౌద్రం చాశక్యమన్యతః ॥ ౨౦॥

తతః ప్రవిష్టో జలధౌ స వాడవతనుః శుచిః ।
వార్యోఘాన్సుదహంస్తస్య జ్వాలామాలాభిదీపితః ॥ ౨౧॥

తతఃసన్తుష్టచేతస్కః స్వం ధామాహం గతో మునే ।
అన్తర్ధానమగాత్సిన్ధుర్దివ్యరూపః ప్రణమ్య మామ్ ॥ ౨౨॥

స్వాస్థ్యం ప్రాప జగత్సర్వం నిర్ముక్తం తదభవాద్భయాత్ ।
దేవా భభూవుః సుఖినో మునయశ్చ మహామునే ॥ ౨౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖండే
వడవానలచరితవర్ణనం నామ వింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౦॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖండే

౨.౩.౨౧. ఏకవింశోఽధ్యాయః । పార్వత్యై నారదోపదేశః ।

నారద ఉవాచ ।

విధే తాత మహాప్రాజ్ఞ విష్ణుశిష్య త్రిలోకకృత్ ।
అద్భుతేయం కథా ప్రోక్తా శంకరస్య మహాత్మనః ॥ ౧॥

భస్మీభూతే స్మరే శమ్భుతృతీయనయన్నాగ్నినా ।
తస్మిన్ప్రవిష్టే జలధౌ వద త్వం కిమభూతతః ॥ ౨॥

కిం చకార తతో దేవీ పార్వతీ కుధరాత్మజా ।
గతా కుత్ర సఖీభ్యాం సా తద్వదాద్య దయానిధే ॥ ౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శ్శృణు తాత మహాప్రాజ్ఞ చరితం శశిమాలినః ।
మహోత్కారకస్యైవ స్వామినో మమ చాదరాత్ ॥ ౪॥

యదాదహచ్ఛమ్భునేత్రోద్భవో హి మదనం శుచిః ।
మహాశబ్దోఽద్భుతోఽభూద్వై యేనాకాశః ప్రపూరితః ॥ ౫॥

తేన శబ్దేన మహతా కామం దగ్ధం సమీక్ష్య చ ।
 సఖీభ్యాం సహ భీతా సా యయా స్వగృహమాకులా ॥ ౬ ॥
 తేన శబ్దేన హిమవాన్పరివారసమన్వితః ।
 విస్మృతోఽభూదతిక్లిష్టః సుతాం స్మృత్వా గతాం తతః ॥ ౭ ॥
 జగము శోకం శైలేశో సుతాం దృష్ట్వాతివిహ్వలామ్ ।
 రుదన్తిం శమ్భువిరహాదాససాదాచలేశ్వరః ॥ ౮ ॥
 ఆసాద్య పాణినా తస్యా మార్జయన్నయనద్యయమ్ ।
 మా బిభీహి శివేఽరోదీరిత్యుక్త్వా తాం తదాగ్రహీత్ ॥ ౯ ॥
 క్రోడే కృత్వా సుతాం శీఘ్రం హిమవానచలేశ్వరః ।
 స్వమాలయమథానిన్యే సాన్త్వయన్నతివిహ్వలామ్ ॥ ౧౦ ॥
 అన్తర్హితే స్మరం దగ్ధా హరే తద్విరహాచ్ఛివా ।
 వికలాభూద్ భృశం సా వై లేభే శర్మ న కుత్రచిత్ ॥ ౧౧ ॥
 పితృర్పహం తదా గత్వా మిలిత్వా మాతరం శివా ।
 పున్ర్జాతం తదా మేనే స్వాత్మానం సా ధరాత్మజా ॥ ౧౨ ॥
 నినిన్ద చ స్వరూపం సా హా హతాస్మీత్యథాబ్రవీత్ ।
 సఖీభిర్బోధితా చాపి న బుబోధ గిరీన్ద్రజా ॥ ౧౩ ॥
 స్వపతీ చ పిబన్తి చ సా స్నాతీ గచ్ఛతీ శివా ।
 తిష్ఠన్తి చ సఖీమధ్యే న కిఞ్చిత్సుఖమాప హా ॥ ౧౪ ॥
 ధిక్స్వరూపం మదీయం చ తథా జన్మ చ కర్మ చ ।
 ఇతి బ్రువన్తి సతతం స్మరన్తి హరచేష్టితమ్ ॥ ౧౫ ॥
 ఏవం సా పార్వతీ శమ్భువిరహోత్క్లిష్టమానసా ।
 సుఖం న లేభే కిఞ్చిద్వాబ్రవీచ్ఛివశివేతి చ ॥ ౧౬ ॥
 నివసన్తి పితృగృహే పినాకిగతచేతనా ।
 శుశోచాథ శివా తాత ముమోహా చ ముహుర్ముహుః ॥ ౧౭ ॥
 శైలాధిరాజోఽప్యథ మేనకాపి
 మైనాకముఖ్యాస్తనయాశ్చ సర్వే ।
 తాం సాన్త్వయామాసురదీనసత్త్వా
 హరం విసస్మార తథాపి నో సా ॥ ౧౮ ॥

అథ దేవమునే ధీమన్విమవత్పుస్తరే తదా ।
 నియోజితో బలభిదాగమస్త్యం కామచారతః ॥ ౧౯॥
 తతస్త్యం పూజితస్సేన భూధరేణ మహాత్మనా ।
 కుశలం పృష్టవాంస్తం వై తదావిష్టో వరాసనే ॥ ౨౦॥
 తతః ప్రోవాచ శైలేశః కన్యాచరితమాదితః ।
 హరసేవాన్వితం కామదహనం చ హరేణ హా ॥ ౨౧॥
 శ్రుత్వావోచో మునే త్వం తు తం శైలేశం శివం భజ ।
 తమామన్త్రోద్దిష్టస్త్యం సంస్మృత్య మనసా శివమ్ ॥ ౨౨॥
 తం సముత్సృజ్య రహసి కాలీం తామగమస్త్యరా ।
 లోకోపకారకో జ్ఞానీ త్వం మునే శివవల్లభః ॥ ౨౩॥
 ఆసాద్య కాలీం సమ్బాధ్య తద్ధితే స్థిత ఆదరాత్ ।
 అవోచస్త్యం వచస్తథ్యం సర్వేషాం జ్ఞానినాం వరః ॥ ౨౪॥
 నారద ఉవాచ ।
 శృణు కాలి వచో మే హి సత్యం వచ్చి దయారతః ।
 సర్వథా తే హితకరం నిర్వికారం సుకామదమ్ ॥ ౨౫॥
 సేవితశ్చ మహాదేవస్త్యయేహ తపసా వినా ।
 గర్వవత్స్యా యదధ్యంసీద్దీనానుగ్రహకారకః ॥ ౨౬॥
 విరక్తశ్చ స తే స్వామీ మహాయోగీ మహేశ్వరః ।
 విస్పృష్టవాన్స్మరం దధ్వా త్వాం శివే భక్తవత్సలః ॥ ౨౭॥
 తస్మాత్త్వం సుతపోయుక్తా చిరమారాధయేశ్వరమ్ ।
 తపసా సంస్కృతాం రుద్రః స ద్వితీయాం కరిష్యతి ॥ ౨౮॥
 త్వం చాపి శక్కురం శమ్భుం న త్యక్ష్యసి కదాచన ।
 నాన్యం పతిం హరాద్దేవి గ్రహీష్యసి శివాదృతే ॥ ౨౯॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తే హి మునే సా భూధరాత్మజా ।
 కింఞ్చిదుచ్యవసితా కాలీ ప్రాహ త్వాం సాంజ్ఞాలిర్ముదా ॥ ౩౦॥
 శివోవాచ ।
 త్వం తు సర్వజ్ఞ జగతాముపకారకర ప్రభో ।

రుద్రస్యారాధనార్థాయ మస్తం దేహి మునే హి మే ॥ ౩౧॥

న సిద్ధ్యతి క్రియా కాపి సర్వేషాం సద్గురుం వినా ।
మయా శ్రుతా పురా సత్యం శ్రుతిరేషా సనాతనీ ॥ ౩౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్యాః పార్వత్యా మునిసత్తమః ।
పశ్చాక్షరం శమ్భుమస్తం విధిపూర్వముపాదిశః ॥ ౩౩॥

అవోచత్స వచస్తాం త్వం శ్రద్ధాముత్పాదయన్మునే ।
ప్రభావం మన్తరాజస్య తస్య సర్వాధికం మునే ॥ ౩౪॥

నారద ఉవాచ ।

శ్ంబు దేవి మనోరస్య ప్రభావం పరమాద్భుతమ్ ।
యస్య శ్రవణమాత్రేణ శక్కురః సుప్రసీదతి ॥ ౩౫॥

మన్రోఽయం సర్వమన్త్రాణామధిరాజశ్చ కామదః ।
భుక్తిముక్తిప్రోఽత్యస్తం శక్కురస్య మహాప్రియః ॥ ౩౬॥

సుభగే యేన జప్తేన విధినా సోఽచిరాద్ ద్రుతమ్ ।
ఆరాధితస్తే ప్రత్యక్షో భవిష్యతి శివో ద్రువమ్ ॥ ౩౭॥

చిన్తయన్తి చ తద్రూపం నియమస్థా శరాక్షరమ్ ।
జప మస్తం శివే త్వం హి సన్తుష్యతి శివో ద్రుతమ్ ॥ ౩౮॥

ఏవం కురు తపః సాధ్య తపఃసాధ్యో మహేశ్వరః ।
తపస్యేవ ఫలం సర్వైః ప్రాప్యతే నాన్యథా క్వచిత్ ॥ ౩౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవముక్త్యా తదా కాలీం నారద త్వం శివప్రియః ।
యాదృచ్ఛికోఽగమస్తస్యం తు స్వర్గం దేవహితే రతః ॥ ౪౦॥

పార్వతీ చ తదా శ్రుత్వా వచనం తవ నారద ।
సుప్రసన్నా తదా ప్రాప పశ్చాక్షరమనూత్తమమ్ ॥ ౪౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
నారదోపదేశో నామైకవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౨. ద్వావింశోఽధ్యాయః । పార్వతీతపోవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

త్వయి దేవమునే యాతే పార్వతీ హృష్టమానసా ।

తపఃసాధ్యం హరం మేనే తపోఽర్థం మన ఆదధే ॥ ౧॥

తతః సఖ్యో సమాదాయ జయాం చ విజయాం తథా ।

మాతరం పితరం బైవ సఖీభ్యాం పర్యప్రచ్ఛత ॥ ౨॥

ప్రథమం పితరం గత్వా హిమవంతం నగేశ్వరమ్ ।

పర్యప్రచ్ఛత్సుప్రణమ్య వినయేన సమన్వితా ॥ ౩॥

సఖ్యాపూజతుః -

హిమవన్ శ్రూయతాం పుత్రీవచనం కథ్యతేఽధునా ॥

సా స్వయం బైవ దేహస్య రూపస్యాపి తథా పునః । ౪॥

భవతో హి కులస్యాస్య సాఫల్యం కర్తుమిచ్ఛతి ।

తపసా సాధనీయోఽసౌ నాన్యథా దృశ్యతాం వ్రజేత్ ॥ ౫॥

తస్మాచ్ఛ పర్వతశ్రేష్ఠ దేయాజ్ఞా భవతాధునా ।

తపః కరోతు గిరిజా వనం గత్వేతి సాదరమ్ ॥ ౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం చ తదా పృష్టః సఖీభ్యాం మునిసత్తమ ।

పార్వత్యా సువిచార్యాథ గిరిరాజోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౭॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

మహ్యం చ రోచతేఽత్యర్థం మేనాయై రుచ్యతాం పునః ।

యథేదం భవితవ్యం చ కిమతః పరముత్తమమ్ ॥ ౮॥

సాఫల్యం తు మదీయస్య కులస్య చ న సంశయః ।

మాత్రే తు రుచ్యతే చేద్వై తతః శుభతరం ను కిమ్ ॥ ౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వచనం పిత్రా ప్రోక్తం శ్రుత్వా తు తే తదా ।

జగ్ముతుర్మాతరం సఖ్యై తదాజ్ఞప్తే తయా సహ ॥ ౧౦॥

గత్వా తు మాతరం తస్యాః పార్వత్యాస్తే చ నారద ।
సుప్రణమ్య కరో బధోవచతుర్వచనమాదరాత్ ॥ ౧౧॥

సఖ్యాపూచతుః

మాతస్త్యం వచనం పుత్ర్యాః శృణు దేవి నమోఽస్తు తే ॥

సుప్రసన్నతయా తద్వై శ్రుత్వా కర్తుమిహార్హసి । ౧౨॥

తప్తకామా తు తే పుత్రీ శివార్థం పరమం తపః ।
ప్రాప్తానుజ్ఞా పితృశ్చైవ తుభ్యం చ పరిపృచ్ఛతి ॥ ౧౩॥

ఇయం స్వరూపసాఫల్యం కర్తుకామా పతివ్రతే ।
త్వదాజ్ఞా యది జాయేత తప్యతే చ తథా తపః ॥ ౧౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా చ తతఃసఖ్యై తూష్టిమాస్తాం మునీశ్వర ।
నాగ్నేచకార మేనా సా తద్వాక్యం ఖిన్నమానసా ॥ ౧౫॥

తతః సా పార్వతీ ప్రాహ స్వయమేవాథ మాతరమ్ ।
కరో బద్ధ్వా వినితాత్మా స్మృత్వా శివపదామ్బుజమ్ ॥ ౧౬॥

పార్వత్యువాచ ।

మాతస్తప్తం గమిష్యామి ప్రాతః ప్రాప్తం మహేశ్వరమ్ ।
అనుజానీహి మాం గన్తుం తపసేఽద్య తపోవనమ్ ॥ ౧౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచః పుత్ర్యా మేనా దుఃఖముపాగతా ।
సోపాహూయ తదా పుత్రీమువాచ వికలా సతీ ॥ ౧౮॥

మేనోవాచ ।

దుఃఖితాసి శివే పుత్రీ తపస్తప్తం పురా యది ।
తపశ్చర గృహేఽద్య త్వం న బహిర్గచ్ఛ పార్వతి ॥ ౧౯॥

కుత్ర యాసి తపః కర్తుం దేవాః సన్తి గృహే మమ ।
తీర్థాని చ సమస్తాని క్షేత్రాణి వివిధాని చ ॥ ౨౦॥

కర్తవ్యో న హఠః పుత్రీ గన్తవ్యం న బహిః క్వచిత్ ।
సాధితం కిం త్వయా పూర్వం పునః కిం సాధయిష్యసి ॥ ౨౧॥

శరీరం కోమలం వత్సే తపస్సు కఠినం మహత్ ।
 ఏతస్మాత్తు త్వయా కార్యం తపోఽత్ర న బహిర్యజ ॥ ౨౨॥

స్త్రీణాం తపోవనగతిర్న శ్రుతా కామనార్థినీ ।
 తస్మాత్త్వం పుత్రి మా కార్షీః తపోఽర్థం గమనం ప్రతి ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యేవం బహుధా పుత్రి తన్నాత్రా వినివారితా ।
 సంవదే న సుఖం కిఞ్చిద్వినారాధ్య మహేశ్వరమ్ ॥ ౨౪॥

తపోనిషిద్ధా తపసే వనం గన్తుం చ మేనయా ।
 హేతునా తేన సోమేతి నామ ప్రాప శివా తదా ॥ ౨౫॥

అథ తాం దుఃఖితాం జ్ఞాత్వా మేనా శైలప్రియా శివామ్ ।
 నిదేశం సా దదౌ తస్యాః పార్వత్యాస్తవసే మునే ॥ ౨౬॥

మాతురాజ్ఞాం చ సమ్ప్రాప్య సువ్రతా మునిసత్తమ ।
 తతః స్వాస్తే సుఖం లేభే పార్వతీ స్మృతశశ్కరా ॥ ౨౭॥

మాతరం పితరం సాథ ప్రణిపత్య ముదా శివా ।
 సఖీభ్యాం చ శివం స్మృత్వా తపస్తప్తుం సముద్గతా ॥ ౨౮॥

హిత్యా మతాన్యనేకాని వస్త్రాణి వివిధాని చ ।
 వల్కలాని ధృతాన్యాశు మౌఞ్జీం బద్ధ్వా తు శోభనామ్ ॥ ౨౯॥

హిత్యా హారం తథా చర్మ మృగస్య పరమం ధృతమ్ ।
 జగామ తపసే తత్ర గజావతరణం ప్రతి ॥ ౩౦॥

శమ్భునా కుర్వతా ధ్యానం యత్ర దగ్ధో మనోభవః ।
 గజ్జావతరణో నామ ప్రస్థో హిమవతఃస చ ॥ ౩౧॥

హరశూన్యోఽథ దదృశే స ప్రస్థో హిమభూభృతః ।
 కాల్యా తత్రేత్య భోస్తాత పార్వత్యా జగదమ్బయా ॥ ౩౨॥

యత్ర స్థిత్యా పురా శమ్భుః తప్తవాన్సుస్తరం తపః ।
 తత్ర క్షణం తు సా స్థిత్యా బభూవ విరహార్దితా ॥ ౩౩॥

హా హరేతి శివా తత్ర రుదన్తీ సా గిరేః సుతా ।
 విలలాపాతిదుఃఖార్తా చింతాశోకసమన్వితా ॥ ౩౪॥

తతశ్చిరేణ సా మోహం ధైర్యాత్సంస్తభ్య పార్వతీ ।
 నియమాయాభవత్తత్ర దీక్షితా హిమవత్సుతా ॥ ౩౫॥
 తపశ్చకార సా తత్ర శ్శృజ్గితీర్థే మహోత్తమే ।
 గౌరీశిఖర నామాసీత్తత్రపఃకరణాద్ధి తత్ ॥ ౩౬॥
 సున్దరాశ్చ ద్రుమాస్తత్ర పవిత్రాశ్శివయా మునే ।
 ఆరోపితాః పరీక్షార్థం తపసః ఫలభాగినః ॥ ౩౭॥
 భూభిశ్చుద్ధిం తతః కృత్వా వేదీం నిర్మాయ సున్దరీ ।
 తథా తపఃసమారబ్ధం మునీనామపి దుష్కరమ్ ॥ ౩౮॥
 విగృహ్య మనసా సర్వాణీస్త్రియాణి సహాశు సా ।
 సముపస్థానికే తత్ర చకార పరమం తపః ॥ ౩౯॥
 గ్రీష్మే చ పరితో వహ్నిం ప్రజ్వలన్తం దివానిశమ్ ।
 కృత్వా తస్థౌ చ తన్మధ్యే సతతం జపతీ మనుమ్ ॥ ౪౦॥
 సతతం చైవ వర్షాసు స్థణ్ణిలే సుస్థిరాసనా ।
 శిలాపృష్ఠే చ సంసిక్తా బభూవ జలధారయా ॥ ౪౧॥
 శీతే జలాన్తరే శశ్వత్తస్థౌ సా భక్తితత్పరా ।
 అనాహారాతపత్తత్ర నీహారేషు నిశాసు చ ॥ ౪౨॥
 ఏవం తపః ప్రకుర్వాణా పశ్చాచ్ఛరజపే రతా ।
 దధ్యౌ శివం శివా తత్ర సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౪౩॥
 స్వారోపితాన్ శుభాన్వృక్షాన్సఖీభిస్సింశ్చుతీ ముదా ।
 ప్రత్యహం సావకాశే సా తత్రాతిధ్యమకల్పయత్ ॥ ౪౪॥
 వాతశ్చైవ తథా శీతవృష్టిశ్చ వివిధా తథా ।
 దుస్సహోఽపి తథా ఘర్మస్తయా నేహే సుచిత్తయా ॥ ౪౫॥
 దుఃఖం చ వివిధం తత్ర గణితం న తయాగతమ్ ।
 కేవలం మన ఆధాయ శివే సాసీత్స్థితా మునే ॥ ౪౬॥
 ప్రథమం ఫలభోగేన ద్వితీయం పర్ణభోజనైః ।
 తపః ప్రకుర్వతీ దేవీ క్రమాన్నినేఽమితాః సమాః ॥ ౪౭॥
 తతః పర్ణాన్యపి శివా నిరస్య హిమవత్సుతా ।
 నిరాహారాభవద్దేవీ తపశ్చరణసంరతా ॥ ౪౮॥

ఆహారే త్యక్తపర్ణాభూద్యస్మాద్ధిమవతః సుతా ।
 తేన దేవైరపర్ణేతి కథితా నామతః శివా ॥ ౪౯॥
 ఏకపాదస్థితా సాసీచ్ఛివం సంస్మృత్య పార్వతీ ।
 పఞ్చాక్షరం జపన్తీ చ మనుం తేపే తపో మహత్ ॥ ౫౦॥
 చీరవల్కలసంవీతా జటాసఙ్ఖాతధారిణీ ।
 శివచిన్తనసంసక్తా జిగాయ తపసా మునీన్ ॥ ౫౧॥
 ఏవం తస్యాస్తపస్యన్త్యా చిన్తయన్త్యా మహేశ్వరమ్ ।
 త్రీణి వర్షసహస్రాణి జగ్ముః కాల్యాన్తపోవనే ॥ ౫౨॥
 షష్టివర్షసహస్రాణి యత్ర తేపే తపో హరః ।
 తత్ర క్షణమథోషిత్యా చిన్తయామాస సా శివా ॥ ౫౩॥
 నియమస్థాం మహాదేవ కిం మాం జానాసి నాథునా ।
 యేనాహం సుచిరం తేన నానుయాతా తపోరతా ॥ ౫౪॥
 లోకే వేదే చ గిరిశో మునిభిర్గీయతే సదా ।
 శఙ్కరః స హి సర్వజ్ఞః సర్వాత్మా సర్వదర్శనః ॥ ౫౫॥
 సర్వభూతిప్రదో దేవః సర్వభావానుభావనః ।
 భక్తాభీష్టప్రదో నిత్యం సర్వకేశనివారణః ॥ ౫౬॥
 సర్వకామాన్పరిత్యజ్య యది చాహం వృషధ్వజే ।
 అనురక్తా తదా సోఽత్ర సమృసీదతు శఙ్కరః ॥ ౫౭॥
 యది నారదతవ్రోక్తమస్త్రో జప్తః శరాక్షరః ।
 సుభక్త్యా విధినా నిత్యం సమృసీదతు శఙ్కరః ॥ ౫౮॥
 యది భక్త్యా శివస్యాహం నిర్వికారా యథోదితమ్ ।
 సర్వేశ్వరస్య చాత్యన్తం సమృసీదతు శఙ్కరః ॥ ౫౯॥
 ఏవం చిన్తయతీ నిత్యం తేపే సా సుచిరం తపః ।
 అథోముఖీ నిర్వికారా జటావల్కలధారిణీ ॥ ౬౦॥
 తథా తయా తపస్తప్తం మునీనామపి దుష్కరమ్ ।
 స్మృత్వా చ పురుషాన్తత్ర పరమం విస్మయం గతాః ॥ ౬౧॥

తత్తపోదర్శనార్థం హి సమాజగుంశ్చ తేఽఖిలాః ।

ధన్యాన్నిజాన్మన్యమానా జగదుశ్చేతి సమ్మతాః ॥ ౬౨॥

మహతాం ధర్మవృద్ధేషు గమనం శ్రేయ ఉచ్యతే ।

ప్రమాణం తపసో నాస్తి మాన్యో ధర్మఃసదా బుధైః ॥ ౬౩॥

శ్రుత్వా దృష్ట్వా తపోఽస్యాస్తు కిమన్యైః క్రియతే తపః ।

అస్మాత్తపోఽధికం లోకే న భూతం న భవిష్యతి ॥ ౬౪॥

జల్పన్త ఇతి తే సర్వే సుప్రశస్య శివాతపః ।

జగ్ముః స్వం ధామ ముదితాః కఠినాఙ్గాశ్చ యే హ్యపి ॥ ౬౫॥

అన్యచ్ఛృణు మహర్షే త్వం ప్రభావం తపసోఽధునా ।

పార్వత్యా జగదమ్భాయాః పరాశ్చర్యకరం మహత్ ॥ ౬౬॥

తదాశ్రమగతా యే చ స్వభావేన విరోధినః ।

తేఽప్యాసస్తత్ప్రభావేణ విరోధరహితాస్తదా ॥ ౬౭॥

సింహో గావశ్చ సతతం రాగాదిదోషసంయుతాః ।

తన్మహిమ్నా చ తే తత్ర నాబాధన్త పరస్పరమ్ ॥ ౬౮॥

అథాన్యే చ మునిశ్రేష్ఠ మార్జారా మూషకాదయః ।

నిసర్గాద్వైరిణో యత్ర విక్రియన్తే స్మ న క్వచిత్ ॥ ౬౯॥

వృక్షాశ్చ సఫలాస్తత్ర తృణాని వివిధాని చ ।

పుష్పాణి చ విచిత్రాణి తత్రాసన్మునిసత్తమ ॥ ౭౦॥

తద్వనం చ తదా సర్వం కైలాసేనోపమాన్వితమ్ ।

జాతం చ తపసస్తస్యాః సిద్ధిరూపమభూత్తదా ॥ ౭౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

పార్వతీతపోవర్ణనం నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౩. త్రయోవింశోఽధ్యాయః । శివేన పార్వతీసాస్తవనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం తపత్యాం పార్వత్యాం శివప్రాప్తౌ మునీశ్వర ।
చిరకాలో వ్యతీయాయ ప్రాదుర్భూతో హరో న హి ॥ ౧॥

హిమాలయస్తదాగత్య పార్వతీం కృతనిశ్చయామ్ ।
సభార్యః ససుతామాత్య ఉవాచ పరమేశ్వరీమ్ ॥ ౨॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

మా ఖిద్యతాం మహాభాగే తపసానేన పార్వతీ ।
రుద్రో న దృశ్యతే బాలే విరక్తో నాత్ర సంశయః ॥ ౩॥

త్వం తస్వీ సుకుమారాజ్ఞీ తపసా చ విమోహితా ।
భవిష్యసి న సన్దేహః సత్యం సత్యం వదామి తే ॥ ౪॥

తస్మాదుత్తిష్ఠ చైహి త్వం స్వగృహం వరవర్ణిని ।
కిం తేన తవ రుద్రేణ యేన దగ్ధః పురా స్మరః ॥ ౫॥

అతో హి నిర్వికారత్వాత్త్వామాదాతుం వరాం హరః ।
నాగవిష్యతి దేవేశి తం కథం ప్రార్థయిష్యసి ॥ ౬॥

గగనస్థో యథా చన్ద్రో గ్రహీతుం న హి శక్యతే ।
తథైవ దుర్గమం శమ్భుం జానీహి త్వమిహానఘే ॥ ౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తథైవ మేనయా చోక్తా తథా సహ్యాద్రిణా సతీ ।
మేరుణా మన్దరేణైవ మైనాకేన తథైవ సా ॥ ౮॥

ఏవమన్యైః ఊతిధ్రైశ్చ క్రౌఞ్చాద్దిభిరనాతురా ।
తథైవ గిరిజా ప్రోక్తా నానావాదవిధాయిభిః ॥ ౯॥

ఏవం ప్రోక్తా యదా తస్వీ సా సర్వైః తపసి స్థితా ।
ఉవాచ ప్రహసన్త్యేవ హిమవన్తం శుచిస్మితా ॥ ౧౦॥

పార్వత్యువాచ ।

పురా ప్రోక్తం మయా తాత మాతః కిం విస్మృతం త్వయా ।
అధునాపి ప్రతిజ్ఞాం చ శృణుధ్వం మమ బాన్ధవాః ॥ ౧౧॥

విరక్తోఽసౌ మహాదేవో యేన దగ్ధో రుషా స్మరః ।

తం తోషయామి తపసా శక్జరం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౨ ॥

సర్వే భవంతో గచ్ఛన్తు స్వం స్వం ధామ ప్రహర్షితాః ।
భవిష్యత్యేవ తుష్టోఽసౌ నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౩ ॥

దగ్ధో హి మదనో యేన యేన దగ్ధం గిరేర్వనమ్ ।
తమానయిష్యే చాత్రైవ తపసా కేవలేన హి ॥ ౧౪ ॥

తపోబలేన మహతా సునేవ్యో హి సదాశివః ।
జానీధ్వం హి మహాభాగాః సత్యం సత్యం వదామి వః ॥ ౧౫ ॥

ఆభాష్య చైవం గిరిజా చ మేనకాం
మైనాకబంధం పితరం హిమాలయమ్ ।
తూష్ణీ బభూవాశు సుభాషిణీ శివా
సమన్దరం పర్వతరాజబాలికా ॥ ౧౬ ॥

జగ్ముస్తథోక్తాః శివయా హి పర్వతా
యథాగతేనాపి విచక్షణాస్తే ।
ప్రశంసమానా గిరిజాం ముహుర్ముహుః
సువిస్మితా హేమనగేశ్వరాద్యాః ॥ ౧౭ ॥

గతేషు తేషు సూర్వేషు సఖీభిః పరివారితా ।
తపస్తేపే తదధికం పరమార్థసునిశ్చయా ॥ ౧౮ ॥

తపసా మహతా తేన తప్తమాసీచ్ఛరాచరమ్ ।
త్రైలోక్యం హి మునిశ్రేష్ఠ సదేవాసురమానుషమ్ ॥ ౧౯ ॥

తదా సురాసురాః సర్వే యక్షకిన్నరచారణాః ।
సిద్ధాఃసాధ్యాశ్చ మునయో విద్యాధరమహోరగాః ॥ ౨౦ ॥

సప్తజాపతయశ్చైవ గుహ్యాకాశ్చ తథాపరే ।
కష్టాత్ కష్టతరం ప్రాప్తాః కారణం న విదుః స్మ తత్ ॥ ౨౧ ॥

సర్వే మిలిత్వా శక్రాద్యా గురుమామన్త్య విహ్వలాః ।
సుమేరౌ తప్తసర్వాణ్ణౌ విధిం మాం శరణం యయుః ॥ ౨౨ ॥

తత్ర గత్వా ప్రణమ్యాశు విహ్వలా నష్టసుత్విషః ।
ఊచుఃసర్వే చ సంస్తూయ హ్యైకపద్యేన మాం హి తే ॥ ౨౩ ॥

దేవా ఊచుః ।

త్వయా సృష్టమిదం సర్వం జగదేతచ్ఛరాచరమ్ |
 సన్నప్తమతి కస్మాద్వై న జ్ఞాతం కారణం విభో || ౨౪ ||
 తద్ బ్రూహి కారణం బ్రహ్మన్ జ్ఞాతుమర్హసి నః ప్రభో |
 దగ్ధీభూతతనూద్దేవాన్ త్వత్తో నాన్యోఽస్తి రక్షకః || ౨౫ ||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషామహం స్మృత్వా శివం హృదా |
 విచార్య మనసా సర్వం గిరిజాయాస్తపః ఫలమ్ || ౨౬ ||
 దగ్ధం విశ్వమితి జ్ఞాత్వా తైః సర్వైరిహ సాదరాత్ |
 హరయే తత్కథయితుం క్షీరాబ్ధిమగమం ద్రుతమ్ || ౨౭ ||
 తత్ర గత్వా హరిం దృష్ట్వా విలసంతం సుఖాసనే |
 సుప్రణమ్య సుసంస్తూయ ప్రావోచం సాంజ్ఞలిః సురైః || ౨౮ ||
 త్రాహి త్రాహి మహావిష్ణో తప్తాన్నః శరణాగతాన్ |
 తపసోగ్రేణ పార్వత్యాస్తపస్త్యాః పరమేణ హి || ౨౯ ||
 ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషామస్మదాదిదివోకసామ్ |
 శేషాసనే సమావిష్టోఽస్మానువాచ రమేశ్వరః || ౩౦ ||
 విష్ణురువాచ |
 జ్ఞాతం సర్వం నిదానం మే పార్వతీతపసోఽద్యతై |
 యుష్మాభిః సహితస్త్యద్య వ్రజామి పరమేశ్వరమ్ || ౩౧ ||
 మహాదేవం ప్రార్థయామో గిరిజాప్రాపణాయ తమ్ |
 పాణిగ్రహార్థమధునా లోకానాం స్వస్తయేఽమరాః || ౩౨ ||
 వరం దాతుం శివాయై హి దేవదేవః పినాకధృక్ |
 యథా చేష్యతి తత్రైవ కరిష్యామోఽధునా హి తత్ || ౩౩ ||
 తస్మాద్ వయం గమిష్యామో యత్ర రుద్రో మహాప్రభుః |
 తపసోగ్రేణ సంయుక్తోఽద్యాస్తే పరమమగ్గలః || ౩౪ ||
 బ్రహ్మోవాచ |
 విష్ణోస్తద్వచనం శ్రుత్వా సర్వ ఊచుః సురాదయః |
 మహాభీతా హఠాత్ కుద్ధాద్ధగ్ధుకామాత్ లయఙ్కరాత్ || ౩౫ ||
 దేవా ఊచుః |

మహాభయఙ్కరం క్రుద్ధం కాలానలసమప్రభమ్ ।

న యాస్యామో వయం సర్వే విరూపాక్షం మహాప్రభుమ్ ॥ ౩౬॥

యథా దగ్ధః పురా తేన మదనో దురతిక్రమః ।

తదైవ క్రోధయుక్తో నః స ధక్ష్యతి న సంశయః ॥ ౩౭॥

బ్రహ్మోవాచ

తదాకర్ణ్య వచస్తేషాం శక్రాదీనాం రమేశ్వరః ।

సాన్వయంస్తాస్సురాన్సర్వాన్ప్రవాచ స హరిర్మునే ॥ ౩౮॥

హరిరువాచ ।

హే సురా మద్వచః ప్రీత్యా శృణుతాదరతోఽఖిలాః ।

న వో ధక్ష్యతి స స్వామీ దేవానాం భయనాశనః ॥ ౩౯॥

తస్మాద్భవద్భిర్నన్దవ్యం మయా సార్థం విచక్షణైః ।

శమ్భుం శుభకరం మత్వా శరణం తస్య సుప్రభోః ॥ ౪౦॥

శివం పురాణం పురుషం హ్యధీశం

వరేణ్యరూపం హి పరం పురాణమ్ ।

తపో జషాణం పరమాత్మరూపం

పరాత్పరం తం శరణం వ్రజామః ॥ ౪౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవముక్తాస్తదా దేవా విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।

జగ్ముః సర్వే తేన సహ ద్రష్టుకామాః పినాకినమ్ ॥ ౪౨॥

ప్రథమం శైలపుత్ర్యాస్తతపో ద్రష్టుం తదాశ్రమమ్ ।

జగ్ముర్మార్గవశాత్సర్వే విష్ణ్వాద్యాః సకుతూహలాః ॥ ౪౩॥

పార్వత్యాః సుతపో దృష్ట్వా తేజసా వ్యాప్యతాస్తదా ।

ప్రణేముస్తాం జగద్ధాత్రిం తేజోరూపాం తపఃస్థితామ్ ॥ ౪౪॥

ప్రశంసన్తస్తపస్తస్యాః సాక్షాత్సిద్ధితనోః సురాః ।

జగ్ముస్తత్ర తదా తే చ యత్రాస్తే వృషభధ్వజః ॥ ౪౫॥

తత్ర గత్వా చ తే దేవాస్తాం మునే ప్రైషయంస్తదా ।

పశ్యంతో దూరతస్తస్థః కామభస్మకృతో హరాత్ ॥ ౪౬॥

నారద త్వం శివస్థానం తదా గత్వాభయః సదా ।

శివభక్తో విశేషేణ ప్రసన్నం దృష్టవాన్ ప్రభుమ్ ॥ ౪౭॥

పునరాగత్య యత్సేన దేవానాహూయ తాంస్తతః ।

నినాయ శక్కురస్థానం తదా విష్ణ్వాదికాన్మునే ॥ ౪౮॥

అథ విష్ణ్వాదయః సర్వే తత్ర గత్వా శివం ప్రభుమ్ ।

దదృశుః సుఖమాసీనం ప్రసన్నం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౪౯॥

యోగపట్టస్థితం శమ్భుం గణైశ్చ పరివారితమ్ ।

తపోరూపం దధానం చ పరమేశ్వరరూపిణమ్ ॥ ౫౦॥

తతో విష్ణుర్మయాన్యే చ సురసిద్ధమునీశ్వరాః ।

ప్రణమ్య తుష్టువుః సూక్తైర్వేదోపనిషదన్వితైః ॥ ౫౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పార్వతీసాన్త్వనశివదేవదర్శనవర్ణనం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౪. చతుర్వింశోఽధ్యాయః । శివకృతా పార్వతీవివాహాస్వీకృతిః ।

దేవా ఊచుః ।

నమో రుద్రాయ దేవాయ మదనాన్తకరాయ చ ॥

స్తుత్యాయ భూరిభాసాయ త్రినేత్రాయ నమో నమః ॥ ౧॥

శివివిష్ణాయ భీమాయ భీమాక్షాయ నమోనమః ।

మహాదేవాయ ప్రభవే త్రివిష్టపతయే నమః ॥ ౨॥

త్వం నాథః సర్వలోకానాం పితా మాతా త్వమీశ్వరః ।

శమ్భురీశః శక్కురోఽసి దయాలున్త్వం విశేషతః ॥ ౩॥

త్వం ధాతా సర్వజగతాం త్రాతుమర్హసి నః ప్రభో ।

త్వాం వినా కః సమర్థోఽస్తి దుఃఖనాశే మహేశ్వర ॥ ౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషాం సురాణాం నన్దికేశ్వరః ।

కృపయా పరయా యుక్తో విజ్ఞప్తుం శమ్భుమారభత్ || ౫ ||

నన్దికేశ్వర ఉవాచ ।

విష్ణ్వాదయః సురగణా మునిసిద్ధసజ్ఞా-

స్తావం ద్రష్టుమేవ సురవర్య విశేషయన్తి ।

కార్యార్థినోఽసురవరైః పరిభర్త్యుమానాః

సమ్యక్ పరాభవపదం పరమం ప్రపన్నాః || ౬ ||

తస్మాత్త్వయా హి సర్వేశ త్రాతవ్యా మునయః సురాః ।

దీనబద్ధుర్విశేషేణ త్వముక్తో భక్తవత్సలః || ౭ ||

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం దయావతా శమ్భుర్విజ్ఞప్తో నన్దినా భృశమ్ ।

శనైః శనైరుపరమధ్యానాదున్మీల్య చాక్షిణీ || ౮ ||

ఈశోఽథోపరతః శమ్భుస్తదా పరమకోవిదః ।

సమాధేః పరమాత్మాసౌ సురాన్సర్వానువాచ హ || ౯ ||

శమ్భురువాచ ।

కస్మాద్ద్యాయం సమాయాతా మత్సమీపం సురేశ్వరాః ।

హరిబ్రహ్మాదయః సర్వే బ్రూత కారణమాశు తత్ || ౧౦ ||

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా వచః శమ్భోః సర్వే దేవా ముదాన్వితాః ।

విష్ణోర్విలోకయామాసుర్ముఖం విజ్ఞప్తిహేతవే || ౧౧ ||

అథ విష్ణుర్మహాభక్తో దేవానాం హితకారకః ।

మదీరితమువాచేదం సురకార్యం మహత్తమమ్ || ౧౨ ||

తారకేణ కృతం శమ్భో దేవానాం పరమాద్భుతమ్ ।

కష్టాత్కష్టతరం దేవా విజ్ఞప్తుం సర్వ ఆగతాః || ౧౩ ||

హే శమ్భో తవ పుత్రేణౌరసేన హి భవిష్యతి ।

నిహతస్తారకో దైత్యో నాన్యథా మమ భాషితమ్ || ౧౪ ||

విచార్యేత్థం మహాదేవ కృపాం కురు నమోఽస్తు తే ।

దేవాన్సముద్ధర స్వామిన్ కష్టాత్తారకనిర్మితాత్ || ౧౫ ||

తస్మాత్త్వయా గిరిజా దేవ శమ్భో

గ్రహీతవ్యా పాణినా దక్షిణేన ।

పాణిగ్రహణైవ మహానుభావాం

దత్తాం గిరీన్నేణ చ తాం కురుష్వ ॥ ౧౬ ॥

విష్ణోస్తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రసన్నో హ్యబ్రవీచ్ఛివః ।

దర్శయన్ సద్గతిం తేషాం సర్వేషాం యోగతత్పరః ॥ ౧౭ ॥

శివ ఉవాచ ।

యదా మే స్వీకృతా దేవీ గిరిజా సర్వసుందరీ ।

తదా సర్వే సురేంద్రాశ్చ మునయో ఋషయస్తదా ॥ ౧౮ ॥

సకామాశ్చ భవిష్యన్తి న క్షమాశ్చ పరే పథి ।

జీవయిష్యతి దుర్గా సా పాణిగ్రహణతః స్మరమ్ ॥ ౧౯ ॥

మదనో హి మయా దగ్ధః సర్వేషాం కార్యసిద్ధయే ।

బ్రహ్మణో వచనాద్విష్ణో నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౨౦ ॥

ఏవం విమృశ్య మనసా కార్యాకార్యవ్యవస్థితౌ ।

సుధీః సర్వైశ్చ దేవేన్ద్ర హతం నో కర్తుమర్హసి ॥ ౨౧ ॥

దగ్ధే కామే మయా విష్ణో సురకార్యం మహత్ కృతమ్ ।

సర్వే తిష్ఠన్తు నిష్కామా మయా సహ సునిశ్చితమ్ ॥ ౨౨ ॥

యథాహం చ సురాః సర్వే తథా యూయమయత్నతః ।

తపః పరమసంయుక్తాః కరిష్యధ్వం సుదుష్కరమ్ ॥ ౨౩ ॥

యూయం సమాధినా తేన మదనేన వినా సురాః ।

పరమానందసంయుక్తా నిర్వికారా భవన్తు వై ॥ ౨౪ ॥

పురావృత్తం స్మరకృతం విస్మృతం యద్ విధే హరే ।

మహేన్ద్ర మునయో దేవా యత్తత్సర్వం విమృశ్యతామ్ ॥ ౨౫ ॥

మహాధనుర్ధరణైవ మదనేన హరాత్సురాః ।

సర్వేషాం ధ్యానవిధ్వంసః కృతస్తేన పురామరాః ॥ ౨౬ ॥

కామో హి నరకాయైవ తస్మాత్ క్రోధోఽభిజాయతే ।

క్రోధాద్భవతి సమ్మోహో మోహోచ్చ భ్రంశతే తపః ॥ ౨౭ ॥

కామక్రోధౌ పరిత్యాజ్యౌ భవద్భిః సురసత్తమైః ।

సర్వైరేవ చ మన్తవ్యం మద్వాక్యం నాన్యథా క్వచిత్ ॥ ౨౮ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం విశ్రావ్య భగవాన్ మహాదేవో వృషధ్వజః ।
సురాన్ ప్రవాచయామాస విధివిష్ణూ తథా మునీన్ ॥ ౨౯ ॥

తూష్టిమ్భూతోఽభవచ్ఛమ్భుర్ధ్యానమాశ్రిత్య వై పునః ।
ఆస్తే పురా యథా స్థాణుర్గణైశ్చ పరివారితః ॥ ౩౦ ॥

స్వాత్మానమాత్మనా శమ్భురాత్మనేవ వ్యచిన్తయత్ ।
నిరజ్ఞానం నిరాభాసం నిర్వికారం నిరామయమ్ ॥ ౩౧ ॥

పరాత్పరతరం నిత్యం నిర్మమం నిరవగ్రహమ్ ।
శబ్దాతీతం నిర్గుణం చ జ్ఞానగమ్యం పరాత్పరమ్ ॥ ౩౨ ॥

ఏవం స్వరూపం పరమం చిన్తయన్ ధ్యానమాస్థితః ।
పరమానందసమ్మగ్నో బభూవ బహుసూతికృత్ ॥ ౩౩ ॥

ధ్యానస్థితం చ సర్వేశం దృష్ట్వా సర్వే దివోకసః ।
హరిశక్రాదయః సర్వే నన్దిసం ప్రోచురానతాః ॥ ౩౪ ॥

దేవా ఊచుః ।

కిం వయం కరవామాద్య విరక్తో ధ్యానమాస్థితః ।
శమ్భుస్త్వం శక్కరసఖః సర్వజ్ఞః శుచినేవకః ॥ ౩౫ ॥

కేనోపాయేన గిరిశః ప్రసన్నః స్యాద్గణాధిప ।
తదుపాయం సమాచక్ష్య వయం త్వచ్ఛరణం గతాః ॥ ౩౬ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి విజ్ఞాపితో దేవైర్మునే హర్యాదిభిన్తదా ।
ప్రత్యువాచ సురాన్తాన్స నన్ది శమ్భుప్రియో గణః ॥ ౩౭ ॥

నన్దిశ్వర ఉవాచ ।

హే హరే హే విధే శక్ర నిర్జరా మునయస్తథా ।
శృణుధ్వం వచనం మే హి శివసంతోషకారకమ్ ॥ ౩౮ ॥

యది వో హత ఏవాద్య శివదారపరిగ్రహే ।
అతిదీనతయా సర్వే సునుతిం కురుతాదరాత్ ॥ ౩౯ ॥

భక్తైర్వశ్యో మహాదేవో న సాధారణతః సురాః ।

అకార్యమపి సద్భక్త్యా కరోతి పరమేశ్వరః ॥ ౪౦॥

ఏవం కురుత సర్వే హి విధివిష్ణుముఖాః సురాః ।
యథాగతేన మార్గేణాన్యథా గచ్ఛత మా చిరమ్ ॥ ౪౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య మునే విష్ణ్వాదయః సురాః ।
తథేతి మత్స్వా సుప్రీత్యా శక్జరం తుష్టువుర్హితే ॥ ౪౨॥

దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో ।
సముద్ధర మహాక్లేశాత్ త్రాహి నః శరణాగతాన్ ॥ ౪౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం బహుదీనోక్త్యా తుష్టువుః శక్జరం సురాః ।
రురుదుః సుస్వరం సర్వే ప్రేమవ్యాకులమానసాః ॥ ౪౪॥

హరిర్యయా సుదీనోక్త్యా సువిజ్ఞప్తం చకార హా ।
సంస్మరన్మనసా శమ్భుం భక్త్యా పరమయాన్వితః ॥ ౪౫॥

సురైరేవం స్తుతః శమ్భుర్లరిణా చ మయా భృశమ్ ।
భక్తవ్రాత్యుల్యతో ధ్యానాద్విరతోఽభూన్మహేశ్వరః ॥ ౪౬॥

ఉవాచ సుప్రసన్నాత్మా హర్యాదీష్టర్షయన్తరః ।
విలోక్య కరుణాదృష్ట్యా శక్జరో భక్తవత్సలః ॥ ౪౭॥

శక్జర ఉవాచ ।

హే హరే హే విధే దేవాః శక్రాద్యా యుగపత్సమే ।
కిమర్థమాగతా యూయం సత్యం బ్రూత మమాగ్రతః ॥ ౪౮॥

హరిరువాచ ।

సర్వజ్ఞస్త్యం మహేశాన త్వన్తర్యామ్యఖిలేశ్వరః ।
కిం న జానాసి చిత్తస్థం తథా వచ్చ్యపి శాసనాత్ ॥ ౪౯॥

తారకాసురతో దుఃఖం సమ్భూతం వివిధం మృడ ।
సర్వేషాం నస్తదర్థం హి ప్రసన్నోఽకారి వై సురైః ॥ ౫౦॥

శివా సా జనితా శైలాత్త్వదర్థం హి హిమాలయాత్ ।
తస్యాం త్వదుద్భవాత్పుత్రాత్తస్య మృత్యుర్న చాన్యథా ॥ ౫౧॥

ఇతి దత్తో బ్రహ్మణా హి తస్మై దైత్యాయ యద్వరః ।

తదన్యస్మాదమృత్యుః స బాధతే నిఖిలం జగత్ ॥ ౫౨॥

నారదస్య నిదేశాత్సా కరోతి కఠినం తపః ।

తత్తేజసాఖిలం వ్యాప్తం త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ ॥ ౫౩॥

వరం దాతుం శివాయై హి గచ్ఛ త్వం పరమేశ్వర ।

దేవదుఃఖం జహి స్వామిన్నస్మాకం సుఖమావహ ॥ ౫౪॥

దేవానాం మే మహోత్సాహో హృదయే చాస్తి శఙ్కర ।

వివాహం తవ సన్దృష్టుం తత్త్వం కురు యథోచితమ్ ॥ ౫౫॥

రత్నై యద్భవతా దత్తో వరస్తస్య పరాత్పర ।

ప్రాప్తోఽవసర ఏవాశు సఫలం స్వపణం కురు ॥ ౫౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా తం ప్రణమ్యైవ విష్ణుర్దేవా మహర్షయః ।

సంస్తూయ వివిధైః స్తోత్రైః సన్తస్తుస్తత్పురోఽఖిలః ॥ ౫౭॥

భక్తాధీనః శఙ్కరోఽపి శ్రుత్వా దేవవచస్తదా ।

విహస్య ప్రత్యువాచాశు వేదమర్యాదరక్షకః ॥ ౫౮॥

శఙ్కర ఉవాచ ।

హే హరే హే విధే దేవాః శృణుతాదరతోఽఖిలః ।

యథోచితమహం వచ్చి సవిశేషం వివేకతః ॥ ౫౯॥

నోచితం హి విధానం వై వివాహకరణం నృణామ్ ।

మహానిగడసంజ్ఞో హి వివాహో దృఢబన్ధనః ॥ ౬౦॥

కుసన్ధా బహవో లోకే స్త్రీసన్ధస్తత్ర చాధికః ।

ఉద్ధరేత్సకలైర్బన్ధైర్న స్త్రీసన్ధాత్ప్రముచ్యతే ॥ ౬౧॥

లోహదారుమయైః పాశైర్దృఢం బద్ధోఽపి ముచ్యతే ।

స్యాదిపాశసుసమ్బద్ధో ముచ్యతే న కదాచన ॥ ౬౨॥

వర్ధన్తే విషయాః శశ్వన్మహాబన్ధనకారిణః ।

విషయాక్రాన్తమనసః స్వప్నే మోక్షోఽపి దుర్లభః ॥ ౬౩॥

సుఖమిచ్చతి చేత్ప్రాజ్ఞో విధివద్విషయాన్స్త్యజేత్ ।

విషవద్విషయానాహుర్విషయైర్వైర్నిహన్యతే ॥ ౬౪॥

జనో విషయిణా సాకం వార్తాతః పతతి క్షణాత్ ।

విషయం ప్రాహురాచార్యాః సితాలిష్టేన్ద్రవారుణీమ్ || ౬౫ ||

యద్యప్యేవం హి జానామి సర్వం జ్ఞానం విశేషతః |

తథాప్యహం కరిష్యామి ప్రార్థనాం సఫలాం చ వః || ౬౬ ||

భక్తాధీనోఽహమేవాస్మి తద్వశాత్సర్వకార్యకృత్ |

అయథోచితకర్తా హి ప్రసిద్ధో భువనత్రయే || ౬౭ ||

కామరూపాధిపస్యైవ పణశ్చ సఫలః కృతః |

సుదక్షిణస్య భూపస్య భవబన్ధగతస్య హి || ౬౮ ||

గౌతమక్లేశకర్తాహం త్ర్యమ్బకాత్మా సుఖావహః |

తత్కష్టప్రదదుష్టానాం శాపదాయీ విశేషతః || ౬౯ ||

విషం పీతం సురార్థం హి భక్తవత్సలభావధృక్ |

దేవకష్టం హృతం యత్నాత్సర్వదైవ మయా సురాః || ౭౦ ||

భక్తార్థమసహం కష్టం బహుశో బహుయత్నతః |

విశ్వాసరమునేర్దుఃఖం హృతం గృహపతిర్భవన్ || ౭౧ ||

కిం బహూక్తేన చ హరే విధే సత్యం బ్రవీమ్యహమ్ |

మత్పణోఽస్తీతి యూయం వై సర్వే జానీథ తత్త్వతః || ౭౨ ||

యదా యదా విపత్తిర్హి భక్తానాం భవతి క్వచిత్ |

తదా తదా హరామ్యాశు తత్క్షణాత్సర్వశఃసదా || ౭౩ ||

జానేఽహం తారకాద్దుఃఖం సర్వేషాం వః సముత్థితమ్ |

అసురాత్తద్ధరిష్యామి సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ || ౭౪ ||

నాస్తి యద్యపి మే కాచిద్వివాహకరణే రుచిః |

వివాహయిష్యే గిరిజాం పుత్రోత్పాదనహేతవే || ౭౫ ||

గచ్ఛత స్వగృహాణ్యేవ నిర్భయాః సకలాః సురాః |

కార్యం వః సాధయిష్యామి నాత్ర కార్యా విచారణా || ౭౬ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్త్వా మౌనమాస్థాయ సమాధిస్థోఽభవద్ధరః |

సర్వే విష్ణ్వాదయో దేవాః స్వధామాని యయుర్మునే || ౭౭ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పార్వతీవివాహస్వీకారో నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౪ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౫. పంచువింశోఽధ్యాయః । సప్తర్షికృతా పార్వతీపరీక్షా ।

నారద ఉవాచ ।

గతేషు తేషు దేవేషు విధివిష్టాద్విదికేషు చ ।

సర్వేషు మునిషు ప్రీత్యా కిం బభూవ తతః పరమ్ ॥ ౧ ॥

కిం కృతం శముభనా తాత వరం దాతుం సమాగతః ।

కియత్కాలేన చ కథం తద్వద ప్రీతిమావహా ॥ ౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

గతేషు తేషు దేవేషు బ్రహ్మాదిషు నిజాశ్రమమ్ ।

తత్తపః సుపరీక్షార్థం సమాధిస్థోఽభవద్భవః ॥ ౩ ॥

స్వాత్మానమాత్మనా కృత్వా స్వాత్మన్యేవ వ్యచిన్తయత్ ।

పరాత్పరతరం స్వస్థం నిర్మాయం నిరవగ్రహమ్ ॥ ౪ ॥

తద్వస్తుభూతో భగవానీశ్వరో వృషభధ్వజః ।

అవిజ్ఞాతగతిఃసూతిఃస హరః పరమేశ్వరః ॥ ౫ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

గిరిజా హి తదా తాత తతాప పరమం తపః ।

తపసా తేన రుద్రోఽపి పరం విస్మయమాగతః ॥ ౬ ॥

సమాధేశ్చలితస్సోఽభూద్భక్తాధీనోఽపి నాన్యథా ।

వసిష్ఠాదీన్మునీనస్తప్త సస్మార సూతికృద్ధరః ॥ ౭ ॥

సప్తాపి మునయః శీఘ్రమాయయుః స్మృతిమాత్రతః ।

ప్రసన్నవదనాః సర్వే వర్ణయన్తో విధిం బహు ॥ ౮ ॥

ప్రణమ్య తం మహేశానం తుష్టువృర్షరనిర్భరాః ।

వాణ్యా గద్గదయా బద్ధకరా వినతకన్ధరాః ॥ ౯ ॥

సప్తర్షయః ఉచుః ।

దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో ।

జాతా వయం సుధన్యా హి త్వయా యదధునా స్మృతాః ॥ ౧౦॥

కిమర్థం సంస్మృతా నాథ శాసనం దేహి తద్ధి నః ।

స్వదాససదృశీం స్వామిన్కృపాం కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౧౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య ముసీనాం తు విజ్ఞప్తిం కరుణానిధిః ।

ప్రోవాచ విహసన్ప్రీత్యా ప్రోత్ఫుల్లనయనాముప్పజః ॥ ౧౨॥

మహేశ్వర ఉవాచ ।

హే సప్తమునయస్తాతాః శృణుతారం వచో మమ ।

అస్మద్ధితకరా యూయం సర్వజ్ఞానవిచక్షణాః ॥ ౧౩॥

తపశ్చరతి దేవేశీ పార్వతీ గిరిజాధునా ।

గౌరీఖరసంజ్ఞే హి పర్వతే దృఢమానసా ॥ ౧౪॥

మాం పతిం ప్రాప్తుకామా హి సా సఖీనేవితా ద్విజాః ।

సర్వాన్కామాన్విహాయాన్యాన్పరం నిశ్చయమాగతా ॥ ౧౫॥

తత్ర గచ్ఛత యూయం మచ్ఛాసనాన్మునిసత్తమాః ।

పరీక్షాం దృఢతాయాస్తత్కురుత ప్రేమచేతసః ॥ ౧౬॥

సర్వథా ఫలసంయుక్తం వచనీయం వచశ్చ వః ।

న సంశయః ప్రకర్తవ్యః శాసనాన్మమ సువ్రతాః ॥ ౧౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాజ్ఞప్తాశ్చ మునయో జగ్ముస్తత్ర ద్రుతం హి తే ।

యత్ర రాజతి సా దీప్తా జగన్మాతా నగాత్మజా ॥ ౧౮॥

తత్ర దృష్ట్వా శివా సాక్షాత్తపఃసిద్ధిరివాపరా ।

మూర్తా పరమతేజస్కా విలసన్తీ సుతేజసా ॥ ౧౯॥

హృదా ప్రణమ్య తాం తే తు ఋషయస్సప్త సువ్రతాః ।

సన్నతా వచనం ప్రోచుః పూజితాశ్చ విశేషతః ॥ ౨౦॥

ఋషయః ఉచుః ।

శృణు శైలసుతే దేవి కిమర్థం తప్యతే తపః ।
ఇచ్ఛసి త్వం సురం కం చ కిం ఫలం తద్వదాధునా ॥ ౨౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్తా సా శివా దేవీ గిరీన్ద్రతనయా ద్విజైః ।
ప్రత్యువాచ వచః సత్యం సుగూఢమపి తత్పురః ॥ ౨౨॥

పార్వత్యువాచ ।
మునీశ్వరాఃసంశృణుత మద్వాక్యం ప్రీతితో హృదా ।
బ్రహ్మి స్వవిచారం వై చిన్తితో యో ధియా స్వయా ॥ ౨౩॥

కరిష్యథ ప్రహాసం మే శ్రుత్వా వాచో హ్యసమ్భవాః ।
సంజ్ఞోచో వర్ణనాద్విప్రా భవత్యేవ కరోమి కిమ్ ॥ ౨౪॥

ఇదం మనో హి సుదృఢమవశం పరకర్మకృత్ ।
జలోపరి మహాభిత్తిం చిక్రీర్షతి మహోన్నతామ్ ॥ ౨౫॥

సురర్షేః శాసనం ప్రాప్య కరోమి సుదృఢం తపః ।
రుద్రః పతిర్భవేన్మే హి విధాయేతి మనోరథమ్ ॥ ౨౬॥

అపక్షో మన్మనః పక్షీ వ్యోమ్ని ఉడ్డీయతే హఠాత్ ।
తదాశాం శక్కురః స్వామీ పిపర్తు కరుణానిధిః ॥ ౨౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్యా విహస్య మునయశ్చ తే ।
సమ్మాన్య గిరిజాం ప్రీత్యా ప్రోచుశ్చలవచో మృషా ॥ ౨౮॥

ఋషయః ఉచుః ।
న జ్ఞాతం తస్య చరితం వృథాపణ్ణితమానినః ।
దేవర్షేః క్రూరమనసః సుజ్ఞా భూత్వాప్యగాతృజే ॥ ౨౯॥

నారదః కూటవాదీ చ పరచిత్తప్రమస్థకః ।
తస్య వార్తాశ్రవణతో హానిర్భవతి సర్వథా ॥ ౩౦॥

తత్ర త్వం శృణు సద్ బుద్ధ్యా చేతిహాసం సుశోభితమ్ ।
క్రమాత్త్వాం బోధయన్తో హి ప్రీత్యా తముపధారయ ॥ ౩౧॥

బ్రహ్మపుత్రో హి యో దక్షః సుషువే పితురాజ్ఞయా ।
స్వపత్న్యైమయుతం పుత్రానయుజ్క్తు తపసి ప్రియాన్ ॥ ౩౨॥

తే సుతాః పశ్చిమదిశి నారాయణసరో గతాః ।
 తపోఽర్థే తే ప్రతిజ్ఞాయ నారదస్తత్ర వై యయా ॥ ౩౩॥
 కూటోపదేశమాశ్రావ్య తత్ర తాన్నారదో మునిః ।
 తదాజ్ఞయా చ తే సర్వే పితుర్న గృహమాయయుః ॥ ౩౪॥
 తచ్చుత్వా కుపితో దక్షః పిత్రాశ్వాసితమానసః ।
 ఉత్పాద్య పుత్రాన్ప్రాయుక్తు సహస్రప్రమితాంస్తతః ॥ ౩౫॥
 తేఽపి తత్ర గతాః పుత్రాః తపోఽర్థం పితురాజ్ఞయా ।
 నారదోఽపి యయా తత్ర పునస్తతోఽస్వపదేశకృత్ ॥ ౩౬॥
 దదౌ తదుపదేశం తే తేభ్యో భ్రాతృపథం యయుః ।
 ఆయయుర్న పితుర్గేహం భిక్షువృత్తిరతాశ్చ తే ॥ ౩౭॥
 ఇత్యం నారదసదస్పృత్తిర్విశ్రుతా శైలకన్యకే ।
 అన్యాం శృణు హి తదస్పృత్తిం వైరాగ్యకరణీం నృణామ్ ॥ ౩౮॥
 విద్యాధరశ్చిత్రకేతుర్యో బభూవ పురాకరోత్ ।
 స్వోపదేశమయం దత్త్వా తస్మై శూన్యం చ తద్గృహమ్ ॥ ౩౯॥
 ప్రహ్లాదాయ స్వోపదేశాన్వారణ్యకశిపోః పరమ్ ।
 దత్త్వా దుఃఖం దదౌ చాయం పరబుద్ధిప్రభేదకః ॥ ౪౦॥
 మునినా నిజవిద్యా యచ్ఛాపితా కర్ణరోచనా ।
 స స్వగేహం విహాయాశు భిక్షౌ చరతి ప్రాయశః ॥ ౪౧॥
 నారదో మలినాత్మా హి సర్వదోఽజ్జ్వలదేహవాన్ ।
 జానీమస్తం విశేషేణ వయం తత్సహవాసినః ॥ ౪౨॥
 బకం సాధుం వర్ణయన్తి న మత్స్యానత్తి సర్వథా ।
 సహవాసీ విజానీయాచ్ఛరీత్రం సహవాసినామ్ ॥ ౪౩॥
 లబ్ధ్వా తదుపదేశం హి త్వమపి ప్రాజ్ఞసమ్మతా ।
 వృథైవ మూర్ఛీభూతా త్వం తపశ్చరసి దుష్కరమ్ ॥ ౪౪॥
 యదర్థమీదృశం బాలే కరోషి విపులం తపః ।
 సోదాసీనో నిర్వికారో మదనారిర్న సంశయః ॥ ౪౫॥
 అమజ్జలవపుర్ధారీ నిర్లజ్జోఽసదనోఽకులీ ।

కువేషీ ప్రేతభూతాదిసజ్జీ నగ్నో హి శూలభృత్ || ౪౬ ||

స ధూర్తస్తవ విజ్ఞానం వినాశ్య నిజమాయయా |
మోహయామాస సద్యుక్త్యా కారయామాస వై తపః || ౪౭ ||

ఈదృశం హి వరం లభ్యా కిం సుఖం సమృద్ధిష్యతి |
విచారం కురు దేవేశి త్వమేవ గిరిజాత్మజే || ౪౮ ||

ప్రథమం దక్షజాం సాధ్వీం వివాహ్యా సుధియా సతీమ్ |
నిర్వాహం కృతవానైవ మూఢః కింశ్చిద్దినాని హి || ౪౯ ||

తాం తథైవ స వై దోషం దత్త్వాత్యాక్షీత్ స్వయం ప్రభుః |
ధ్యాయన్స్వరూపమకలమశోకమరమత్సుఖీ || ౫౦ ||

ఏకలః పరనిర్వాణో హ్యసజ్గోఽద్యయ ఏవ చ |
తేన నార్యాః కథం దేవి నిర్వాహః సమృద్ధిష్యతి || ౫౧ ||

అధ్యాపి శాసనం ప్రాప్య గృహమాయాహి దుర్మతిమ్ |
త్యజాస్మాకం మహాభాగే భవిష్యతి చ శం తవ || ౫౨ ||

త్వద్యోగ్యో హి వరో విష్ణుః సర్వసద్గుణవాన్ప్రభుః |
వైకుణ్ఠవాసీ లక్ష్మీశో నానాక్రీడావిశారదః || ౫౩ ||

తేన తే కారయిష్యామో వివాహం సర్వసౌఖ్యదమ్ |
ఇతీదృశం త్యజ హతం సుఖితా భవ పార్వతి || ౫౪ ||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా పార్వతీ జగదమ్బికా |
విహస్య చ పునః ప్రాహ మునీనానవిశారదాన్ || ౫౫ ||

పార్వత్యువాచ |
సత్యం భవద్భిః కథితం స్వజ్ఞానేన మునీశ్వరాః |
పరన్తు మే హతో నైవ ముక్తో భవతి హే ద్విజాః || ౫౬ ||

స్వతనోః శైలజాతత్వాత్కారీన్యం సహజం స్థితమ్ |
ఇత్థం విచార్య సుధియా మాం నిషేధ్యం న చార్హథ || ౫౭ ||

సురర్షేర్వచనం పథ్యం త్యక్త్యే నైవ కదాచన |
గురూణాం వచనం పథ్యమితి వేదవిదో విదుః || ౫౮ ||

గురూణాం వచనం సత్యమితి యేషాం దృఢా మతిః |

తేషామిహాముత్ర సుఖం పరమం నాసుఖం క్వచిత్ || ౫౯||

గురూణాం వచనం సత్యమితి యద్ధృదయే న ధీః |

ఇహాముత్రాపి తేషాం హి దుఃఖం న చ సుఖం క్వచిత్ || ౬౦||

సర్వథా న పరిత్యాజ్యం గురూణాం వచనం ద్విజాః |

గృహం వనేద్వా శూన్యం స్యాన్నే హతః సుఖదః సదా || ౬౧||

యద్భవద్భిః సుభణితం వచనం మునిసత్తమాః |

తదన్యథా తద్వివేకం వర్ణయామి సమాసతః || ౬౨||

గుణాలయో విహారీ చ విష్ణుః సత్యం ప్రకీర్తితః |

సదాశివో౭గుణః ప్రోక్షస్తత్ర కారణముచ్యతే || ౬౩||

శివో బ్రహ్మోవికారః న భక్తహతోర్ధ్వతాకృతిః |

ప్రభుతాం లోకీకీం నైవ సన్దర్శయితుమిచ్ఛతి || ౬౪||

అతః పరమహంసానాం ధార్యతే సుప్రియా గతిః |

అవధూతస్వరూపేణ పరానన్దేన శమ్భునా || ౬౫||

భూషణాదిరుచిర్మాయాలిప్తానాం బ్రహ్మణో న చ |

స ప్రభుర్నిర్గుణో౭జో నిర్మాయో౭లక్ష్మగతిర్విరాట్ || ౬౬||

ధర్మజాత్యాదిభిః శమ్భుర్నానుగృహ్లాతి వై ద్విజాః |

గురోరనుగ్రహేణైవ శివం జానామి తత్త్వతః || ౬౭||

చేచ్ఛివః స హి మే విప్రా వివాహం న కరిష్యతి |

అవివాహో సదాహం స్యాం సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ || ౬౮||

ఉదయతి యది భానుః పశ్చిమే దిగ్విభాగే

ప్రచలతి యది మేరుః శీతతాం యాతి వహ్నిః |

వికసతి యది పద్మం పర్వతాగ్రే శిలాయాం

న హి చలతి హరో మే సత్యమేతద్భ్రవీమి || ౬౯||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్త్వా తాన్ప్రణమ్యాశు మునీన్నా పర్వతాత్మజా |

విరరామ శివం స్మృత్వా నిర్వికారేణ చేతసా || ౭౦||

ఋషయో౭పీతథమాజ్ఞాయ గిరిజాయాః సునిశ్చయమ్ |

ప్రోచుర్జయగిరం తత్ర దదుశ్చాశిషముత్తమామ్ || ౭౧||

అథ ప్రణమ్య తాం దేవీం మునయో హృష్టమానసాః ।

శివస్థానం ద్రుతం జగ్నుస్తత్పరీక్షాకరా మునే ॥ ౭౨॥

తత్ర గత్వా శివం నత్వా వృత్తాన్తం వినివేద్య తత్ ।

తదాజ్ఞాం సమనుప్రాప్య స్వర్లోకం జగ్మురాదరాత్ ॥ ౭౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
సప్తదశాశ్లోకావర్ణనం నామ పంచవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౫॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౬. షడ్వింశోఽధ్యాయః । పార్వతీ-జటిలసంవాదః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

గతేషు తేషు మునిషు స్వం లోకం శంకరః స్వయమ్ ।

పరీక్షితుం తపో దేవ్యాః ఐచ్ఛత్సూతికరః ప్రభుః ॥ ౧॥

పరీక్షాచద్రుతా శమ్భుర్ద్రష్టుం తాం తుష్టమానసః ।

జటిలం రూపమాస్థాయ స యయా పార్వతీవనమ్ ॥ ౨॥

అతీవ స్థవిరో విప్రదేహధారీ స్వతేజసా ।

ప్రజ్వలన్మనసా హృష్టో దణ్డీ ఛత్రీ బభూవ సః ॥ ౩॥

తత్రాపశ్యత్ప్రీతాం దేవీం సఖీభిః పరివారితామ్ ।

వేదికోపరి శుద్ధాం తాం శివామివ విధోః కలామ్ ॥ ౪॥

శమ్భుర్నిరీక్ష్య తాం దేవీం బ్రహ్మచారిస్వరూపవాన్ ।

ఉపకణ్ఠం యయా ప్రీత్యా తదాసౌ భక్తవత్సలః ॥ ౫॥

ఆగతం తం తదా దృష్ట్వా బ్రాహ్మణం తేజసాద్భుతమ్ ।

అపూజయచ్ఛివా దేవీ సర్వపూజోపహారకైః ॥ ౬॥

సుసక్రృతం సంవిధాభిః పూజితం పరయా ముదా ।

పార్వతీ కుశలం ప్రీత్యా పప్రచ్ఛ ద్విజమాదరాత్ ॥ ౭॥

పార్వత్యువాచ ।

బ్రహ్మచారిస్వరూపేణ కస్త్యం హి కుత ఆగతః ।
ఇదం వనం భాసయసే వద వేదవిదాం వర ॥ ౮॥

విప్ర ఉవాచ ।

అహమిచ్ఛాభిగామీ చ వృద్ధో విప్రతనుః సుధీః ।
తపస్వీ సుఖదోఽన్యేషాముపకారీ న సంశయః ॥ ౯॥

కా త్వం కస్యాసి తనయా కిమర్థం విజనే వనే ।
తపశ్చరసి దుర్ధర్షం మునిభిః ప్రపదైరపి ॥ ౧౦॥

న బాలా న చ వృద్ధాసి తరుణీ భాసి శోభనా ।
కథం పతిం వినా తీక్షణం తపశ్చరసి వై వనే ॥ ౧౧॥

కిం త్వం తపస్వినీ భద్రే కస్యచిత్సహచారిణీ ।
తపస్వీ స న పుష్టాతి దేవి త్వాం చ గతోఽన్యతః ॥ ౧౨॥

వద కస్య కులే జాతా కః పితా తవ కాభిధా ।
మహాసౌభాగ్యరూపా త్వం వృథా తవ తపోరతిః ॥ ౧౩॥

కిం త్వం వేదప్రసూర్లక్ష్మీః కిం సురూపా సరస్వతీ ।
ఏతాసు మధ్యే కా వా త్వం నాహం తర్కితుముత్సహే ॥ ౧౪॥

పార్వత్యువాచ ।

నాహం వేదప్రసూర్విప్ర న లక్ష్మీశ్చ సరస్వతీ ।
అహం హిమాచలసుతా సామృతం నామ పార్వతీ ॥ ౧౫॥

పురా దక్షసుతా జాతా సతీ నామాన్యజన్మని ।
యోగేన త్యక్తదేహాహం యత్పిత్రా నినితః పతిః ॥ ౧౬॥

అత్ర జన్మని సమ్ప్రాప్తః శివోఽపి విధివైభవాత్ ।
మాం త్యక్త్వా భస్మసాత్కృత్య మన్మథం స జగామ హ ॥ ౧౭॥

ప్రయాతే శఙ్కరే తాపోద్విజితాహం పితృర్గృహాత్ ।
ఆగతా తవసే విప్ర సుదృఢా స్వర్ణదీతఠీ ॥ ౧౮॥

కృత్వా తపః కరోరం చ సుచిరం ప్రాణవల్లభమ్ ।
న ప్రాప్యాగ్నౌ వివిక్షంతీ త్వాం దృష్ట్వా సంస్థితా క్షణమ్ ॥ ౧౯॥

గచ్ఛ త్వం ప్రవిశామ్యగ్నౌ శివేనాఙ్గీకృతా న హి ।
యత్ర యత్ర జనుర్లప్స్యే వరిష్యామి శివం వరమ్ ॥ ౨౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా పార్వతీ వహ్నా తత్పురః ప్రవివేశ సా ।
నిసిద్ధ్యమానా పురతో బ్రాహ్మణేన పునః పునః ॥ ౨౧॥

వహ్నిప్రవేశం కుర్వత్యాః పార్వత్యాస్తత్ప్రభావతః ।
బభూవ తక్షణం సద్యో వహ్నిశ్చన్దనపఙ్కువత్ ॥ ౨౨॥

క్షణం తదన్తరే స్థిత్యా హ్యుత్పతన్తిం దివం ద్విజః ।
పునః పప్రచ్ఛ సహసా విహసన్సుతనుం శివః ॥ ౨౩॥

ద్విజ ఉవాచ ।

అహో తపస్తే కిం భద్రే న బుద్ధం కింశ్చిదేవ హి ।
న దగ్ధో వహ్నినా దేహో న చ ప్రాప్తం మనీషితమ్ ॥ ౨౪॥

అతః సత్యం నికామం వై వద దేవి మనోరథమ్ ।
మమార్గే విప్రవర్యస్య సర్వానన్దప్రదస్య హి ॥ ౨౫॥

యథావిధి త్వయా దేవి కీర్త్యతాం సర్వథాత్మనా ।
తస్మాన్మైత్రీ చ సజ్జాతా కార్యం గోప్యం త్వయా న హి ॥ ౨౬॥

కిమిచ్ఛసి వరం దేవి ప్రఘ్నిమిచ్ఛామ్యతః పరమ్ ।
త్వయ్యేవ తదసౌ దేవి ఫలం సర్వం ప్రదృశ్యతే ॥ ౨౭॥

పరార్థే చ తపశ్చేద్వై తిష్ఠేత్తు తప ఏవ తత్ ।
రత్నం హస్తే సమాదాయ హిత్యా కాచస్తు సజ్జితః ॥ ౨౮॥

ఈదృశం తవ సౌన్దర్యం కథం వ్యర్థీకృతం త్వయా ।
హిత్యా వస్త్రాణ్యనేకాని చర్మాది చ ధృతం త్వయా ॥ ౨౯॥

తత్సర్వం కారణం బ్రూహి తపసస్త్యస్య సత్యతః ।
తమచ్ఛత్వా విప్రవర్యోఽహం యథా హర్షమవాప్నుయామ్ ॥ ౩౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి పృష్టా తదా తేన సఖీం పైరయతామ్పికా ।
తన్ముఖేనైవ తత్సర్వం కథయామాస సువ్రతా ॥ ౩౧॥

తయా చ ప్రేరితా తత్ర పార్వత్యా విజయాభిధా ।
ప్రాణప్రియా సువ్రతజ్ఞా సఖీ జటిలమబ్రవీత్ ॥ ౩౨॥

సఖ్యువాచ ।

శృణు సాధో ప్రవక్ష్యామి పార్వతీచరితం పరమ్ |
 హేతుం చ తపసస్సర్వం యది త్వం శ్రోతుమిచ్ఛసి || ౩౩||
 సఖీ మే గిరిరాజస్య సుతేయం హిమభూభృతః |
 ఖ్యాతా వై పార్వతీ నామ్నా తస్యా మాతాస్తి మేనకా || ౩౪||
 ఊఢేయం న చ కేనాపి న వాఙ్చుతి శివాత్పరమ్ |
 త్రీణి వర్షసహస్రాణి తపశ్చరణసాధినీ || ౩౫||
 తదర్థం మేఽనయా సఖ్యా ప్రారబ్ధం తప ఈదృశమ్ |
 తదత్ర కారణం వక్ష్యే శృణు సాధో ద్విజోత్తమ || ౩౬||
 హిత్వేన్ద్రప్రముఖాన్దేవాన్ హరిం బ్రహ్మాణమేవ చ |
 పతిం పినాకపాణిం వై ప్రాప్తుమిచ్ఛతి పార్వతీ || ౩౭||
 ఇయం సఖీ మదీయా వై వృక్షానారోపయత్పురా |
 తేషు సర్వేషు సజ్ఞాతం ఫలపుష్పాదికం ద్విజ || ౩౮||
 రూపసార్థాయ జనకకులాలక్ష్మరణాయ చ |
 సముద్దిశ్య మహేశానం కామస్యానుగ్రహాయ చ || ౩౯||
 మత్సఖీ నారదదేశాత్తపస్తపతి దారుణమ్ |
 మనోరథం కుతస్తస్యా న ఫలిష్యతి తాపస || ౪౦||
 యత్తే పృష్టం ద్విజశ్లేష్ఠ మత్సఖ్యా మనసీప్సితమ్ |
 మయా ఖ్యాతం చ తత్ప్రిత్యా కిమన్యచ్ఛోతుమిచ్ఛసి || ౪౧||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా విజయాయా యథార్థతః |
 మునే స జటిలో రుద్రో విహసన్వాక్యమబ్రవీత్ || ౪౨||
 జటిల ఉవాచ |
 సఖ్యేదం కథితం తత్ర పరిహాసోఽనుమీయతే |
 యథార్థం చేత్తదా దేవీ స్వముఖేనాభిభాషతామ్ || ౪౩||
 బ్రహ్మోవాచ |
 ఇత్యుక్తే చ తదా తేన జటిలేన ద్విజన్మనా |
 ఉవాచ పార్వతీ దేవీ స్వముఖేనైవ తం ద్విజమ్ || ౪౪||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివాజటిలసంవాదో నామ షడ్వింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౬ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౭. సప్తవింశోఽధ్యాయః । బ్రహ్మచారిప్రతారణవాక్యవర్ణనమ్ ।

పార్వత్యువాచ ।

శృణు ద్విజేన్ద్ర జటిల మద్వృత్తం నిఖిలం ఖలు ।

సఖ్యుక్తం మేఽద్య యత్యత్యం తత్తథైవ న చాన్యథా ॥ ౧ ॥

మనసా వచసా సాక్షాత్కర్మణా పతిభావతః ।

సత్యం బ్రవీమి నోఽసత్యం వృతో వై శంకరో మయా ॥ ౨ ॥

జానామి దుర్లభం వస్తు కథమ్ప్రాప్యం మయా భవేత్ ।

తథాపి మన ఔత్సుక్యాత్తప్యతేఽద్య తపో మయా ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా వచనం తస్మై స్థితా సా గిరిజా తదా ।

ఉవాచ బ్రాహ్మణస్తత్ర తచ్ఛ్రుత్వా పార్వతీవచః ॥ ౪ ॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ ।

ఏతావత్కాలపర్యంతం మమేచ్ఛా మహతీ హ్యభూత్ ।

కిం వస్తు కాఙ్క్షతీ దేవీ కురుతే సుమహత్తపః ॥ ౫ ॥

తఙ్జాత్వా నిఖిలం దేవి శ్రుత్వా త్వన్ముఖపఙ్కజాత్ ।

ఇతో గచ్ఛామ్యహం స్థానాద్యథేచ్ఛసి తథా కురు ॥ ౬ ॥

న కథ్యతే త్వయా మహ్యం మిత్రత్వం నిష్ఫలం భవేత్ ।

యథా కార్యం తథా భావి కథనీయం సుఖేన చ ॥ ౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా వచనం తస్య యావద్గన్తమియేష సః ।

తావచ్ఛ పార్వతీ దేవీ ప్రణమ్యోవాచ తం ద్విజమ్ ॥ ౮ ॥

పార్వత్యువాచ ।

కిం గమిష్యసి విప్రేన్ద్ర స్థితో భవ హితం వద ।
 ఇత్యుక్తే చ తయా తత్ర స్థితోవచ స దణ్డధృక్ ॥ ౯ ॥
 ద్విజ ఉవాచ ।
 యది శ్రోతుమనా దేవి మాం స్థాపయసి భక్తితః ।
 వదామి తత్త్వం తత్సర్వం యేన తే వయునం భవేత్ ॥ ౧౦ ॥
 జానామ్యహం మహాదేవం సర్వథా గురుధర్మతః ।
 ప్రవదామి యథార్థం హి సావధానతయా శృణు ॥ ౧౧ ॥
 వృషధ్వజో మహాదేవో భస్మద్గో జటాధరః ।
 వ్యాఘ్రచర్మామ్బరధరః సంవీతో గజకృత్తినా ॥ ౧౨ ॥
 కపాలధారీ సర్పాఘ్నేః సర్వగాత్రేషు వేష్టితః ।
 విషద్గోఽభిష్యభిష్యో విరూపాక్షో విభీషణః ॥ ౧౩ ॥
 అవ్యక్తజన్మా సతతం గృహభోగవివర్జితః ।
 దిగమ్బరో దశభుజో భూతప్రేతాన్వితస్సదా ॥ ౧౪ ॥
 కేన వా కారణేన త్వం తం భర్తారం సమీహసే ।
 క్వ జ్ఞానం తే గతం దేవి తద్వదాద్య విచారతః ॥ ౧౫ ॥
 పూర్వం శ్రుతం మయా చైవ వ్రతం తస్య భయఙ్కరమ్ ।
 శృణు తే నిగదామ్యద్య యది తే శ్రవణే రుచిః ॥ ౧౬ ॥
 దక్షస్య దుహితా సాధ్వీ సతీ వృషభవాహనమ్ ।
 వవ్రే పతిం పురా దైవాత్తత్సమ్మోగః పరిశ్రుతః ॥ ౧౭ ॥
 కపాలిజాయేతి సతీ దక్షేణ పరివర్జితా ।
 యజ్ఞే భాగప్రదానాయ శమ్భుశ్చాపి వివర్జితః ॥ ౧౮ ॥
 సా తథైవాపమానేన భృశం కోపాకులా సతీ ।
 తత్యాజాసూన్ప్రియాస్తత్ర తయా త్యక్తశ్చ శఙ్కరః ॥ ౧౯ ॥
 త్వం స్తీరత్నం తవ పితా రాజా నిఖిలభూభృతామ్ ।
 తథావిధం పతిం కస్మాదుగ్రేణ తపసేహసే ॥ ౨౦ ॥
 దత్త్వా సువర్ణముద్రాం చ గ్రహీతుం కావమిచ్ఛసి ।
 హిత్వా చ చన్దనం శుభ్రం కర్దమం లేప్తుమిచ్ఛసి ॥ ౨౧ ॥

సూర్యతేజః పరిత్యజ్య ఖద్యోతద్యుతిమిచ్చసి |
 చీనాంశుకం విహాయైవ చర్మామ్బరమేహచ్చసి || ౨౨ ||
 గృహవాసం పరిత్యజ్య వనవాసం సమీహసే |
 లోహమిచ్చసి దేవేశి త్యక్త్వా శేవధీముత్తమమ్ || ౨౩ ||
 ఇన్ద్రాదిలోకపాలాంశ్చ హిత్యా శివమనువ్రతా |
 నైతత్సూక్తం హి లోకేషు విరుద్ధం దృశ్యతేఽధునా || ౨౪ ||
 క్వ త్వం కమలపత్రాక్షీ క్వాసౌ వై త్రివిలోచనః |
 శశాంకవదనా త్వం చ పఞ్చవక్త్రః శివః స్మృతః || ౨౫ ||
 వేణీ శిరసి తే దివ్యా సర్పిణీవ విభాసితా |
 జటాజూటం శివస్యైవ ప్రసిద్ధం పరిచక్షతే || ౨౬ ||
 చన్దనం చ త్వదీయాంజ్లే చితాభస్మ శివస్య చ |
 క్వ దుకూలం త్వదీయం వై శాంకరం క్వ గజాజినమ్ || ౨౭ ||
 క్వ భూషణాని దివ్యాని క్వ సర్వాః శంకరస్య చ |
 క్వ చరా దేవతాఃసర్వాః క్వ చ భూతబలిప్రియః || ౨౮ ||
 క్వ వా మృదఙ్గవాదశ్చ క్వ చ తడ్డమరుస్తథా |
 క్వ చ భేరీకలాపశ్చ క్వ చ శ్శృంగరవోఽశుభః || ౨౯ ||
 క్వ చ ఢక్కామయః శబ్దో గలనాదః క్వ చాశుభః |
 భవత్యాశ్చ శివస్యైవ న యుక్తం రూపముత్తమమ్ || ౩౦ ||
 యది ద్రవ్యం భవేత్తస్య కథం స్యాత్స దిగమ్బరః |
 వాహనం చ బలివర్ధః సామగ్రీ కాపి తస్య న || ౩౧ ||
 వరోషు యే గుణాః ప్రోక్తా నారీణాం సుఖదాయకాః |
 తన్మధ్యే హి విరూపాక్షే ఏకోఽపి న గుణః స్మృతః || ౩౨ ||
 తవాపి కామో దయితో దగ్ధస్సేన హరేణ చ |
 అనాదరస్తదా దృష్టో హిత్యా త్వామన్యతో గతః || ౩౩ ||
 జాతిర్న దృశ్యతే తస్య విద్యాజ్ఞానం తథైవ చ |
 సహాయాశ్చ పిశాచా హి విషం కణ్ఠే హి దృశ్యతే || ౩౪ ||
 ఏకాకీ చ నదా నిత్యం విరాగీ చ విశేషతః |
 తస్మాత్త్వం హి హరేణైవ మనో యోక్తుం తు చార్హసి || ౩౫ ||

క్వ చ హారస్త్యదీయో వై క్వ చ తన్ముణ్ణమాలికా ।
 అజ్గరాగః క్వ తే దివ్యః చితాభస్మ క్వ తత్తనౌ ॥ ౩౬ ॥
 సర్వం విరుద్ధం రూపాది తవ దేవి హరస్య చ ।
 మహ్యం న రోచతే హ్యేతద్యదిచ్చసి తథా కురు ॥ ౩౭ ॥
 అసద్వస్తు చ యత్కించోత్ తత్సర్వం స్వయమీహసే ।
 నివర్తయ మనస్తస్మానో వేదిచ్చసి తత్కురు ॥ ౩౮ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా తస్య విప్రస్య పార్వతీ ।
 ఉవాచ క్రుద్ధమనసా శివనిన్దాపరం ద్విజమ్ ॥ ౩౯ ॥

ఇతిశ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
 బ్రహ్మచారిప్రతారణవాక్యవర్ణనం నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౭ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౮. అష్టావింశోఽధ్యాయః । పార్వత్యాః శివరూపదర్శనమ్ ।

పార్వత్యువాచ ।

ఏతావద్ధి మయా జ్ఞాతం కశ్చిదన్యోఽయమాగతః ।

ఇదాసీం సకలం జ్ఞాతమవధ్యస్త్యం విశేషతః ॥ ౧ ॥

త్వయోక్తం విదితం దేవ తదలీకం న చాన్యథా ।

యది త్వయోదితం స్వాద్వై విరుద్ధం నోచ్యతే త్వయా ॥ ౨ ॥

కదాచిద్భృశ్యతే తాదృక్ వేషధారీ మహేశ్వరః ।

స్వలీలయా పరబ్రహ్మ స్వరాగోపాత్తవిగ్రహః ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మచారిస్వరూపేణ ప్రతారయితుముద్యతః ।

ఆగతశ్చలసంయుక్తం వచోఽవాదీః కుయుక్తీతః ॥ ౪ ॥

శంకరస్య స్వరూపం తు జానామి సువిశేషతః ।

శివతత్త్వమతో వచ్చి సువిచార్య యథార్హతః ॥ ౫ ॥

వస్తుతో నిర్గుణో బ్రహ్మ సగుణః కారణేన సః ।
 కుతో జాతిర్భవేత్తస్య నిర్గుణస్య గుణాత్మనః ॥ ౬ ॥
 స సర్వాసాం హి విద్యానామధిష్ఠానం సదాశివః ।
 కిం తస్య విద్యయా కార్యం పూర్ణస్య పరమాత్మనః ॥ ౭ ॥
 వేదా ఉచ్ఛ్వాసరూపేణ పురా దత్తాశ్చ విష్ణవే ।
 శమ్భునా తేన కల్పాదౌ తత్సమః కోఽస్తి సుప్రభుః ॥ ౮ ॥
 సర్వేషామాదిభూతస్య వయోమానం కుతస్తతః ।
 ప్రకృతిస్తు తతో జాతా కిం శక్తేస్తస్య కారణమ్ ॥ ౯ ॥
 యే భజన్తి చ తం ప్రీత్యా శక్తీశం శఙ్కరం సదా ।
 తస్మై శక్తిత్రయం శమ్భుః స దదాతి సదావ్యయమ్ ॥ ౧౦ ॥
 తస్యైవ భజనాజ్ఞివో మృత్యుం జయతి నిర్భయః ।
 తస్మాన్మృత్యుజ్ఞాయన్నామ ప్రసిద్ధం భువనత్రయే ॥ ౧౧ ॥
 తస్యైవ పక్షపాతేన విష్ణుర్విష్ణుత్వమాప్నుయాత్ ।
 బ్రహ్మాత్వం చ యథా బ్రహ్మ దేవా దేవత్వమేవ చ ॥ ౧౨ ॥
 దర్శనార్థం శివస్యాదౌ యథా గచ్ఛతి దేవరాట్ ।
 భూతాదయస్తత్పరస్య ద్వారపాలాః శివస్య తు ॥ ౧౩ ॥
 దక్షైశ్చ ముకుటం విధం మృష్టం భవతి సర్వతః ।
 కిం తస్య బహుపక్షేణ స్వయమేవ మహాప్రభుః ॥ ౧౪ ॥
 కల్యాణరూపిణస్తస్య సేవయేహ న కిం భవేత్ ।
 కిం న్యూనం తస్య దేవస్య మామిచ్ఛతి సదాశివః ॥ ౧౫ ॥
 సప్తజన్మదరిద్రః స్యాత్సేవేద్యో యది శఙ్కరమ్ ।
 తస్యైతత్సేవనాల్లోకే లక్ష్మీః స్యాదనపాయినీ ॥ ౧౬ ॥
 యదగ్రే సిద్ధయోఽష్టౌ చ నిత్యం నృత్యన్తి తోషితుమ్ ।
 అవాఙ్ముఖాః సదా తత్ర తద్ధితం దుర్లభం కుతః ॥ ౧౭ ॥
 యద్యస్య మఙ్గలానీహ సేవతే శఙ్కరస్య న ।
 యథాపి మఙ్గలం తస్య స్మరణాదేవ జాయతే ॥ ౧౮ ॥

యస్య పూజాప్రభావేణ కామాః సిద్ధ్యన్తి సర్వశః ।
 కుతో వికారస్తస్యాస్తి నిర్వికారస్య సర్వదా ॥ ౧౯ ॥
 శివేతి మగ్గలం నామ ముఖే యస్య నిరన్తరమ్ ।
 తస్యైవ దర్శనాదన్యే పవిత్రాః సన్తి సర్వదా ॥ ౨౦ ॥
 యద్యపూతం భవేద్భస్మ చితాయాశ్చ త్వయోదితమ్ ।
 నిత్యమస్యాఙ్గం దేవైః శిరోభిర్ధార్యతే కథమ్ ॥ ౨౧ ॥
 యో దేవో జగతాం కర్తా భర్తా హర్తా గుణాన్వితః ।
 నిర్గుణః శివసంజ్ఞశ్చ స విజ్ఞేయః కథం భవేత్ ॥ ౨౨ ॥
 అగుణం బ్రహ్మణో రూపం శివస్య పరమాత్మనః ।
 తత్కథం హి విజానన్తి త్వాద్భూతాస్తద్బహిర్ముఖాః ॥ ౨౩ ॥
 దురాచారాశ్చ పాపాశ్చ వేభ్యస్తే వినిర్గతాః ।
 తత్త్వం తే నైవ జానన్తి శివస్యాగుణరూపిణః ॥ ౨౪ ॥
 శివనిన్దాం కరోతీహ తత్త్వమజ్ఞాయ యః పుమాన్ ।
 ఆజన్మసంఘోతం పుణ్యం భస్మీభవతి తస్య తత్ ॥ ౨౫ ॥
 త్వయా నిన్దా కృతా యాత్ర హరస్యామితతేజసః ।
 త్వత్పూజా చ కృతా యన్మే తస్మాత్పాపం భజామ్యహమ్ ॥ ౨౬ ॥
 శివవిద్వేషిణం దృష్ట్వా సచైలం స్నానమాచరేత్ ।
 శివవిద్వేషిణం దృష్ట్వా ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ ॥ ౨౭ ॥
 రే రే దుష్ట త్వయా చోక్తమహం జానామి శక్కురమ్ ।
 నిశ్చయేన న విజ్ఞాతశ్చివ ఏవ సనాతనః ॥ ౨౮ ॥
 యథా తథా భవేద్బుద్ధో యథా వా బహురూపవాన్ ।
 మమాభీష్టతమో నిత్యం నిర్వికారీ సతాం ప్రీయః ॥ ౨౯ ॥
 విష్ణుర్బ్రహ్మిణి న సమః తస్య క్వాపి మహాత్మనః ।
 కుతోనైన్యే నిర్జరాద్యాశ్చ కాలాధీనాః సదైవ తే ॥ ౩౦ ॥
 ఇతి బుద్ధ్యా సమాలోక్య స్వయా సత్యా సుతత్త్వతః ।
 శివార్థం వనమాగత్య కరోమి విపులం తపః ॥ ౩౧ ॥
 స ఏవ పరమేశానః సర్వేశో భక్తవత్సలః ।
 సమప్రప్తం మేఽభిలాషో హి దీనానుగ్రహకారకమ్ ॥ ౩౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా గిరిజా సా హి గిరీశ్వరసుతా మునే ।
విరరామ శివం దధౌస్య నిర్వికారేణ చేతసా ॥ ౩౩॥

తదాకర్ణ్య వచో దేవ్యా బ్రహ్మచారీ స వై ద్విజః ।
పునర్వచనమాఖ్యాతుం యావదేవ ప్రచక్రమే ॥ ౩౪॥

ఉవాచ గిరిజా తావత్స్వసఖీం విజయాం ద్రుతమ్ ।
శివసక్తమనోవృత్తిః శివనిన్దాపరాజ్ముఖీ ॥ ౩౫॥

గిరిజోవాచ ।

వారణీయః ప్రయత్నేన సఖ్యయం హి ద్విజాధమః ।
పునర్వక్తుమనాశ్చైవ శివనిన్దాం కరిష్యతి ॥ ౩౬॥

న కేవలం భవేత్పాపం నిన్దాం కర్తుశ్శివస్య హి ।
యో వై శృణోతి తన్నిన్దాం పాపభాక్ స భవేదిహ ॥ ౩౭॥

శివనిన్దాకరో వధ్యః సర్వథా శివకింకరైః ।
బ్రాహ్మణశ్చేతన వై త్యాజ్యో గస్తవ్యం తత్సలాద్ద్రుతమ్ ॥ ౩౮॥

అయం దుష్టః పునర్నిన్దాం కరిష్యతి శివస్య హి ।
బ్రాహ్మణత్వాదవధ్యశ్చేత్త్యాజ్యోఽదృశ్యశ్చ సర్వథా ॥ ౩౯॥

హిత్వైతత్సలమద్వైవ యాస్యామోఽన్యత్ర మా చిరమ్ ।
అథ సమాఖషణం న స్యాదనేనాఽవిదుషా పునః ॥ ౪౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా చోమయా యావత్పాదముత్తిష్యతే మునే ।
అసౌ తావచ్చివః సాక్షాదాలమ్భే ప్రియయా స్వయమ్ ॥ ౪౧॥

కృత్వా స్వరూపం సుభగం శివాధ్యానం యథా తథా ।
దర్శయిత్వా శివాయై తామువాచావాజ్ముఖీం శివః ॥ ౪౨॥

శివ ఉవాచ ।

కుత్ర యాస్యసి మాం హిత్యా న త్వం త్యాజ్యా మయా పునః ।
ప్రసన్నోఽస్మి వరం బ్రూహి నాదేయం విద్యతే తవ ॥ ౪౩॥

అద్యప్రభృతి తే దాసః తపోభిః క్రీత ఏవ తే ।

క్రీతోఽస్మి తవ సౌందర్యాత్క్షణమేకం యుగాయ తే ॥ ౪౪॥

త్యజ్యతాం చ త్వయా లజ్జా మమ పత్ని సనాతనీ ।
గిరిజే త్వం హి సద్బుధ్యా విచారయ మహేశ్వరి ॥ ౪౫॥

మయా పరీక్షితాసి త్వం బహుధా దృఢమానసే ।
తక్షమస్వాపరాధం మే లోకలీలానుసారిణః ॥ ౪౬॥

న త్వాదృశీం ప్రణయినీం పశ్యామి చ త్రిలోకకే ।
సర్వభాహం తవాధీనః స్వకామః పూర్వతాం శివే ॥ ౪౭॥

ఏహి ప్రియే మత్సకాశం పత్ని త్వం మే వరస్తవ ।
త్వయా సాకం ద్రుతం యాన్యే స్వగృహం పర్వతోత్తమమ్ ॥ ౪౮॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్తే దేవదేవేన పార్వతీ ముదమాప సా ।
తపోజాతం తు యత్కష్టం తజ్జహౌ చ పురాతనమ్ ॥ ౪౯॥

సర్వః శ్రమో వినష్టోఽభూత్సత్యాస్తు మునిసత్తమ ।
ఫలే జాతే శ్రమః పూర్వో జన్తోర్నాశమవాప్పుయాత్ ॥ ౫౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పార్వత్యా శివరూపదర్శనం నామాష్టావింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౨౯. ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః । శివాశివసంవాదః ।

నారద ఉవాచ ।

బ్రహ్మన్ విధే మహాభాగ కిం జాతం తదనన్తరమ్ ।
తత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామి కథయ త్వం శివాయశః ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

దేవర్షే శ్రూయతాం సమ్యక్ కథయామి కథాం ముదా ।
తాం మహాపాపసంహర్త్రీం శివభక్తివివర్ధినీమ్ ॥ ౨॥

పార్వతీ వచనం శ్రుత్వా హరస్స పరమాత్మనః ।

దృష్ట్వానన్దకరం రూపం జహర్వాతీవ చ ద్విజ ॥ ౩॥

ప్రత్యువాచ మహాసాధీస్వ స్వోపకణ్ఠస్థితం విభుమ్ ।

అతీవ సుఖితా దేవీ ప్రీత్యుత్ఫుల్లాననా శివా ॥ ౪॥

పార్వత్యువాచ ।

త్వం నాథో మమ దేవేశ త్వయా కిం విస్మృతం పురా ।

దక్షయజ్ఞవినాశం హి యదర్థం కృతవాన్తాత ॥ ౫॥

స త్వం సాహం సముత్పన్నా మేనాయాం కార్యసిద్ధయే ।

దేవానాం దేవదేవేశ తారకాప్తాసుఖాత్మనామ్ ॥ ౬॥

యది ప్రసన్నో దేవేశ కరోషి చ కృపాం యది ।

పతిర్భవ మమేశాన మమ వాక్యం కురు ప్రభో ॥ ౭॥

పితృగ్రేహే మయా సమ్యగ్గమ్యతే త్వదనుజ్ఞయా ।

ప్రసిద్ధం క్రియతాం తద్వై విశుద్ధం పరమం యశః ॥ ౮॥

గస్తవ్యం భవతా నాథ హిమవత్పార్శ్వతః ప్రభో ।

యాచస్వ మాం తతో భిక్షుర్భూత్వా లీలావిశారదః ॥ ౯॥

తథా త్వయా ప్రకర్తవ్యం లోకేషు ఖ్యాపయన్ యశః ।

పితృమ్నీ సఫలం సర్వం కురుష్వైవం గృహశ్రమమ్ ॥ ౧౦॥

ఋషిభిర్బోధితః ప్రీత్యా స్వబంధుపరివారితః ।

కరిష్యతి న సన్దేహస్తవ వాక్యం పితా మమ ॥ ౧౧॥

దక్షకన్యా పురాహం వై పిత్రా దత్తా యదా తవ ।

యథోక్తవిధినా తత్ర వివాహో న కృతస్త్యయా ॥ ౧౨॥

న గ్రహః పూజితానైవ దక్షేణ జనకేన మే ।

గ్రహణాం విషయస్తేన సచ్ఛిద్రోఽయం మహానభూత్ ॥ ౧౩॥

తస్మాద్యథోక్తవిధినా కర్తుమర్హసి మే ప్రభో ।

వివాహం త్వం మహాదేవ దేవానాం కార్యసిద్ధయే ॥ ౧౪॥

వివాహస్య యథా రీతిః కర్తవ్యా సా తథా ధ్రువమ్ ।

జానాతు హిమవాన్ సమ్యక్ కృతం పుత్ర్యా శుభం తపః ॥ ౧౫॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా సుప్రసన్నః సదాశివః ।
ప్రోవాచ వచనం ప్రీత్యా గిరిజాం ప్రహసన్నివ ॥ ౧౬ ॥

శివ ఉవాచ ।

శృణు దేవి మహేశాని పరమం వచనం మమ ।
యథోచితం సుమాజ్గల్యమవికారి తథా కురు ॥ ౧౭ ॥

బ్రహ్మాదికాని భూతాని త్వనిత్యాని వరాననే ।
దృష్టం యత్సర్వమేతచ్ఛ నశ్వరం విద్ధి భామిని ॥ ౧౮ ॥

ఏకోఽనేకత్వమాపన్నో నిర్గుణో హి గుణాన్వితః ।
స్వజ్యోతస్నయా యో విభాతి పరజ్యోత్స్నాన్వితోఽభవత్ ॥ ౧౯ ॥

స్వతస్త్వః పరతస్త్వశ్చ త్వయా దేవి కృతో హ్యహమ్ ।
సర్వకర్త్రీ చ ప్రకృతిర్మహామాయా త్వమేవ హి ॥ ౨౦ ॥

మాయామయం కృతమిదం చ జగత్సమగ్రం
సర్వాత్మనా హి విధృతం పరయా స్వబుధ్ధ్యా ।
సర్వాత్మభిః సుకృతిభిః పరమాత్మభావైః
సంసిక్తమాత్మని గుణైః పరివేష్టితఞ్చ ॥ ౨౧ ॥

కే గ్రహాః కే ఋతుగణాః కే వాన్యేఽపి త్వయా గ్రహాః ।
కీమక్తం చాధునా దేవి శివార్థం వరవర్ణిని ॥ ౨౨ ॥

గుణకార్యప్రభేదేనావాభ్యాం ప్రాదుర్భవః కృతః ।
భక్తహితోర్జగత్స్మిన్భక్తవత్సలభావతః ॥ ౨౩ ॥

త్వం హి వై ప్రకృతిః సూక్ష్మా రజః సత్త్వతమోమయా ।
వ్యాపారదక్షా సతతం సగుణా నిర్గుణాపి చ ॥ ౨౪ ॥

సర్వేషామిహ భూతానామహమాత్మా సుమధ్యమే ।
నిర్వికారి నిరీహశ్చ భక్తేచ్ఛోపాత్తవిగ్రహః ॥ ౨౫ ॥

హిమాలయం న గచ్ఛేయం జనకం తవ శైలజే ।
తతస్త్వాం భిక్షుకో భూత్వా న యాచేయం కథఞ్చన ॥ ౨౬ ॥

మహాగుణైర్గరిష్ఠోఽపి మహాత్మాపి గిరీన్ద్రజే ।
దేహీతి వచనాత్సద్యః పురుషో యాతి లాఘవమ్ ॥ ౨౭ ॥

ఇత్థం జ్ఞాత్వా తు కల్యాణీ కిమస్మాకం వదస్యథ |
కార్యం త్వదాజ్ఞాయా భద్రే యథేచ్ఛసి తథా కురు || ౨౮ ||

బ్రహ్మోవాచ |
తేనోక్తాపి మహాదేవీ సా సాధ్వీ కమలేక్షణా |
జగాద శక్కురం భక్త్యా సుప్రణమ్య పునః పునః || ౨౯ ||

పార్వత్యువాచ |
త్వమాత్మా ప్రకృతిశ్చాహం నాత్ర కార్యా విచారణా |
స్వతంత్రా భక్తవశగో నిర్గుణా సగుణావపి || ౩౦ ||
ప్రయత్నేన త్వయా శమ్భో కార్యం వాక్యం మమ ప్రభో |
యాచస్వ మాం హిమగిరేః సౌభాగ్యం దేహి శక్కుర || ౩౧ ||

కృపాం కురు మహేశాన తవ భక్తాస్మి నిత్యశః |
తవ పతీ సదా నాథ హ్యహం జన్మని జన్మని || ౩౨ ||

త్వం బ్రహ్మ పరమాత్మా హి నిర్గుణః ప్రకృతేః పరః |
నిర్వికారీ నిరీహశ్చ స్వతన్త్రః పరమేశ్వరః || ౩౩ ||

తథాపి సగుణోఽపీహ భక్తోద్ధారపరాయణః |
విహారీ స్వాత్మని రతో నానాశీలావిశారదః || ౩౪ ||

సర్వథా త్వామహం జానే మహాదేవ మహేశ్వర |
కిముక్తేన చ సర్వజ్ఞ బహునా హి దయాం కురు || ౩౫ ||

విస్తారయ యశో లోకే కృత్వా లీలాం మహాద్భుతామ్ |
యత్సుగీయ జనా నాథాజ్ఞాసోత్తీర్ణా భవామ్బుధిమ్ || ౩౬ ||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యేవముక్త్యా గిరిజా సుప్రణమ్య పునః పునః |
విరరామ మహేశానం నతస్కన్ధా కృతాజ్ఞలిః || ౩౭ ||

ఇత్యేవముక్తః స తయా మహాత్మా
మహేశ్వరో లోకవిడమ్బునాయ |
తథేతి మత్వా ప్రహసన్ బభూవ
ముదాన్వితః కర్తుమనాస్తదేవ || ౩౮ ||

తతో హ్యన్తర్హితశ్శమ్భుర్బభూవ సుప్రహర్షితః |

కైలాసం ప్రయయౌ కాల్యా విరహాకృష్టమానసః ॥ ౩౯ ॥

తత్ర గత్వా మహేశానో నన్ద్యాదిభ్యః స ఊచివాన్ ।

వృత్తాన్తం సకలం తం వై పరమానన్దనిర్భరః ॥ ౪౦ ॥

తేఽపి శ్రుత్వా గణాః సర్వే భైరవాద్యాశ్చ సర్వశః ।

బభూవుః సుఖినోఽత్యన్తం విదధుః పరమోత్సవమ్ ॥ ౪౧ ॥

మహాత్సుమజ్గలం తత్ర బభూవాతీవ నారద ।

సర్వేషాం దుఃఖనాశోఽభూద్రుద్రః ప్రాపాపి సమ్ముదమ్ ॥ ౪౨ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

శివాశివసంవాదపర్వణం నామైకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౨౯ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౦. త్రింశోఽధ్యాయః । పార్వతీప్రత్యాగమనమహోత్సవః ।

నారద ఉవాచ ।

విధే తాత మహాభాగ ధన్యస్త్వం పరమార్థదృక్ ।

అద్భుతేయం కథాశ్రావి త్వదనుగ్రహతో మయా ॥ ౧ ॥

గతే హరే స్వశైలే హి పార్వతీ సర్వమజ్గలా ।

కిం చకార గతా కుత్ర తన్నే వద మహామతే ॥ ౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శృణు సుప్రీతితస్తాత యజ్ఞాతం తదనన్తరమ్ ।

హరే గతే నిజస్థానే తద్ వదామి శివం స్మరన్ ॥ ౩ ॥

పార్వత్యపి సఖీయుక్తా రూపం కృత్వా తు సార్థకమ్ ।

జగామ స్వపితుర్గేహం మహాదేవేతి వాదినీ ॥ ౪ ॥

పార్వత్యాగమనం శ్రుత్వా మేనా చ స హిమాచలః ।

దివ్యం యానం సమారుహ్య ప్రయయౌ హర్షవిహ్వలః ॥ ౫ ॥

పురోహితశ్చ పౌరాశ్చ సఖ్యశ్చైవాప్యనేకశః ।

సమ్బుద్ధినస్తథాన్యే చ సర్వే తే చ సమాయయుః ॥ ౬ ॥

భ్రాతరః సకలా జగ్ముర్మైనాకప్రముఖాస్తదా ।
జయశబ్దం ప్రబ్రువంతో మహాహర్షసమన్వితాః ॥ ౭ ॥

సంస్థాప్య మజ్గలఘటం రాజవర్తమి రాజితే ।
చన్దనాగరుకస్తూరీఫలశాఖాసమన్వితే ॥ ౮ ॥

సుపురోధాభ్రాహ్మణైశ్చ మునిభిర్భ్రాహ్మవాదిభిః ।
నారీభిర్నర్తకీభిశ్చ గజేన్ద్రాదిసుశోభితైః ॥ ౯ ॥

పరితః పరితో రమాభ్రమృతవృన్దసమన్వితే ।
పతిపుత్రవతీయోషిత్యమూహైర్దీపహస్తకైః ॥ ౧౦ ॥

ద్విజవృన్దైశ్చ సంయుక్తే కుర్వద్భిర్మజ్గలధ్వనిమ్ ।
నానాప్రకారవాద్యైశ్చ శఙ్ఖధ్వనిభిరన్వితే ॥ ౧౧ ॥

ఏతస్మిన్నన్తరే దుర్గాజగామ స్వపురాత్రికమ్ ।
విశస్తి నగరం దేవీ దదర్శ పితరౌ పునః ॥ ౧౨ ॥

సుప్రసన్నౌ ప్రధావన్తౌ హర్షవిహ్వాలమానసౌ ।
దృష్ట్వా కాలీ సుప్రహృష్టౌ స్వాలిభిః ప్రణనామ తౌ ॥ ౧౩ ॥

తౌ సమ్పూర్ణాశిషం దత్త్వా చక్రతుస్తౌ స్వవక్షసి ।
హే వత్సే త్వేవముచ్చార్య రుదన్తౌ ప్రేమవిహ్వలౌ ॥ ౧౪ ॥

తతః స్వకీయా అప్యస్యా అన్యా నార్యోఽపి సమ్ముదా ।
భ్రాతృస్త్రియోఽపి సుప్రీత్యా దృఢాలింగనమాదధుః ॥ ౧౫ ॥

సాధితం హి త్వయా సమ్యక్ సుకార్యం కులతారణమ్ ।
త్వత్సదాచరణేనాపి పావితాః స్మాఖిలా వయమ్ ॥ ౧౬ ॥

ఇతి సర్వే సుప్రశంస్య ప్రణేముస్తాం ప్రహర్షితాః ।
చన్దనైః సుప్రసూనైశ్చ సమానర్చుః శివాం ముదా ॥ ౧౭ ॥

తస్మిన్నవసరే దేవా విమానస్థా ముదామ్బరే ।
పుష్పవృష్టిం శుభాం చక్రుర్నత్వా తాం తుష్టువుః స్తవైః ॥ ౧౮ ॥

తదా తాం చ రథే స్థాప్య సర్వే శోభాన్వితే వరే ।
పురం ప్రవేశయామాసుః సర్వే విప్రాదయో ముదా ॥ ౧౯ ॥

అథ విప్రాః పురోధాశ్చ సఖ్యోఽన్యాశ్చ స్త్రియః శివమ్ |
గృహం ప్రవేశయామాసుర్బహుమానపురస్సరమ్ || ౨౦||

స్త్రీయో నిర్మళ్ళానం చక్రుర్విప్రా యుయుజరాశిషః |
హిమవాన్మేనకా మాతా ముమోదాతి మునీశ్వర || ౨౧||

స్వాశ్రమం సఫలం మేనే కుపుత్రాత్పుత్రికా వరా |
హిమవాన్నారదం త్వాం చ సంస్తువన్ సాధు సాధ్వితి || ౨౨||

బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ బన్దిభ్యః పర్వతేన్ద్రో ధనం దదౌ |
మజ్జలం పాఠయామాస స ద్విజేభ్యో మహోత్సవమ్ || ౨౩||

ఏవం స్వకన్యయా హృష్టౌ పితరో భ్రాతరస్తథా |
జామయశ్చ మహాప్రీత్యా సమూషుః ప్రాజ్ఞణే మునే || ౨౪||

తతః స హిమవాన్ తాత సుప్రహృష్టాః ప్రసన్నధీః |
సమ్మాన్య సకలాన్ప్రీత్యా స్నాతుం గజ్ఞాం జగామ హ || ౨౫||

ఏతస్మిన్నన్తరే శమ్భుః సులీలో భక్తవత్సలః |
సునర్తకనతో భూత్వా మేనకాసన్నిధిం యయౌ || ౨౬||

శ్శృంగం వామే కరే ధృత్వా దక్షిణే డమరుం తథా |
పుష్టే కణ్ఠాం రక్తవాసా నృత్యగానవిశారదః || ౨౭||

తతస్సునటరూపోఽసౌ మేనాయా ప్రాజ్ఞణే ముదా |
చక్రే సునృత్యం వివిధం గానం చాతిమనోహరమ్ || ౨౮||

శ్శృంగం చ డమరుం తత్ర వాదయామాస సుధ్వనిమ్ |
మహతీం వివిధాం తత్ర స చకార మనోహరామ్ || ౨౯||

తాం ద్రష్టుం నాగరాః సర్వే పురుషాశ్చ స్త్రియస్తథా |
ఆజగ్ముః సహసా తత్ర బాలా వృద్ధా ఆపి ధ్రువమ్ || ౩౦||

శ్రుత్వా సుగీతం తద్దృష్ట్వా సునృత్యం చ మనోహరమ్ |
సహసా ముముహుః సర్వే మేనాపి చ తదా మునే || ౩౧||

మూర్చ్ఛాం సమ్ప్రాప సా దుర్గా విలోక్య హృది శక్కరమ్ |
త్రికూలాదికచిహ్నాని బిభ్రతం చాతిసున్దరమ్ || ౩౨||

విభూతిభూషితం రమ్యమస్థిమాలాసమన్వితమ్ |
త్రిలోచనోజ్జ్వలద్వక్త్రం నాగయజ్ఞోపవీతకమ్ || ౩౩||

వరం వృణ్యేత్సుక్తవస్తం గౌరవర్ణం మహేశ్వరమ్ ।
 దీనబంధు దయాసింధుం సర్వథా సుమనోహరమ్ ॥ ౩౪॥
 హృదయస్థం హరం దృష్ట్వేదృశం సా ప్రణనామ తమ్ ।
 వరం వవ్రే మానసం హి పతిర్మే త్వం భవేతి చ ॥ ౩౫॥
 వరం దత్త్వా శివాం చాథ తాదృశం ప్రీతితో హృదా ।
 అన్తర్ధాయ పునస్తత్ర సుననర్త స భిక్షుకః ॥ ౩౬॥
 తతో మేనా సురత్నాని స్వర్ణపాత్రస్థితాని చ ।
 తస్మై దాతుం యయౌ ప్రీత్యా తదూభితిప్రీతమానసః ॥ ౩౭॥
 తాని న స్వీచకారాసౌ భిక్షాం యాచే శివాం చ తామ్ ।
 పునః సునృత్యం గానశ్చ కౌతుకాత్కర్తుముద్యతః ॥ ౩౮॥
 మేనా తద్వచనం శ్రుత్వా చుకోపాతి సువిస్మితా ।
 భిక్షుకం భర్త్యయామాస బహిష్కర్తుమియేష సా ॥ ౩౯॥
 ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర గణ్ఘాతో గిరిరాయయౌ ।
 దదర్శ పురతో భిక్షుం ప్రాణ్ణస్థం నరాకృతిమ్ ॥ ౪౦॥
 శ్రుత్వా మేనాముఖాద్ వృత్తం తత్సర్వం సుచుకోప సః ।
 ఆజ్ఞాం చకారానుచరాస్పహిష్కర్తుజ్ఞా తం నటమ్ ॥ ౪౧॥
 మహాగ్నిమివ దుఃస్పర్శం ప్రజ్వలంతం సుతేజసమ్ ।
 న శశాక బహిష్కర్తుం కోఽపి తం మునిసత్తమ ॥ ౪౨॥
 తతః స భిక్షుకస్తాత నానాలీలావిశారదః ।
 దర్శయామాస శైలాయ స్వప్రభావమనన్తకమ్ ॥ ౪౩॥
 శైలో దదర్శ తం తత్ర విష్ణురూపధరం ద్రుతమ్ ।
 కిరీటినం కుణ్డలినం పీతవస్త్రం చతుర్భుజమ్ ॥ ౪౪॥
 యద్యత్పుష్పాదికం దత్తం పూజాకాలే గదాభృతే ।
 గాత్రే శిరసి తత్సర్వం భిక్షుకస్య దదర్శ హ ॥ ౪౫॥
 తతో దదర్శ జగతాం స్రష్టారం స చతుర్ముఖమ్ ।
 రక్షవర్ణం పతన్తం చ శ్రుతిసూక్తం గిరీశ్వరః ॥ ౪౬॥
 తతః సూర్యస్వరూపం చ జగచ్ఛుక్సుస్వరూపకమ్ ।

దదర్శ గిరిరాజః స క్షణం కౌతుకకారిణమ్ ॥ ౪౭॥

తతో దదర్శ తం తాత రుద్రరూపం మహాద్భుతమ్ ।
పార్వతీ సహితం రమ్యం విహసంతం సుతేజసమ్ ॥ ౪౮॥

తతస్తేజస్స్వరూపం చ నిరాకారం నిరజ్ఞానమ్ ।
నిరుపాధిం నిరీహం చ మహాద్భుతమరూపకమ్ ॥ ౪౯॥

ఏవం బహూని రూపాణి తస్య తత్ర దదర్శ సః ।
సువిస్మితో బభూవాశు పరమానందసంయుతః ॥ ౫౦॥

అథాసౌ భిక్షువర్యో హి తస్మాత్తస్యాశ్చ సూతికృత్ ।
భిక్షం యయాచే దుర్గాం తాం నాన్యజ్జగ్రాహ కిఞ్చన ॥ ౫౧॥

న స్వీచకార తైలేన్ద్రో మోహితశ్శివమాయయా ।
భిక్షుః కిఞ్చిన్న జగ్రాహ తత్రైవాన్తర్దధే తతః ॥ ౫౨॥

తదా బభూవ సుజ్ఞానం మేనాశైలేశయోరితి ।
ఆవాం శివో వఞ్చయిత్వా స్వస్థానం గతవాన్ప్రభుః ॥ ౫౩॥

తయోర్విచిన్త్య తత్రైవం శివే భక్తిరభూత్పరా ।
మహామోక్షకరీ దివ్యా సర్వానందప్రదాయినీ ॥ ౫౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖండే
పార్వతీప్రత్యాగమనమహోత్సవవర్ణనం నామ త్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.3.3౦॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖండే

౨.3.3౧. ఏకత్రింశోఽధ్యాయః । శివమాయావర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తయోర్భక్తిం శివే జ్ఞాత్వా పరామవ్యభిచారిణీమ్ ।
సర్వే శక్రాదయో దేవాశ్చిచిన్తురితి నారద ॥ ౧॥

దేవా ఊచుః ।

ఏకాన్తభక్త్యా శైలశ్చేత్కన్యాం తస్మై ప్రదాస్యతి ।

ధ్రువం నిర్వాణతాం సద్యః స ప్రాప్స్యతి చ భారతే ॥ ౨॥

అనన్తరత్నాధారశ్చేత్పుణ్డీం త్యక్త్వా ప్రయాస్యతి ।
రత్నగర్భాభిధా భూమిర్మిత్యైవ భవితా ధ్రువమ్ ॥ ౩॥

స్థావరత్వం పరిత్యజ్య దివ్యరూపం విధాయ సః ।
కన్యాం శూలభృతే దత్త్వా శివలోకం గమిష్యతి ॥ ౪॥

మహాదేవస్య సారూప్యం లప్స్యతే నాత్ర సంశయః ।
తత్ర భుక్త్వా వరానోభగాంస్తతో మోక్షమవాప్స్యతి ॥ ౫॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాలోచ్య సురాః సర్వే కృత్వా చామన్త్రణం మిథః ।
ప్రస్థాపయితుమైచ్ఛంస్తే గురుం తత్ర సువిస్మితాః ॥ ౬॥

తతః శక్రాదయో దేవాః సర్వే గురునికేతనమ్ ।
జగ్ముః ప్రీత్యా సవినయా నారద స్వార్థసాధకాః ॥ ౭॥

గత్వా తత్ర గురుం నత్వా సర్వే దేవాః సవాసవాః ।
చక్రుర్నివేదనం తస్మై గురవే వృక్షమాదరాత్ ॥ ౮॥

దేవాః ఊచుః ।

గురో హిమాలయగృహం గచ్ఛాన్మత్కార్యసిద్ధయే ।
తత్ర గత్వా ప్రయత్నేన కురు నిన్దాం చ శూలినః ॥ ౯॥

పినాకీనా వినా దుర్గా వరం నాన్యం పరిష్యతి ।
అనిచ్ఛయా సుతాం దత్త్వా ఫలం తూర్ణం లభిష్యతి ॥ ౧౦॥

కాలేనైవాధునా శైల ఇదాసీం భువి తిష్ఠతు ।
అనేకరత్నాధారం తం స్థాపయ త్వం క్షితౌ గురౌ ॥ ౧౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి దేవవచః శ్రుత్వా ప్రదదౌ కర్ణయోః కరమ్ ।
న స్వీచకార స గురుః స్మరన్నామ శివేతి చ ॥ ౧౨॥

అథ స్మృత్వా మహాదేవం బృహస్పతిరుదారధీః ।
ఉవాచ దేవవర్యాంశ్చ ధిక్కృత్వా చ పునః పునః ॥ ౧౩॥

బృహస్పతిరువాచ ।

సర్వే దేవాః స్వార్థపరాః పరార్థధ్వంసకారకాః ।

కృత్వా శక్కురనిన్దాం హి యాస్యామి నరకం ధ్రువమ్ || ౧౪ ||

కశ్చిన్మధ్యే చ యుష్మాకం గచ్ఛేచ్ఛైల్లాన్తికం సురాః |
సమాదయేత్వాభిమతం శైలేన్ద్రం ప్రతిబోధ్య చ || ౧౫ ||

అనిచ్ఛయా సుతాం దత్త్వా సుఖం తిష్ఠతు భారతే |
తస్మై భక్త్యా సుతాం దత్త్వా మోక్షం ప్రాప్స్యతి నిశ్చితమ్ || ౧౬ ||

పశ్చాత్సప్తర్షయః సర్వే బోధయిష్యన్తి పర్వతమ్ |
పినాకీనా వినా దుర్గా వరం నాన్యం వరిష్యతి || ౧౭ ||

అథవా గచ్ఛత సురా బ్రహ్మలోకం సవాసవాః |
వృత్తం కథయత స్వం తతస్య వః కార్యం కరిష్యతి || ౧౮ ||

బ్రహ్మోవాచ |
తచ్ఛుత్వా తే సమాలోచ్యాజగ్ముర్మమ సభాం సురాః |
సర్వే నివేదయాఞ్చక్రుర్నత్వా తద్గతమాదరాత్ || ౧౯ ||

దేవానాం తద్వచః శ్రుత్వా శివనిన్దాకరం తదా |
వేదవక్త్రా విలప్యాహం తానవోచం సురాన్మునే || ౨౦ ||

బ్రహ్మోవాచ |
నాహం కర్తుం క్షమో వత్సాః శివనిన్దాం సుదుస్సహామ్ |
సమ్పద్వినాశరూపాఞ్చ విపదాం బీజరూపిణీమ్ || ౨౧ ||

సురా గచ్ఛత కైలాసం సన్తోషయత శక్కురమ్ |
ప్రస్థాపయత తం శీఘ్రం హిమాలయగృహం ప్రతి || ౨౨ ||

స గచ్ఛేదుపశైలేశమాత్మనిన్దాం కరోతు వై |
పరనిన్దా వినాశాయ స్వనిన్దా యశసే మతా || ౨౩ ||

బ్రహ్మోవాచ |
శ్రుత్వేస్యతి మద్వచో దేవా మాం ప్రణమ్య ముదా చ తే |
కైలాసం ప్రయయుః శీఘ్రం శైలానామధిపం గిరిమ్ || ౨౪ ||

తత్ర గత్వా శివం దృష్ట్వా ప్రణమ్య నతమస్తకాః |
సుకృతాఞ్జాలయః సర్వే తుష్టువుస్తం సురా హరమ్ || ౨౫ ||

దేవా ఊచుః |
దేవదేవ మహాదేవ కరుణాకర శక్కుర |

వయం త్వాం శరణాపన్నాః కృపాం కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౨౬ ॥

త్వం భక్తవత్సలః స్వామిన్భక్తకార్యకరః సదా ।
దీనోద్ధరః కృపాసిన్ధుర్భక్తైపద్వినిమోచకః ॥ ౨౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇతి స్తుత్వా మహేశానం సర్వే దేవాః సవాసవాః ।
సర్వం నివేదయాంఞ్చక్రుస్తద్వృత్తం తత ఆదరాత్ ॥ ౨౮ ॥

తచ్చుత్వా దేవవచనం స్వీచకార మహేశ్వరః ।
దేవాన్ సుయాపయామాస తానాశ్వాస్య విహస్య సః ॥ ౨౯ ॥

దేవా ముముదిరే సర్వే శీఘ్రం గత్వా స్వమన్దిరమ్ ।
సిద్ధం మత్వా స్వకార్యం హి ప్రశంసంతః సదాశివమ్ ॥ ౩౦ ॥

తతః స భగవాంఞ్చమ్భుర్మహేశో భక్తవత్సలః ।
ప్రయయా శైలభూపంజ్చ మాయేశో నిర్వికారవాన్ ॥ ౩౧ ॥

యదా శైలః సభామధ్యే సమువాస ముదాన్వితః ।
బద్ధవర్తైః పరివృతః పార్వతీసహితః స్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర హ్యోజగామ సదాశివః ।
దణ్డీ ఛత్త్రీ దివ్యవాసా బిభ్రత్తిలకముజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౩ ॥

కరే స్ఫటికమాలాం చ శాలగ్రామం గలే దధత్ ।
జపన్నామ హరేర్భక్త్యా సాధువేషధరో ద్విజః ॥ ౩౪ ॥

తం చ దృష్ట్వా సముత్తస్థా సగణోఽపి హిమాలయః ।
ననామ దణ్డవదూభమౌ భక్త్యాతిథిమపూర్వకమ్ ॥ ౩౫ ॥

ననామ పార్వతీ భక్త్యా ప్రాణేశం విప్రరూపిణమ్ ।
జ్ఞాత్వా తం మనసా దేవీ తుష్టావ పరయా ముదా ॥ ౩౬ ॥

ఆశిషం యుయుజే విప్రుః సర్వేషాం ప్రీతితశ్శివః ।
శివాయా అధికం తాత మనోఽభిలషితం హృదా ॥ ౩౭ ॥

మధుపర్కాదికం సర్వం జగ్రాహ బ్రాహ్మణో ముదా ।
దత్తం శైలాధిరాజేన హిమాగేన మహాదరాత్ ॥ ౩౮ ॥

పప్రచ్ఛ కుశలం చాస్య హిమాద్రిః పర్వతోత్తమః ।
తం ద్విజేన్ద్రం మహాప్రీత్యా సమ్పూజ్య విధివన్మునే ॥ ౩౯ ॥

పునః పప్రచ్ఛ వైలేశస్తం తతః కో భవానితి ।
 ఉవాచ శీఘ్రం విప్రేన్ద్రో గిరీన్ద్రం సాదరం వచః ॥ ౪౦॥
 విప్రేన్ద్రో ఉవాచ ।
 బ్రాహ్మణోఽహం గిరిశ్రేష్ఠ వైష్ణవో బుధసత్తమః ।
 ఘటికీం వృత్తిమాశ్రిత్య భ్రమామి ధరణీతలే ॥ ౪౧॥
 మనోయాయీ సర్వగామీ సర్వజ్ఞోఽహం గురోర్బలాత్ ।
 పరోపకారీ శుద్ధాత్మా దయాసిన్ధుర్వికారహా ॥ ౪౨॥
 మయా జ్ఞాతం హరాయ త్వం స్వసుతాం దాతుమిచ్ఛసి ।
 ఇమాం పద్మసమాం దివ్యాం వరరూపాం సులక్షణామ్ ॥ ౪౩॥
 నిరాశ్రయాయాసజ్ఞాయ కురూపాయాగుణాయ చ ।
 శ్మశానవాసినే వ్యాలగ్రాహిరూపాయ యోగినే ॥ ౪౪॥
 దిగ్వాసనే కుగాత్రాయ వ్యాలభూషణధారిణే ।
 అజ్ఞాతకులనామ్నే చ కుశీలాయావిహారిణే ॥ ౪౫॥
 విభూతిదిగ్గదేహాయ సజ్కృద్ధాయావివేకినే ।
 అజ్ఞాతవయనేఽతీవ కుజటాధారిణే సదా ॥ ౪౬॥
 సర్వాశ్రయాయ భ్రమిణే నాగహారాయ భిక్షవే
 కుమార్గనిరతాయాథ వేదాఽధ్వత్యాగినే హఠాత్ । ౪౭॥
 ఇయం తే బుద్ధిరచల న హి మజ్గలదా ఖలు ।
 విబోధ జ్ఞానినాం శ్రేష్ఠ నారాయణకులోద్భవ ॥ ౪౮॥
 న తే పాత్రానురూపశ్చ పార్వతీదానకర్మణి ।
 మహాజనః స్మేరముఖః శ్రుతమాత్రాద్భవిష్యతి ॥ ౪౯॥
 పశ్య శైలాధిప త్వం చ న తస్యైకోఽస్తి బాన్ధవః ।
 మహారత్నాకరః త్వం చ తస్య కిచ్ఛోద్ధనం న హి ॥ ౫౦॥
 బాన్ధవాన్మేనకాం కుద్ధపతే శీఘ్రం సుతాన్స్తథా ।
 సర్వాన్పుచ్ఛ ప్రయత్నేన పణితాన్పార్వతీం వినా ॥ ౫౧॥
 రోగిణో నౌషధం శశ్వద్రోచతే గిరిసత్తమ ।
 కుపథ్యం రోచతేఽభీష్టం మహాదోషకరం సదా ॥ ౫౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా బ్రాహ్మణః శీఘ్రం స వై భుక్త్వా ముదాన్వితః ।

జగామ స్వాలయం శాస్తో నానాశీలాకరశ్శివః ॥ ౫౩ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివమాయావర్ణనం నామైకత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౧ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౨. ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః । సప్తర్ష్యాగమనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

బ్రాహ్మణస్య వచః శ్రుత్వా మేనోవాచ హిమాలయమ్ ।

శోకేనసాధునయనా హృదయేన విదూయతా ॥ ౧ ॥

మేనోవాచ ।

శృణు శైలేన్ద్ర మద్వాక్యం పరిణామే సుఖావహమ్ ।

పుచ్చ శైవవరాసర్వాన్కిముక్తం బ్రాహ్మణేన హ ॥ ౨ ॥

నిన్దానేన కృతా శమ్భోర్వైష్ణవేన ద్విజన్మనా ।

శ్రుత్వా తాం మే మనోఽతీవ నిర్విణ్ణం హి నగేశ్వర ॥ ౩ ॥

తస్మై రుద్రాయ శైలేశ న దాస్యామి సుతామహమ్ ।

కురూపశిలనామ్నే హి సులక్షణయుతాం నిజామ్ ॥ ౪ ॥

న మన్యసే వచో చేన్మే మరిష్యామి న సంశయః ।

త్యక్ష్యామి చ గృహం సద్యో భక్షయిష్యామి వా విషమ్ ॥ ౫ ॥

గలే బద్ధ్వామిభిక్తాం రజ్జ్వా యాస్యామి గహనం వనమ్ ।

మహాముఖౌ మజ్జయిష్యే తస్మై దాస్యామి నో సుతామ్ ॥ ౬ ॥

ఇత్యుక్త్వాశు తథా గత్వా మేనా కోపాలయం శుచా ।

త్యక్త్వా హారం రుదన్తీ సా చకార శయనం భువి ॥ ౭ ॥

ఏతస్మిన్నన్తరే తాత శమ్భునా సప్త ఏవ తే ।

సంస్మృతా ఋషయః సద్యో విరహవ్యాకులాత్మనా ॥ ౮ ॥

ఋషయశ్చైవ తే సర్వే శమ్భునా సంస్మృతా యదా ।
తదాజగ్ముః స్వయం సద్యః కల్పవృక్షా ఇవాపరే ॥ ౯ ॥

అరున్ధతీ తథాయాతా సాక్షాత్స్థిర్ధిరివాపరా ।
తాన్దృష్ట్వా సూర్యసంకాశాన్విజహౌ స్వజపం హరః ॥ ౧౦ ॥

స్థిత్యాగ్రే ఋషయః శ్రేష్ఠా నత్వా స్తుత్వా శివం మునే ।
మేనిరే చ తదాత్మానం కృతార్థం తే తపస్వినః ॥ ౧౧ ॥

తతో విన్మయమాపన్నా నమస్కృత్య స్థితాః పునః ।
ప్రోచుః ప్రాజ్ఞులయస్తే వై శివం లోకనమస్కృతమ్ ॥ ౧౨ ॥

ఋషయః ఊచుః ।

సర్వోత్కృష్ట మహారాజ సార్వభౌమ దివోకసామ్ ।
స్వభాగ్యం వర్ణ్యతేఽస్మాభిః కిం పునః సకలోత్తమమ్ ॥ ౧౩ ॥

తపస్తప్తం త్రిధా పూర్వం వేదాధ్యయనముత్తమమ్ ।
అగ్నయశ్చ హుతాః పూర్వం తీర్థాని వివిధాని చ ॥ ౧౪ ॥

వాఙ్మనః కాయజం కింశ్చేత్పుణ్యం స్మరణసమ్భవమ్ ।
తత్సర్వం సజ్గతం చాద్య స్మరణానుగ్రహోత్తమ ॥ ౧౫ ॥

యో వై భజతి నిత్యం త్వాం కృతకృత్యో భవేన్నరః ।
కిం పుణ్యం వర్ణ్యతే తేషాం యేషాం చ స్మరణం తవ ॥ ౧౬ ॥

సర్వోత్కృష్టా వయం జాతాః స్మరణాత్తే సదాశివ ।
మనోరథపథం నైవ గచ్ఛసి త్వం కథంశ్చన ॥ ౧౭ ॥

వామనస్య ఫలం యద్వజ్జన్మాన్ధస్య దృశౌ యథా ।
వాచాలత్యశ్చ మూకస్య రజ్జుస్య నిధిదర్శనమ్ ॥ ౧౮ ॥

పఙ్గోర్ధిరివరాక్రాన్తిర్వన్ధ్యాయాః ప్రసవస్తథా ।
దర్శనం భవతస్తద్వజ్జాతం నో దుర్లభం ప్రభో ॥ ౧౯ ॥

అద్యప్రభృతి లోకేషు మాన్యాః పూజ్యా మునీశ్వరాః ।
జాతాస్తే దర్శనాదేవ స్వముచ్చైః పదమాశ్రితాః ॥ ౨౦ ॥

అత్ర కిం బహునోక్తేన సర్వథా మాన్యతాం గతాః ।
దర్శనాత్తవ దేవేశ సర్వదేవేశ్వరస్య హి ॥ ౨౧ ॥

పూర్ణానాం కింఞ్చ కర్తవ్యమస్తి చేత్పరమా కృపా ।
సదృశం సేవకానాం తు దేయం కార్యం త్వయా శుభమ్ ॥ ౨౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా తేషాం శమ్భుర్మహేశ్వరః ।
తౌకికాచారమాశ్రిత్య రమ్యం వాక్యముపాదదే ॥ ౨౩॥

శివ ఉవాచ ।

ఋషయశ్చ సదా పూజ్యా భవంతశ్చ విశేషతః ।
యుష్మాకం కారణాద్విప్రాః స్మరణం చ మయా కృతమ్ ॥ ౨౪॥

మమావస్థా భవద్భిశ్చ జ్ఞాయతే హ్యుపకారికా ।
సాధనీయా విశేషేణ తోకానాం సిద్ధహేతవే ॥ ౨౫॥

దేవానాం దుఃఖముత్పన్నం తారకాత్సుదురాత్మనః ।
బ్రహ్మణా చ వరో దత్తః కిం కరోమి దురాసదః ॥ ౨౬॥

మూర్తయోఽష్టా చ యాః ప్రోక్తా మదీయాః పరమర్షయః ।
తాః సర్వా ఉపకారాయ న తు స్వార్థాయ తత్సుటమ్ ॥ ౨౭॥

తథా చ కర్తుకామోఽహం వివాహం శివయా సహ ।
తయా వై సుతపస్తప్తం దుష్కరం పరమర్షిభిః ॥ ౨౮॥

తస్యై పరం ఫలం దేయమభీష్టం తద్ధితావహమ్ ।
ఏతాదృశః పణో మే హి భక్తానన్దప్రదః స్ఫుటమ్ ॥ ౨౯॥

పార్వతీవచనాద్భిక్షురూపో యాతో గిరేర్భూహమ్ ।
అహం పావితవాన్కాలీం యతో లీలావిశారదః ॥ ౩౦॥

మాం జ్ఞాత్వా తౌ పరం బ్రహ్మ దమ్పతీ పరభక్తితః ।
దాతుకామావభూతాం చ స్వసుతాం వేదరీతితః ॥ ౩౧॥

దేవప్రేరణయాహం వై కృతవానస్మి నిన్దనమ్ ।
తదా స్వస్య చ తద్భక్తిం విహన్తుం వైష్ణవాత్మనా ॥ ౩౨॥

తచ్చుత్వా తౌ సునిర్విణ్ణౌ తద్దీనౌ సమ్మభూవతుః ।
స్వకన్యాం నేచ్ఛతో దాతుం మహ్యం హి మునయోఽధునా ॥ ౩౩॥

తస్మాద్భవన్తో గచ్ఛన్తు హిమాచలగృహం ధ్రువమ్ ।

తత్ర గత్వా గిరివరం తత్పత్నీఞ్చ ప్రబోధయ ॥ ౩౪॥
 కథనీయం ప్రయత్నైన వచనం వేదసమ్మితమ్ ।
 సర్వథా కరణీయం తద్యథా స్యాత్కార్యముత్తమమ్ ॥ ౩౫॥
 ఉద్వాహం కర్తుమిచ్ఛామి తత్పుత్ర్యా సహ సత్తమాః ।
 స్వీకృతస్తద్వివాహో మే వరో దత్తశ్చ తాదృశః ॥ ౩౬॥
 ఆత్ర కిం బహునోక్తేన బోధనీయో హిమాలయః ।
 తథా మేనా చ బోధవ్యా దేవానాం స్యాద్ధితం యథా ॥ ౩౭॥
 భవద్భిః కల్పితో యో వై విధిః స్యాదధికస్తతః ।
 భవతాఞ్చైవ కార్యం తు భవన్తః కార్యభాగినః ॥ ౩౮॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా మునయన్తేఽమలాశయాః ।
 ఆనన్దం తేభిరే సర్వే ప్రభుణానుగ్రహీకృతాః ॥ ౩౯॥
 వయం ధన్యా అభూవంశ్చ కృతకృత్యాశ్చ సర్వథా ।
 వన్ద్యా జాతాశ్చ సర్వేషాం పూజనీయా విశేషతః ॥ ౪౦॥
 బ్రహ్మణా విష్ణునా యో వై వన్ద్యః సర్వార్థసాధకః ।
 సోఽస్మాన్ప్రేషయతే ప్రేష్యాన్కార్యే లోకసుఖావహే ॥ ౪౧॥
 ఆయం వై జగతాం స్వామీ పితా సా జననీ మతా ।
 ఆయం యుక్తశ్చ సమ్పన్నో వర్ధతాం చన్ద్రవత్సదా ॥ ౪౨॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా ఋషయో దివ్యా నమస్కృత్య శివం తదా ।
 గతా ఆకాశమార్గేణ యత్రాస్తి హిమవత్పురమ్ ॥ ౪౩॥
 దృష్ట్వా తాం చ పురీం దివ్యాం ఋషయన్తేఽతివిస్మితాః ।
 వర్ణయన్తశ్చ స్వం పుణ్యమబ్రువన్వై పరస్పరమ్ ॥ ౪౪॥
 ఋషయ ఉఃచుః ।
 పుణ్యవన్తో వయం ధన్యా దృష్టైవతద్ధిమవత్పురమ్ ।
 యస్మాదేవంవిధే కార్యే శివేనైవ నియోజితాః ॥ ౪౫॥
 అలకాయాశ్చ స్వర్గాచ్చ భోగవత్పాస్తథా పునః ।
 విశేషేణామరావత్పా దృశ్యతే పురముత్తమమ్ ॥ ౪౬॥

సుగృహాణి సురమ్యాణి సృటికైర్వివిధైర్వరైః ।
 మణిభిర్వా విచిత్రాణి రచితాన్యజ్ఞాని చ ॥ ౪౭॥
 సూర్యకాంతాశ్చ మణయశ్చస్త్రకాంతాస్తథైవ చ ।
 గృహే గృహే విచిత్రాశ్చ వృక్షాః స్వర్గసముద్భవాః ॥ ౪౮॥
 తోరణానాం తథా లక్ష్మీర్బృశ్యతే చ గృహే గృహే ।
 వివిధాని విచిత్రాణి శుకహంస్వైర్విమానకైః ॥ ౪౯॥
 వితానాని విచిత్రాణి చైలవత్తోరణైః సహ ।
 జలశయాన్యనేకాని దీర్ఘికా వివిధాః స్థితాః ॥ ౫౦॥
 ఉద్యానాని విచిత్రాణి ప్రసన్నైః పూజితాన్యథ ।
 సరాశ్చ దేవతాః సర్వే స్త్రియశ్చాపసరస్తథా ॥ ౫౧॥
 కర్మభూమౌ యాజ్ఞకాశ్చ పౌరాణాః స్వర్గకామ్యయా ।
 కుర్వన్తి తే వృథా సర్వే విహాయ హిమవత్పురమ్ ॥ ౫౨॥
 యావన్న దృష్టమేతచ్చ తావత్స్వర్గపరా సరాః ।
 దృష్ట్వేతద్యదా విప్రాః కిం స్వర్గేణ ప్రయోజనమ్ ॥ ౫౩॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యేవమృషివర్యాస్తే వర్ణయన్తః పురఞ్చ తత్ ।
 గతా హైమాలయం సర్వే గృహం సర్వసమృద్ధిమత్ ॥ ౫౪॥
 తాన్దృష్ట్వా సూర్యసంకాశాన్ హిమవాన్విస్మితోఽబ్రవీత్ ।
 దూరాదాకాశమార్గస్థాన్మునీన్సప్త సుతేజసః ॥ ౫౫॥
 హిమవానువాచ ।
 సప్తైతే సూర్యసంకాశాః సమాయాన్తి మదన్తికే ।
 పూజా కార్యా ప్రయత్నేన మునీనాం చ మయాధునా ॥ ౫౬॥
 వయం ధన్యా గృహస్థాశ్చ సర్వేషాం సుఖదాయినః ।
 యేషాం గృహే సమాయాన్తి మహాత్మానో యదీదృశాః ॥ ౫౭॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే చైవాకాశాదేత్య భువి స్థితాన్ ।
 సమ్ముఖే హిమవాన్దృష్ట్వా యయౌ మానపురస్సరమ్ ॥ ౫౮॥
 కృతాజ్ఞాల్లిర్నతస్కన్ధః సప్తరీన్సుప్రణమ్య సః ।

పూజాం చకార తేషాం వై బహుమానపురస్కరమ్ ॥ ౫౯ ॥

హితాః సప్తర్షయస్తే చ హిమవంతం నగేశ్వరమ్ ।
గృహీత్వోమః ప్రసన్నాస్యా వచనం మఙ్గలాలయమ్ ॥ ౬౦ ॥

యథాగ్రతశ్చ తాస్కృత్వా ధన్యో మమ గృహాశ్రమః ।
ఇత్యుక్త్వాసనమాసీయ దదౌ భక్తిపురస్కరమ్ ॥ ౬౧ ॥

ఆసనేఘాపవిష్టేషు తదాఙ్ఘ్రః స్వయం స్థితః ।
ఉవాచ హిమవాంస్తత్ర మునీన్ జ్యోతిర్మయాంస్తదా ॥ ౬౨ ॥

హిమాలయ ఉవాచ ।
ధన్యో హి కృతకృత్యోఽహం సఫలం జీవితం మమ ।
లోకేషు దర్శనీయోఽహం బహుతీర్థసమో మతః ॥ ౬౩ ॥

యస్మాద్భవంతో మద్గేహమాగతా విష్ణురూపిణః ।
పూర్ణానాం భవతాం కార్యం కృపణానాం గృహేషు కిమ్ ॥ ౬౪ ॥

తథాపి కిఞ్చిత్కార్యం చ సదృశం సేవకస్య మే ।
కథనీయం సుదయయా సఫలం స్యాఙ్జనుర్మమ ॥ ౬౫ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
సప్తర్ష్యాగమనవర్ణనం నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౨ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౩. త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః । గిరిసాన్త్వనమ్ ।

ఋషయ ఉచుః ।

జగత్పితా శివః ప్రోక్తో జగన్మాతా శివా మతా ।
తస్మాద్దేయా త్వయా కన్యా శక్కరాయ మహాత్మనే ॥ ౧ ॥

ఏవం కృత్వా హిమగిరే సార్థకం తే భవేజ్జనుః ।
జగద్గురోర్గురుస్తవం హి భవిష్యసి న సంశయః ॥ ౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం వచనమాకర్ణ్య సప్తరీణాం మునీశ్వర ।
 ప్రణమ్య తాన్కరో బద్ధ్యా గిరిరాజోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౩॥
 హిమాలయ ఉవాచ ।
 సప్తరయో మహాభాగా భవద్భిర్యదుదీరితమ్ ।
 తత్ప్రమాణీకృతం మే హి పురైవ గిరిశేచ్ఛయా ॥ ౪॥
 ఇదానీమేక ఆగత్య విప్రో వైష్ణవధర్మవాన్ ।
 శివముద్దిశ్య సుప్రీత్యా విపరీతం వచోఽబ్రవీత్ ॥ ౫॥
 తదారభ్య శివామాతా జ్ఞానభ్రష్టా బభూవ హా ।
 సుతావివాహం రుద్రేణ యోగినా తేన నేచ్ఛతి ॥ ౬॥
 కోపాగారమగాత్సా హి సుతప్తా మలినామ్బరా ।
 కృత్వా మహాహతం విప్రా బోధ్యమానాపి నాబుధత్ ॥ ౭॥
 అహం చ జ్ఞానవిభ్రష్టో జాతోఽహం సత్యమీర్యతే ।
 దాతుం సుతాం మహేశాయ నేచ్ఛామి భిక్షురూపిణే ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా శైలరాజస్తు శివమాయావిమోహితః ।
 తూష్ణీం బభూవ తత్రస్థో మునీనాం మధ్యతో మునే ॥ ౯॥
 సర్వే సప్తర్షయస్తే హి శివమాయాం ప్రశస్య వై ।
 ప్రేషయామాసురథ తాం మేనకాం ప్రత్యరున్ధతీమ్ ॥ ౧౦॥
 అథ పత్యుః సమాదాయ నిదేశం జ్ఞానదా హి సా ।
 జగామారున్ధతీ తూర్ణం యత్ర మేనా చ పార్వతీ ॥ ౧౧॥
 గత్వా దదర్శ మేనాం తాం శయానాం శోకమూర్చ్ఛితామ్ ।
 ఉవాచ మధురం సాధీస్య సావధానా హితం వచః ॥ ౧౨॥
 అరున్ధత్యువాచ ।
 ఉత్తిష్ఠ మేనకే సాధిస్య త్వద్గృహేఽహమరున్ధతీ ।
 ఆగతా మునయశ్చాపి సప్తాయాతాః కృపాలవః ॥ ౧౩॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 అరున్ధతీస్వరం శ్రుత్వా శీఘ్రముత్థాయ మేనకా ।
 ఉవాచ శిరసా నత్వా తాం పద్మామివ తేజసా ॥ ౧౪॥

మేనోవాచ ।

అహో౭ద్య కిమిదం పుణ్యమస్మాకం పుణ్యజన్మనామ్ ।

వధూర్జగద్విధేః పత్నీ వసిష్ఠస్యాగతేహ వై ॥ ౧౫॥

కిమర్థమాగతా దేవి తన్మే బ్రూహి విశేషతః ।

అహం దాసీసమా తే హి ససుతా కరుణాం కురు ॥ ౧౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా మేనకా సాధ్వీ బోధయిత్వా చ తాం బహు ।

తత్రాగతా చ సుప్రీత్యా యత్ర సప్తర్షయో౭పి తే ॥ ౧౭॥

అథ శైలేశ్వరం తే చ బోధయామాసురాదరాత్ ।

స్మృత్వా శివపదద్వన్ద్యం సర్వే వాక్యవిశారదాః ॥ ౧౮॥

ఋషయ ఉచుః ।

శైలేన్ద్ర శ్రూయతాం వాక్యమస్మాకం శుభకారణమ్ ।

శివాయ పార్వతీం దేహి సంహర్తుః శ్వశురో భవ ॥ ౧౯॥

అయాచితారం సర్వేశం ప్రార్థయామాస యత్నతః ।

తారకస్య వినాశాయ బ్రహ్మ సమ్బంధకర్మణి ॥ ౨౦॥

నోత్సుకో దారసంయోగే శక్యరో యోగినాం వరః ।

విధేః ప్రార్థనయా దేవస్తవ కన్యాం గ్రహిష్యతి ॥ ౨౧॥

దుహితుస్తే తపస్తప్తం ప్రతిజ్ఞానం చకార సా ।

హేతుద్వయేన యోగీన్ద్రో వివాహం చ కరిష్యతి ॥ ౨౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఋషీణాం వచనం శ్రుత్వా ప్రహస్య స హిమాలయః ।

ఉవాచ కింఞ్చిద్భీతస్తు పరం వినయపూర్వకమ్ ॥ ౨౩॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

శివస్య రాజసామగ్రీం న హి పశ్యామి కాఞ్చన ।

కఞ్చిదాశ్రయమైశ్వర్యం కం వా స్వజనబాంధవమ్ ॥ ౨౪॥

నేచ్ఛామ్యతి వినిర్లిప్తయోగినే స్వాం సుతామహమ్ ।

యూయం వేదవిధాతుశ్చ పుత్రా వదత నిశ్చితమ్ ॥ ౨౫॥

వరాయానసురూపాయ పితా కన్యాం దదాతి చేత్ ।

కామాన్మోహాద్భయాల్లోభాత్స నష్టో నరకం వ్రజేత్ || ౨౬ ||

న హి దాస్యామ్యహం కన్యామిచ్ఛయా శూలపాణయే |
యద్విధానం భవేద్ద్యోగ్యమృషయస్తద్విధీయతామ్ || ౨౭ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య హిమాగస్య మునీశ్వర |
ప్రత్యువాచ వసిష్ఠస్తం తేషాం వాక్యవిశారదః || ౨౮ ||

వసిష్ఠ ఉవాచ |

శృణు శైలేశ మద్వాక్యం సర్వథా తే హితావహమ్ |
ధర్మావిరుద్ధం సత్యం చ పరత్రేహ ముదావహమ్ || ౨౯ ||

వచనం త్రివిధం శైల తాకికే వైదికేఽపి చ |
సర్వం జానాతి శాస్త్రజ్ఞో నిర్మలజ్ఞానచక్షుషా || ౩౦ ||

అసత్యమహితం పశ్చాత్సామృతం శ్రుతిసుందరమ్ |
సుబుద్ధిర్వక్తీ శత్రుర్హితం వైవ కదాచన || ౩౧ ||

ఆదావప్రీతిజనకం పరిణామే సుఖావహమ్ |
దయాలుర్ధర్మశీలో హి బోధయత్యేవ బాన్ధవః || ౩౨ ||

శ్రుతిమాత్రాత్సుధాతుల్యం సర్వకాలసుఖావహమ్ |
సత్యసారం హితకరం వచనం శ్రేష్ఠమిప్పితమ్ || ౩౩ ||

ఏవం చ త్రివిధం శైల నీతిశాస్త్రోదితం వచః |
కథ్యతాం త్రిషు మధ్యే కిం బ్రువే వాక్యం త్వదీప్పితమ్ || ౩౪ ||

బ్రాహ్మసమృద్ధిహీనశ్చ శక్కురస్త్రిదశేశ్వరః |
తత్త్వజ్ఞానసముద్రేషు సన్నిమగ్నైకమానసః | ౩౫ ||

జ్ఞానానన్దస్యేశ్వరస్య బ్రాహ్మవస్తుషు కా స్పృహో |
గృహీ దదాతి స్వసుతాం రాజ్యసమృత్తిశాలినే || ౩౬ ||

కన్యకాం దుఃఖినే దత్త్వా కన్యాఘాతీ భవేత్పితా |
కో వేద శక్కురో దుఃఖీ కుబేరో యస్య కింకరః || ౩౭ ||

ఘ్రూభక్తలీలయా సృష్టిం స్తప్తుం హర్తుం క్షమో హి సః |
నిర్గుణః పరమాత్మా చ పరేశః ప్రకృతేః పరః || ౩౮ ||

యస్య చ త్రివిధా మూర్తిర్విధాతుః సృష్టికర్మణి |

సృష్టిస్థిత్యంతజననీ బ్రహ్మవిష్ణుహరాభిధా ॥ ౩౯ ॥

బ్రహ్మ చ బ్రహ్మలోకస్థో విష్ణుః క్షీరోదవాసకృత్ ।
హరః కైలాసనిలయః సర్వాః శివవిభూతయః ॥ ౪౦ ॥

ధత్తే చ త్రివిధా మూర్తీః ప్రకృతిః శివసమ్భవా ।
అంశేన లీలయా సృష్టౌ కలయా బహుధా అపి ॥ ౪౧ ॥

ముఖోద్భవా స్వయం వాణీ వాగధిష్ఠాత్పదేవతా ।
వక్షఃస్థలోద్భవా లక్ష్మీః సర్వసమ్పత్స్వరూపిణీ ॥ ౪౨ ॥

శివా తేజస్సు దేవానామావిర్భావం చకార సా ।
నిహత్య దానవాన్సర్వానేవేభ్యశ్చ శ్రియం దదౌ ॥ ౪౩ ॥

ప్రాప కల్పాంతరే జన్మ జఠరే దక్షయోషితః ।
నామ్నా సతీ హరం ప్రాప దక్షస్తస్మై దదౌ చ తామ్ ॥ ౪౪ ॥

దేహం తత్యాజ యోగేన శ్రుత్వా సా భర్తృనిన్దనమ్ ।
సాద్య త్వత్తస్తు మేనాయాం జజ్ఞే జఠరతశ్శివా ॥ ౪౫ ॥

శివా శివస్య పత్నీయం శైల జన్మని జన్మని ।
కల్పే కల్పే బుద్ధిరూపా జ్ఞానినాం జననీ పరా ॥ ౪౬ ॥

జాయతే స్మ సదా సిద్ధా సిద్ధిదా సిద్ధిరూపిణీ ।
సత్యా ఆస్థి చితాభస్మ భక్త్యా ధత్తే హరః స్వయమ్ ॥ ౪౭ ॥

అత్స్త్వం స్వేచ్ఛయా కన్యాం దేహి భద్రాం హరాయ చ ।
అథవా సా స్వయం కాన్తస్థానే యాస్యత్యదాస్యసి ॥ ౪౮ ॥

కృత్వా ప్రతిజ్ఞాం దేవేశో దృష్ట్వా క్లేశమసంక్లయకమ్ ।
దుహితృస్తే తపఃస్థానమాజగామ ద్విజాత్మకః ॥ ౪౯ ॥

తామాశ్వాస్య వరం దత్త్వా జగామ నిజమన్దిరమ్ ।
తత్ప్రార్థనావశాచ్ఛుమ్భర్యయాచే త్వాం శివాం గిరే ॥ ౫౦ ॥

అగ్గీకృతం యువాభ్యాం తచ్చివభక్తిరతాత్మనా ।
విపరీతమత్థిరాతా వద కస్మాద్గిరీశ్వర ॥ ౫౧ ॥

తద్గత్వా ప్రభుణా దేవప్రార్థితేన త్వదన్తికమ్ ।
ప్రస్థాపితా వయం శీఘ్రం ఋషయః సాప్యరున్ధతీ ॥ ౫౨ ॥

శిక్షయామో వయం త్వా హి దేహి రుద్రాయ పార్వతీమ్ ।

ఏవఙ్కృతే మహానన్దో భవిష్యతి గిరే తవ ॥ ౫౩॥

శివాం శివాయ శైలేన్ద్రే స్వేచ్ఛయా చేన్న దాస్యసి ।

భవితా తద్వివాహోఽత్ర భవితవ్యబలేన హి ॥ ౫౪॥

వరం దదౌ శివాయై స తపన్త్యై తాత శఙ్కరః ।

న హిశ్వరప్రతిజ్ఞాతం విపరీతాయ కల్పతే ॥ ౫౫॥

అహో ప్రతిజ్ఞా దుర్లభ్యా సాధూనామీశవర్తినామ్ ।

సర్వేషాం జగతాం మధ్యే కిమీశస్య పునర్గిరే ॥ ౫౬॥

ఏకో మహేన్ద్రః శైలీనాం పక్షాంశ్చిచ్ఛేద లీలయా ।

పార్వతీ లీలయా మేరోః శృంగభక్తం చకార చ ॥ ౫౭॥

ఏకార్థే నహి శైలేశ నశ్యాః సర్వా హి సమ్పదః ।

ఏకం త్యజేత్కులస్యార్థే శ్రుతిరేషా సనాతనీ ॥ ౫౮॥

దత్త్వా విప్రాయ స్వసుతామనరణ్యో నృపేశ్వరః ।

బ్రాహ్మణాద్భయమాపన్నో రరక్ష నిజసమ్పదమ్ ॥ ౫౯॥

తమాశు బోధయామాసుర్మీతిశాస్త్రవిదో జనాః ।

బ్రహ్మశాపాద్విభీతఞ్చ గురవో జ్ఞాతిసత్తమాః ॥ ౬౦॥

శైలరాజ త్వమవ్యేవం సుతాం దత్త్వా శివాయ చ ।

రక్ష సర్వాన్బన్ధవర్గాన్వశం కురు సురానపి ॥ ౬౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వసిష్ఠస్య వచనం స ప్రహస్య చ ।

పప్రచ్ఛ నృపవార్తాఞ్చ హృదయేన విదూయతా ॥ ౬౨॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

కస్య వంశోద్భవో బ్రహ్మన్ అనరణ్యో నృపశ్చ సః ।

సుతాం దత్త్వా స చ కథం రరక్షాఖిలసమ్పదః ॥ ౬౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి శ్రుత్వా వసిష్ఠస్తు శైలవాక్యం ప్రసన్నధీః ।

ప్రోవాచ గిరయే తస్మై నృపవార్తాం సుఖావహామ్ ॥ ౬౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే గిరిసాస్త్యనో నామ త్రయస్త్రిశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౪. చతుస్త్రిశోఽధ్యాయః । అనరణ్యచరితవర్ణనమ్ ।

వసిష్ఠ ఉవాచ ।

మనోర్వంశోద్భవో రాజా సోఽనరణ్యో నృపేశ్వరః ।

ఇన్ద్రసావర్ణిసంజ్ఞస్య చతుర్దశమితస్య హి ॥ ౧॥

అనరణ్యో నృపశ్రేష్ఠః సప్తద్వీపమహీపతిః ।

శముభక్తో విశేషణ మంగులారణ్యజో బలీ ॥ ౨॥

భృగుం పురోధసం కృత్వా శతం యజ్ఞాంశ్చకార సః ।

న స్వీచకార శక్రత్వం దీయమానం సురైరపి ॥ ౩॥

బభూవుః శతపుత్రాశ్చ రాజ్ఞస్తస్య హిమాలయ ।

కన్యైకా సున్దరీ నామ్నా పద్మా పద్మాలయా సమా ॥ ౪॥

యః స్నేహః పుత్రశతకే కన్యాయాఞ్చ తతోఽధికః ।

నృపస్య తస్య తస్యాం హి బభూవ నగసత్తమ ॥ ౫॥

ప్రాణాధికా ప్రియతమా మహిష్యః సర్వయోషితః ।

నృపస్య పత్న్యః పఞ్చాసన్ సర్వాః సౌభాగ్యసంయుతాః ॥ ౬॥

సా కన్యా యౌవనస్థా చ బభూవ స్వపితుర్గృహే ।

పత్రం ప్రస్థాపయామాస సువరానయనాయ సః ॥ ౭॥

ఏకదా పిప్పలాదర్శిర్గన్తుం స్వాశ్రమముత్సుకః ।

తపఃస్థానే నిర్జనే చ గన్ధర్వం స దదర్శ హ ॥ ౮॥

స్త్రీయుతం మగ్నచిత్తం చ శృణ్వారే రససాగరే ।

విహరన్తం మహాప్రేక్షా కామశాస్త్రవిశారదమ్ ॥ ౯॥

దృష్ట్వా తం మునిశార్దూలః సకామః సమృభూవ సః ।

తపఃస్వదత్తచిత్తశ్చాచింతయద్ధారసంకల్పహమ్ ॥ ౧౦ ॥

ఏవంవృత్తస్య తస్యైవ పిప్పలాదస్య సన్మనేః ।

కియత్కాలో గతస్తత్ర కామోన్మథితచేతసః ॥ ౧౧ ॥

ఏకదా పుష్పభద్రాయాం స్నాతుం గచ్ఛన్మునీశ్వరః ।

దదర్శ పద్మాం యువతీం పద్మామివ మనోరమామ్ ॥ ౧౨ ॥

కేయం కన్యేతి పప్రచ్ఛ సమీపస్థాజ్ఞానాన్మునిః ।

జనా నివేదయాఞ్చక్రుర్నత్వా శాపనియన్ప్రతాః ॥ ౧౩ ॥

జనా ఊచుః ।

అనరణ్యసుతేయం వై పద్మా నామ రమాపరా ।

వరారోహ ప్రార్థ్యమానా నృపశ్రేష్ఠైర్గుణాలయా ॥ ౧౪ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుత్వా స మునిర్వాక్యం జనానాం తథ్యవాదినామ్ ।

చుక్షోభాతీవ మనసి తల్లిప్పురభవచ్ఛ సః ॥ ౧౫ ॥

మునిః స్నాత్వాభీష్టదేవం సమ్పూజ్య విధివచ్ఛివమ్ ।

జగమ కామీ భిక్షార్థమనరణ్యసభాం గిరే ॥ ౧౬ ॥

రాజా శీఘ్రం మునిం దృష్ట్వా ప్రణనామ భయాకులః ।

మధుపర్కాదికం దత్త్వా పూజయామాస భక్తితః ॥ ౧౭ ॥

కామాత్సర్వం గృహీత్వా చ యయాచే కన్యకాం మునిః ।

మౌనీ బభూవ నృపతిః కిఞ్చిన్నిర్వక్తుమక్షమః ॥ ౧౮ ॥

మునిర్వయాచే కన్యాం స తాం దేహీతి నృపేశ్వర ।

అన్యథా భస్మసాత్సర్వం కరిష్యామి క్షణేన చ ॥ ౧౯ ॥

సర్వే బభూవురాచ్ఛన్నా గణాస్తత్రేజసా మునే ।

రుదోద రాజా సగణో దృష్ట్వా విప్రం జరాతురమ్ ॥ ౨౦ ॥

మహిష్యో రురుదుస్సర్వా ఇతికర్తవ్యతాక్షమాః ।

మూర్చ్ఛమాప మహారాజ్ఞీ కన్యామాతా శుచాకులా ॥ ౨౧ ॥

బభూవుస్తనయాః సర్వే శోకాకులితమానసాః ।

సర్వం శోకాకులం జాతం నృపసమ్పన్ది శైలప ॥ ౨౨ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే ప్రాణ్ణో ద్విజో గురురనుత్తమః ।

పురోహితశ్చ మతిమాన్ ఆగతో నృపసన్నిధిమ్ || ౨౩||

రాజా ప్రణమ్య సమ్నూజ్య రుదోద చ తయోః పురః |
సర్వం నివేదయాఞ్చక్రే పప్రచ్ఛోచితమాశు తత్ || ౨౪||

అథ రాజ్ఞో గురుర్విప్రః పణ్డితశ్చ పురోహితః |
అపి ద్వా శాస్త్రనీతిజ్ఞౌ బోధయామాసతుర్పుపమ్ || ౨౫||

శోకాకులాంశ్చ మహిషీర్షుపబాలాంశ్చ కన్యకామ్ |
ఉత్తమాం నీతిమాదృత్య సర్వేషాం హితకారిణీమ్ || ౨౬||

గురుపురోధసాపూవతుః
శృణు రాజన్మహాప్రాజ్ఞ వచో నౌ సద్ధితావహమ్ |
మా శుచః సపరీవారః శాస్త్రే కురు మతిం సతీమ్ || ౨౭||

అద్య వాబ్ధినాస్తే వా దాతవ్యా కన్యకా నృప |
పాత్రాయ విప్రాయాన్వస్మై కస్మైచిద్వా విశేషతః || ౨౮||

సత్పాత్రం బ్రాహ్మణాదన్యం న పశ్యావో జగత్త్రయే |
సుతాం దత్త్వా చ మునయే రక్ష స్వాం సర్వసమ్పదమ్ || ౨౯||

రాజన్నేకనిమిత్తేన సర్వసమ్పద్విసశ్యతి |
సర్వం రక్షతి తం త్యక్త్వా వినా తం శరణాగతమ్ || ౩౦||

వసిష్ఠ ఉవాచ |
రాజా ప్రాజ్ఞవచః శ్రుత్వా విలప్య చ ముహుర్ముహుః |
కన్యాం సౌలఙ్కృతాం కృత్వా మునీన్ద్రాయ దదౌ కిల || ౩౧||

కాంతాం గృహీత్వా స మునిర్వివాహ్య విధివద్ధిరే |
పద్మాం పద్మోపమాం తాం వై ముదితఃస్వాలయం యయా || ౩౨||

రాజా సర్వాన్పరిత్యజ్య దత్త్వా వృద్ధాయ చాత్మజామ్ |
గ్లానిం చిత్తే సమాధాయ జగామ తపసే వనమ్ || ౩౩||

తద్భార్యాపి వనం యాతే ప్రాణనాథే తదా గిరే |
భర్తుశ్చ దుహితుః శోకాత్ప్రాణాన్స్తత్యాజ సున్దరీ || ౩౪||

పూజ్యాః పుత్రాశ్చ భృత్యాశ్చ మూర్ఛాచూపుర్పుపం వినా |
శుశుచుః శ్వాససంయుక్తా జ్ఞాత్వా సర్వేఽపరే జనాః || ౩౫||

అనరణ్యో వనం గత్వా తపస్తప్త్యాతి శక్కరమ్ |

సమారాధ్య యయౌ భక్త్యా శివలోకమనామయమ్ ॥ ౩౬ ॥

న్యపస్య కీర్తిమాన్నామ్నా జ్యేష్ఠపుత్రోఽథ ధార్మికః ।
పుత్రవత్సాలయామాస ప్రజా రాజ్యం చకార హ ॥ ౩౭ ॥

ఇతి తే కథితం శైలానరణ్యచరితం శుభమ్ ।
కన్యాం దత్త్వా యథారక్షద్వంశం చాప్యఖిలం ధనమ్ ॥ ౩౮ ॥

శైలరాజ త్వమవ్యేవం సుతాం దత్త్వా శివాయ చ ।
రక్ష సర్వకులం సర్వాన్వశాన్కురు సురానపి ॥ ౩౯ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డేఽనరణ్యచరితవ
నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౪ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౫. పంచుత్రింశోఽధ్యాయః । పద్మాపిప్పలాదచరితవర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

అనరణ్యస్య చరితం సుతాదానసమన్వితమ్ ।
శ్రుత్వా గిరివరస్తాత కిం చకార చ తద్వద ॥ ౧ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

అనరణ్యస్య చరితం కన్యాదానసమన్వితమ్ ।
శ్రుత్వా పప్రచ్ఛ శైలేశో వసిష్ఠం సాంజ్ఞలిః పునః ॥ ౨ ॥

శైలేశ ఉవాచ ।

వసిష్ఠ మునిశార్దూల బ్రహ్మపుత్ర కృపానిధే ।
అనరణ్యచరిత్రస్తే కథితం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥

అనరణ్యసుతా యస్మాత్ పిప్పలాదం మునిం పతిమ్ ।
సమ్ప్రాప్య కిమకార్షీత్సా తచ్ఛరిత్రం ముదావహమ్ ॥ ౪ ॥

వసిష్ఠ ఉవాచ ।

పిప్పలాదో మునివరో వయసా జర్జరోఽధికః ।
గత్వా నిజాశ్రమం నార్యానరణ్యసుతయా తయా ॥ ౫ ॥

ఉవాస తత్ర సుప్రీత్యా తపస్వీ నాతిలమృటః ।
 తత్రారణ్యే గిరివరే స నిత్యం నిజధర్మకృత్ ॥ ౬ ॥
 అథానరణ్యకన్యా సా సిషేవే భక్తితో మునిమ్ ।
 కర్మణా మనసా వాచా లక్ష్మీర్నారాయణం యథా ॥ ౭ ॥
 ఏకదా స్వర్ణదీం స్నాతుం గచ్ఛంతీం సుస్మితాం చ తామ్ ।
 దదర్శ పథి ధర్మశ్చ మాయయా నృపరూపధృక్ ॥ ౮ ॥
 చారురత్నరథస్థశ్చ నానాలక్ష్మీరభూషితః ।
 నపినయౌవనశ్శీమాన్కామదేవసమప్రభః ॥ ౯ ॥
 దృష్ట్వా తాం సుందరీం పద్మామువాచ స వృషో విభుః ।
 విజ్ఞాతుం భావమస్తఃస్థం తస్యాశ్చ మునియోషితః ॥ ౧౦ ॥
 ధర్మ ఉవాచ ।
 అయి సుందరి లక్ష్మీర్వై రాజయోగ్యే మనోహరే ।
 అతీవ యౌవనస్థే చ కామిని స్థిరయౌవనే ॥ ౧౧ ॥
 జరాతురస్య వృద్ధస్య పిప్పలాదస్య వై మునేః ।
 సత్యం వదామి తన్వజ్గీ సమీపే నైవ రాజనే ॥ ౧౨ ॥
 విప్రం తపస్సు నిరతం నిర్భృణం మరణోన్ముఖమ్ ।
 త్యక్త్వా మాం పశ్య రాజేన్ద్రం రతిశూరం స్మరాతురమ్ ॥ ౧౩ ॥
 ప్రాప్నోతి సుందరీ పుణ్యాత్సౌందర్యం పూర్వజన్మనః ।
 సఫలం తదభివేత్సర్వం రసికాలింగనేన చ ॥ ౧౪ ॥
 సహస్రసుందరీకాన్తం కామశాస్త్రవిశారదమ్ ।
 కీఙ్కరం కురు మాం కాన్తే సమ్పరిత్యజ్య తం పతిమ్ ॥ ౧౫ ॥
 నిర్జనే కానేన రమ్యే శైలే శైలే నదీతటే ।
 విహారస్వ మయా సార్ధం జన్మేదం సఫలం కురు ॥ ౧౬ ॥
 వసిష్ఠ ఉవాచ ।
 ఇత్యేవముక్తవన్తం సా స్వరథాదవరుహ్యా చ ।
 గ్రహీతుముత్సుకం హస్తే తమువాచ పతివ్రతా ॥ ౧౭ ॥
 పద్మోవాచ ।

గచ్ఛ దూరం గచ్ఛ దూరం పాపిష్ఠస్త్యం నరాధిప ।
 మాం చేత్పశ్యసి కామేన సద్యో నష్టో భవిష్యసి ॥ ౧౮॥
 పిప్పలాదం మునిశ్రేష్ఠం తపసా పూతవిగ్రహమ్ ।
 త్యక్త్వా కథం భజేయం త్వాం స్త్రీజితం రతిలమ్పటమ్ ॥ ౧౯॥
 స్త్రీజితస్పర్శమాత్రేణ సర్వం పుణ్యం ప్రణశ్యతి ।
 స్త్రీజితః పరరాపీ చ తద్ధర్మనమఘావహమ్ ॥ ౨౦॥
 సత్క్రియో హ్యశుచిర్నిత్యం స పుమాన్ యః స్త్రీయా జితః ।
 నిన్దన్తి పితరో దేవా మానవాః సకలాశ్చ తమ్ ॥ ౨౧॥
 తస్య కిం జ్ఞాన సుతపోజపహోమప్రపూజనైః ।
 విద్యయా దానతః కిం వా స్త్రీభిర్యస్య మనో హృతమ్ ॥ ౨౨॥
 మాతరం మాం స్త్రీయో భావం కృత్వా యేన బ్రవీషి హ ।
 భవిష్యతి క్షయస్తేన కాలేన మమ శాపతః ॥ ౨౩॥
 వసిష్ఠ ఉవాచ ।
 శ్రుత్వా ధర్మః సతీశాపం నృపమూర్తిం విహాయ చ ।
 ధృత్వా స్వమూర్తిం దేవేశః కమృమాన ఉవాచ సః ॥ ౨౪॥
 ధర్మ ఉవాచ ।
 మాతర్జ్ఞానీహి మాం ధర్మం జ్ఞానినాం చ గురోర్గురుమ్ ।
 పరస్త్రీమాతృబుద్ధిం చ కుర్వంతం సతతం సతి ॥ ౨౫॥
 అహం తవాన్తరం జ్ఞాతుమాగతస్తవ సన్నిధిమ్ ।
 తవాహచ్ఛ మనో జానే తథాపి విధినోదితః ॥ ౨౬॥
 కృతం మే దమనం సాధ్వీ న విరుద్ధం యథోచితమ్ ।
 శాప్తిః సముత్పథస్థానామీశ్వరేణ వినిర్మితా ॥ ౨౭॥
 స్వయం ప్రదాతా సర్వేభ్యః సుఖదుఃఖవరాన్మమః ।
 సమ్పదం విపదం యో హి నమస్తస్మై శివాయ హి ॥ ౨౮॥
 శత్రుం మిత్రం సంవిధాతుం ప్రీతిచ్ఛ కలహం క్షమః ।
 స్రష్టుం నష్టుం చ యస్సృష్టిం నమస్తస్మై శివాయ హి ॥ ౨౯॥
 యేన శుక్లీకృతం క్షీరం జలే చైత్యం కృతం పురా ।
 దాహీకృతో హుతాశశ్చ నమస్తస్మై శివాయ హి ॥ ౩౦॥

ప్రకృతిర్నిర్మితా యేన తత్త్వాని మహదాదితః ।
బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాద్యా నమస్తస్మై శివాయ హి ॥ ౩౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా పురతస్తస్యాస్తస్థా ధర్మో జగద్గురుః ।
కించినోవాచ చకితస్తత్పాతివ్రత్యతోషితః ॥ ౩౧॥

పద్మాపి నృపకన్యా సా పిప్పలాదప్రియా తదా ।
సాధీస్ తం ధర్మమాజ్ఞాయ విస్మితోవాచ పర్వత ॥ ౩౨॥

పద్మోవాచ ।
త్వమేవ ధర్మ సర్వేషాం సాక్షీ నిఖిలకర్మణామ్ ।
కథం మనో మే విజ్ఞాతుం విడమ్బయసి మాం విభో ॥ ౩౩॥

యత్తత్సర్వం కృతం బ్రహ్మాన్ నాపరాధో బభూవ మే ।
త్వం చ శష్టో మయాజ్ఞానాత్ప్రీత్యభావాద్ వృథా వృష ॥ ౩౪॥

కా వ్యవస్థా భవేత్తస్య చింతయామీతి సామ్ప్రతమ్ ।
చిత్తే స్ఫురతు సా బుద్ధిర్యయా శం సంల్లభామి వై ॥ ౩౫॥

ఆకాశోఽసౌ దిశఃసర్వా యది నశ్యన్తు వాయవః ।
తథాపి సాధీశాపన్తు న నశ్యతి కదాచన ॥ ౩౬॥

సత్యే పూర్ణశ్చతుష్పాదః పౌర్ణమాస్యాం యథా శశి ।
విరాజనే దేవరాజ సర్వకాలం దివానిశమ్ ॥ ౩౭॥

త్వం చ నష్టో భవసి చేత్స్పృష్టినాశో భవేత్తదా ।
ఇతికర్తవ్యతామూఢా వృథాపి చ వదామ్యహమ్ ॥ ౩౮॥

పాదక్షయశ్చ భవితా త్రేతాయాం చ సురోత్తమ ।
పాదోఽపరే ద్వాపరే చ తృతీయోఽపి కలౌ విభో ॥ ౩౯॥

కలిశేషేఽఖిలాశ్చిన్నా భవిష్యన్తి తవాజ్ఞయః ।
పునఃసత్యే సమాయాతే పరిపూర్ణో భవిష్యసి ॥ ౪౦॥

సత్యే సర్వవ్యాపకస్త్వం తదన్యేషు చ కుత్రచిత్ ।
యుగవ్యవస్థయా స త్వం భవిష్యసి యథా తథా ॥ ౪౧॥

ఇత్యేవం వచనం సత్యం మమాస్తు సుఖదం తవ ।
యామ్యహం పతినేవాయై గచ్ఛ త్వం స్వగృహం విభో ॥ ౪౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్యాః సస్తుష్టోఽభూద్ వృషః స వై ।

తదేవంవాదినీం సాధ్వీమువాచ విధినన్దన ॥ ౪౪॥

ధర్మ ఉవాచ ।

ధన్యాసి పతిభక్తాసి స్వస్తి తేఽస్తు పతివ్రతే ।

వరం గృహాణ త్వత్సామీ త్వత్పరిత్రాణకారణాత్ ॥ ౪౫॥

యువా భవతు తే భర్తా రతిశూరశ్చ ధార్మికః ।

రూపవాన్ గుణవాన్వాగ్మీ సన్తతస్థిరయౌవనః ॥ ౪౬॥

చిరజ్ఞోపీ స భవతు మార్కణ్డేయాత్పరశ్శుభే ।

కుబేరాధనవాంశ్చైవ శక్రాదైశ్వర్యవానపి ॥ ౪౭॥

శివభక్తో హరిసమస్సిద్ధస్తు కపిలాత్పరః ।

బుద్ధ్యా బృహస్పతిసమః సమత్యేన విధేః సమః ॥ ౪౮॥

స్వామిసౌభాగ్యసంయుక్తా భవ త్వం జీవనావధి ।

తథా చ సుభగే దేవి త్వం భవ స్థిరయౌవనా ॥ ౪౯॥

మాతా త్వం దశపుత్రాణాం గుణీనాం చిరజీవినామ్ ।

స్వభర్తురధికానాం చ భవిష్యసి న సంశయః ॥ ౫౦॥

గృహా భవస్తు తే సాధ్వీ సర్వసంపుత్రమన్వితాః ।

ప్రకాశవన్తః సతతం కుబేరభవనాధికాః ॥ ౫౧॥

వసిష్ఠ ఉవాచ ।

ఇత్యేవముక్త్వా సన్తస్థా ధర్మః స గిరిసత్తమ ।

సా తం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య స్వగృహం యయా ॥ ౫౨॥

ధర్మస్తథాశిషో దత్త్వా జగామ నిజమన్దిరమ్ ।

ప్రశశంస చ తాం ప్రీత్యా పద్మాం సంసది సంసది ॥ ౫౩॥

సా రేమే స్వామినా సార్థం యూనా రహసి సన్తతమ్ ।

పశ్చాద్భూషావుః సత్పుత్రాస్తద్భర్తురధికా గుణైః ॥ ౫౪॥

బభూవ సకలా సమ్పద్దమ్పతోః సుఖవర్ధినీ ।

సర్వానన్దవృద్ధికరీ పరత్రేహా చ శర్మణే ॥ ౫౫॥

తైలైన్య కథితం సర్వమితిహాసం పురాతనమ్ ।

దమృతోశ్చ తయోః ప్రీత్యా శ్రుతం తే పరమాదరాత్ || ౫౬ ||

బుద్ధ్యా తత్త్వం సుతాం దేహి పార్వతీమీశ్వరాయ చ |

కురుషం త్యజ శైలేన్ద్ర మేనయా స్వస్త్రియా సహ || ౫౭ ||

సప్తాహే సమతీతే తు దుర్లభేఽతిశుభే క్షణే |

లగ్నాధిపే చ లగ్నస్థే చన్ద్రే స్వత్నయాన్వితే || ౫౮ ||

ముదితే రోహిణీయుక్తే విశుద్ధే చన్ద్రతారకే |

మార్గమాసే చన్ద్రవారే సర్వదోషవివర్జితే || ౫౯ ||

సర్వసద్గ్రహసంసృష్టేఽసద్గ్రహదృష్టివర్జితే |

సదపత్యప్రదే జీవే పతిసౌభాగ్యదాయని || ౬౦ ||

జగదమ్బాం జగత్ప్రే మూలప్రకృతిమీశ్వరీమ్ |

కన్యాం ప్రదాయ గిరిజాం కృతీ త్వం భవ పర్వత || ౬౧ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్త్వా మునిశార్దూలో వసిష్ఠో జ్ఞానిసత్తమః |

విరరామ శివం సృష్ట్యా నానాలీలాకరం ప్రభుమ్ || ౬౨ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

పద్మాపిప్పలాదచరితవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః || ౨.౩.౩౫ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౬. షట్త్రింశోఽధ్యాయః | హిమాలయస్య శివాయ
కాలీప్రదాననిశ్చయవర్ణనమ్ |

బ్రహ్మోవాచ |

వసిష్ఠస్య వచః శ్రుత్వా సగణోఽపి హిమాలయః |

విస్మితో భార్యయా శైలానువాచ స గిరీశ్వరః || ౧ ||

హిమాలయ ఉవాచ |

హే మేరో గిరిరాట్ సహ్యా గన్ధమాదన మన్దర |

మైనాక విన్ధ్య శైలేన్ద్రాః సర్వే శృణుత మద్వచః ॥ ౨॥

వసిష్ఠో హి వదత్యేవం కిం మే కార్యం విచార్యతే ।
యథా తథా చ శంసధ్యం నిర్ణీయ మనసాఖిలమ్ ॥ ౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుత్వా వచనం తస్య సుమేరుప్రముఖాశ్చ తే ।
ప్రోచ్ఛుర్హిమాలయం ప్రీత్యా సునిర్ణీయ మహీధరాః ॥ ౪॥

శైలా ఊచుః ।

అధునా కిం విమర్శేన కృతం కార్యం తదైవ హి ।
ఉత్పన్నేయం మహాభాగ దేవకార్యార్థమేవ హి ॥ ౫॥

ప్రదాతవ్యా శివాయేతి శివస్యార్థేఽవతారిణీ ।
అనయారాధితో రుద్రో రుద్రేణ యది భాషితా ॥ ౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏతచ్చుత్వా వచస్తేషాం మేర్వాదీనాం హిమాచలః ।
సుప్రసన్నతరోఽభూద్ వై జహాస గిరిజా హృది ॥ ౭॥

అరున్ధతీ చ తాం మేనాం బోధయామాస కారణాత్ ।
నానావాక్యసమూహేనేతిహాస్వైర్విధైరపి ॥ ౮॥

అథ సా మేనకా శైలపత్ని బుధ్ధ్వా ప్రసన్నధీః ।
మునీనరున్ధతీం శైలం భోజయిత్వా బుభోజ చ ॥ ౯॥

అథ శైలవరో జ్ఞానీ సుసంసేవ్య మునీంశ్చ తాన్ ।
ఉవాచ సాంజ్ఞులిః ప్రీత్యా ప్రసన్నాత్మా గతభ్రమః ॥ ౧౦॥

హిమాచల ఉవాచ ।

సప్తర్షయో మహాభాగా వచః శృణుత మామకమ్ ।
విస్మయో మే గతః సర్వః శివయోశ్చురితం శ్రుతమ్ ॥ ౧౧॥

మదీయం చ శరీరం వై పత్ని మేనా సుతా సుతాః ।
బుద్ధిః సిద్ధిశ్చ చాన్యద్వై శివస్యైవ న చాన్యథా ॥ ౧౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా స తదా పుత్రీం దృష్ట్వా తత్పాదరం చ తామ్ ।
భూషయిత్వా తదజ్ఞాని బుష్మ్యత్సక్లే న్యవేశయత్ ॥ ౧౩॥

ఉవాచ చ పునః ప్రీత్యా శైలరాజ ఋషింస్తదా ।
ఆయం భాగో మయా తస్మై దాతవ్య ఇతి నిశ్చితమ్ ॥ ౧౪ ॥

ఋషయః ఉచుః ।

శక్కురో భిక్షుకస్తేఽథ స్వయం దాతా భవాన్ గిరీ ।
భైక్ష్యం పార్వతీ దేవీ కిమతః పరముత్తమమ్ ॥ ౧౫ ॥

హిమవన్ శిఖరాణాన్తే యద్ధేతోః సదృశీ గతిః ।
ధన్యస్త్యం సర్వశైలనామధిపః సర్వతో వరః ॥ ౧౬ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవముక్త్వా తు కన్యాయై మునయో విమలాశయాః ।
ఆశిషం దత్తవన్తస్తే శివాయ సుఖదా భవ ॥ ౧౭ ॥

స్పృష్ట్వా కరేణ తాం తత్ర కల్యాణం తే భవిష్యతి ।
శుక్లపక్షే యథా చంద్రో వర్ధంతాం త్వద్గుణాస్తథా ॥ ౧౮ ॥

ఇత్యుక్త్వా మునయః సర్వే దత్త్వా తే గిరయే ముదా ।
పుష్పాణి ఫలయుక్తాని ప్రత్యయం చక్రీరే తదా ॥ ౧౯ ॥

ఆరున్ధతీ తదా తత్ర మేనాం సా సుముఖీ ముదా ।
గుణైశ్చ లోభయామాస శివస్య పరమా సతీ ॥ ౨౦ ॥

హరిద్రాకుంజుమైః శైలశ్మశ్రాణి ప్రత్యమార్జయత్ ।
తాకికాచారమాధాయ మజ్జలాయనముత్తమమ్ ॥ ౨౧ ॥

తతశ్చ తే చతుర్థేఽహ్ని సన్ధార్య లగ్నముత్తమమ్ ।
పరస్పరం చ సస్తుష్య సజ్జాగ్రుః శివసన్నిధిమ్ ॥ ౨౨ ॥

తత్ర గత్వా శివం నత్వా స్తుత్వా వివిధసూక్తిభిః ।
ఉచుః సర్వే వసిష్ఠాద్యా మునయః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥

ఋషయః ఉచుః ।

దేవదేవ మహాదేవ పరమేశ మహాప్రభో ।
శృణ్వన్మృద్వచనం ప్రీత్యా యత్యుతం నేవకైస్తవ ॥ ౨౪ ॥

బోధితో గిరిరాజశ్చ మేనా వివిధసూక్తిభిః ।
సేతిహాసం మహేశాన ప్రబుద్ధోఽసౌ న సంశయః ॥ ౨౫ ॥

వాక్యదత్తా గిరీన్ద్రేణ పార్వతీ తే హి నాన్యథా ।

ఉద్వాహాయ ప్రగచ్ఛ త్వం గణైర్దేవైశ్చ సంయుతః ॥ ౨౬ ॥

గచ్ఛ శీఘ్రం మహాదేవ హిమాచలగృహం ప్రభో ।
వివాహాయ యథా రీతిః పార్వతీమాతృజన్మనే ॥ ౨౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
తచ్ఛుత్వా వచనం తేషాం లౌకికాచారతత్పరః ।
ప్రహృష్టాత్మా మహేశానః ప్రహస్యేదమువాచ సః ॥ ౨౮ ॥

మహేశ ఉవాచ ।
వివాహో హి మహాభాగా న దృష్టో న శ్రుతో మయా ।
యథా పురా భవద్భిన్నద్విధిః ప్రోవోష్య విశేషతః ॥ ౨౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
తదాకర్ణ్య మహేశస్య లౌకికం వచనం శుభమ్ ।
ప్రత్యూఘః ప్రహసన్తన్ దేవదేవం సదాశివమ్ ॥ ౩౦ ॥

ఋషయ ఉచుః ।
విష్ణుమాహూయ వై శీఘ్రం ససమాజం విశేషతః ।
బ్రహ్మీణం ససుతం ప్రిత్యా తథా దేవం శతక్రతుమ్ ॥ ౩౧ ॥

తథా ఋషిగణాన్సర్వాన్ యక్షగన్ధర్వకిన్నరాన్ ।
సిద్ధాన్ విద్యాధరాంచైవ తథా చైవాప్సరోగణాన్ ॥ ౩౨ ॥
ఏతాంశ్చాన్యాన్స్పృభో సర్వానానయస్వేహ సాదరమ్ ।
సర్వం సంసాధయిష్యన్తి త్వత్కార్యం తే న సంశయః ॥ ౩౩ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా సప్త ఋషయస్తదాజ్ఞాం ప్రాప్య తే ముదా ।
స్వధామ ప్రయయుః సర్వే శంసన్తః శక్కురీం గతిమ్ ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
సప్తర్షివచనం నామ షట్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౬ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౭. సప్తత్రింశోఽధ్యాయః । పార్వతీవివాహసమ్భారసజ్గ్రహవర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

తాత ప్రాజ్ఞ వదేదానీం సప్తర్షిషు గతేషు చ ।

కిమకార్షీద్ధిమగిరిస్తన్మై కృత్వా కృపాం ప్రభో ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

గతేషు తేషు మునిషు సప్తస్వపి మునీశ్వర ।

సారున్ధతీషు హిమవాన్ యదకార్షీద్ బ్రవీమి తే ॥ ౨॥

తత ఆమన్త్య స్వభ్రాతృవాన్ మేర్వాదీన్ ససుతప్రియః ।

మహామనాః స ముముదే హిమవాన్ పర్వతేశ్వరః ॥ ౩॥

తదాజ్ఞప్తస్తతః ప్రీత్యా హిమవాన్ లగ్నపత్రికామ్ ।

తేఖయామాస సుప్రీత్యా గర్గణ స్వపురోధసా ॥ ౪॥

అథ ప్రస్థాపయామాస తాం శివాయ స పత్రికామ్ ।

నానావిధాన్తు సామగ్ర్యః స్వజనైర్ముదితాత్మభిః ॥ ౫॥

తే జనాస్తత్ర గత్వా చ కైలాసే శివసన్నిధిమ్ ।

దదుః శివాయ తత్పత్రం తిలకం సంవిధాయ చ ॥ ౬॥

సమ్మానితా విశేషేణ ప్రభుణా చ యథోచితమ్ ।

సర్వే తే ప్రీతిమనస ఆజగ్ముః శైలసన్నిధిమ్ ॥ ౭॥

సమ్మానితాన్విశేషేణ మహేశేనాగతాన్ జనాన్ ।

దృష్ట్వా సుహర్షితాన్ శైలో ముమోదాతీవ చేతసి ॥ ౮॥

తతో నిమన్త్రణం చక్రే స్వబన్ధూనాం ప్రమోదితః ।

నానాదేశస్థితానాం చ నిఖిలానాం సుఖాస్పదమ్ ॥ ౯॥

తతః స కారయామాస స్వన్నసజ్గ్రహమాదరాత్ ।

నానావిధాశ్చ సామగ్రీర్వివాహకరణోచితాః ॥ ౧౦॥

తణ్డలానాం బహున్ శైలాన్ పృథుకానాం తథైవ చ ।

గుడానాం శర్కరాణాం చ లవణానాం తథైవ చ ॥ ౧౧॥

క్షీరాణాం చ ఘృతానాం చ దద్ధ్వాం వాపీశ్చకార సః ।

యవాదిధాన్యపిష్టానాం లడ్డుకానాం తథైవ చ ॥ ౧౨॥

శమ్కులీనాం స్వస్తికానాం శర్కరాణాం తథైవ చ ।

అమృతేక్షురసానాం చ తత్ర వాపీశ్చకార సః ॥ ౧౩॥

బహ్విరైయజ్ఞవానాం చ హ్యసవానాం తదైవ చ ।

నానా పక్వాన్నసజ్ఞాంశ్చ మహాస్వాదురసాస్తథా ॥ ౧౪॥

నానా వ్యజ్ఞానవస్తూని గణదేవహితాని చ ।

అమూల్యనానావస్త్రాణి వహ్నిశౌచాని యాని చ ॥ ౧౯॥

మణిరత్నప్రకారాణి సువర్ణరజతాని చ ।

ద్రవ్యాణ్యేతాని చాన్యాని సజ్ఞహ్య విధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౬॥

మగ్గలం కర్తుమారేభే గిరిరృగ్గలకృద్ధినే ।

సంస్కారం కారయామాసుః పార్వత్యాః పర్వతస్త్రియః ॥ ౧౭॥

తా మగ్గలం ముదా చక్రుర్భూషితా భూషణైః స్వయమ్ ।

పురద్విజస్త్రియో హృష్టా లోకాచారం ప్రచక్రీరే ॥ ౧౮॥

సోత్సవం వివిధం తత్ర సుమగ్గలపురస్సరమ్ ।

హిమాలయోఽపి హృష్టాత్మా కృత్వాచారం సుమగ్గలమ్ ॥ ౧౯॥

సర్వభావేన సుప్రీతో బన్ధవర్గాగమోత్సుకః ।

ఏతస్మిన్నన్తరే తస్య బాన్ధవాశ్చ నిమన్త్రితాః ॥ ౨౦॥

ఆజగ్ముః సస్త్రియో హృష్టాః ససుతాః సపరిచ్ఛదాః ।

తదేవ శ్శృణు దేవర్షే గిర్యాగమనమాదృతః ॥ ౨౧॥

వర్ణయామి సమాసేన శివప్రీతివివృద్ధయే ।

దేవాలయగిరిర్యో హి దివ్యరూపధరో మహాన్ ॥ ౨౨॥

నానారత్నపరిభ్రాజత్సమాజః సపరిచ్ఛదః ।

నానామణిమహారత్నసారమాదాయ యత్నతః ॥ ౨౩॥

సువేషాలఙ్కృతః శ్రీమాన్ జగామ స హిమాలయమ్ ।

మన్దరః సర్వశోభాఢ్యః సనారీతనయో గిరిః ॥ ౨౪॥

సూపాయనాని సజ్ఞహ్య జగామ వివిధాని చ ।

అస్తాచలోఽపి దివ్యాత్మా సోపాయన ఉదారధీః ॥ ౨౫॥

బహుశోభాసమాయుక్త ఆజగామ ముదాన్వితః ।

ఉదయాచల ఆదాయ సద్రత్నాని మణీనపి ॥ ౨౬॥

అత్యుత్కృష్టపరీవార ఆజగామ మహాసుఖీ ।
 మలయో గిరిరాజో హి సపరీవార ఆదృతః ॥ ౨౭॥
 సుదివ్యరచనాయుక్త ఆయయౌ బహుసద్భవః ।
 సద్యో దర్దురనామా చ ముదితః సకలత్రకః ॥ ౨౮॥
 బహుశోభాన్వితస్తాత యయౌ హిమగిరేర్గృహమ్ ।
 నిషదోఽపి ప్రహృష్టాత్మా సపరిచ్ఛద ఆయయౌ ॥ ౨౯॥
 ససుతస్త్రీగణః ప్రీత్యా యయౌ హిమగిరేర్గృహమ్ ।
 ఆజగామ మహాభాగ్యో భూధరో గన్ధమాదనః ॥ ౩౦॥
 కరవీరస్తథైవాపి మహావిభవసంయుతః ।
 మహేన్ద్రః పర్వతశ్రేష్ఠ ఆజగామ హిమాలయమ్ ॥ ౩౧॥
 సగణః ససుతస్త్రీకో బహుశోభాసమన్వితః ।
 పారియాత్రో హి హృష్టాత్మా మణిరత్నాకరైర్యుతః ॥ ౩౨॥
 సగణః సపరీవార ఆయయౌ హిమభూధరమ్ ।
 క్రౌఞ్చః పర్వతరాజో హి మహాబలపరిచ్ఛదః ।
 ఆజగామ గిరిశ్రేష్ఠః సముపాయన ఆదృతః । ౩౩॥
 పురుషోత్తమశైలోఽపి సపరిచ్ఛద ఆదృతః ।
 మహోపాయనమాదాయాజగామ హిమభూధరమ్ ॥ ౩౪॥
 నీలః సలీలః ససుతః సస్త్రీకో ద్రవ్యసంయుతః ।
 ఆజగామ హిమాగస్య గృహమానన్దసంయుతః ॥ ౩౫॥
 త్రికూటశ్చిత్రకూటోఽపి వేఙ్కటః శ్రీగిరిస్తథా ।
 గోకాముఖీ నారదశ్చ హిమగేహముపాగమత్ ॥ ౩౬॥
 విన్ద్యశ్చ పర్వతశ్రేష్ఠో నానాసమృత్సమన్వితః ।
 ఆజగామ ప్రహృష్టాత్మా సదారతనయః శుభః ॥ ౩౭॥
 కాలఙ్జురో మహాశైలో బహుహర్షసమన్వితః ।
 బహుభిః స్వగణైః ప్రీత్యాజగామ హిమభూధరమ్ ॥ ౩౮॥
 కైలాసస్తు మహాశైలో మహాహర్షసమన్వితః ।
 ఆజగామ కృపాం కృత్వా సర్వోపరి లసత్ప్రభుః ॥ ౩౯॥
 అన్యేఽపి భూభృతో యే హి ద్వీపేష్వన్యేష్వపి ద్విజ ।

ఇహాపి యేఽచలాః సర్వే ఆయయుస్తే హిమాలయమ్ ॥ ౪౦॥

నిమన్త్రితా నగాస్తత్ర తేన పూర్వం ముదా మునే ।
ఆయయుర్నిఖిలాః ప్రీత్యా వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౧॥

తదా సర్వే సమాయాతాః శోణభద్రాదయః ఖలు ।
బహుశోభా మహాప్రీత్యా వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౨॥

నద్యః సర్వాః సమాయాతా నానాలఙ్కారసంయుతాః ।
దివ్యరూపధరాః ప్రీత్యా వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౩॥

గోదావరీ చ యమునా బ్రహ్మస్త్రీర్వేణికా తథా ।
ఆయయౌ హిమశైలం వై వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౪॥

గఙ్గా తు సుమహాప్రీత్యా నానాలఙ్కారసంయుతా ।
దివ్యరూపాయయౌ ప్రీత్యా వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౫॥

నర్మదా తు మహామోదా రుద్రకన్యా సరిద్వరా ।
మహాప్రీత్యాజగమాశు వివాహశ్శివయోరితి ॥ ౪౬॥

ఆగత్యైస్తతః సర్వైః సర్వతో హిమభూధరమ్ ।
సంక్కులాసీత్పురీ దివ్యా సర్వశోభాసమన్వితా ॥ ౪౭॥

మహోత్సవా లసత్కేతుధ్వజాతోరణకాధికా ।
వితానవినివృత్తార్కా తథా నానాలసత్ప్రభా ॥ ౪౮॥

హిమాలయోఽపి సుప్రీత్యాదరేణ వివిధేన చ ।
తేషాం చకార సమ్మానం తాసాం చైవ యథాయథమ్ ॥ ౪౯॥

సర్వాన్నివాసయామాస సుస్థానేషు పృథక్ పృథక్ ।
సామగ్రీభిరనేకాభిస్తోషయామాస కృత్స్నశః ॥ ౫౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
లగ్నపత్రసమ్ప్రేషణసామగ్రీసంక్లహశైలాగమనవర్ణనం నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౩౭॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౮. అష్టత్రింశోఽధ్యాయః । వివాహమణ్డపాదిరచనావర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ శైలేశ్వరః ప్రీతో హిమవాన్మునిసత్తమ ।

స్వపురం రచయామాస విచిత్రం పరమోత్సవమ్ ॥ ౧ ॥

సిక్తమార్గం సంస్కృతం చ శోభితం పరమర్థిభిః ।

ద్వారి ద్వారి చ రమ్భాది మజ్జలం ద్రవ్యసంయుతమ్ ॥ ౨ ॥

ప్రాజ్ఞానం రచయామాస రమ్భాస్తమ్భసమన్వితమ్ ।

పట్టసూత్రైః సన్నిబద్ధం రసాలపల్లవాన్వితమ్ ॥ ౩ ॥

మాలతీమాల్యసంయుక్తం లసత్కేరణసుప్రభమ్ ।

శోభితం మజ్జలద్రవ్యైశ్చతుర్దిక్షు స్థితైః శుభైః ॥ ౪ ॥

తథైవ సర్వం పరయా ముదాన్విత-

శ్చక్రే గిరీన్ద్రః స్వసుతార్థమేవ ।

గర్గం పురస్కృత్య మహాప్రభావం

ప్రస్తావయోగ్యం చ సుమజ్జలం హి ॥ ౫ ॥

ఆహూయ విశ్వకర్మాణం కారయామాస సాదరమ్ ।

మణ్డపం చ సువిస్తీర్ణం వేదికాదిమనోహరమ్ ॥ ౬ ॥

అయుతేన సురర్షే తద్యోజనానాం చ విస్తృతమ్ ।

అనేకలక్షణోపేతం నానాశ్చర్యసమన్వితమ్ ॥ ౭ ॥

స్థావరం జగ్గమం సర్వం సదృశం తైర్మనోహరమ్ ।

సర్వతోఽద్భుతసర్వస్వం నానావస్తుచమత్కృతమ్ ॥ ౮ ॥

జగ్గమం విజితం తత్ర స్థావరేణ విశేషతః ।

జగ్గమేన చ తత్రాసీజితం స్థావరమేవ హి ॥ ౯ ॥

పయసా చ జితా తత్ర స్థలభూమిర్న చాన్యథా ।

జలం కిం హి స్థలం కిం హి న విదుః కేఽపి కోవిదాః ॥ ౧౦ ॥

క్వచిత్సింహః కృత్రిమాశ్చ క్వచిత్సారసపక్ష్యయః ।

క్వచిచ్ఛిఖణ్డినస్తత్ర కృత్రిమాశ్చ మనోహరాః ॥ ౧౧ ॥

క్వచిత్త్రియః కృత్రిమాశ్చ నృత్యవ్యయః పురుషైస్సహ ।

మోహయన్త్యో జనాన్సర్వాన్పశ్యన్త్యః కృత్రిమాస్తథా ॥ ౧౨ ॥

తథా తేనైవ విధినా ద్వారపాలా మనోహరాః ।

హస్తైర్దనూంషి చోద్ధృత్య స్థావరా జగ్గమోపమాః ॥ ౧౩ ॥

ద్వారి స్థితా మహాలక్ష్మీః కృత్రిమా రచితాద్భుతా ।

సర్వలక్షణసంయుక్తాగతా సాక్షాత్పయోర్ణవాత్ ॥ ౧౪ ॥

గజాశ్చాలజ్కృతా హ్యోసన్కృత్రిమా అకృతోపమాః ।

తథాశ్వాః సాదిభిశ్చైవ గజాశ్చ గజసాదిభిః ॥ ౧౫ ॥

రథా రథిభిరాకృష్టా మహాశ్చర్యసమన్వితాః ।

వాహనాని తథాన్యాని పత్తయః కృత్రిమాస్తథా ॥ ౧౬ ॥

ఏవం విమోహనార్థం తు కృతం వై విశ్వకర్మణా ।

దేవానాం చ మునీనాం చ తేన ప్రీతాత్మనా మునే ॥ ౧౭ ॥

మహాద్వారి స్థితో నస్తీ కృత్రిమశ్చ కృతో మునే ।

శుద్ధస్ఫటికసంకాశో యథా నస్తీ తథైవ సః ॥ ౧౮ ॥

తస్యోపరి మహాదివ్యం పుష్పకం రత్నభూషితమ్ ।

రాజితం పల్లవైః శుభ్రైశ్చామరైశ్చ సుశోభితమ్ ॥ ౧౯ ॥

వామపార్శ్వే గజౌ ద్వా చ శుద్ధకాశ్మీరసన్నిభౌ ।

చతుర్దశైః షష్టివర్షైః భేదమానౌ మహాప్రభౌ ॥ ౨౦ ॥

తథైవార్కనిభౌ తేన కృతౌ చాశ్వా మహాప్రభౌ ।

చామరాలజ్కృతౌ దివ్యౌ దివ్యాలజ్కారభూషితౌ ॥ ౨౧ ॥

దంశితా వరరత్నాఢ్యా లోకపాలాస్తథైవ చ ।

సర్వే దేవా యథార్థం వై కృతా వై విశ్వకర్మణా ॥ ౨౨ ॥

తథా హి ఋషయఃసర్వే భృగ్వాద్యాశ్చ తపోధనాః ।

అన్యే హ్యుపసూరాస్తద్వత్సిద్ధాశ్చాన్యేఽపి వై కృతాః ॥ ౨౩ ॥

విష్ణుశ్చ పార్షదైః సర్వైర్గరుడాశ్చైః సమన్వితః ।

కృత్రిమో నిర్మితస్తద్వత్పరమాశ్చర్యరూపవాన్ ॥ ౨౪ ॥

తథైవాహం సుతైర్వేదైస్సిద్ధైశ్చ పరివారితః ।

కృత్రిమో నిర్మితస్తద్వత్పరస్మాకైని నారద ॥ ౨౫ ॥

ఐరావతగజారూఢః శక్రః స్వదలసంయుతః ।
 కృత్రిమో నిర్మితస్తద్వత్పరిపూర్ణేస్తుసన్నిభః ॥ ౨౬ ॥
 కిం బహూక్షేన దేవర్షే సర్వో వై విశ్వకర్మణా ।
 హిమాగప్రేరితేనాశు క్షుప్తః సురసమాజకః ॥ ౨౭ ॥
 ఏవమ్భూతః కృతస్తేన మణ్డపో దివ్యరూపవాన్ ।
 అనేకాశ్చర్యసమ్భూతో మహాన్దేవమోహనః ॥ ౨౮ ॥
 అథాఙ్జుప్తో గిరీశేన విశ్వకర్మా మహామతిః ।
 నివాసార్థం సురాదీనాం తత్తల్లోకాన్ హి యత్నతః ॥ ౨౯ ॥
 తత్త్రైవ చ మహామఞ్ఞాః సుప్రభాః పరమాద్భుతాః ।
 రచితాః సుఖదా దివ్యాస్తేషాం వై విశ్వకర్మణా ॥ ౩౦ ॥
 తథా స సత్యలోకం వై విరేచే క్షణతోఽద్భుతమ్ ।
 దీప్త్యా పరమయా యుక్తం నివాసార్థం స్వయమ్భువః ॥ ౩౧ ॥
 తథైవ విష్ణోస్త్వపరం వైకుణ్ఠాఖ్యం మహోజ్జ్వలమ్ ।
 విరేచే క్షణతో దివ్యం నానాశ్చర్యసమన్వితమ్ ॥ ౩౨ ॥
 అమరేశగృహం దివ్యం తథైవాద్భుతముత్తమమ్ ।
 విరేచే విశ్వకర్మాసౌ సర్వైశ్చర్యసమన్వితమ్ ॥ ౩౩ ॥
 గృహాణి లోకపాలానాం విరేచే సున్దరాణి చ ।
 తద్వత్స ప్రీతితో దివ్యాన్యద్భుతాని మహాన్తి చ ॥ ౩౪ ॥
 అన్యేషామమరాణాం చ సర్వేషాం క్రమశస్తథా ।
 సదనాని విచిత్రాణి రచితాని చ తేన వై ॥ ౩౫ ॥
 విశ్వకర్మా మహాబుద్ధిః ప్రాప్తశమ్భుమహావరః ।
 విరేచే క్షణతః సర్వం శివతుష్ట్యర్థమేవ చ ॥ ౩౬ ॥
 తథైవ చిత్రం పరమం మహోజ్జ్వలం
 మహాప్రభం దేవవరైః సుపూజితమ్ ।
 గిరీశచిహ్నం శివలోకసంస్థితం
 సుశోభితం శమ్భుగృహం చకార ॥ ౩౭ ॥
 ఏవమ్భూతా కృతా తేన రచనా విశ్వకర్మణా ।
 విచిత్రా శివతుష్ట్యర్థం పరాశ్చర్యా మహోజ్జ్వలా ॥ ౩౮ ॥

ఏవం కృత్వాఖిలం చేదం వ్యవహారం చ లౌకికమ్ ।

పద్వైషిష్ట ముదా శమ్భ్వాగమనం స హిమాచలః ॥ ౩౯॥

ఇతి ప్రోక్తమశేషేణ వృత్తాంతం ప్రముదావహమ్ ।

హిమాలయస్య దేవర్షే కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
మణ్డపాదిరచనావర్ణనం నామాష్టత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౩౮॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౩౯. ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః । శివవరయాత్రావర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

విధే తాత మహాప్రాజ్ఞ విష్ణుశిష్య నమోఽస్తు తే ।

అద్భుతేయం కథాశ్రావి త్వత్తోఽస్మాభిః కృపానిధే ॥ ౧॥

ఇదాసీం శ్రోతుమిచ్ఛామి చరితం శశిమాలినః ।

వైవాహికం సుమాంజల్యం సర్వాఘోషువినాశనమ్ ॥ ౨॥

కిం చకార మహాదేవః ప్రాప్య మంజులపత్రికామ్ ।

తాం శ్రావయ కథాం దివ్యాం శంకరస్య పరాత్మనః ॥ ౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శృణు వత్స మహాప్రాజ్ఞ శాంకరం పరమం యశః ।

యచ్ఛకార మహాదేవః ప్రాప్య మంజులపత్రికామ్ ॥ ౪॥

అథ శమ్భుర్గృహీత్వా తాం ముదా మంజులపత్రికామ్ ।

విజహాస ప్రహృష్టాత్మా మానం తేషాం వ్యధాద్విభుః ॥ ౫॥

వాచయిత్వా చ తాం సమ్యగ్నీచకార విధానతః ।

తజ్జనాన్యాపయామాస బహుసమ్మాన్య చాదృతః ॥ ౬॥

ఉవాచ మునివర్గాంస్తాన్కార్యం సమ్యక్ కృతం శుభమ్ ।

ఆగస్తవ్యం వివాహే మే వివాహః స్వీకృతో మయా ॥ ౭॥

ఇత్యాకర్ణ్య వచః శమోభాః ప్రహృష్టాస్తే ప్రణమ్య తమ్ |
పరిక్రమ్య యయుర్దామ శంసన్తః స్వం విధిం పరమ్ || ౮||

అథ దేవేశ్వరః శమ్భుః సామరస్తవాం మునే ద్రుతమ్ |
లౌకికాచారమాశ్రిత్య మహాశీలాకరః ప్రభుః || ౯||

త్వమాగతః పరప్రీత్యా ప్రశంసంస్తవ్వం విధిం పరమ్ |
ప్రణమంశ్చ నతస్కన్ధో వినీతాత్మా కృతాఞ్జులిః || ౧౦||

అస్త్రైస్సుజయశబ్దాని సముచ్ఛార్ష్య ముహుర్ముహుః |
నిదేశం ప్రార్థయంస్తస్య ప్రశంసంస్తవ్వం విధిమ్మునే || ౧౧||

తతః శమ్భుః ప్రహృష్టాత్మా దర్శయత్లాకికీం గతిమ్ |
ఉవాచ మునివర్య త్వాం ప్రీణయన్ శుభయా గిరా || ౧౨||

శివ ఉవాచ |

ప్రీత్యా శ్ంబు మునిశ్రేష్ఠ హ్యస్మత్తోఽద్య వదామి తే |
బ్రువే తత్త్వాం ప్రియో మే యద్భక్తరాజశిరోమణిః || ౧౩||

కృతం మహత్తపో దేవ్యా పార్వత్యా తవ శాసనాత్ |
త్స్యై వరో మయా దత్తః పతిత్వే తోషితేన వై || ౧౪||

కరిష్యేఽహం వివాహం చ తస్యా వశో హి భక్తితః |
సప్తర్షిభిః సాధితం చ తల్లగ్నం శోధితం చ తైః || ౧౫||

అద్యతఃసప్తమే చాహ్ని తద్భవిష్యతి నారద |
మహోత్సవం కరిష్యామి లౌకికీం గతిమాశ్రితః || ౧౬||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇతి శ్రుత్వా వచస్తస్య శక్కరస్య పరాత్మనః |
ప్రసన్నధీః ప్రభుం నత్వా తాత త్వం వాక్యమబ్రవీః || ౧౭||

నారద ఉవాచ |

భవతస్తు వ్రతమిదం భక్తవశో భవాన్మతః |
సమ్యక్ కృతం చ భవతా పార్వతీమానసేప్పితమ్ || ౧౮||

కార్యం మత్సదృశం కిఞ్చిత్కథనీయం త్వయా విభో |
మత్స్యా స్వసేవకం మాం హి కృపాం కురు నమోఽస్తు తే || ౧౯||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యుక్తస్తు త్వయా శమ్భుః శక్కరో భక్తవత్సలః ।
ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా సాదరం త్వాం మునీశ్వర ॥ ౨౦॥

శివ ఉవాచ ।

విష్ణుప్రభృతిదేవాంశ్చ మునీన్ సిద్ధానపి ద్రువమ్ ।
త్వం నిమన్త్రయ మద్వాణ్యా మునేఽన్యానపి సర్వతః ॥ ౨౧॥

సర్వ ఆయాన్తు సోత్సాహాః సర్వశోభాసమన్వితాః ।
సస్త్రిసుతగణాః ప్రీత్యా మమ శాసనగౌరవాత్ ॥ ౨౨॥

నాగమిష్యన్తి యే త్వత్త మద్వివాహోత్సవే మునే ।
తే స్వకీయా న మన్తవ్యా మయా దేవాదయః ఖలు ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతీశాజ్ఞాం తతో ధృత్వా భవాన్ శక్కరవల్లభః ।
సర్వాన్నిమన్త్రయామాస తం తం గత్వా ద్రుతం మునే ॥ ౨౪॥

శమ్భూపకణ్ణమాగత్య ద్రుతం మునివరో భవాన్ ।
తద్ హూత్యాత్తత్ర సన్తస్థౌ తదాజ్ఞాం ప్రాప్య నారద ॥ ౨౫॥

శివోఽపి తస్థౌ సోత్కణ్ణస్తదాగమనలాలసః ।
స్వగణైఃసోత్సవైః సర్వైర్పుత్యద్భిః సర్వతో దిశమ్ ॥ ౨౬॥

పతస్మిన్నేవ కాలే తు రచయిత్వా స్వవేషకమ్ ।
ఆజగమామ్యతః శీఘ్రం కైలాసం సపరిచ్ఛదః ॥ ౨౭॥

శివం ప్రణమ్య సదృక్త్యా సదారః సదలో ముదా ।
తదాజ్ఞాం ప్రాప్య సన్తస్థౌ సుస్థానే ప్రీతమానసః ॥ ౨౮॥

తథాహం స్వగణైరాశు కైలాసమగమం ముదా ।
ప్రభుం ప్రణమ్యాతిష్ఠం వై సానన్దః స్వగణాన్వితః ॥ ౨౯॥

ఇన్ద్రాదయో లోకపాలా ఆయయుః సపరిచ్ఛదాః ।
తథైవాలక్ష్మితాస్సర్వే సోత్సవాస్సకలత్రకాః ॥ ౩౦॥

తథైవం మునయో నాగాస్సిద్ధా ఉపసురాస్తథా ।
ఆయయుశ్చాపరేఽపీహ సోత్సవాః సునిమన్త్రితాః ॥ ౩౧॥

మహేశ్వరస్తదా తత్రాగతానాం చ పృథక్ పృథక్ ।
సర్వేషామమరాద్యానాం సత్కారం వ్యధధాన్ముదా ॥ ౩౨॥

అథోత్సవో మహానాసీత్కైలాసే పరమోఽద్భుతః ।
 నృత్యాదికం తదా చక్రర్యథాయోగ్యం సురస్త్రియః ॥ ౩౩॥
 ఏతస్మిన్నమయే దేవా విష్ణ్వాద్యా యే సమాగతాః ।
 యాత్రాం కారయితుం శమ్నోస్త్రోఽఘస్తేఽఖిలా మునే ॥ ౩౪॥
 శివాజ్ఞప్తాస్తదా సర్వే మదీయమితి యన్త్రితాః ।
 శివకార్యమిదం సర్వం చక్రరే శివసేవనమ్ ॥ ౩౫॥
 మాతరః సప్త తాస్తత్ర శివభూషావిధిం పరమ్ ।
 చక్రరే చ ముదా యుక్తా యథాయోగ్యం తథా పునః ॥ ౩౬॥
 తస్య స్వాభావికో వేషో భూషావిధిరభూత్తదా ।
 తస్యేచ్ఛయా మునిశ్రేష్ఠ పరమేశస్య సుప్రభోః ॥ ౩౭॥
 చన్ద్రశ్చ ముకుటస్థానే సాన్నిధ్యమకరోత్తదా ।
 లోచనం సున్దరం హ్యసీత్ప్రతీయం తిలకం శుభమ్ ॥ ౩౮॥
 కర్ణాభరణరూపౌ చ యౌ హి సర్పౌ ప్రకీర్తితౌ ।
 కుణ్డలేఽభవతాం తస్య నానారత్నాన్వితే మునే ॥ ౩౯॥
 అన్యజ్గసంస్థితాః సర్పాః తదజ్ఞాభరణాని చ ।
 బభూవురతిరమ్యాణి నానారత్నమయాని చ ॥ ౪౦॥
 విభూతిరజ్గరాగోఽభూచ్ఛన్దనాదిసముద్భవః ।
 తద్దుకూలమభూద్దివ్యం గజచర్మాది సున్దరమ్ ॥ ౪౧॥
 ఈదృశం సున్దరం రూపం జాతం వర్ణాతిదుష్కరమ్ ।
 ఈశ్వరోఽపి స్వయం సాక్షాదైశ్వర్యం లబ్ధవాన్ స్వతః ॥ ౪౨॥
 తతశ్చ సర్వే సురపక్షదానవా
 నాగాః పతజ్ఞాస్సరసో మహార్షయః ।
 సమేత్య సర్వే శివసన్నిధిం తదా
 మహోత్సవాః ప్రోచురహో ముదాన్వితాః ॥ ౪౩॥
 సర్వః ఊచుః ।
 గచ్ఛ గచ్ఛ మహాదేవ వివాహార్థం మహేశ్వర ।
 గిరిజాయా మహాదేవ్యాః సహస్మాభిః కృపాం కురు ॥ ౪౪॥

తతో విష్ణురువాచేదం ప్రస్తావనదృశం వచః ।
 ప్రణమ్య శంకరం భక్త్యా విజ్ఞానప్రీతమానసః ॥ ౪౫ ॥
 విష్ణురువాచ ।
 దేవ దేవ మహాదేవ శరణాగతవత్సల ।
 కార్యకర్తా స్వభక్తానాం విజ్ఞప్తిం శృణు మే ప్రభో ॥ ౪౬ ॥
 గృహ్యోక్తవిధినా శమ్భో స్వవివాహస్య శంకర ।
 గిరీశనుతయా దేవ్యా కర్మ కర్తుమిహార్హసి ॥ ౪౭ ॥
 త్వయా చ క్రియమాణే తు వివాహస్య విధౌ హర ।
 స ఏవ హి తథా లోకే సర్వః సుఖ్యాతిమాప్పుయాత్ ॥ ౪౮ ॥
 మణ్డపస్థాపనం నాస్తిముఖం తత్కులధర్మతః ।
 కారయ ప్రీతితో నాథ లోకే స్వం ఖ్యాపయన్ యశః ॥ ౪౯ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఏవముక్తస్తదా శమ్భుర్విష్ణునా పరమేశ్వరః ।
 తౌకికాచారనిరతో విధినా తచ్చకార సః ॥ ౫౦ ॥
 ఆహం హ్యధిక్పతస్తేన సర్వమభ్యుదయోచితమ్ ।
 ఆకుర్వం మునిభిః ప్రీత్యా తత్ర తత్కర్మ చాదరాత్ ॥ ౫౧ ॥
 కశ్యపోఽత్రిర్వసిష్టశ్చ గౌతమో భాగురిర్గురుః ।
 కణ్వో బృహస్పతిః శక్తిర్జమదగ్నిః పరాశరః ॥ ౫౨ ॥
 మార్కణ్డేయశ్శిలాపాకోఽరుణపాలోఽకృతశ్రమః ।
 ఆగస్త్యశ్చ్యవనో గర్గశ్శిలాదోఽథ మహామునే ॥ ౫౩ ॥
 దధీబిరుపమన్యుశ్చ భరద్వాజోఽకృతవ్రణః ।
 పిప్పలాదోఽథ కుశికః కౌతో వ్యాసః సశిష్యకః ॥ ౫౪ ॥
 ఏతే చాన్యే చ బహవ ఆగతాశ్శివసన్నిధిమ్ ।
 మయా సునోదితాస్తత్ర చక్రుస్తే విధివత్క్రియామ్ ॥ ౫౫ ॥
 వేదోక్తవిధినా సర్వే వేదవేదాఙ్గపారగాః ।
 రణాం చక్రుర్మహేశస్య కృత్వా కౌతుకమఙ్గలమ్ ॥ ౫౬ ॥
 ఋగ్యజుస్సామసూక్ష్మేస్తు తథా నానావిధైః పరైః ।
 మఙ్గలాని చ భూరీణి చక్రుః ప్రీత్యర్షయోఽఖిలాః ॥ ౫౭ ॥

గ్రహాణాం పూజనం ప్రీత్యా చక్రుస్తే శమ్భునా మయా ।
మణ్డలస్థసురాణాం చ సర్వేషాం విఘ్నశాస్త్రయే ॥ ౫౮॥

తతశ్శివః సుసన్తుష్టః కృత్వా సర్వం యథోచితమ్ ।
తౌకికం వైదికం కర్మ ననామ చ ముదా ద్విజాన్ ॥ ౫౯॥

అథ సర్వేశ్వరో విప్రాన్దేవాన్కృత్వా పురస్సరాన్ ।
నిస్ససార ముదా తస్మాత్కైలాసాత్పర్వతోత్తమాత్ ॥ ౬౦॥

బహిః కైలాసకుధరాచ్ఛమ్భుస్తస్థౌ ముదాన్వితః ।
దేవైః సహ ద్విజైశ్చైవ నానాస్వీకారకః ప్రభుః ॥ ౬౧॥

తదోత్సవో మహానాసీత్తత్ర దేవాదిభిః కృతః ।
సన్తుష్ట్యర్థం మహేశస్య గానవాద్యసునృత్యకః ॥ ౬౨॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖండే
దేవనిమన్త్రణదేవాగమనశివయాత్రావర్ణనం నామైకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౩౯॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖండే

౨.౩.౪౦. చత్వారింశోఽధ్యాయః । హిమగిరిగృహేశివస్యాగమనవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ శమ్భుః సమాహూయ నన్ద్యాదీన్ సకలాన్గణాన్ ।
ఆజ్ఞాపయామాస ముదా గన్తుం స్వేన చ తత్ర వై ॥ ౧॥

శివ ఉవాచ ।

అపి యూయం సహ మయా సజ్గచ్ఛధ్వం గిరేః పురమ్ ।
కీయద్గణానిహస్థాప్య మహోత్సవపురస్సరమ్ ॥ ౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ తే సమనుజ్ఞప్తా గణేశా నిర్యయుర్ముదా ।
స్వం స్వం బలముపాదాయ తాన్ కథంశ్చిద్వదామ్యహమ్ ॥ ౩॥

అభ్యగచ్ఛక్ష్మకర్ణశ్చ గణకోట్యా గణేశ్వరః ।

శివేన సార్థం సజ్గస్తం హిమాచలపురం ప్రతి || ౪ ||
 దశకోట్యా కేకరాజో గణానాం స మహోత్సవః |
 అష్టకోట్యా చ వికృతో గణానాం గణనాయకః || ౫ ||
 చతుష్కోట్యా విశాఖశ్చ గణానాం గణనాయకః |
 పారిజాతశ్చ నవభిః కోటిభిర్గణపుజవః || ౬ ||
 పప్టిః సర్వాస్తకః శ్రీమాన్ తథైవ వికృతాననః |
 గణానాం దుష్టభోఽష్టాభిః కోటిభిర్గణనాయకః || ౭ ||
 పంచుభిశ్చ కపాలాఖ్యో గణేశః కోటిభిస్తథా |
 షడ్భిస్సన్దారకో వీరో గణానాం కోటిభిర్మునే || ౮ ||
 కోటికోటిభిరేవేహ కన్దుకః కుణ్డకస్తథా |
 విష్ణుమ్భా గణపోఽష్టాభిర్గణానాం కోటిభిస్తథా || ౯ ||
 సహస్రకోట్యా గణపః పిప్పలో ముదితో యయౌ |
 తథా సనాదకో వీరో గణేశో మునిసత్తమ || ౧౦ ||
 ఆవేశసస్తథాష్టాభిః కోటిభిర్గణనాయకః |
 మహాకేశః సహస్రేణ కోటీనాం గణపో యయౌ || ౧౧ ||
 కుణ్డో ద్వాదశకోట్యా హి తథా పర్వతకో మునే |
 అష్టాభిః కోటిభిర్వీరః సమగాచ్ఛన్యతాపనః || ౧౨ ||
 కాలశ్చ కాలకశ్చైవ మహాకాలః శతేన వై |
 కోటీనాం గణనాథో హి తథైవాగ్నికనామకః || ౧౩ ||
 కోట్యగ్నిముఖ ఏవాగాద్ గణానాం గణనాయకః |
 ఆదిత్యమూర్ధా కోట్యా చ తథా చైవ ఘనావహః || ౧౪ ||
 సన్నాహః శతకోట్యా హి కుముదో గణపస్తథా |
 అమోఘః కోకిలశ్చైవ శతకోట్యా గణాధిపః || ౧౫ ||
 సుమన్త్రః కోటికోట్యా చ గణానాం గణనాయకః |
 కాకపాదోదరః కోటిషష్ట్యా సన్తానకస్తథా || ౧౬ ||
 మహాబలశ్చ నవభిర్మృధుపిక్లశ్చ కోకిలః |
 నీలో నవత్యా కోటీనాం పూర్ణభద్రస్తథైవ చ || ౧౭ ||

సప్తకోట్యా చతుర్వక్త్రః కరణో వింశకోటిభిః ।
 యయౌ నవతికోట్యా తు గణేశానోఽహిరోమకః ॥ ౧౮ ॥
 యజ్వాక్షః శతమన్యశ్చ మేఘమన్యశ్చ నారద ।
 తావతోఽట్యా యయుః సర్వే గణేశా హి పృథక్ పృథక్ ॥ ౧౯ ॥
 కాష్ఠాఙ్గప్థశ్చతుః షష్ఠ్యా కోటీనాం గణనాయకః ।
 విరూపాక్షః సుకేశశ్చ వృషభశ్చ సనాతనః ॥ ౨౦ ॥
 తాలకేతుః షడాన్యశ్చ చఞ్చాన్యశ్చ సనాతనః ।
 సంవర్తకస్తథా చైత్రో లకులీశః స్వయమ్బుభుః ॥ ౨౧ ॥
 లోకాన్తకశ్చ దీప్తాత్మా తథా దైత్యాన్తకో మునే ।
 దేవో భృగ్గిరిటిః శ్రీమాన్దేవదేవప్రియస్తథా ॥ ౨౨ ॥
 అశనిరాఘనుకశ్చైవ చతుఃషష్ఠ్యా సహస్రశః ।
 యయుః శివవివాహార్థం శివేన సహసోత్సవాః ॥ ౨౩ ॥
 భూతకోటిసహస్రేణ ప్రమథాః కోటిభిస్త్రిభిః ।
 వీరభద్రశ్చతుఃషష్ఠ్యా రోమజానాస్త్రికోటిభిః ॥ ౨౪ ॥
 కోటికోటిసహస్రాణాం శతైర్వింశతిభిర్బృతాః ।
 తత్ర జగ్ముశ్చ నన్యాద్యా గణపాః శక్కరోత్సవే ॥ ౨౫ ॥
 క్షేత్రపాలో భైరవశ్చ కోటికోటిగణైర్బృతః ।
 ఉద్వాహః శక్కరస్యేత్యాయయౌ ప్రీత్యా మహోత్సవః ॥ ౨౬ ॥
 పతే చాన్యే చ గణపా అసఙ్ఖ్యాతా మహాబలాః ।
 తత్ర జగ్ముర్మహాప్రీత్యా సోత్సాహః శక్కరోత్సవే ॥ ౨౭ ॥
 సర్వే సహస్రహస్తాశ్చ జటాముకుటధారిణః ।
 చన్ద్రరేఖావతంసాశ్చ నీలకణ్ఠాస్త్రిలోచనాః ॥ ౨౮ ॥
 రుద్రాక్షాభరణాః సర్వే తథా సద్భస్మధారిణః ।
 హారకుణ్డలకేయూరముకుటాద్వైరలఙ్కృతాః ॥ ౨౯ ॥
 బ్రహ్మవిష్ణ్విన్ద్రసంజ్కాశా అణిమాదిగుణైర్బృతాః ।
 సూర్యకోటిప్రతీకాశాస్త్ర రేజురణేశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥
 పృథివీచారిణః కేచిత్ కేచిత్పాతాలచారిణః ।
 కేచిద్వ్యోమచరాః కేచిత్సప్తస్వర్గచరా మునే ॥ ౩౧ ॥

కిం బహూక్షేన దేవర్షే సర్వలోకనివాసినః ।
 ఆయయుః స్వగణాః శమోభాః ప్రీత్యా వై శక్కురోత్సవే ॥ ౩౨॥
 ఇత్థం దేవైర్లక్షణైశ్చావ్యైః సహితః శక్కురః ప్రభుః ।
 యయౌ హిమగిరిపురం వివాహార్థం నిజస్య వై ॥ ౩౩॥
 యదా జగామ సర్వేశో వివాహార్థం సురాదిభిః ।
 తదా తత్ర హ్యభూద్వృత్తం తచ్ఛృణు త్వం మునీశ్వర ॥ ౩౪॥
 రుద్రస్య భగినీ భూత్వా చణ్డీ సూత్రవసంయుతా ।
 తత్రాజగామ సుప్రీత్యా పరేషాం సుభయావహా ॥ ౩౫॥
 ప్రేతాసనసమారూఢా సర్వాభరణభూషితా ।
 పూర్ణం కలశమాదాయ హైమం మూర్ధ్ని మహాప్రభమ్ ॥ ౩౬॥
 స్వపరీవారసంయుక్తా దీప్తాస్యా దీప్తలోచనా ।
 కుతూహలం ప్రకుర్వన్తి జాతహర్షా మహాబలా ॥ ౩౭॥
 తత్ర భూతగణా దివ్యా విరూపాః కోటిశో మునే ।
 విరాజన్తే స్మ బహుశః తథా నానావిధాస్తదా ॥ ౩౮॥
 తైః సమేతాగ్రతశ్చణ్డీ జగామ వికృతాననా ।
 కుతూహలాన్వితా ప్రీతా ప్రీత్యుపద్రవకారిణీ ॥ ౩౯॥
 చణ్డ్యా సర్వే రుద్రగణాః పృష్ఠతశ్చ కృతాస్తదా ।
 కోట్సకాదశసంఖ్యాకా రౌద్రరుద్రప్రియాశ్చ తే ॥ ౪౦॥
 తదా డమరునిర్హోష్ట్రావ్యుప్తమాసీజ్జగత్త్రయమ్ ।
 భేరీర్ముక్కారశబ్దేన శంఖానాం నినదేన చ ॥ ౪౧॥
 తథా దున్దుభినిర్హోష్టైః శబ్దః కోలాహలోఽభవత్ ।
 కుర్వజ్జగన్మృగ్గలం చ నాశయేన్మృగ్గలేతరత్ ॥ ౪౨॥
 గణానాం పృష్ఠతో భూత్వా సర్వే దేవాః సముత్సుకాః ।
 అన్వయుః సర్వసిద్ధాశ్చ లోకపాలాదికా మునే ॥ ౪౩॥
 మధ్యే వ్రజన్ రమేశోఽథ గరుడాసనమాశ్రితః ।
 శుశుభే ధ్రియమాణేన ఛత్రేణ మహతా మునే ॥ ౪౪॥
 చామరైర్వీజ్యమానోఽసౌ స్వగణైః పరివారితః ।

పార్షదైర్ష్యలసద్భిశ్చ స్వభూషావిధిభూషితః ॥ ౪౫॥
 తథాహమప్యశోభం వై వ్రజన్మార్గే విరాజితః ।
 వేదైర్మూర్తిధరైః శాస్త్రైః పురాణైరాగమైస్తథా ॥ ౪౬॥
 సనకాదిమహాసిద్ధైః సప్రజాపతిభిః సుతైః ।
 పరివారైః సంయుతో హి శివనేవనతత్పరః ॥ ౪౭॥
 స్వసైన్యమధ్యగః శక్ర ఐరావతగజస్థితః ।
 నానావిభూషితోఽత్యంతం వ్రజన్ రేజే సురేశ్వరః ॥ ౪౮॥
 తదా తు వ్రజమానాస్తే ఋషయో బహవశ్చ తే ।
 విరేజరతిసోత్కణ్ఠాః శివస్యోద్వాహనం ప్రతి ॥ ౪౯॥
 శాకిన్యో యాతుధానాశ్చ వేతాలాబ్రహ్మరాక్షసాః ।
 భూతప్రేతపిశాచాశ్చ తథాన్యే ప్రమథాదయః ॥ ౫౦॥
 తుమ్బురుర్నారదో హాహహూహూశ్చైత్యాదయో వరాః ।
 గంధర్వాః కిన్నరా జగ్ముర్వాద్యానాథ్మాయ హర్షితాః ॥ ౫౧॥
 జగతో మాతరః సర్వా దేవకన్యాశ్చ సర్వశః ।
 గాయత్రీ వైవ సావిత్రీ లక్ష్మీరన్యాః సురస్త్రియః ॥ ౫౨॥
 ఏతాశ్చాన్యాశ్చ దేవానాం పత్నయో భవమాతరః ।
 ఉద్వాహః శక్కురన్యేతి జగ్ముః సర్వా ముదాన్వితాః ॥ ౫౩॥
 శుద్ధస్ఫటికసంజ్కాశో వృషభః సర్వసుందరః ।
 యో ధర్మ ఉచ్యతే వేదైః శాస్త్రైః సిద్ధైర్మహర్షిభిః ॥ ౫౪॥
 తమారూఢో మహాదేవో వృషభం ధర్మవత్సలః ।
 శుశుభేఽతీవ దేవర్షినేవితః సకలైర్వ్రజన్ ॥ ౫౫॥
 ఏభిః సమేతైః సఫలైర్మహర్షిభి-
 ర్బభౌ మహేశో బహుశోఽత్యలజ్కృతః ।
 హిమాలయాహ్వాస్య ధరస్య సంవ్రజన్
 పాణిగ్రహార్థం సదనం శివాయాః ॥ ౫౬॥
 ఇత్యుక్తం శమ్భుచరితం గమనం పరమోత్సవమ్ ।
 హిమాలయపురోద్భూతం సద్వృత్తం శ్శృణు నారద ॥ ౫౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివయాత్రావర్ణనం నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౦ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౧. ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః । వివాహమణ్డపం దృష్ట్వాదేవానాం
మోహవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తతః సమృన్ద్య చ మిథః ప్రాప్యాజ్ఞాం శాంకరీం హరిః ।

మునే త్వాం ప్రేషయామాస ప్రథమం కుధరాలయమ్ ॥ ౧ ॥

అథ ప్రణమ్య సర్వేశం గతస్త్యం నారదాగ్రతః ।

హరిణా నోదితః ప్రీత్యా హిమాచలగృహం ప్రతి ॥ ౨ ॥

త్వం మునేఽపశ్య ఆత్మానం గత్వా తద్వీడయాన్వితమ్ ।

కృత్రిమం రచితం తత్ర విస్మితో విశ్వకర్మణా ॥ ౩ ॥

శ్రాన్తస్త్వమాత్మనా తేన కృత్రిమేణ మహామునే ।

అవలోకపరః సోఽభూచ్ఛ్చరితం విశ్వకర్మణః ॥ ౪ ॥

ప్రవిష్టో మణ్డపం తస్య హిమాద్రే రత్నచిత్రితమ్ ।

సువర్ణకలశైర్బుష్టం రమాభదిబహుశోభితమ్ ॥ ౫ ॥

సహస్రస్తంభసంయుక్తం విచిత్రం పరమాద్భుతమ్ ।

వేదికాం చ తథా దృష్ట్వా విస్మయం త్వం మునే హ్యాయాః ॥ ౬ ॥

తదావోచశ్చ స మునే నారద త్వం నగేశ్వరమ్ ।

విస్మితోఽతీవ మనసి సప్తజ్ఞానో విమూఢధీః ॥ ౭ ॥

ఆగతాస్తే కిమధునా దేవా విష్ణుపురోగమాః ।

తథా మహార్షయః సర్వే సిద్ధా ఉపసురాస్తథా ॥ ౮ ॥

మహాదేవో వృషారూఢో గణైశ్చ పరివారితః ।

ఆగతః కిం వివాహార్థం వద తథ్యం నగేశ్వర ॥ ౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యేవం వచనం శ్రుత్వా తవ విస్మితచేతసః ।
ఉవాచ త్వాం మునే తథ్యం వాక్యం స హిమవాన్ గిరిః ॥ ౧౦॥

హిమవానువాచ ।

హే నారద మహాప్రాణ్ణాగతో నైవాధునా శివః ।
వివాహార్థం చ పార్వత్యాః సగణః సవరాతకః ॥ ౧౧॥
విశ్వకర్మకృతం చిత్రం విద్ధి నారద సద్ధియా ।
విస్మయం త్యజ దేవర్షే స్వస్థో భవ శివం స్మర ॥ ౧౨॥
భుక్త్వా విశ్రమ్య సుప్రీతః కృపాం కృత్వా మమోపరి ।
మైనాకాదిధరైః సార్థం గచ్ఛ త్వం శక్కురాన్తికమ్ ॥ ౧౩॥

ఏభిస్సమేతో గిరిభిర్మహామతే
సమ్యార్థ్య శీఘ్రం శివమత్ర చానయ ।
దేవైః సమేతం చ మహర్షిసజ్జైః
సురాసురైరర్చితపాదపల్లవమ్ ॥ ౧౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తథేతి చోక్త్వాగమ ఆశు హి త్వం
తదైవ తైః శైలసుతాదిభిశ్చ ।
తత్రత్యక్యత్యం సువిధాయ భుక్త్వా
మహామనాస్త్యం శివసన్నిధానమ్ ॥ ౧౫॥

తత్ర దృష్టో మహాదేవో దేవాదిపరివారితః ।
నమస్కృతస్త్యయా దీప్తః శైలైస్తైర్భక్తితశ్చ వై ॥ ౧౬॥

తదా మయా విష్ణునా చ సర్వే దేవాః సవాసవాః ।
పప్రచ్ఛుస్త్యాం మునే సర్వే రుద్రస్యాసుచరాస్తథా ॥ ౧౭॥

విస్మితాః పర్వతాన్దృష్ట్వా సందేహాకులమానసాః ।
మైనాకసహ్యమేర్వాద్యాన్నాలజ్కారసంయుతాన్ ॥ ౧౮॥

దేవా ఊచుః ।

హే నారద మహాప్రాణ్ణ విస్మితస్త్యం హి దృశ్యనే ।
సత్కృతోఽసి హిమాగేన కిం న వా వద విస్తరాత్ ॥ ౧౯॥

ఏతే కస్మాత్సమామయాతాః పర్వతా ఇహ సత్తమాః ।
 మైనాకసహ్యమేర్వాద్యాః సుప్రతాపాః స్వలఙ్కృతాః ॥ ౨౦॥
 కన్యాం దాస్యతి శైలోఽసౌ శమ్భవే వా న నారద ।
 హిమాలయగృహే తాత కిం భవత్యద్య తద్వద ॥ ౨౧॥
 ఇతి సన్దిగ్ధమనసామస్మాకం చ దివోకసామ్ ।
 వద త్వం పృచ్ఛమానానాం సన్దేహం హర సువ్రత ॥ ౨౨॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తేషాం విష్ణ్వాదీనాన్దివోకసామ్ ।
 అవోచస్తాస్మనే త్వం హి విస్మితస్త్వాప్యమాయయా ॥ ౨౩॥
 ఏకాన్తమాశ్రిత్య చ మాం హి విష్ణు-
 మభాషథా వాక్యమిదం మునే త్వమ్ ।
 శచీపతిం సర్వసురేశ్వరం వై
 పక్షచ్ఛిదం పూర్వరిపుం ధరాణామ్ ॥ ౨౪॥
 నారద ఉవాచ ।
 త్వష్ట్రా కృతం తద్వికృతం విచిత్రం
 విమోహనం సర్వదివోకసాం హి ।
 యేనైవ సర్వాన్స విమోహితుం సురాన్
 సమిచ్ఛతి ప్రేమత ఏవ యుక్త్యా ॥ ౨౫॥
 పురా కృతం తస్య విమోహనం త్వయా
 సువిస్మృతం తత్ సకలం శచీపతే ।
 తస్మాదసౌ త్వాం విజిగీషురేవ
 గృహే ధ్రువం తస్య గిరేర్మహాత్మనః ॥ ౨౬॥
 అహం విమోహితస్తేన ప్రతిరూపేణ భాస్వతా ।
 తథా విష్ణుః కృతస్తేన బ్రహ్మ శక్రోఽపి తాదృశః ॥ ౨౭॥
 కిం బహూక్తేన దేవేశ సర్వదేవగణాః కృతాః ।
 కృత్రిమాశ్చిత్రరూపేణ న కిఞ్చిదవశేషితమ్ ॥ ౨౮॥
 విమోహనార్థం సర్వేషాం దేవానాం చ విశేషతః ।
 కృతా మాయా చిత్రమయీ పరిహాసవికారిణీ ॥ ౨౯॥
 బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుత్వా వచనం తస్య దేవేన్ద్రో వాక్యమబ్రవీత్ |
విష్ణుమ్పుతి తదా శీఘ్రం భయాకులతనుర్హరిమ్ || ౩౦||

దేవేన్ద్ర ఉవాచ |
దేవదేవ రమానాథ త్వష్టా మాం నిహనిష్యతి |
పుత్రశోకేన తప్తోఽసౌ వ్యాజేనానేన నాన్యథా || ౩౧||

బ్రహ్మోవాచ |
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా దేవదేవో జనార్దనః |
ఉవాచ ప్రహసన్ వాక్యం శక్రమాశ్వాసయంస్తదా || ౩౨||

విష్ణురువాచ |
నివాతకవచైః పూర్వం మోహితోఽసి శచీపతే |
మహావిద్యాబలేనైవ దానవైః పూర్వవైరిభిః || ౩౩||

పర్వతో హిమవానేష తథాన్యేఽఖిలపర్వతాః |
విపణ్ణా హి కృతాః సర్వే మమ వాక్యాచ్చ వాసవ || ౩౪||

తేఽనుస్మృత్యా తు వై దృష్ట్వా మాయయా గిరయో హ్యమీ |
జేతుమిచ్చన్తి యే మూఢా న భేతవ్యమరావపి || ౩౫||

ఈశ్వరో నో హి సర్వేషాం శక్కరో భక్తవత్సలః |
సర్వథా కుశలం శక్ర కరిష్యతి న సంశయః || ౩౬||

బ్రహ్మోవాచ |
ఏవం సంవదమానం తం శక్రం వికృతమానసమ్ |
హరిణోక్తశ్చ గిరిశో లాకికీం గతిమాశ్రితః || ౩౭||

ఈశ్వర ఉవాచ |
హే హరే హే సురేశాన కిం బ్రూథోఽద్య పరస్పరమ్ |
ఇత్యుక్తా తౌ మహేశానో మునే త్వాం ప్రత్యువాచ సః || ౩౮||

కిం ను వక్తి మహాశైలో యథార్థం వద నారద |
వృత్తాన్తం సకలం బ్రూహి న గోప్యం కర్తుమర్హసి || ౩౯||

దదాతి వా నైవ దదాతి శైలః
సుతాం స్వకీయాం వద తచ్చ శీఘ్రమ్ |
కిం తే దృష్టం కిం కృతస్తత్ర గత్వా
ప్రీత్యా సర్వం తద్వదాశ్వద్య తాత || ౪౦||

బ్రహ్మోవాచ ।

హతుఃకైః శమ్భునా తత్ర మునే త్వం దేవదర్శనః ।
సర్వం రహస్యవోచో వై యద్ దృష్టం తత్ర మణ్డపే ॥ ౪౧॥

నారద ఉవాచ ।

దేవదేవ మహాదేవ శృణు మద్వచనం శుభమ్ ।
నాస్తి విష్ణుభయం నాథ వివాహే కిఞ్చిదేవ హి ॥ ౪౨॥
అవశ్యమేవ శైలేశస్తుభ్యం దాస్యతి కన్యకామ్ ।
త్వామానయతుమాయాతా ఇమే శైలా న సంశయః ॥ ౪౩॥

కిన్తు హ్యమరమోహార్థం మాయా విరచితాద్భుతా ।
కుతూహలార్థం సర్వజ్ఞ న కశ్చిద్విష్ణుసమ్భవః ॥ ౪౪॥

విచిత్రం మణ్డపం గేహ౨కార్షీత్తస్య తదాజ్ఞయా ।
విశ్వకర్మా మహామాయీ నానాశ్చర్యమయం విభో ॥ ౪౫॥

సర్వదేవసమాజశ్చ కృతస్తత్ర విమోహనః ।
తం దృష్ట్వా విస్మయం ప్రాప్తో౨హం తన్మాయావిమోహితః ॥ ౪౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్చుత్వా తద్వచస్తాత లోకాచారకరః ప్రభుః ।
హర్యాదీన్ప్రహసన్ శమ్భురువాచ సకలాన్సురాన్ ॥ ౪౭॥

ఈశ్వర ఉవాచ ।

కన్యాం దాస్యతి చేన్మహ్యం పర్వతో హి హిమాచలః ।
మాయయా మమ కిం కార్యం వద విష్ణో యథాతథమ్ ॥ ౪౮॥

హే బ్రహ్మాన్ శక్ర మునయః సురా బ్రూత యథార్థతః ।
మాయయా మమ కిం కార్యం కన్యాం దాస్యతి చేద్గిరిః ॥ ౪౯॥

కేనాప్యపాయేన ఫలం హి సాధ్య-
మిత్యవ్యతే పణ్డీతైర్నాయవిద్భిః ।
తస్మాత్సర్వైర్గమ్యతాం శీఘ్రమేవ
కార్యార్థిభిర్విష్ణుపురోగమైశ్చ ॥ ౫౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం సంవదమానో౨సౌ దేవైః శమ్భురభూత్తదా ।

కృతః స్మరేణేవ వశీ వశం వా ప్రాకృతో నరః ॥ ౫౧॥

అథ శమ్భాజ్జుయా సర్వే విష్ణ్వాద్యా నిర్జరాస్తదా ।
ఋషయశ్చ మహాత్మానో యయుర్మోహభ్రమావహమ్ ॥ ౫౨॥

పురస్కృత్య మునే త్వాం చ పర్వతాంస్తాన్సవిస్మయాః ।
హిమాద్రేశ్చ తదా జగ్ముర్మన్దిరం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౫౩॥

అథ విష్ణ్వాదినంయుక్తో ముదితైఃస్వబలైర్యుతః ।
అజగమోపహైమాగపురం ప్రముదితో హరః ॥ ౫౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
మణ్డపరచనావర్ణనం నామైకచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౨. ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః । దేవగిరిమిలాపవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథాకర్ణ్య గిరీశశ్చ నిజపుర్యుపకణ్ఠతః ।

ప్రాప్తమీశం సర్వగం వై ముముదేఽతి హిమాలయః ॥ ౧॥

అథ సమ్భృతసమ్భారః సమ్భాషాం కర్తుమీశ్వరమ్ ।

శైలాన్ప్రస్థాపయామాస బ్రాహ్మణానపి సర్వశః ॥ ౨॥

స్వయం జగామ సద్భక్త్యా ప్రాణేఘ్నం ద్రష్టుమీశ్వరమ్ ।

భక్త్యుద్రుతమనాః శైలః ప్రశంసన్ స్వవిధిం ముదా ॥ ౩॥

దేవసేనాం తదా దృష్ట్వా హిమవాన్విస్మయం గతః ।

జగామ సమ్ముఖస్తత్ర ధన్యోఽహమితి చింతయన్ ॥ ౪॥

దేవా హి తద్భలం దృష్ట్వా విస్మయం పరమం గతాః ।

ఆనన్దం పరమం ప్రాపుర్దేవాశ్చ గిరయస్తథా ॥ ౫॥

పర్వతానాం మహాసేనా దేవానాం చ తథా మునే ।

మిలిత్వా విరరాజేవ పూర్వపశ్చిమసాగరౌ ॥ ౬॥

పరస్పరం మిలిత్వా తే దేవాశ్చ పర్వతాస్తథా ।
 కృతకృత్యం తథాత్మానం మేనిరే పరయా ముదా ॥ ౭॥
 అథేశ్వరం పురో దృష్ట్వా ప్రణనామ హిమాలయః ।
 సర్వే ప్రణేముర్గిరయో బ్రాహ్మణాశ్చ సదాశివమ్ ॥ ౮॥
 వృషభస్థం ప్రసన్నాస్యం నానాభరణభూషితమ్ ।
 దివ్యావయవలవణ్యప్రకాశితదిగ్నరమ్ ॥ ౯॥
 సుసూక్ష్మాహతసత్పట్టవస్త్రశోభితవిగ్రహమ్ ।
 సద్రత్నవిలసన్మౌలిం విహసంతం శుచిప్రభమ్ ॥ ౧౦॥
 భూషాభూతాహియుక్తాఙ్గమద్భుతావయవప్రభమ్ ।
 దివ్యద్యుతిం సురేశైశ్చ సేవితం కరచామరైః ॥ ౧౧॥
 వామస్థితామృతం దక్షభాగస్థితవిధిం ప్రభుమ్ ।
 పృష్ఠస్థితహరిం పృష్ఠపార్శ్వస్థితసురాదికమ్ ॥ ౧౨॥
 నానావిధసురాద్యైశ్చ సంస్తుతం లోకశక్యరమ్ ।
 స్వహేత్వాత్తతనుం బ్రహ్మ సర్వేశం వరదాయకమ్ ॥ ౧౩॥
 సగుణం నిర్గుణం చాపి భక్తాధీనం కృపాకరమ్ ।
 ప్రకృతేః పురుషస్యాపి పరం సచ్చిత్సుఖాత్మకమ్ ॥ ౧౪॥
 ప్రభోర్దక్షిణభాగే తు దదర్శ హరిమమృతమ్ ।
 వినతాతనయారూఢం నానాభూషణభూషితమ్ ॥ ౧౫॥
 ప్రభోశ్చ వామభాగే తు మునే మాం సన్దదర్శ హ ।
 చతుర్ముఖం మహాశోభం స్వపరీవారసంయుతమ్ ॥ ౧౬॥
 ఏతౌ సురేశ్వరౌ దృష్ట్వా శివస్యాతిప్రియౌ సదా ।
 ప్రణనామ గిరీశశ్చ సపరీవార ఆదరాత్ ॥ ౧౭॥
 తథా శివస్య పృష్ఠే చ పార్శ్వయోః సువిరాజితాన్ ।
 దేవాదీన్పుణనామాసౌ దృష్ట్వా గిరివరేశ్వరః ॥ ౧౮॥
 శివాఙ్గాయా పురో భూత్వా జగామ స్వపురం గిరిః ।
 శేషహర్యాత్మభూః శీఘ్రం మునిభిర్నిర్జరరాదిభిః ॥ ౧౯॥
 సర్వే మునిసురాద్యాశ్చ గచ్ఛంతః ప్రభుణా సహ ।
 గిరీః పురం సముదితాః శశంసుర్బహు నారద ॥ ౨౦॥

రచితే శిఖరే రమ్యే సంస్థాప్య దేవతాదికమ్ ।

జగము హిమవాన్స్త్రయత్రాస్తి విధివేదికా ॥ ౨౧॥

కారయిత్వా విశేషేణ చతుష్కుం తోరణైర్యుతమ్ ।

స్నానదానాదికం కృత్వా పరీక్షామకరోత్తదా ॥ ౨౨॥

స్వపుత్రాన్వేషయామాస శివస్య నికటే తథా ।

హిమో విష్ణ్వాదీనమ్పూర్ణవర్ణయుక్తస్య శైలరాట్ ॥ ౨౩॥

కర్తుమైచ్ఛద్వరాచారం మహోత్సవపురస్సరమ్ ।

మహాహర్షాయుతః సర్వబంధుయగ్ధిమశైలరాట్ ॥ ౨౪॥

అథ తే గిరిపుత్రాశ్చ తత్ర గత్వా ప్రణమ్య తమ్ ।

సస్వవర్ణం ప్రార్థనాంతామూచుః శైలేశ్వరస్య వై ॥ ౨౫॥

తతస్త్వే స్వాలయం జగ్ముః శైలపుత్రాస్తదాజ్ఞయా ।

శైలరాజాయ సఙ్ఖుఖ్యః తే చాయాస్తీతి హర్షితాః ॥ ౨౬॥

అథ దేవాః ప్రార్థనాంతాం గిరేః శ్రుత్వాతిహర్షితాః ।

మునే విష్ణ్వాదయః సర్వే సేశ్వరా ముముదుర్భుకమ్ ॥ ౨౭॥

కృత్వా సువేషం సర్వైఃపి నిర్జరా మునయో గణాః ।

గమనం చక్రురన్యైఃపి ప్రభుణా గిరిరాఢ్యహమ్ ॥ ౨౮॥

తస్మిన్నవసరే మేనా ద్రష్టుకామాభవచ్ఛివమ్ ।

ప్రభోరాహ్వాయయామాస మునే త్వాం మునిసత్తమమ్ ॥ ౨౯॥

అగమస్త్యం మునే తత్ర ప్రభుణా ప్రేరితస్తదా ।

మనసా శివహృద్దేతుం పూర్ణం కర్తుం తమిచ్ఛతా ॥ ౩౦॥

త్వాం ప్రణమ్య మునే మేనా ప్రాహ విస్మితమానసా ।

ద్రష్టుకామా ప్రభో రూపం శక్కరస్య మదాపహమ్ ॥ ౩౧॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

దేవగిరిమిలాపవర్ణనం నామ ద్వివత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డః

౨.౩.౪౩. త్రివత్వారీంశోఽధ్యాయః । మేనామోహనాయ
శివకృతాద్భుతలీలావర్ణనమ్ ।

మేనోవాచ ।

నిరీక్షిష్యామి ప్రథమం మునే తం గిరిజాపతిమ్ ।

కీదృశం శివరూపం హి యదర్థే తప ఉత్తమమ్ ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యజ్ఞానపరా సా చ దర్శనార్థం శివస్య చ ।

త్వయా మునే సమం సద్యశ్చన్ద్రశాలాం సమాగతా ॥ ౨॥

శివోఽపి చ తదా తస్యాం జ్ఞాత్వాహక్ష్కారమాత్మనః ।

ప్రాహ విష్ణుం చ మాం తాత లీలాం కృత్వాద్భుతాం ప్రభుః ॥ ౩॥

శివ ఉవాచ ।

మదాజ్ఞయా యువాం తాతౌ సదేవౌ చ పృథక్పృథక్ ।

గచ్ఛతం హి గిరిద్వారం వయం పశ్చాద్ వ్రజేమహి ॥ ౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య హరిః సర్వానాహూయోవాచ తన్మయాః ।

సురాః సర్వే తథైవాశు గమనం చక్రురుత్సుకాః ॥ ౫॥

స్థితాం శిరోగృహే మేనాం మునే విశ్వేశ్వరస్త్వయా ।

తథైవ దర్శయామాస హృద్విభ్రంశో యథా భవేత్ ॥ ౬॥

ఏతస్మిన్ సమయే మేనా సేనాం చ పరమాం శుభామ్ ।

నిరీక్షన్తి మునే దృష్ట్వా సామాన్యం హర్షితాభవత్ ॥ ౭॥

ప్రథమం చైవ గన్ధర్వాః సున్దరాః సుభగాస్తదా ।

ఆయాతాః శుభవస్త్రాఢ్యా నానాలక్ష్కారభూషితాః ॥ ౮॥

నానావాహనసంయుక్తా నానావాద్యపరాయణాః ।

పతాకాభిర్విచిత్రాభిరప్పరోగణసంయుతాః ॥ ౯॥

అథ దృష్ట్వా వసుం తత్ర తత్పతిం పరమప్రభుమ్ ।

మేనా ప్రహర్షితా హ్యసీచ్ఛివోఽయమితి చాబ్రవీత్ ॥ ౧౦॥

శివస్య గణకా ఏతే న శివోఽయం శివాపతిః ।
 ఇత్యేవం త్వం తతస్తాం వై ఆవోచ ఋషినత్తమ ॥ ౧౧॥
 ఏవం శ్రుత్వా తదా మేనా విచారే తత్పరాభవత్ ।
 ఇతశ్చాభ్యధికో యో వై స చ కీదృగ్భవిష్యతి ॥ ౧౨॥
 ఏతస్మిన్నస్తరే యక్షా మణిగ్రీవాదయశ్చ యే ।
 తేషాం సేనా తయా దృష్టా శోభాది ద్విగుణీకృతా ॥ ౧౩॥
 తత్పతిం చ మణిగ్రీవం దృష్ట్వా శోభాన్వితం హి సా ।
 ఆయం రుద్రః శివాస్వామీ మేనా ప్రాహేతి హర్షితా ॥ ౧౪॥
 నాయం రుద్రః శివాస్వామీ నేవకోఽయం శివస్య వై ।
 ఇత్యవోచోఽగపత్స్యై త్వం తావద్వహ్నిః స ఆగతః ॥ ౧౫॥
 తతోఽపి ద్విగుణాం శోభాం దృష్ట్వా తస్య చ సాబ్రవీత్ ।
 రుద్రోఽయం గిరిజాస్వామీ తదా నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౧౬॥
 తావద్యమః సమాయాతః తతోఽపి ద్విగుణప్రభః ।
 తం దృష్ట్వా ప్రాహ సా మేనా రుద్రోఽయమితి హర్షితా ॥ ౧౭॥
 నేతి త్వమబ్రవీస్తాం వై తావన్నిర్మతిరాగతః ।
 బిభ్రాణో ద్విగుణాం శోభాం శుభః పుణ్యజనప్రభుః ॥ ౧౮॥
 తం దృష్ట్వా ప్రాహ సా మేనా రుద్రోఽయమితి హర్షితా ।
 నేతి త్వమబ్రవీస్తాం వై తావద్వరుణ ఆగతః ॥ ౧౯॥
 తతోఽపి ద్విగుణాం శోభాం దృష్ట్వా తస్య చ సాబ్రవీత్ ।
 రుద్రోఽయం గిరిజాస్వామీ తదా నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౨౦॥
 తావద్వాయుః సమాయాతః తతోఽపి ద్విగుణప్రభః ।
 తం దృష్ట్వా ప్రాహ సా మేనా రుద్రోఽయమితి హర్షితా ॥ ౨౧॥
 నేతి త్వమబ్రవీస్తాం వై తావద్ధనద ఆగతః ।
 తతోఽపి ద్విగుణాం శోభాం బిభ్రాణో గుహ్యకాధిపః ॥ ౨౨॥
 తం దృష్ట్వా ప్రాహ సా మేనా రుద్రోఽయమితి హర్షితా ।
 నేతి త్వమబ్రవీస్తాం వై తావదీశాన ఆగతః ॥ ౨౩॥
 తతోఽపి ద్విగుణాం శోభాం దృష్ట్వా తస్య చ సాబ్రవీత్ ।
 రుద్రోఽయం గిరిజాస్వామీ తదా నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౨౪॥

తావదిన్ద్రః సమాయాతః తతోఽపి ద్విగుణప్రభః ।

సర్వామరవరో నానాదివ్యభాస్మిదివేశ్వరః ॥ ౨౫॥

తం దృష్ట్వా శక్కురః సోఽయమితి సా ప్రాహ మేనకా ।

శక్రః సురపతిశ్చాయం స నేతి త్వం తదాబ్రవీః ॥ ౨౬॥

తావచ్ఛన్ద్రః సమాయాతః శోభాం తద్ద్విగుణాం దధత్ ।

దృష్ట్వా తం ప్రాహ రుద్రోఽయం తాం తు నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౨౭॥

తావత్సూర్యః సమాయాతః శోభాం తద్ద్విగుణాం దధత్ ।

దృష్ట్వా తం ప్రాహ సా సోఽయం తాం తు నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౨౮॥

తావత్సమాగతాస్తత్ర భృగ్వాద్యాశ్చ మునీశ్వరాః ।

తేజసో రాశయః సర్వే స్వశిష్యగణసంయుతాః ॥ ౨౯॥

తన్మధ్యే చైవ వాగీశం దృష్ట్వా సా ప్రాహ మేనకా ।

రుద్రోఽయం గిరిజాస్వామీ తదా నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౩౦॥

తావద్బృహ్మా సమాయాతః తేజసాం రాశిరుత్తమః ।

సర్షవర్యసుతః సాక్షాద్ధర్మపుణ్ణ ఇవ స్తుతః ॥ ౩౧॥

దృష్ట్వా మాం తం తదా మేనా మహాహర్షవతీ మునే ।

సోఽయం శివాపతిః ప్రాహ తాం తు నేతి త్వమబ్రవీః ॥ ౩౨॥

ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర విష్ణుర్దేవః సమాగతః ।

సర్వశోభాన్వితః శ్రీమాన్మేఘశ్యామశ్చతుర్భుజః ॥ ౩౩॥

కోటికన్దర్పలావణ్యః పీతామ్బరధరః స్వరాట్ ।

రాజీవలోచనః శాస్త్రః పక్షీన్రవరవాహనః ॥ ౩౪॥

శక్ణాదిలక్షణైర్వ్యక్తో ముకుటాదివిభూషితః ।

శ్రీవత్సవజ్ఞా లక్ష్మీశో హ్యప్రమేయప్రభాన్వితః ॥ ౩౫॥

తం దృష్ట్వా చకితాఞ్శ్యాసీన్మహాహర్షేణ సాబ్రవీత్ ।

సోఽయం శివాపతిః సాక్షాచ్ఛివో వై నాత్ర సంశయః ॥ ౩౬॥

అథ త్వం మేనకావాక్యమాకర్ణ్యోవాచ ఊతికృత్ ।

నాయం శివాపతిరయం కిన్త్వయం కేశవో హరిః ॥ ౩౭॥

శక్కురాఖిలకార్యస్య హ్యధికారీ చ తత్ప్రియః ।

అతోఽధికో వరో జ్ఞేయః స శివః పార్వతీపతిః ॥ ౩౮॥

తచ్ఛౌభాం వర్ణితుం మేనే మయా నైవ హి శక్యతే ।

స ఏవాఖిలబ్రహ్మణ్డపతిః సర్వేశ్వరః స్వరాట్ ॥ ౩౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య మేనా మేనే చ తాం శుభామ్ ।

మహాధనాం భాగ్యవతీం కులత్రయసుఖావహామ్ ॥ ౪౦॥

ఉవాచ చ ప్రసన్నాస్యా ప్రితియుక్తేన చేతసా ।

స్వభాగ్యమధికం చాపి వర్ణయన్తీ ముహుర్ముహుః ॥ ౪౧॥

మేనోవాచ ।

ధన్యాహం సర్వథా జాతా పార్వత్యా జన్మనాధునా ।

ధన్యో గిరీశ్వరోఽప్యద్య సర్వం ధన్యతమం మమ ॥ ౪౨॥

యే యే దృష్ట్వా మయా దేవా నాయకాః సుప్రభాన్వితాః ।

ఏతేషాం యః పతిః సోఽత్ర పతిరస్యా భవిష్యతి ॥ ౪౩॥

అస్యాః కిం వర్ణ్యతే భాగ్యమపి వర్షశతైరపి ।

వర్ణితుం శక్యతే నైవ తత్ప్రభుప్రాప్తిదర్శనాత్ ॥ ౪౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యవాదీచ్చ సా మేనా ప్రేమనిర్భరమానసా ।

తావత్సమాగతో రుద్రోఽద్భుతోతికారకః ప్రభుః ॥ ౪౫॥

అద్భుతాత్మాగణాస్తాత మేనాగర్వాపహారకాః ।

ఆత్మానం దర్శయన్ మాయానిర్లిప్తం నిర్వికారకమ్ ॥ ౪౬॥

తమాగతమభిప్రేత్య నారద త్వం మునే తదా ।

మేనామవోచః సుప్రీత్యా దర్శయంస్తం శివాపతిమ్ ॥ ౪౭॥

నారద ఉవాచ ।

అయం స శంకరః సాక్షాద్ దృశ్యతాం సున్దరి త్వయా ।

యదర్థే శివయా తప్తం తపోఽతి విపినే మహాత్ ॥ ౪౮॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్యా హర్షితా మేనా తం దదర్శ ముదా ప్రభుమ్ ।

అద్భుతాకృతిమీశానమద్భుతానుగమద్భుతమ్ ॥ ౪౯॥

తావదేవం సమాయాతా రుద్రసేనా మహాద్భుతా ।
 భూతప్రేతాదిసంయుక్తా నానాగణసమన్వితా ॥ ౫౦॥
 వాత్యూరూపధరాః కేచిత్పతాకామర్మరస్వనాః ।
 వక్రతుణ్డాస్తత్ర కేచిద్విరూపాశ్చాపరే తథా ॥ ౫౧॥
 కరాలాః శ్మశ్రులాః కేచిత్కేచిత్తజ్జా హ్యలోచనాః ।
 దణ్డపాశధరాః కేచిత్కేచిన్ముద్గరపాణయః ॥ ౫౨॥
 విరుద్ధవాహనాః కేచిచ్ఛుక్లనాదనినాదినః ।
 డమరోర్వాదినః కేచిత్కేచిద్ధోముఖవాదినః ॥ ౫౩॥
 అముఖాః విముఖాః కేచిత్కేచిద్ బహుముఖా గణాః ।
 అకరా వికరాః కేచిత్కేచిద్ బహుకరా గణాః ॥ ౫౪॥
 అనేత్రా బహునేత్రాశ్చ విశిరాః కుశిరాస్తథా ।
 అకర్ణా బహుకర్ణాశ్చ నానావేషధరా గణాః ॥ ౫౫॥
 ఇత్యాదివికృతాకారా అనేకే ప్రబలా గణాః ।
 అసంఖ్యేతాస్తథా తాత మహావీరా భయంకరాః ॥ ౫౬॥
 అఙ్గుల్యా దర్శయంస్తస్వం తాం మునే రుద్రగణాంస్తతః ।
 హరస్య సేవకాన్పశ్య హరం చాపి వరాననే ॥ ౫౭॥
 అసంఖ్యేతాన్ గణాన్ దృష్ట్వా భూతప్రేతాదికాన్ మునే ।
 తత్తణాదభవత్సా వై మేనకా త్రాససంకూలా ॥ ౫౮॥
 తన్మధ్యే శంకరం చైవ నిర్గుణం గుణవత్తరమ్ ।
 వృషభస్థం పంచువక్త్రం త్రినేత్రం భూతిభూషితమ్ ॥ ౫౯॥
 కపర్దినం చన్ద్రమౌలిం దశహస్తం కపాలినమ్ ।
 వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయం చ పినాకవరపాణినమ్ ॥ ౬౦॥
 శూలయుక్తం విరూపాక్షం వికృతాకారమాకులమ్ ।
 గజచర్మ వసానం హి వీక్ష్య త్రేనే శివాప్రసూః ॥ ౬౧॥
 చకితాం కమృసంయుక్తాం విహ్వలాం విభ్రమద్ధియమ్ ।
 శివోఽయమితి చాఙ్గుల్యా దర్శయంస్తాం త్వమబ్రవీః ॥ ౬౨॥
 త్వదీయం తద్దవః శ్రుత్వా వాతాహతలతా ఇవ ।
 సా పపాత ద్రుతం భూమౌ మేనా దుఃఖభరా సతీ ॥ ౬౩॥

కిమిదం వికృతం దృష్ట్వా వఞ్చితాహం దురాగ్రహే ।
ఇత్యుక్త్వా మూర్చ్ఛితా తత్ర మేనకా సాభవత్క్షణాత్ ॥ ౬౪॥

అథ ప్రయత్నైర్వివిధైః సఖీభిరుపనేవితా ।
లేభే సంజ్ఞాం శనైర్నేనా గిరీశ్వరప్రియా తదా ॥ ౬౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివాద్భుతలీలావర్ణనం నామ త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౪. చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః । మేనాప్రబోధవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।
సంజ్ఞాం లభ్యా తతః సా చ మేనా శైలప్రియా సతీ ।
విలలాపాతిసంజ్ఞాభా తిరస్కారమథాకరోత్ ॥ ౧॥

తత్ర తావత్స్వపుత్రాంశ్చ నినిన్ద స్థలితా ముహుః ।
ప్రథమం సా తతః పుత్రీం కథయామాస దుర్వచః ॥ ౨॥

మేనోవాచ ।

మునే పురా త్వయా ప్రోక్తం వరిష్యతి శివా శివమ్ ।
పశ్చాద్ధిమవతః కృత్యం పూజార్థం వినివేశితమ్ ॥ ౩॥

తతో దృష్టం ఫలం సత్యం విపరీతమనర్థకమ్ ।
మునేఽథమాహం దుర్బుద్ధి సర్వథా వఞ్చితా త్వయా ॥ ౪॥

పునస్తయా తపస్తప్తం దుష్కరం మునిభిశ్చ యత్ ।
తస్య లబ్ధం ఫలం హ్యేతత్పశ్యతాం దుఃఖదాయకమ్ ॥ ౫॥

కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి కో మే దుఃఖం వ్యపోహతామ్ ।
కులాదికం వినష్టం మే విహితం జీవితం మమ ॥ ౬॥

క్వ గతా ఋషయో దివ్యాః శ్మశ్రాణి త్రోటయామ్యహమ్ ।
తపస్వినీ చ యా పత్నీ సా ధూర్తా స్వయమాగతా ॥ ౭॥

కేషాజ్ఞైచ్చాపరాధేన సర్వం నష్టం మమాధునా ।
 ఇత్యుక్త్వా వీక్ష్య చ సుతామువాచ వచనం కటు ॥ ౮ ॥
 కిం కృతం తే సుతే దుష్టే కర్మ దుఃఖకరం మమ ।
 హేమ దత్త్వా త్వయానీతః కాచో వై దుష్టయా స్వయమ్ ॥ ౯ ॥
 హిత్యా తు చన్దనం భూయో లేపితః కర్దమస్త్యయా ।
 హంసముడ్డియ కాకో వై గృహీతో హస్తపజ్జరే ॥ ౧౦ ॥
 హిత్యా బ్రహ్మజలం దూరే పీతం కూపోదకం త్వయా ।
 సూర్యం హిత్యా తు ఖద్యోతో గృహీతో యత్నతస్త్యయా ॥ ౧౧ ॥
 తణ్డలాంశ్చ తథా హిత్యా కృతం వై తుషభక్షణమ్ ।
 ప్రక్షిప్యాజ్యం తథా తైలం కారణ్డం భుక్తమాదరాత్ ॥ ౧౨ ॥
 సింహసేవాం తథా ముక్త్వా శ్చృగాలః సేవితస్త్యయా ।
 బ్రహ్మవిద్యాం తథా ముక్త్వా కుగాథా చ శ్రుతా త్వయా ॥ ౧౩ ॥
 గృహే యజ్ఞవిభూతిం హి దూరీకృత్య సుమగ్గలామ్ ।
 గృహీతశ్చ చితాభస్మ త్వయా పుత్రి హ్యమగ్గలమ్ ॥ ౧౪ ॥
 సర్వాన్ దేవవరాంస్త్యుక్త్వా విష్ణ్వాదీన్పరమేశ్వరాన్ ।
 కృతం త్వయా కుబుద్ధ్యా వై శివార్థం తప ఈదృశమ్ ॥ ౧౫ ॥
 ధిక్త్వాం చ తవ బుద్ధిం చ ధిగ్రూపం చరితం తవ ।
 ధిక్ చోపదేశకర్తారం ధిక్సఖ్యావపి తే తథా ॥ ౧౬ ॥
 ఆవాం చ ధిక్తథా పుత్రి యో తే జన్మప్రవర్తకౌ ।
 ధిక్తే నారద బుద్ధిజ్ఞా సప్తర్షీంశ్చ కుబుద్ధిదాన్ ॥ ౧౭ ॥
 ధిక్కులం ధిక్ క్రియాదాక్ష్యం సర్వం ధిగ్యత్కృతం త్వయా ।
 గృహం తు ధుక్షితం త్వేతన్మరణం తు మమైవ హి ॥ ౧౮ ॥
 పర్వతానామయం రాజా నాయాతు నికటి మమ ।
 సప్తర్షయః స్వయం నైవ దర్శయన్తు ముఖం మమ ॥ ౧౯ ॥
 సాధితం కిం చ సర్వైస్తు మిలిత్వా ఘాతితం కులమ్ ।
 బన్ధ్యాహం న కథం జాతా గరోభీ న గలితః కథమ్ ॥ ౨౦ ॥
 అథో న వా మృతా చాహం పుత్రికా న మృతా కథమ్ ।

రాక్షసాద్వైః కథం నో వా భక్షితా గగనే పునః ॥ ౨౧ ॥

చేదయామి శిరస్తేద్య కిం కరోమి కలేవరైః ।

త్యక్త్వా త్వాం చ కుతో యాయాం హాహా మే జీవితం హతమ్ ॥ ౨౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా పతితా సా చ మేనా భూమౌ విమూర్ఛితా ।

వ్యాకులా శోకరోషాద్వైర్న గతా భర్తృసన్నిధౌ ॥ ౨౩ ॥

హాహాకారో మహానాసీత్తస్మిన్కాలే మునీశ్వర ।

సర్వే సమాగతాస్తత్ర క్రమాత్తత్సన్నిధౌ సురాః ॥ ౨౪ ॥

పురా దేవమునే చాహమాగతస్తు స్వయం తదా ।

మాం దృష్ట్వా త్వం వచస్తాం వై ప్రావోచ ఋషిసత్తమ ॥ ౨౫ ॥

నారద ఉవాచ ।

యథార్థం సుందరం రూపం న జ్ఞాతం తే శివస్య వై ।

లీలయేదం ధృతం రూపం న యథార్థం శివేన చ ॥ ౨౬ ॥

తస్మాత్క్రోధం పరిత్యజ్య స్వస్థా భవ పతివ్రతే ।

కార్యం కురు హతం త్యక్త్వా శివాం దేహి శివాయ చ ॥ ౨౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తదాకర్ణ్య వచస్తే సా మేనా త్వాం వాక్యమబ్రవీత్ ।

ఉత్తిష్ఠేతో గచ్ఛ దూరం దుష్టాధమవరో భవాన్ ॥ ౨౮ ॥

ఇత్యుక్తే తు తయా దేవా ఇన్ద్రాద్యాః సకలాః క్రమాత్ ।

సమాగత్య చ దిక్పాలా వచనం చేదమబ్రువన్ ॥ ౨౯ ॥

దేవా ఉచుః ।

హే మేనే పితృకన్యే హి శృణ్వస్మద్వచనం ముదా ।

అయం వై పరమః సాక్షాచ్ఛివః పరసుఖావహః ॥ ౩౦ ॥

కృపయా చ భవత్పుత్రాస్తపో దృష్ట్వాతిదుస్సహమ్ ।

దర్శనం దత్తవాన్ శమ్భుర్వరం సద్భక్తవత్సలః ॥ ౩౧ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

అథోవాచ సురాన్యేనా విలప్యతి ముహుర్ముహుః ।

న దేయా తు మయా కన్యా గిరిశాయోగ్రరూపిణే ॥ ౩౨ ॥

కిమర్థం తు భవన్తశ్చ సర్వే దేవాః ప్రవక్ష్యతాః ।

రూపమస్యాః పరన్నామ వ్యర్థీకర్తుం సముద్యతాః ॥ ౩౩॥

ఇత్యుక్తే చ తయా తత్ర ఋషయఃసప్త ఏవ హి ।

ఊచుస్తే వచ ఆగత్య వసిష్ఠాద్యా మునీశ్వర ॥ ౩౪॥

సప్తర్షయః ఊచుః ।

కార్యం సాధయితుం ప్రాప్తాః పితృకన్యే గిరిప్రియే ।

విరుద్ధం చాత్ర యుక్తార్థే కథం మన్యామహే వయమ్ ॥ ౩౫॥

అయం వై పరమో లాభో దర్శనం శక్కురస్య యత్ ।

దానపాత్రం స తే భూత్వాగతస్తవ చ మన్దిరమ్ ॥ ౩౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్తా తైస్తతో మేనా మునివాక్యం మృషాకరోత్ ।

ప్రత్యువాచ చ రుష్టా సా తానృషీన్ జ్ఞానదుర్బలా ॥ ౩౭॥

మేనోవాచ ।

శస్త్రాద్యైర్భూతయిష్యేఽహం న దాన్యే శక్కురాయ తామ్ ।

దూరం గచ్ఛత సర్వే హి నాగన్తవ్యం మదన్తికే ॥ ౩౮॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా విరరామాశు సా విలప్యోతివిహ్వలా ।

హాహాకారో మహానాసీత్తత్ర తద్వృత్తతో మునే ॥ ౩౯॥

తతో హిమాలయస్తత్రాజగామాతినమాకులః ।

తాఞ్చ బోధయితుం ప్రీత్యా ప్రాహ తత్త్వం చ దర్శయన్ ॥ ౪౦॥

హిమాలయ ఉవాచ ।

శృణు మేనే వచో మేఽద్య ఏకలాసి కథం ప్రియే ।

కే కే సమాగతా గేహం కథం చైతాన్వినిన్దసి ॥ ౪౧॥

శక్కురం త్వం చ జానాసి రూపం దృష్ట్వాసి విహ్వలా ।

వికటం తస్య శమ్భోస్తు నానారూపాభిధస్య హి ॥ ౪౨॥

స శక్కురో మయా జ్ఞాతః సర్వేషాం ప్రతిపాలకః ।

పూజ్యనాం పూజ్య ఏవాసౌ కర్తానుగ్రహనిగ్రహౌ ॥ ౪౩॥

హతం న కురు ముఞ్చ త్వం దుఃఖం ప్రాణప్రియేఽనఘ ।

ఉత్తిష్ఠారం తథా కార్యం కర్తుమర్హసి సువ్రతే || ౪౪||

యద్వై ద్వారగతః శమ్భుః పురా వికటరూపధృక్ |
నానాలీలాం చ కృతవాన్ చేతయామి చ తామిమామ్ || ౪౫||

తన్మాహాత్మ్యం పరం దృష్ట్వా కన్యాం దాతుం త్వయా మయా |
అగ్ణీకృతం తదా దేవి తత్ప్రమాణం కురు ప్రయే || ౪౬||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యుక్త్వా సోఽద్రినాథో హి విరరామ తతో మునే |
తదాకర్ణ్య శివామాతా మేనోవాచ హిమాలయమ్ || ౪౭||

మేనోవాచ |
మద్వచః శ్రూయతాం నాథ తథా కర్తుం త్వమర్హసి |
గృహీత్వా తనుజాం చైనాం బద్ధ్వా కణ్ఠే తు పార్వతీమ్ || ౪౮||

అథః పాతయ నిఃశక్ం దాస్యే తాం న హరాయ హి |
తథైనామథవా నాథ గత్వా వై సాగరే సుతామ్ || ౪౯||

నిమజ్జయ దయాం త్యక్త్వా తతోఽద్రీశ సుఖీ భవ |
యది దాస్యసి పుత్రీం త్వం రుద్రాయ వికటాత్మనే ||

తర్హి త్యక్ష్వామ్యహం స్వామిన్నిశ్చయేన కలేవరమ్ | ౫౦||

బ్రహ్మోవాచ |
ఇత్యుక్తే చ తదా తత్ర వచనే మేనయా హరాత్ |
ఉవాచ వచనం రమ్యం పార్వతీ స్వయమాగతా || ౫౧||

పార్వత్యువాచ |
మాతస్తే విపరీతా హి బుద్ధిర్ణాతాశుభావహా |
ధర్మావలమ్బనాత్త్వం హి కథం ధర్మం జహాసి వై || ౫౨||

అయం రుద్రోఽపరః సాక్షాత్పర్వప్రభవ ఈశ్వరః |
శమ్భుః సురూపః సుఖదః సర్వశ్రుతిషు వర్ణితః | ౫౩||

మహేశః శక్కరశ్చాయం సర్వదేవప్రభుః స్వరాట్ |
నానారూపాభిధో మాతర్హర్షిర్బ్రహ్మాదినేవితః || ౫౪||

అధిష్ఠానం చ సర్వేషాం కర్తా హర్తా చ స ప్రభుః |
నిర్వికారీ త్రిదేవేశో హ్యవినాశీ సనాతనః || ౫౫||

యదర్థే దేవతాః సర్వా ఆయాతా కింకరీకృతాః ।

ద్వారి తే సోత్సవాశ్చాద్య కిమతోఽన్యత్పరం సుఖమ్ ॥ ౫౬॥

ఉత్తిష్టాతః ప్రయత్నేన జీవితం సఫలం కురు ।

దేహి మాం త్వం శివాయాస్మై స్వాశ్రమం కురు సార్థకమ్ । ౫౭॥

దేహి మాం పరమేశాయ శక్కరాయ జనన్యహో ।

స్వీకురు త్వమిమం మాతర్వివనయం మే బ్రవీమి తే ॥ ౫౮॥

చేన్న దాస్యసి తస్మై మాం న వృణేఽన్యమహం వరమ్ ।

భాగం లభేత్కథం సైంహం శృగాలః పరవజ్ఞుకః ॥ ౫౯॥

మనసా వచసా మాతః కర్మణా చ హరః స్వయమ్ ।

మయా వృతో వృతశ్చైవ యదిచ్చసి తథా కురు ॥ ౬౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య శివావాక్యం మేనా శైలేశ్వరప్రియా ।

సువిలప్య మహాక్రుద్ధా గృహీత్వా తత్కలేవరమ్ ॥ ౬౧॥

ముష్టిభిః కూర్పరైశ్చైవ దన్తాన్దర్శయతీ చ సా ।

తాడయామాస తాం పుత్రీం విహ్వలాతిరుషాన్వితా ॥ ౬౨॥

యే తత్ర ఋషయస్తాత త్వదాద్యాశ్చాపరే మునే ।

తద్ధస్తాంతాం పరిచ్ఛిద్య నిన్యర్ధూరతరం తతః ॥ ౬౩॥

తాన్వై తథావిధాన్తస్త్వా భర్తృన్యిత్యా పునః పునః ।

ఉవాచ శ్రావయన్తీ సా దుర్వచో నిఖిలాన్పునః ॥ ౬౪॥

మేనోవాచ ।

కిమేనాం హి కరిష్యేఽహం దుష్టాగ్రహవతీం శివామ్ ।

దాస్యామ్యస్యై గరం తీవ్రం కూపే క్షేప్యామి వా ధ్రువమ్ ॥ ౬౫॥

ఛేత్స్యామి కాలీమథవా శస్త్రాస్త్రైర్భూరిఖణ్డశః ।

నిమజ్జయిష్యే వా సిన్ధౌ స్వసుతాం పార్వతీం ఖలు ॥ ౬౬॥

అథవా స్వశరీరం హి త్యక్ష్యామ్యాశ్వన్యథా ధ్రువమ్ ।

న దాస్యే శమ్భవే కన్యాం దుర్గాం వికటరూపిణీ ॥ ౬౭॥

వరోఽయం కీదృశో భీమోఽనయా లబ్ధశ్చ దుష్టయా ।

కారితశోఽపహాసో మే గిరేశ్చాపి కులస్య హి ॥ ౬౮॥

న మాతా న పితా భ్రాతా న బన్ధుర్గోత్రజోఽపి హి ।
 నో సురూపం న చాతుర్యం న గృహం వాస్య కిఞ్చన ॥ ౬౯ ॥
 న వస్త్రం నాప్యలఙ్కారాః సహాయాః కేఽపి తస్య న ।
 వాహనం న శుభం హ్యస్య న వయో న ధనం తథా ॥ ౭౦ ॥
 న పావిత్ర్యం న విద్యా చ కీదృశః కాయ ఆర్దిదః ।
 కిం విలోక్య మయా పుత్రీ దేయాస్మై స్యాత్సుమఙ్గలా ॥ ౭౧ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యాది సువిలప్యాథ బహుశో మేనకా తదా ।
 రురోదోచ్చైర్మునే సా హి దుఃఖశోకపరిప్లుతా ॥ ౭౨ ॥
 అథాహం ద్రుతమాగత్యాకథయం మేనకాం చ తామ్ ।
 శివతత్త్వం చ పరమం కుఞ్జానహరముత్తమమ్ ॥ ౭౩ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 శ్రోతవ్యం ప్రీతితో మేనే మదీయం వచనం శుభమ్ ।
 యస్య శ్రవణతః ప్రీత్యా కుబుద్ధిస్తే వినశ్యతి ॥ ౭౪ ॥
 శఙ్కరో జగతః కర్తా భర్తా హర్తా తథైవ చ ।
 న త్వం జానాసి తద్రూపం కథం దుఃఖం సమీహసే ॥ ౭౫ ॥
 అనేకరూపనామా చ నానాలీలాకరః ప్రభుః ।
 సర్వస్వామీ స్వతన్త్రశ్చ మాయాధీశోఽవికల్పకః ॥ ౭౬ ॥
 ఇతి విజ్ఞాయ మేనే త్వం శివాం దేహి శివాయ వై ।
 కుహతం త్యజ కుఞ్జానం సర్వకార్యవినాశనమ్ ॥ ౭౭ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్తా సా మయా మేనా విలపస్తీ ముహుర్ముహుః ।
 లజ్జాం కిఞ్చిచ్చన్నైస్సృక్త్యా మునే మాం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౭౮ ॥
 మేనోవాచ ।
 కిమర్థం తు భవాన్ప్రహ్మాన్ రూపమస్యా మహావరమ్ ।
 వ్యర్థీకరోతి కిమియం హన్యతాం న స్వయం శివా ॥ ౭౯ ॥
 న వక్షవ్యం చ భవతా శివాయ ప్రతిదీయతామ్ ।

న దాస్యేఽహం శివాయైనాం స్వసుతాం ప్రాణవల్లభామ్ ॥ ౮౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్తే తు తదా సిద్ధాః సనకాద్యా మహామునే ।

సమాగత్య మహాప్రీత్యా వచనం హీదమబ్రువన్ ॥ ౮౧॥

సిద్ధాః ఊచుః ।

అయం వై పరమః సాక్షాచ్ఛివః పరసుఖావహః ।

కృపయా చ భవత్పుత్ర్యై దర్శనం దత్తవాన్పుభుః ॥ ౮౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

అథోవాచ తు తాన్మేనా విలప్య చ ముహుర్ముహుః ।

న దేయా తు మయా సమ్యగ్గిరిశాయోగ్రూపిణే ॥ ౮౩॥

కిమర్థం తు భవన్తశ్చ సర్వే సిద్ధాః ప్రపశ్చినః ।

రూపమస్యాః పరం నామ వ్యర్థీకర్తుం సముద్యతాః ॥ ౮౪॥

ఇత్యుక్తే చ తయా తత్ర మునేఽహం చకితోఽభవమ్ ।

సర్వే విస్మయమాపన్నా దేవసిద్ధర్షిమానవాః ॥ ౮౫॥

ఏతస్మిన్సమయే తస్యా హఠం శ్రుత్వా దృఢం మహత్ ।

ద్రుతం శివప్రియో విష్ణుః సమాగత్యాబ్రవీదిదమ్ ॥ ౮౬॥

విష్ణురువాచ ।

పితౄణాం చ ప్రియా పుత్రీ మానసీ గుణసంయుతా ।

పత్నీ హిమవతః సాక్షాద్బ్రాహ్మణః కులముత్తమమ్ ॥ ౮౭॥

సహాయాస్తాదృశా లోకే ధన్యా హ్యసి వదామి కిమ్ ।

ధర్మస్యాధారభూతాసి కథం ధర్మం జహాసి హి ॥ ౮౮॥

దేవైశ్చ ఋషిభిశ్చైవ బ్రహ్మణా వా మయా తథా ।

విరుద్ధం కథ్యతే కిం ను త్వయైవ సువిచార్యతామ్ ॥ ౮౯॥

శివం త్వం న చ జానాసి నిర్గుణః సగుణః స హి ।

విరూపః ససురూపో హి సర్వనేవ్యః సతాం గతిః ॥ ౯౦॥

తేనైవ నిర్మితా దేవీ మూలప్రకృతిరీశ్వరీ ।

తత్పార్శ్వే చ తదా తేన నిర్మితః పురుషోత్తమః ॥ ౯౧॥

తాభ్యాం చాహం తథా బ్రహ్మ తతశ్చ గుణరూపతః ।

అవతీర్య స్వయం రుద్రో లోకానాం హితకారకః ॥ ౯౨ ॥

తతో వేదాస్తథా దేవా యత్కించద్దృశ్యతే జగత్ ॥

స్థావరం జంగమం వైవ తస్సర్వం శకరాదభూత్ ॥ ౯౩ ॥

తద్రూపం వర్జితం కేన జ్ఞాయతే కేన వా పునః ॥

మయా చ బ్రహ్మణా యస్య హ్యన్తో లబ్ధశ్చ వైవ హి ॥ ౯౪ ॥

ఆబ్రహ్మస్తమృపర్వస్తం యత్కించద్ దృశ్యతే జగత్ ॥

తస్సర్వం చ శివం విద్ధి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౯౫ ॥

స ఏవేదృక్సురూపేణావతీర్ణో నిజలీలయా ॥

శివాతపఃప్రభావాద్ధి తవ ద్వారి సమాగతః ॥ ౯౬ ॥

తస్మాత్త్వం హిమవత్పత్ని దుఃఖం ముఖ్యం శివం భజ ॥

భవిష్యతి మహానందః క్లేశో యాస్యతి సజ్జయమ్ ॥ ౯౭ ॥

బ్రహ్మోవాచ ॥

ఏవం ప్రబోధితాయాస్తు మేనకాయా అభూన్మునే ॥

తస్యాస్తు కోమలం కింఞ్చన్మనో విష్ణుప్రబోధితమ్ ॥ ౯౮ ॥

పరం హతం న తత్యాజ కన్యాం దాతుం హరాయ న ॥

స్వీచకార తదా మేనా శివమాయావిమోహితా ॥ ౯౯ ॥

ఉవాచ చ హరిం మేనా కింఞ్చద్బుద్ధా గిరిప్రియా ॥

శ్రుత్వా విష్ణువచో రమ్యం గిరిజాజననీ హి సా ॥ ౧౦౦ ॥

యది రమ్యతనుః సః స్యాత్తదా దేయా మయా సుతా ॥

నాన్యథా కోటిశో యత్త్వైర్వచ్చి సత్యం దృఢం వచః ॥ ౧౦౧ ॥

బ్రహ్మోవాచ ॥

ఇత్యుక్త్వా వచనం మేనా తూష్టిమాస దృఢవ్రతా ॥

శివేచ్ఛాప్రేరితా ధన్యా తథా యాఖిలమోహినీ ॥ ౧౦౨ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖండే
మేనాప్రబోధవర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౪ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౫. పఞ్చచత్వారింశోఽధ్యాయః । దివ్యస్వరూపేణ
శివావిర్భావస్థివర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏతస్మిన్నంతరే త్వం హి విష్ణునా ప్రేరితో ద్రుతమ్ ।

అనుకూలయతుం శమ్భుమయాస్తన్నికటే మునే ॥ ౧॥

తత్ర గత్వా స వై రుద్రో భవతా సుప్రబోధితః ।

స్తోత్రైర్నానావిధైః స్తుత్వా దేవకార్యచిక్రీర్షయా ॥ ౨॥

శ్రుత్వా త్వద్వచనం ప్రీత్యా శమ్భునా ధృతమద్భుతమ్ ।

స్వరూపముత్తమం దివ్యం కృపాలుత్వం చ దర్శితమ్ ॥ ౩॥

తద్ దృష్ట్వా సుందరం శమ్భుం స్వరూపం మన్మథాధికమ్ ।

అత్యహృష్యో మునే త్వం హి లావణ్యపరమాయనమ్ ॥ ౪॥

స్తోత్రైర్నానావిధైః స్తుత్వా పరమానందసంయుతః ।

ఆగచ్ఛస్త్యం మునే తత్ర యత్ర మేనా స్థితాఖిలైః ॥ ౫॥

తత్రాగత్య సుప్రసన్నో మునేఽతిప్రేమసంజ్ఞులః ।

హర్షయంస్తాం శైలపత్నీం మేనాం త్వం వాక్యమబ్రవీః ॥ ౬॥

నారద ఉవాచ ।

మేనే పశ్య విశాలాక్షి శివరూపమనుత్తమమ్ ।

కృతా శివేన తేనైవ సుకృపా కరుణాత్మనా ॥ ౭॥

బ్రహ్మోవాచ ।

శ్రుత్వా సా తద్వచో మేనా విస్మితా శైలకామిని ।

దదర్శ శివరూపం తత్పరమానందదాయకమ్ ॥ ౮॥

కోటిసూర్యప్రతీకాశం సర్వావయవసుందరమ్ ।

విచిత్రవసనం చాత్ర నానాభూషణభూషితమ్ ॥ ౯॥

సుప్రసన్నం సుహాసం చ సులావణ్యం మనోహరమ్ ।

గౌరాభం ద్యుతిసంయుక్తం చంద్రరేఖావిభూషితమ్ ॥ ౧౦॥

సర్వైర్దేవగణైః ప్రీత్యా విష్ణ్వాద్వైః నేవితం తథా ।

సూర్యేణ చ్చత్రితం మూర్ధ్ని చన్ద్రేణ చ విశోభితమ్ ॥ ౧౧॥

సర్వథా రమణీయం చ భూషితస్య విభూషణైః ।
వాహనస్య మహాశోభా వర్ణితుం నైవ శక్యతే ॥ ౧౨॥

గణ్ఠా చ యమునా వైవ విధత్తః స్మ సుచామరే ।
సిద్ధయోఽష్టౌ పురస్తస్య కుర్వన్తి స్మ సునర్తనమ్ ॥ ౧౩॥

మయా వైవ తదా విష్ణుర్నిన్ద్యాద్యా హ్యమరాస్తథా ।
స్వం స్వం వేషం సుసమ్భూష్య గిరిశేనాచరన్యతాః ॥ ౧౪॥

తథా జయేతి భాషన్తో నానారూపా గణాస్తదా ।
స్వలక్ష్మితమహామోదా గిరిశపురతోఽచరన్ ॥ ౧౫॥

సిద్ధాశ్చోపసురాః సర్వే మునయశ్చ మహాసుఖాః ।
యయుః శివేన సుప్రీతాః సకలాశ్చాపరే తథా ॥ ౧౬॥

ఏవం దేవాదయః సర్వే కుతూహలసమన్వితాః ।
పరం బ్రహ్మ గృణన్తన్తే స్వపత్నిభిరలక్ష్మితాః ॥ ౧౭॥

విశ్వావసుముఖాస్తత్ర హ్యాప్సరోగణసంయుతాః ।
గాయన్తోఽప్యగ్రతస్తస్య పరమం శాఙ్కరం యశః ॥ ౧౮॥

ఇత్థం మహోత్సవస్తత్ర బభూవ మునిసత్తమ ।
నానావిధో మహేశే హి శైలద్వారి చ గచ్ఛతి ॥ ౧౯॥

తస్మింశ్చ సమయే తత్ర సుషమా యా పరాత్మనః ।
వర్ణితుం తాం విశేషేణ కః శక్నోతి మునీశ్వర ॥ ౨౦॥

తథావిధం చ తం దృష్ట్వా మేనా చిత్రగతా ఇవ ।
క్షణమాసీత్తతః ప్రీత్యా ప్రోవాచ వచనం మునే ॥ ౨౧॥

మేనోవాచ ।
ధన్యా పుత్రీ మదీయా చ యయా తప్తం మహత్తపః ।
యత్ప్రభావాన్మహేశాన త్వం ప్రాప్త ఇహ మద్గృహే ॥ ౨౨॥

మయా కృతా పురా యా వై శివనిన్దా దురత్యయా ।
తాం క్షమస్య శివాస్వామిన్సుప్రసన్నో భవాధునా ॥ ౨౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థం సమాభ్యష్య సా మేనా సంస్తూయేన్దులలాటకమ్ ।
 సాంజ్ఞాలిః ప్రణతా శైలప్రియా లజ్జాపరాభవత్ ॥ ౨౪ ॥
 తావత్ప్రియః సమాజగ్ముర్విత్వా కామాననేకశః ।
 వహ్వస్యస్తాః పురవాసిన్యః శివదర్శనలాలసాః ॥ ౨౫ ॥
 మజ్జనం కుర్వతీ కాచిత్తచ్ఛూర్ణసహితా యయౌ ।
 ద్రష్టుం కుతూహలాఢ్యా చ శక్కరం గిరిజావరమ్ ॥ ౨౬ ॥
 కాచిత్తు స్వామినఃనేవాం సఖీయుక్తా విహాయ చ ।
 సుచామరకరా ప్రీత్యాగాచ్ఛమోర్ధ్వార్ధనాయ వై ॥ ౨౭ ॥
 కాచిత్తు బాలకం హిత్యా పిబన్తం స్తన్యమాదరాత్ ।
 ఆత్పప్తం శక్కరం ద్రష్టుం యయౌ దర్శనలాలసా ॥ ౨౮ ॥
 రశనాం బద్ధతీ కాచిత్తయైవ సహితా యయౌ ।
 వసనం విపరీతం వై ధృత్వా కాచిద్యయౌ తతః ॥ ౨౯ ॥
 భోజనార్థం స్థితం కాన్తం హిత్యా కాచిద్యయౌ ప్రియా ।
 ద్రష్టుం శివావరం ప్రీత్యా సత్పప్తా సకుతూహలా ॥ ౩౦ ॥
 కాచిద్ధస్తే శలాకాం చ ధృత్వాఞ్జనకరా ప్రియా ।
 ఆఞ్జీత్వైకాక్షీ సన్దృష్టుం యయౌ శైలసుతావరమ్ ॥ ౩౧ ॥
 కాచిత్తు కామినీ పాదౌ రఞ్జయస్తీ హ్యాలక్తకైః ।
 శ్రుత్వా ఘోషం చ తద్ధిత్వా దర్శనార్థముపాగతా ॥ ౩౨ ॥
 ఇత్యాది వివిధం కార్యం హిత్యా వాసం స్త్రియో యయుః ।
 దృష్ట్వా తు శాక్కరం రూపం మోహం ప్రాప్తాస్తదాభవన్ ॥ ౩౩ ॥
 తతస్తాః ప్రేమసంవిగ్నాః శివదర్శనహర్షితాః ।
 నిధాయ హృది తన్మూర్తిం వచనం చేదమబ్రువన్ ॥ ౩౪ ॥
 పురవాసిన్యః ఊచుః ।
 నేత్రాణి సఫలాన్యాసన్ హిమవత్పురవాసినామ్ ।
 యో యోఽపశ్యదదో రూపం తస్య వై సార్థకం జనుః ॥ ౩౫ ॥
 తస్యైవ సఫలం జన్మ తస్యైవ సఫలాః క్రియాః ।
 యేన దృష్టః శివః సాక్షాత్పర్వపాపప్రణాశకః ॥ ౩౬ ॥
 పార్వత్యా సాధితం సర్వం శివార్థే యత్తపః కృతమ్ ।

ధన్వేయం కృతకృత్యేయం శివా ప్రాప్య శివం పతిమ్ ॥ ౩౭॥

యదీదం యుగలం బ్రహ్మ న యుజ్ఞ్యాచ్చివయోర్ముదా ।
తదా చ సకలోఽప్యస్య శ్రమో నిష్ఫలతామియాత్ ॥ ౩౮॥

సమ్యక్ కృతం తథా చాత్ర యోజితం యుగ్మముత్తమమ్ ।
సర్వేషాం సార్థతా జాతా సర్వకార్యసముద్భవా ॥ ౩౯॥

వినా తు తపసా శమ్భోర్ధర్మనం దుర్లభం నృణామ్ ।
దర్శనాచ్ఛక్తిరస్యైవ సర్వే యాతాః కృతార్థతామ్ ॥ ౪౦॥

లక్ష్మీర్నారాయణం లేభే యథా వై స్వామినం పురా ।
తథాసౌ పార్వతీ దేవీ హరం ప్రాప్య సుభూషితా ॥ ౪౧॥

బ్రహ్మణం చ యథా లేభే స్వామినం వై సరస్వతీ ।
తథాసౌ పార్వతీ దేవీ హరం ప్రాప్య సుభూషితా ॥ ౪౨॥

వయం ధన్యాః స్త్రియః సర్వాః పురుషాః సకలా వరాః ।
యే యే పశ్యన్తి సర్వేశం శక్యరం గిరిజాపతిమ్ ॥ ౪౩॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థముక్త్యా తు వచనం చందనైశ్చాక్షతైరపి ।
శివం సమర్చయామాసుర్దాజాన్సవృషురాదరాత్ ॥ ౪౪॥

తస్థస్తత్ర స్త్రియః సర్వా మేనయా సహ సోత్సుకాః ।
వర్ణయన్త్యోఽధికం భాగ్యం మేనాయాశ్చ గిరేరపి ॥ ౪౫॥

కథాస్తథావిధాః శృణ్వంస్తద్వామావర్ణితాః శుభాః ।
ప్రహృష్టోఽభూత్ప్రభుః సర్వైర్మునే విష్ణ్వాదిభిస్తదా ॥ ౪౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివసుందరస్వరూప-పురవాస్యత్సవవర్ణనం నామ పంచుచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౪౫॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్యరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౬. షట్చత్వరింశోఽధ్యాయః । మణ్డపద్వారే వరాగమనవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ శమ్భుః ప్రసన్నాత్మా సదూతం స్వగణైఃసురైః ।

సర్వైరవ్యైర్గిరేర్ధామ జగామ సకుతూహలమ్ ॥ ౧॥

మేనాపి స్త్రీగణైస్తైశ్చ హిమాచలవరప్రియా ।

తత ఉత్థాయ స్వగృహాభ్యంతరం సా జగామ హా ॥ ౨॥

సీరాజనార్థం శమ్భోశ్చ దీపపాత్రకరా సతీ ।

సర్వర్షిస్త్రీగణైస్సాకమగచ్ఛద్ ద్వారమాదరాత్ ॥ ౩॥

తత్రాగతం మహేశానం శక్కరం గిరిజావరమ్ ।

దదర్శ ప్రితితో మేనా సేవితం సకలైః సురైః ॥ ౪॥

చారుచమ్పకవర్ణాభం పఞ్చవక్త్రం త్రిలోచనమ్ ।

ఈషద్ధాస్యప్రసన్నాస్యం రత్నస్వర్ణాదిభూషితమ్ ॥ ౫॥

మాలతీమాలయా యుక్తం సద్రత్నముకుటోజ్జ్వలమ్ ।

సత్కణ్ఠాభరణం చారువలయాఙ్గదభూషితమ్ ॥ ౬॥

వహ్నిశౌచేనాతులేన త్వతినూత్నేణ చారుణా ।

అమూల్యవస్త్రయుగ్మేన విచిత్రేణాతిరాజితమ్ ॥ ౭॥

చస్తనాగరుకస్తూరీచారుకుఙ్కుమభూషితమ్ ।

రత్నదర్పణహస్తం చ కఙ్కలోజ్జ్వలలోచనమ్ ॥ ౮॥

సర్వస్వప్రభయాచ్ఛన్నమతీవ సుమనోహరమ్ ।

అతీవ తరుణం రమ్యం భూషితాఙ్గైశ్చ భూషితమ్ ॥ ౯॥

కామినీకాన్తమవ్యగ్రం కోటిచన్ద్రాననామ్బుజమ్ ।

కోటిస్మరాధికతనుచ్ఛవిం సర్వాఙ్గసున్దరమ్ ॥ ౧౦॥

ఈదృగ్విధం సుదేవం తం స్థితం స్వపురతః ప్రభుమ్ ।

దృష్ట్వా జామాతరం మేనా జహౌ శోకం ముదాన్వితా ॥ ౧౧॥

ప్రశశంస స్వభాగ్యం సా గిరిజాం భూధరం కులమ్ ।

మేనే కృతార్థమాత్మానం జహర్ష చ పునః పునః ॥ ౧౨॥

సీరాజనం చకారాసౌ ప్రఫుల్లవదనా సతీ ।

అవలోకపరా తత్ర మేనా జామాతరం ముదా ॥ ౧౩॥

గిరిజోక్తమనుస్మృత్య మేనా విస్మయమాగతా ।
 మనసైవ హ్యువాచేదం హర్షపుల్లాననామ్బుజా ॥ ౧౪॥
 యద్వై పురోక్తం చ తయా పార్వత్యా మమ తత్ర చ ।
 తతోఽధికం ప్రపశ్యామి సౌందర్యం పరమేశితుః ॥ ౧౫॥
 మహేశస్య సులావణ్యమనిర్వాచ్యం చ సమ్ప్రతి ।
 ఏవం విస్మయమాపన్నా మేనా స్వగృహమాయయౌ ॥ ౧౬॥
 ప్రశశంసుర్మృవతయో ధన్యా ధన్యా గిరేః సుతా ।
 దుర్గా భగవతీత్యేవమూచుః కాశ్చన కన్యకాః ॥ ౧౭॥
 న దృష్టో వర ఇత్యేవమస్మాభిర్దానగోచరః ।
 ధన్యా హి గిరిజాదేవీమూచుః కాశ్చన కన్యకాః ॥ ౧౮॥
 జగుర్గర్భర్షప్రవరా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ।
 దృష్ట్వా శక్కారూపం చ ప్రహృష్టాః సర్వదేవతాః ॥ ౧౯॥
 నానాప్రకారవాద్యాని వాదకా మధురాక్షరమ్ ।
 నానాప్రకారశిల్పేన వాదయామాసురాదరాత్ ॥ ౨౦॥
 హిమాచలోఽపి ముదితో ద్వారాచారమథాకరోత్ ।
 మేనాపి సర్వనారీభిర్మహోత్సవపురస్కరమ్ ॥ ౨౧॥
 పరపృచ్ఛాం చకారాసౌ ముదితా స్వగృహం యయౌ ।
 శివో నివేదితం స్థానం జగామ గణనిర్జ్వలైః ॥ ౨౨॥
 ఏతస్మిన్నస్తరే దుర్గాం శైలాన్తః పురచారికాః ।
 బహిర్జగ్ముః సమాదాయ పూజితుం కులదేవతామ్ ॥ ౨౩॥
 తత్ర తాం దదృశుర్దేవా నిమేషరహితా ముదా ।
 సునిలాంబునవర్ణాభాం స్వాశ్చైశ్చ ప్రతిభూషితామ్ ॥ ౨౪॥
 త్రినేత్రాదృతనేత్రాం తామన్యవారితలోచనామ్ ।
 ఈషడ్ధాస్యప్రసన్నాస్యాం సకటాక్షాం మనోహరామ్ ॥ ౨౫॥
 సుచారుకబరీభారాం చారుపత్రకశోభితామ్ ।
 కస్తూరీబిన్దుభిస్సార్ధం సిన్ధూరబిన్దుశోభితామ్ ॥ ౨౬॥
 రత్నేన్ద్రసారహారేణ వక్షసా సువిరాజితామ్ ।

రత్నకేయూరవలయాం రత్నకంకణమణ్డతామ్ ॥ ౨౭ ॥

సద్రత్నకుణ్డలాభ్యాం చ చారుగణ్డస్థోజ్జ్వలామ్ ।
మణిరత్నప్రభాముష్పిదన్తరాజివిరాజితామ్ ॥ ౨౮ ॥

మధుబిమ్బాధరోష్ఠాం చ రత్నయావకసంయుతామ్ ।
రత్నదర్పణహస్తాం చ క్రీడాపద్మవిభూషితామ్ ॥ ౨౯ ॥

చన్దనాగురుకస్తూరీకుంజుమేనాతిచర్చితామ్ ।
క్వణన్మణ్డోరపాదాం చ రక్తాజ్ఞీతలరాజితామ్ ॥ ౩౦ ॥

ప్రణేముః శిరసా దేవీం భక్తియుక్తాః సమేనకామ్ ।
సర్వే సురాదయో దృష్ట్వా జగదాద్యాం జగత్ప్రసూమ్ ॥ ౩౧ ॥

త్రినేత్రో నేత్రకోణేన తాం దదర్శ ముదాన్వితః ।
శివః సత్యాకృతిం దృష్ట్వా విజహౌ విరహజ్వరమ్ ॥ ౩౨ ॥

శివః సర్వం విసస్మార శివాసంన్యస్తలోచనః ।
పులకాశ్చతస్ర్వాణ్డో హర్షాద్గౌరీవిలోచనః ॥ ౩౩ ॥

అథ కాలీ బహిః పుర్యా గత్వా పూజ్య కులామ్బికామ్ ।
వివేశ భవనం రమ్యం స్వపితృస్సద్విజాఙ్గానా ॥ ౩౪ ॥

శంకరోఽపి సురైః సార్థం హరిణా బ్రహ్మణా తథా ।
హిమాచలసముద్దిష్టం స్వస్థానమగమన్ముదా ॥ ౩౫ ॥

తత్ర సర్వే సుఖం తస్థుః సేవన్తః శంకరం యథా ।
సమ్మానితా గిరీశేన నానావిధసుసమ్పదా ॥ ౩౬ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
వరాగమాదివర్ణనం నామ షట్చత్వరింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౬ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౭. సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః ।
శివస్యహిమగిరిగృహాభ్యన్తరగమనోత్సవవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తతః శైలవరః సోఽపి ప్రీత్యా దుర్గోపవీతకమ్ ।
కారయామాస సోత్సాహం వేదమన్తైశ్శివస్య చ ॥ ౧॥

అథ విష్ణ్వాదయో దేవా మునయః సకుతూహలమ్ ।
హిమాచలప్రార్థనయా వివేశాన్తర్గృహం గిరేః ॥ ౨॥

శ్రుత్యాచారం భవాచారం విధాయ చ యథార్థతః ।
శివామలఙ్కృతాం చక్రుః శివదత్తవిభూషణైః ॥ ౩॥

ప్రథమం స్నాపయిత్వా తాం భూషయిత్వాథ సర్వశః ।
నీరాజితా సఖీభిశ్చ విప్రపత్నీభిరేవ చ ॥ ౪॥

అహతామ్బరయుగ్మేన శోభితా వరవర్ణినీ ।
విరరాజ మహాశైలదుహితా శఙ్కరప్రియా ॥ ౫॥

కఙ్కచుకీ పరమా దివ్యా నానారత్నాన్వితాద్భుతా ।
విధృతా చ తయా దేవ్యా విలసన్త్యధికం మునే ॥ ౬॥

సా బభార తథా హారం దివ్యరత్నసమన్వితమ్ ।
వలయాని మహార్హణి శుద్ధచామీకరాణి చ ॥ ౭॥

స్థితా తత్రైవ సుభగా ధ్యాయన్తి మనసా శివమ్ ।
శుశుభేఽతి మహాశైలకన్యకా త్రిజగత్ప్రసూః ॥ ౮॥

తదోత్సవో మహానాసీదుభయత్ర ముదావహః ।
దానం బభూవ వివిధం బ్రాహ్మణేభ్యో వివర్ణితమ్ ॥ ౯॥

అన్యేషాం ద్రవ్యదానం చ బభూవ వివిధం మహత్ ।
గీతవాద్యవినోదశ్చ తత్రోత్సవపురస్సరమ్ ॥ ౧౦॥

అథ విష్ణురహం ధాతా శక్రాద్యా అమరాస్తథా ।
మునయశ్చ మహాప్రీత్యా నిఖిలాః సోత్సవా ముదా ॥ ౧౧॥

సుప్రణమ్య శివాం భక్త్యా స్మృత్వా శివపదాముబ్జమ్ ।
సమ్రూప్య హిమగిర్యాజ్ఞాం స్వం స్వం స్థానం సమాశ్రితాః ॥ ౧౨॥

ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర జ్యోతిః శాస్త్రవిశారదః ।

హిమవన్తం గిరీన్ద్రం తం గర్గో వాక్యమభాషత ॥ ౧౩॥

గర్గ ఉవాచ ।

హిమాచల ధరాధీశ స్వామిన్ కాలీపతిః ప్రభో ।

పాణిగ్రహార్థం శమ్భుం చానయ త్వం నిజమన్దిరమ్ ॥ ౧౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ తం సమయం జ్ఞాత్వా కన్యాదానోచితం గిరిః ।

నివేదితం చ గర్గేణ ముముదేఽతీవ చేతసి ॥ ౧౫॥

మహీధరాన్విజాంశ్చైవ పరాసపి ముదా గిరిః ।

ప్రేషయామాస సుప్రీత్యా శివానయనకామ్యయా ॥ ౧౬॥

తే పర్వతా ద్విజాశ్చైవ సర్వమక్లపాణయః ।

సజ్జాగ్ముః సోత్సవాః ప్రీత్యా యత్ర దేవో మహేశ్వరః ॥ ౧౭॥

తదా వాదిత్రఘోషేణ బ్రహ్మఘోషేణ భూయసా ।

మహోత్సాహోఽభవత్తత్ర గీతనృత్యాన్వితేన హి ॥ ౧౮॥

శ్రుత్వా వాదిత్రనిర్ఘోషం సర్వే శక్జరసేవకాః ।

ఉత్థితాన్వైకపద్యేన సదేవర్షిణా ముదా ॥ ౧౯॥

పరస్పరం సమూచుస్తే హర్షనిర్భరమానసాః ।

అత్రాగచ్ఛన్తి గిరయః శివానయనకామ్యయా ॥ ౨౦॥

పాణిగ్రహణకాలో హి నూనం సద్యః సమాగతః ।

మహద్భాగ్యం హి సర్వేషాం సమ్ప్రాప్తమిహ మన్మహే ॥ ౨౧॥

ధన్యా వయం విశేషేణ వివాహం శివయోర్ధ్రువమ్ ।

ద్రక్ష్యామః పరమప్రీత్యా జగతాం మక్లలాలయమ్ ॥ ౨౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏవం యావదభూత్రేషాం సంవాదస్తత్ర చాదరాత్ ।

తావత్సర్వే సమాయాతాః పర్వతేన్ద్రస్య మన్త్రిణః ॥ ౨౩॥

తే గత్వా ప్రార్థయాంశ్చక్రుః శివం విష్ణ్వాదికానపి ।

కన్యాదానోచితః కాలో వర్తతే గమ్యతామితి ॥ ౨౪॥

తే తచ్చుత్వా సురాః సర్వే మునే విష్ణ్వాదయోఽఖిలాః ।

ముముదుశ్చేతసాతీవ జయేత్యూచుర్గిరిం ద్రుతమ్ ॥ ౨౫॥

శివోఽపి ముముదేఽతీవ కాలీప్రాపణలాలసః ।
 గుప్తం చకార తచ్చిహ్నం మనస్యేవాదుభతాకృతిః ॥ ౨౬ ॥
 అథ స్నానం కృతం తేన మజ్జలద్రవ్యసంయుతమ్ ।
 శూలినా సుప్రసన్నేన లోకానుగ్రహకారిణా ॥ ౨౭ ॥
 స్నాతః సువాససా యుక్తః సర్వైస్తైః పరివారితః ।
 ఆరోపితో వృషస్కన్ధే లోకపాలైః సుసేవితః ॥ ౨౮ ॥
 పురస్కృత్య ప్రభుం సర్వే జగ్ముర్ద్విమగిరేర్గృహమ్ ।
 వాద్యాని వాదయంతశ్చ కృతవన్తః కుతూహలమ్ ॥ ౨౯ ॥
 హిమాగప్రేషితా విప్రాస్తథా తే పర్వతోత్తమాః ।
 శమ్భోరగ్రచరా హ్యసన్కుతూహలసమన్వితాః ॥ ౩౦ ॥
 బభౌ ఫలేణ మహతా ధ్రియమాణో హి మూర్ధని ।
 చామరైర్వీజ్యమానోఽసౌ సవితానో మహేశ్వరః ॥ ౩౧ ॥
 అహం విష్ణుస్తథా చేన్ద్రో లోకపాలాస్తథైవ చ ।
 అగ్రగాః స్మాతిశోభన్తే శ్రియా పరమయా శ్రితాః ॥ ౩౨ ॥
 తతః శఙ్ఖాశ్చ భేర్యశ్చ పటహానకగోముఖాః ।
 పునః పునరవాద్యన్త వాదిత్రాణి మహోత్సవే ॥ ౩౩ ॥
 తథైవ గాయకాః సర్వే జగుః పరమమజ్జలమ్ ।
 నర్తకో నన్యతుః సర్వా నానాతాలసమన్వితాః ॥ ౩౪ ॥
 ఏభిస్సమేతో జగదేకబన్ధు-
 ర్యయౌ తదాసీం పరమేశవర్చసా ।
 సుసేవ్యమానః సకలైః సురేశ్వరై-
 ర్వికీర్యమాణః కుసుమైశ్చ హర్షితైః ॥ ౩౫ ॥
 సమ్పూజితస్తదా శమ్భుః ప్రవిష్టో యజ్ఞమణ్డపమ్ ।
 సంస్తూయమానో బహ్విభిః స్తుతిభిః పరమేశ్వరః ॥ ౩౬ ॥
 వృషాదుత్తారయామాసుర్మహేశం పర్వతోత్తమాః ।
 నిన్యర్గృహాన్తరం ప్రీత్యా మహోత్సవపురస్కరమ్ ॥ ౩౭ ॥
 హిమాలయోఽపి సమ్ప్రాప్తం సదేవగణమీశ్వరమ్ ।
 ప్రణమ్య విధివదృక్త్యా నీరాజనమథాకరోత్ ॥ ౩౮ ॥

సర్వాన్పురాన్మునీనన్యాన్ ప్రణమ్య సమహోత్సవః ।
 సమ్మానమకరోత్తేషాం ప్రశంసన్స్వవిధిం ముదా ॥ ౩౯ ॥
 సోఽగఃసాచ్యుతమీశానం సుపాద్యార్ఘ్యపురస్సరమ్ ।
 సదేవముఖ్యవర్గం చ నినాయ స్వాలయాన్తరమ్ ॥ ౪౦ ॥
 ప్రాజ్ఞణే స్థాపయామాస రత్నసింహాసనేషు తాన్ ।
 సర్వాన్విష్ణుం చ మామీశం విశిష్టాంశ్చ విశేషతః ॥ ౪౧ ॥
 సఖీభిర్దేవయా ప్రీత్యా బ్రాహ్మణస్త్రీభిరేవ చ ।
 అన్యాభిశ్చ పురస్థీభిశ్చక్రే నీరాజనం ముదా ॥ ౪౨ ॥
 పురోధసా కృత్యవిదా శక్కరాయ మహాత్మనే ।
 మధుపర్కాదికం యద్యత్కృత్యం తత్తత్కృతం ముదా ॥ ౪౩ ॥
 మయా స నోదితస్తత్ర పురోధాః కృతవాన్స్తదా ।
 సుమజ్జలం చ యత్కర్మ ప్రస్తావసదృశం మునే ॥ ౪౪ ॥
 అన్తర్వేద్యాం మహాప్రీత్యా సమ్ప్రవిశ్య హిమాద్రిణా ।
 యత్ర సా పార్వతీ కన్యా సర్వాభరణభూషితా ॥ ౪౫ ॥
 వేదికోపరి తన్వజ్ఞీ సంస్థితా సువిరాజితా ।
 తత్ర నీతో మహాదేవో విష్ణునా చ మయా సహ ॥ ౪౬ ॥
 లగ్నం నిరీక్షమాణాస్తే వాచస్పతిపురోగమాః ।
 కన్యాదానోచితం తత్ర బభూవుః పరమోత్పవాః ॥ ౪౭ ॥
 తత్రోపవిష్టో గర్గశ్చ యత్రాస్తి ఘటికాలయమ్ ।
 యావచ్చేషా ఘటీ తావత్కృతం ప్రణవభాషణమ్ ॥ ౪౮ ॥
 పుణ్యాహం ప్రవదన్ గర్గః సమాదధ్రేఽఙ్ఞులిం ముదా ।
 పార్వత్యక్షతపూర్ణం చ వవృషే చ శివోపరి ॥ ౪౯ ॥
 తయా సమ్పూజితో రుద్రో దధ్యక్షతకుశామ్పభిః ।
 పరమోదారయా తత్ర పార్వత్యా రుచిరాస్యయా ॥ ౫౦ ॥
 విలోకయస్తీ తం శమ్భుం యస్యార్ధే పరమం తపః ।
 కృతం పురా మహాప్రీత్యా విరరాజ శివాతి సా ॥ ౫౧ ॥
 మయా మునే తదోక్తస్తు గర్గాదిమునిభిశ్చ సః ।
 సమానర్చ శివాం శమ్భుః లౌకికాచారసంరతః ॥ ౫౨ ॥

ఏవం పరస్పరం తౌ వై పార్వతీపరమేశ్వరౌ ।
అర్చయంతౌ తదాసీం చ శుశుభాతే జగన్మయౌ ॥ ౫౩॥

త్రైలోక్యలక్ష్మ్యా సంవీతౌ నిరీక్షంతౌ పరస్పరమ్ ।
తదా సీరాజితౌ లక్ష్మ్యాదిభిః స్త్రీభిర్విశేషతః ॥ ౫౪॥

తథాపరా వై ద్విజయోషితశ్చ
సీరాజయామాసురథో పురస్త్రీయః ।
శివాం చ శమ్భుఞ్చ విలోకయన్త్యే-
వాపుర్ముదం తాః సకలా మహోత్సవమ్ ॥ ౫౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
శివహిమగిరిగృహాభ్యుత్తరగమనోత్సవవర్ణనం నామ సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౪౭॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౮. అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః । శివాశివయోర్వివాహవిధికథనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।
ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర గర్గాచార్యప్రణోదితః ।
హిమవాన్మేనయా సార్థం కన్యాం దాతుం ప్రచక్రమే ॥ ౧॥

హైమం కలశమాదాయ మేనా చార్థాఙ్గమాశ్రితా ।
హిమాద్రేశ్చ మహాభాగా వస్త్రాభరణభూషితా ॥ ౨॥

పాద్యాదిభిస్తతః శైలః ప్రహృష్టః స్వపురోహితః ।
తం వరం వరయామాస వస్త్రవస్తనభూషణైః ॥ ౩॥

తతో హిమాద్రీణా ప్రోక్తా ద్విజాస్త్రిధ్యాదికీర్తనే ।
ప్రయోగో భణ్యతాం తావదస్మిన్నమయ ఆగతే ॥ ౪॥

తథేతి చోక్తా తే సర్వే కాలఙ్గా ద్విజసత్తమాః ।
తిధ్యాదికీర్తనం చక్రుః ప్రీత్యా పరమనిర్వృతాః ॥ ౫॥

తతో హిమాచలః ప్రీత్యా శమ్భునా ప్రేరితో హృదా ।
 సూతీకృతపరేశేన విహాసన్ శమ్భుమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥
 స్వగోత్రం కథ్యతాం శమ్భో ప్రవరశ్చ కులం తథా ।
 నామ వేదం తథా శాఖాం మాకార్షీః సమయాత్యయమ్ ॥ ౭ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యాకర్ష్య వచస్తస్య హిమాద్రేః శఙ్కరస్తదా ।
 సుముఖో విముఖః సద్యోఽప్యశోచ్యః శోచ్యతాం గతః ॥ ౮ ॥
 ఏవంవిధః సురవరైర్మునిభిస్తదాసీం
 గన్ధర్వయక్షగణసిద్ధగణైస్తథైవ ।
 దృష్టో నిరుత్తరముఖో భగవాన్మహేశోఽ-
 కార్షీస్సుహాస్యమథ తత్ర స నారద త్వమ్ ॥ ౯ ॥
 వీణామవాదయంస్త్యం హి బ్రహ్మవిజ్ఞోఽథ నారద ।
 శివేన ప్రేరితస్తత్ర మనసా శమ్భుమానసః ॥ ౧౦ ॥
 తదా నివారితో ధీమాన్ పర్వతేన్ద్రేణ వై హరాత్ ।
 విష్ణునా చ మయా దేవైర్మునిభిశ్చాఖిలైస్తథా ॥ ౧౧ ॥
 న నివృత్తోఽభవస్త్యం హి స యదా శఙ్కరేచ్ఛయా ।
 ఇతి ప్రోక్తోఽద్రిణా తర్హి వీణాం మా వాదయాధునా ॥ ౧౨ ॥
 సునిషిద్ధో హరాత్తేన దేవరే త్వం యదా బుధ ।
 ప్రత్యవోచో గిరీశం తం సుసంస్మృత్య మహేశ్వరమ్ ॥ ౧౩ ॥
 నారద ఉవాచ ।
 త్వం హి మూఢత్వమాపన్నో న జానాసి చ కిఞ్చన ।
 వాచ్యే మహేశవిషయేఽతీవాసి త్వం బహిర్ముఖః ॥ ౧౪ ॥
 త్వయా పృష్టో హరః సాక్షాత్స్వగోత్రకథనం ప్రతి ।
 సమయేఽస్మింస్తదత్యస్తముపహాసకరం వచః ॥ ౧౫ ॥
 ఆస్య గోత్రం కులం నామ నైవ జానన్తి పర్వత ।
 విష్ణుబ్రహ్మాదయోఽపీహ పరేషాం కా కథా స్మృతా ॥ ౧౬ ॥
 యస్యైకదివసే శైల బ్రహ్మకోటిర్లయం గతా ।
 స ఏవ శఙ్కరస్తద్వ్య దృష్టః కాలితపోబలాత్ ॥ ౧౭ ॥

అరూపోఽయం పరబ్రహ్మ నిర్గుణః ప్రకృతేః పరః ।
 నిరాకారో నిర్వికారీ మాయాధీశః పరాత్పరః ॥ ౧౮ ॥
 అగోత్రకులనామా హి స్వతస్త్రో భక్తవత్సలః ।
 తదిచ్ఛయా హి సగుణః సుతనుర్బహునామభృత్ ॥ ౧౯ ॥
 సుగోత్రీ గోత్రహీనశ్చ కులహీనః కులీనకః ।
 పార్వతీతపసా సోఽద్య జామాతా తే న సంశయః ॥ ౨౦ ॥
 లీలావిహారిణా తేన మోహితం సచరాచరమ్ ।
 నో జానాతి శివం కోఽపి ప్రాజ్ఞోఽపి గిరిసత్తమ ॥ ౨౧ ॥
 లింగాకృతేర్మహేశస్య కేన దృష్టం న మస్తకమ్ ।
 విష్ణుర్గత్వా హి పాతాలం తదైనం నాప విస్మితః ॥ ౨౨ ॥
 కిం బహుక్త్యా నగశ్రేష్ఠ శివమాయా దురత్యయా ।
 తదధీనాస్త్రయో లోకా హరిబ్రహ్మాదయోఽపి చ ॥ ౨౩ ॥
 తస్మాత్త్వయా శివాతాత సువిచార్య ప్రయత్నతః ।
 న కర్తవ్యో విమర్శోఽత్ర త్వేవంవిధవరే మనాక్ ॥ ౨౪ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్త్వా త్వం మునే జ్ఞానీ శివేచ్ఛాకార్యకారకః ।
 ప్రత్యవోచః పునస్తం వై శైలేద్రం హర్షయన్ గిరా ॥ ౨౫ ॥
 నారద ఉవాచ ।
 శృణు తాత మహాశైల శివాజనక మద్వచః ।
 తచ్చుత్వా తనయాం దేవీం దేహి త్వం శక్కురాయ హి ॥ ౨౬ ॥
 సగుణస్య మహేశస్య లీలయా రూపధారిణః ।
 గోత్రం కులం విజానీహి నాదమేవ హి కేవలమ్ ॥ ౨౭ ॥
 శివో నాదమయః సత్యం నాదః శివమయస్తథా ।
 ఉభయోరన్తరం నాస్తి నాదస్య చ శివస్య చ ॥ ౨౮ ॥
 సృష్టౌ ప్రథమజత్వాద్ధి లీలాసగుణరూపిణః ।
 శివాన్నాదస్య శైలేన్ద్ర సర్వోత్కృష్టస్తతః స హి ॥ ౨౯ ॥
 అతో హి వాదితా వీణా ప్రేరితేన మయాద్య వై ।
 సర్వేశ్వరేణ మనసా శక్కురేణ హిమాలయ ॥ ౩౦ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఏతచ్ఛ్చత్వా తవ మునే వచస్తత్తు గిరిశ్వరః ।

హిమాద్రిస్తోషమాపన్నో గతవిస్మయమానసః ॥ ౩౧॥

అథ విష్ణుప్రభృతయః సురాశ్చ మునయస్తథా ।

సాధు సాధ్యితి తే సర్వే ప్రోచుర్విగతవిస్మయాః ॥ ౩౨॥

మహేశ్వరస్య గామ్భీర్యం జ్ఞాత్వా సర్వే విచక్షణాః ।

సవిస్మయా మహామోదాన్వితాః ప్రోచుః పరస్పరమ్ ॥ ౩౩॥

యస్యాజ్ఞయా జగదిదం చ విశాలమేవ

జాతం పరాత్పరతరో నిజబోధరూపః ।

శరవః స్వతన్త్రగతికృత్పరభావగమ్యః

సోఽసౌ త్రిలోకపతిరద్య చ నః సుదృష్టః ॥ ౩౪॥

అథ తే పర్వతశ్రేష్ఠా మేర్వాద్యా జాతసమ్భ్రమాః ।

ఊచుస్తే బైకపద్యేన హిమవన్తం నగేశ్వరమ్ ॥ ౩౫॥

పర్వతా ఊచుః ।

కన్యాదానే స్థీయతాం చాద్య శైల-

నాథోక్త్యా కిం కార్యనాశస్తవైవ ।

సత్యం బ్రూమో నాత్ర కార్యో విమర్శః

తస్మాత్కన్యా దీయతామీశ్వరాయ ॥ ౩౬॥

బ్రహ్మోవాచ ।

తచ్ఛ్చత్వా వచనం తేషాం సుహృదాం స హిమాలయః ।

స్వకన్యాదానమకరోచ్ఛివాయ విధినోదితః ॥ ౩౭॥

ఇమాం కన్యాం తుభ్యమహం దదామి పరమేశ్వర ।

భార్యార్థం పరిగృహ్ణీష్య ప్రసీద సకలేశ్వర ॥ ౩౮॥

తస్మై రుద్రాయ మహతే మన్త్రేణానేన దత్తవాన్ ।

హిమాచలో నిజాం కన్యాం పార్వతీం త్రిజగత్ప్రసూమ్ ॥ ౩౯॥

ఇత్థం శివాకరం శైలం శివహస్తే నిధాయ చ ।

ముమోదాతీవ మనసి తీర్ణకామమహార్ణవః ॥ ౪౦॥

వేదమన్త్రేణ గిరిశో గిరిజాకరపఙ్కజమ్ ।

జగ్రాహ స్వకరేణాశు ప్రసన్నః పరమేశ్వరః ॥ ౪౧॥

క్షితిం సంస్పృశ్య కామస్య కోఽదాదితి మనుం మునే ।
 పపాత శఙ్కరః ప్రీత్యా దర్శయత్ప్రైకిం గతిమ్ ॥ ౪౨॥
 మహోత్సవో మహానాసీత్సర్వత్ర ప్రముదావహః ।
 బభూవ జయసంరావో దివి భూమ్యన్తరిక్షకే ॥ ౪౩॥
 సాధుశబ్దం నమః శబ్దం చక్రుః సర్వేఽతిహర్షితాః ।
 గన్ధర్వాః సుజగుః ప్రీత్యా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ౪౪॥
 హిమాచలస్య పౌరా హి ముముదుశ్చాతి చేతసి ।
 మఙ్గలం మహదాసీద్వై మహోత్సవపురస్సరమ్ ॥ ౪౫॥
 అహం విష్ణుశ్చ శక్రశ్చ నిర్జరా మునయోఽఖిలాః ।
 హర్షితా హ్యభవంశ్చాతి ప్రఫుల్లవదనామ్బుజాః ॥ ౪౬॥
 అథ శైలవరః సోఽదాత్సుప్రసన్నో హిమాచలః ।
 శివాయ కన్యాదానస్య సాఙ్గతాం సుయథోచితామ్ ॥ ౪౭॥
 తతో బన్ధుజనాస్తస్య శివాం సమ్పూజ్య భక్తితః ।
 దదుః శివాయ సద్ద్రవ్యం నానావిధివిధానతః ॥ ౪౮॥
 హిమాలయస్తుప్థమనాః పార్వతీశివప్రీతయే ।
 నానావిధాని ద్రవ్యాణి దదౌ తత్ర మునీశ్వర ॥ ౪౯॥
 యౌతుకాని దదౌ తస్మై రత్నాని వివిధాని చ ।
 చారురత్నవికారాణి పాత్రాణి వివిధాని చ ॥ ౫౦॥
 గవాం లక్షం హయానాం చ సజ్జితానాం శతం తథా ।
 దాసీనామనురక్తానాం లక్షం సద్ద్రవ్యభూషితమ్ ॥ ౫౧॥
 నాగానాం శతలక్షం హి రథానాం చ తథా మునే ।
 సువర్ణజటితానాం చ రత్నసారవినిర్మితమ్ ॥ ౫౨॥
 ఇత్థం హిమాలయో దత్త్వా స్వసుతాం గిరిజాం శివామ్ ।
 శివాయ పరమేశాయ విధినాప కృతార్థతామ్ ॥ ౫౩॥
 అథ శైలవరో మాధ్యన్దినోక్తస్తోత్రతో ముదా ।
 తుష్టావ పరమేశానం సద్గిరా సుకృతాఙ్గాలిః ॥ ౫౪॥
 తతో వేదవిదా తేనాఙ్కస్తా మునిగణాస్తదా ।

శిరోఽభిషేకం చక్రుస్తే శివాయాః పరమోత్సవాః ॥ ౫౫ ॥

దేవాభిధానముచ్చార్ష్య పర్యుక్షణవిధిం వ్యధుః ।
మహాత్సవస్తదా చాసీన్మహానన్దకరో మునే ॥ ౫౬ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
కన్యాదానవర్ణనం నామాష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౮ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౪౯. ఏకోనపఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః । వివాహసంస్కారకథనం
విధిమోహవర్ణనఞ్చ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథో మమాజ్ఞాయా విప్రైః సంస్థాప్యనలమీశ్వరః ।
హోమం చకార తత్రైవమజ్కే సంస్థాప్య పార్వతీమ్ ॥ ౧ ॥

ఋగ్యజుస్సామమస్త్రైశ్చాచుతుతిం వహ్నా దదౌ శివః ।
లాజాఞ్జలిం దదౌ కాలీభ్రాతా మైనాకసంజ్ఞకః ॥ ౨ ॥

అథ కాలీ శివశోభౌ చక్రతుర్విధివన్ముదా ।
వహ్నిప్రదక్షిణాం తాత లోకాచారం విధాయ చ ॥ ౩ ॥

తత్రాద్భుతమలఞ్చక్రే చరితం గిరిజాపతిః ।
తదేవ శ్శృణు దేవర్షే తవన్నేహాద్ బ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౪ ॥

తస్మిన్నవసరే చాహం శివమాయావిమోహితః ।
అపశ్యం చరణే దేవ్యా నఖేన్ద్రం చ మనోహరమ్ ॥ ౫ ॥

దర్శనాత్తస్య చ తదాభూవం దేవమునే హ్యహమ్ ।
మదనేన సమావిష్టోఽతీవ క్షుభితమానసః ॥ ౬ ॥

ముహుర్ముహురపశ్యం వై తదఙ్గం స్మరమోహితః ।
తతస్తద్దర్శనాత్సద్యో వీర్యం మే ప్రాచ్యుతద్భువి ॥ ౭ ॥

రేతసా క్షరతా తేన లజ్జితోఽహం పితామహః ।

మునే వ్యమర్దం తచ్చిన్నం చరణాభ్యాం హి గోపయన్ ॥ ౮॥

తజ్ఞాత్వా చ మహాదేవశ్చుకోపాతీవ నారద ।

హస్తుమైచ్చత్తదా శీఘ్రం మాం విధిం కామమోహితమ్ ॥ ౯॥

హాహాకారో మహానాసీత్తత్ర సర్వత్ర నారద ।

జనాశ్చకమిపి సర్వే భయమాయాతి విశ్వభృత్ ॥ ౧౦॥

తతస్తం తుష్టువుః శమ్భుం విష్ణ్వాద్యా నిర్జరా మునే ।

సకోపమ్పుజ్వలంతం చ తేజసా హస్తుముద్యతమ్ ॥ ౧౧॥

దేవా ఊచుః ।

దేవదేవ జగద్వ్యాపిన్ పరమేశ సదాశివ ।

జగదీశ జగన్నాథ సమప్సీద జగన్మయ ॥ ౧౨॥

సర్వేషామపి భావానాం త్వమాత్మా హేతురీశ్వరః ।

నిర్వికారోఽవ్యయో నిత్యో నిర్వికల్పోఽక్షరః పరః ॥ ౧౩॥

ఆద్యనైవస్య యన్మధ్యమిదమన్యదహం బహిః ।

యతోఽవ్యయః స నైతాని తత్సత్యమ్బ్రహ్మ చిద్భవాన్ । ౧౪॥

తవైవ చరణామ్భోజం ముక్తికామా దృఢవ్రతాః ।

విస్మజ్యోభయతః సజ్గం మునయః సముపాసతే ॥ ౧౫॥

త్వం బ్రహ్మ పూర్ణమమృతం విశోకం నిర్గుణమృరమ్ ।

ఆనన్దమాత్రమవ్యగ్రమవికారమనాత్మకమ్ ॥ ౧౬॥

విశ్వస్య హేతురుదయస్థితిసంయమనస్య హి ।

తదపేక్షతయాత్మేశోఽనపేక్షః సర్వదా విభుః ॥ ౧౭॥

ఏకస్త్యమేవ సదసద్ ద్వయమద్వయమేవ చ ।

స్వర్ణం కృతాకృతమివ వస్తుభేదో న వైవ హి ॥ ౧౮॥

అజ్ఞానతస్త్వయి జనైర్వికల్పో విదితో యతః ।

తస్మాద్ భ్రమప్రతికారో నిరుపాధేర్న హి స్వతః ॥ ౧౯॥

ధన్యా వయం మహేశాన తవ దర్శనమాత్రతః ।

దృఢభక్తజనానన్దప్రదః శమ్భో దయాం కురు ॥ ౨౦॥

త్వమాదిస్త్వమనాదిశ్చ ప్రకృతేస్త్వం పరః పుమాన్ ।

విశ్వేశ్వరో జగన్నాథో నిర్వికారః పరాత్పరః ॥ ౨౧॥

యోఽయం బ్రహ్మస్తి రజసా విశ్వమూర్తిః పితామహః ।
త్వత్ప్రసాదాత్ప్రభో విష్ణుః సత్త్వేన పురుషోత్తమః ॥ ౨౨॥

కాలాగ్నిరుద్రస్తమసా పరమాత్మా గుణైః పరః ।
సదా శివో మహేశానఃసర్వవ్యాపీ మహేశ్వరః ॥ ౨౩॥

వ్యక్తం మహచ్చ భూతాదిస్తన్మాత్రాణీన్ద్రియాణి చ ।
త్వయైవాధిష్ఠితాన్యేవ విశ్వమూర్తే మహేశ్వర ॥ ౨౪॥

మహాదేవ పరేశాన కరుణాకర శక్కుర ।
ప్రసీద దేవదేవేశ ప్రసీద పురుషోత్తమ । ౨౫॥

వాసాంసి సాగరాః సప్త దిశశ్చైవ మహాభుజాః ।
ద్యౌర్మూర్ధా తే విభోర్నాభిః ఖం వాయుర్నాసికా తతః ॥ ౨౬॥

చక్షుంష్యగ్నీ రవిస్సోమః కేశా మేఘాస్తవ ప్రభో ।
నక్షత్రతారకాద్యాశ్చ గ్రహశ్చైవ విభూషణమ్ ॥ ౨౭॥

కథం స్తోష్యామి దేవేశ త్వాం విభో పరమేశ్వర ।
వాచామగోచరోఽసి త్వం మనసా చాపి శక్కుర ॥ ౨౮॥

పంచాస్యాయ చ రుద్రాయ పంచాశతోఽఠిమూర్తయే ।
త్ర్యధిపాయ వరిష్ఠాయ విద్యాతత్త్వాయ తే నమః ॥ ౨౯॥

అనిర్దేశ్యాయ నిత్యాయ విద్యుజ్జ్వాలాయ రూపిణే ।
అగ్నివర్షాయ దేవాయ శక్కురాయ నమో నమః ॥ ౩౦॥

విద్యుతోఽఠిప్రతీకాశమష్టకోణం సుశోభనమ్ ।
రూపమాస్థాయ లోకేఽస్మిన్ సంస్థితాయ నమో నమః ॥ ౩౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యాకర్ష్య వచస్నేషాం ప్రసన్నః పరమేశ్వరః ।
బ్రహ్మణే మే దదౌ శీఘ్రమభయం భక్తవత్సలః ॥ ౩౨॥

అథ సర్వే సురాస్తత్ర విష్ణ్వాద్యా మునయస్తథా ।
అభవన్సుస్మితాస్తాత చక్రుశ్చ పరమోత్సవమ్ ॥ ౩౩॥

మమ తద్రేతసా తాత మర్ధితేన ముహుర్ముహుః ।
అభవన్కణాస్తత్ర భూరిశః పరమోజ్జ్వలాః ॥ ౩౪॥

ఋషయో బహవో జాతా బాలఖిల్యాః సహస్రశః ।
 కణకైస్తైశ్చ వీర్యస్య ప్రజ్వలద్భిః స్వతేజసా ॥ ౩౫॥
 అథ తే ఋషయః సర్వే ఉపతస్థుస్తదా మునే ।
 మమాన్రికం పరప్రీత్యా తాత తాతేతి చాబ్రువన్ ॥ ౩౬॥
 ఈశ్వరేచ్ఛాప్రయుక్తేన ప్రోక్తాస్తే నారదేన హి ।
 బాలఖిల్యాస్తు తే తత్ర కోపయుక్తేన చేతసా ॥ ౩౭॥
 నారద ఉవాచ ।
 గచ్ఛద్ధ్యం సజ్గతా యూయం పర్వతం గన్ధమాదనమ్ ।
 న స్థాతవ్యం భవద్భిశ్చ న హి వోఽత్ర ప్రయోజనమ్ ॥ ౩౮॥
 తత్ర తప్త్యా తపశ్చాత్తి భవితారో మునీశ్వరాః ।
 సూర్యశిష్యాః శివస్యైవాజ్ఞయా మే కథితం త్విదమ్ ॥ ౩౯॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇత్యుక్తాస్తే తదా సర్వే బాలఖిల్యాశ్చ పర్వతమ్ ।
 సత్పరం ప్రయయుర్నత్వా శక్కరం గన్ధమాదనమ్ ॥ ౪౦॥
 విష్ణ్వాదిభిస్తదాభూవం శ్వాసితోఽహం మునీశ్వర ।
 నిర్భయః పరమేశానప్రేరితైస్తైర్మహాత్మభిః ॥ ౪౧॥
 అన్తవం చాపి సర్వేశం శక్కరం భక్తవత్సలమ్ ।
 సర్వకార్యకరం జ్ఞాత్వా దుష్టగర్వాపహారకమ్ ॥ ౪౨॥
 దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో ।
 త్వమేవ కర్తా సర్వస్య భర్తా హర్తా చ సర్వథా ॥ ౪౩॥
 త్వదిచ్ఛయా హి సకలం స్థితం హి సచరాచరమ్ ।
 తన్త్యాం యథా బలీవర్దా మయా జ్ఞాతం విశేషతః ॥ ౪౪॥
 ఇత్యేవముక్త్యా సోఽహం వై ప్రణామం చ కృతాజ్ఞులిః ।
 అన్యేఽపి తుష్టువుః సర్వే విష్ణ్వాద్వాన్తం మహేశ్వరమ్ ॥ ౪౫॥
 అథాకర్ణ్య నుతిం శుద్ధాం మమ దీనతయా తదా ।
 విష్ణ్వాదీనాశ్చ సర్వేషాం ప్రసన్నోఽభూన్మహేశ్వరః ॥ ౪౬॥
 దదౌ సోఽతివరం మహ్యమభయం ప్రీతమానసః ।
 సర్వే సుఖమతీవాపురత్యామోదమహం మునే ॥ ౪౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
విధిమోహవర్జనం నామైకోనపఞ్చాశతమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౪౯ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్తిరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౦. పఞ్చాశతమోఽధ్యాయః । వివాహమహోత్సవే స్త్రీవినోదవర్జనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తతశ్చాహం మునిగణైః శేషకృత్యం శివాజ్ఞయా ।

అకార్యం నారద ప్రీత్యా శివాశివవివాహతః ॥ ౧ ॥

తయోః శిరోఽభిషేకశ్చ బభూవాదరతస్తతః ।

ధ్రువస్య దర్శనం విప్రాః కారయామాసురాదరాత ॥ ౨ ॥

హృదయాలమ్భనం కర్మ బభూవ తదనన్తరమ్ ।

స్వస్తిపాతశ్చ విప్రేన్ద్ర మహోత్సవపురస్సరః ॥ ౩ ॥

శివాశిరసి సిన్ధూరం దదౌ శమ్భుర్ద్విజాజ్ఞయా ।

తదాసిం గిరిజాభిఖ్యాద్భుతావర్ణ్యా బభూవ హ ॥ ౪ ॥

తతో విప్రాజ్ఞయా తౌ ద్వావేకాసనసమాస్థితౌ ।

లేభాతే పరమాం శోభాం భక్తచిత్తముదావహామ్ ॥ ౫ ॥

తతః స్వస్థానమాగత్య సంప్రవప్రాశనం ముదా ।

చక్రతుస్తౌ నిదేశాన్మేఽద్భుతలీలాకరౌ మునే ॥ ౬ ॥

ఇత్థం నివృత్తే విధివద్యజ్ఞే వైవాహికే శివః ।

బ్రహ్మణే పూర్ణపాత్రం మే దదౌ లోకకృతే ప్రభుః ॥ ౭ ॥

గోదానం విధివచ్చమ్భురాచార్యాయ దదౌ తతః ।

మహాదానాని చ ప్రీత్యా యాని మఙ్గలదాని వై ॥ ౮ ॥

తతః శతసువర్ణం చ విప్రేభ్యః స దదౌ పృథక్ ।

బహుభ్యో రత్నకోటీశ్చ నానాద్రవ్యాణ్యనేకశః ॥ ౯ ॥

తదానీమమరాః సర్వే పరే జీవాశ్చరాచరాః ।
 ముముదుశ్చేతసాతీవ బభూవాతి జయధ్వనిః ॥ ౧౦ ॥
 మజ్జలధ్వనిగానం చ బభూవ బహు సర్వతః ।
 వాద్యధ్వనిరభూద్రమ్యో సర్వానన్దప్రవర్ధనః ॥ ౧౧ ॥
 హరిర్మయాథ దేవాశ్చ మునయశ్చాపరేఽఖిలాః ।
 గిరిమామస్త్వ సుప్రీత్యా స్వస్థానం ప్రయయుర్భ్రూతమ్ ॥ ౧౨ ॥
 తదానీం శైలనగరే స్త్రియశ్చ ముదితా వరమ్ ।
 శివాశివో సమానీయ యయుః కుహవరాలయమ్ ॥ ౧౩ ॥
 లౌకికాచారమాజప్రసాస్తాః స్త్రియస్తత్ర చాదృతాః ।
 మహోత్సాహో బభూవాథ సర్వతః ప్రముదావహాః ॥ ౧౪ ॥
 అథ తాస్తౌ సమానీయ దమృతీ జనశక్కరౌ ।
 వాసాలయం మహాదివ్యం భవాచారం వ్యధుర్ముదా ॥ ౧౫ ॥
 అథో సమీపమాగత్య శైలేన్ద్రనగరస్త్రియః ।
 నిర్వృత్య మజ్జలం కర్మ ప్రాపయన్దమృతీ గృహమ్ ॥ ౧౬ ॥
 కృత్వా జయధ్వనిం చక్రుర్గ్రన్థినిర్మోచనాదికమ్ ।
 సస్మీతాస్సకటాక్షాశ్చ పులకాశ్చైతవిగ్రహాః ॥ ౧౭ ॥
 వాసగేహం సమ్ప్రవిశ్య ముముహుః కామినీవరాః ।
 ప్రశంసన్త్యః స్వభాగ్యాని పశ్యన్త్యః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౮ ॥
 మహాసురూపవేషం చ సర్వలావణ్యసంయుతమ్ ।
 నవీనయౌవనస్థం చ కామనీచిత్తమోహనమ్ ॥ ౧౯ ॥
 ఈషడ్ధాస్యప్రసన్నాస్యం సకటాక్షం సుసున్దరమ్ ।
 సుసూక్ష్మవాసో బిభ్రాణం నానారత్నవిభూషితమ్ ॥ ౨౦ ॥
 తదానీం దివ్యనార్యశ్చ షోడశారం సమాయయుః ।
 తౌ దమృతీ చ సన్ద్రష్టుం మహాదరపురస్సరమ్ ॥ ౨౧ ॥
 సరస్వతీ చ లక్ష్మీశ్చ సావిత్రి జాహ్నవీ తథా ।
 అదితిశ్చ శచీ చైవ లోపాముద్రాప్యరున్ధతీ ॥ ౨౨ ॥
 అహల్యా తులసీ స్వాహా రోహిణీ చ వసున్ధరా ।
 శతరూపా చ సంజ్ఞా చ రతిరేతాః సురస్త్రియః ॥ ౨౩ ॥

దేవకన్యా నాగకన్యా మునికన్యా మనోహరాః ।
 తత్ర యా యాః స్థితాస్తాసాం సఖ్యాం కర్తుం చ కః క్షమః ॥ ౨౪॥
 తాభీ రత్నాసనే దత్తే తత్రోవాస శివో ముదా ।
 తమూచుః క్రమతో దేవ్యః సుహాసం మధురం వచః ॥ ౨౫॥
 సరస్వత్యువాచ ।
 ప్రాప్తా సతీ మహాదేవాధునా ప్రాణాధికా ముదా ।
 దృష్ట్వా ప్రియాస్యం చన్ద్రాభం సంతాపం త్యజ కాముక ॥ ౨౬॥
 కాలం గమయ కాలేశ సతీసంశ్లేషపూర్వకమ్ ।
 విశ్లేషస్తే న భవితా సర్వకాలం సమాశ్రితా ॥ ౨౭॥
 లక్ష్మీరువాచ ।
 లజ్ఞాం విహాయ దేవేశ సతీం కృత్వా స్వవక్షసి ।
 తిష్ఠ తాం ప్రతి కా లజ్ఞా ప్రాణా యాన్తి యయా వినా ॥ ౨౮॥
 సావిత్త్యువాచ ।
 భోజయిత్వా సతీం శమోభ శీఘ్రం త్వం భుజ్జ్వ మా ఖిదః ।
 తదాచమ్య సకర్పూరం తామ్బూలం దేహి సాదరమ్ ॥ ౨౯॥
 జాహ్నువ్యువాచ ।
 స్వర్ణకాన్తికరాం ధృత్వా కేశాన్మార్జయ యోషితః ।
 కామిన్యాః స్వామిసాభాగ్యసుఖం నాతః పరం భవేత్ ॥ ౩౦॥
 అదితిరువాచ ।
 భోజనాన్తే శివే శమ్భుం ముఖశుద్ధ్యర్థమాదరాత్ ।
 జలం దేహి మహాప్రీత్యా దమ్పతిప్రేమ దుర్లభమ్ ॥ ౩౧॥
 శచ్యువాచ ।
 కృత్వా విలాపం యద్దేతోః శివాం కృత్వా చ వక్షసి ।
 యో బభ్రామానిశం మోహాత్ కా లజ్ఞా తే ప్రియాం ప్రతి ॥ ౩౨॥
 లోపాముద్రోవాచ ।
 వ్యవహారోఽస్తి చ స్త్రీణాం భుక్త్యా వాసగృహే శివ ।
 దత్త్వా శివాయై తామ్బూలం శయనం కర్తుమర్హసి ॥ ౩౩॥

అరున్ధత్యువాచ ।

మయా దత్తాం సతీమ్మేనాం తుభ్యం దాతుమనీప్సితా ।

వివిధం బోధయిత్వేమాం సురతిం కర్తుమర్హసి ॥ ౩౪॥

అహల్యోవాచ ।

వృద్ధావస్థాం పరిత్యజ్య హ్యతీవ తరుణో భవ ।

యేన మేనానుమన్యేత త్వాం సుతార్చితమానసా ॥ ౩౫॥

తులస్యువాచ ।

సతీ త్వయా పరిత్యక్తా కామో దగ్ధః పురా కృతః ।

కథం తదా వసిష్ఠశ్చ ప్రభో ప్రస్థాపితోఽధునా ॥ ౩౬॥

స్వాహోవాచ ।

స్థిరో భవ మహాదేవ స్త్రీణాం వచసి సామృతమ్ ।

వివాహే వ్యవహారోఽస్తి పురస్త్రిణాం ప్రగల్భతా ॥ ౩౭॥

రోహిణ్యువాచ ।

కామం పూరయ పార్వత్యాః కామశాస్త్రవిశారద ।

కురు పారం స్వయం కామీ కామినీకామసాగరమ్ ॥ ౩౮॥

వసున్ధరోవాచ ।

జానాసి భావం భావజ్ఞ కామార్తానాం చ యోషితామ్ ।

న చ స్వం స్వామినం శమ్నోభి ఈశ్వరం పాతి సన్తతమ్ ॥ ౩౯॥

శతరూపోవాచ ।

భోగం దివ్యం వినా భుక్త్వా న హి తుష్యేత్తుధాతురః ।

యేన తుష్టిరభవేచ్ఛమ్నోభి తత్కర్తుముచితం స్త్రియాః ॥ ౪౦॥

సంజ్ఞోవాచ ।

తూర్ణం ప్రస్థాపయ ప్రీత్యా పార్వత్యా సహ శక్కురమ్ ।

రత్నప్రదీపం తామూర్ఖలం తల్పం నిర్మాయ నిర్ణనే ॥ ౪౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

స్త్రీణాం తద్వచనం శ్రుత్వా తా ఉవాచ శివః స్వయమ్ ।

నిర్వికారశ్చ భగవాన్యోగీన్ద్రాణాం గురోర్గురుః ॥ ౪౨॥

శక్కుర ఉవాచ ।

దేవ్యో న బ్రూత వచనమేవమ్భూతం మమాన్తికమ్ |
జగతాం మాతరః సాధ్వ్యః పుత్రే చపలతా కథమ్ || ౪౩||

బ్రహ్మోవాచ |

శక్కురస్య వచః శ్రుత్వా లజ్జితాః సురయోషితః |
బభూవుః సమ్భ్రమాత్కూష్ఠీం చిత్రపుత్రలికా యథా || ౪౪||

భుక్త్వా మిష్టాన్నమాచమ్య మహేశో హృష్టమానసః |
సకర్పూరం చ తామ్బూలం బుభుజే భార్యయా సహ || ౪౫||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయ పార్వతీఖణ్డే
పరిహాసవర్ణనం నామ పంచాశతతమోఽధ్యాయః || ౨.౩.౫౦||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౧. ఏకపంచాశతతమోఽధ్యాయః | శివాజ్ఞయాకామసంజ్ఞోవనప్రకారకథనమ్

బ్రహ్మోవాచ |

తస్మిన్నవసరే జ్ఞాత్వానుకూలం సమయం రతిః |
సుప్రసన్నా చ తం ప్రాహ శక్కురం దీనవత్సలమ్ || ౧||

రతిరువాచ |

గృహీత్వా పార్వతీం ప్రాప్తం సౌభాగ్యమతిదుర్లభమ్ |
కిమర్థం ప్రాణనాథో మే నిస్సార్థం భస్మసాత్కృతః || ౨||

జీవయాత్ర పతిం మే హి కామవ్యాపారమాత్మని |
కురు దూరం చ సంతాపం సమవిశ్లేషహేతుకమ్ || ౩||

వివాహోత్సవ ఏతస్మిన్ సుఖినో నిఖిలా జనాః |
అహమేకా మహేశాన దుఃఖినీ స్వపతిం వినా || ౪||

సనాథాం కురు మాం దేవ ప్రసన్నో భవ శక్కుర |
స్వోక్తం సత్యం విధేహి త్వం దీనబన్ధో పర ప్రభో || ౫||

త్వాం వినా కః సమర్థోఽత్ర త్రైలోక్యే సచరాచరే |

నాశనే మమ దుఃఖస్య జ్ఞాత్యేతి కరుణాం కురు ॥ ౬ ॥
 సోత్సవే స్వవివాహేఽస్మిన్నర్వానస్తప్రదాయినీ ।
 సోత్సవమపి మాం నాథ కురు దీనకృపాకర ॥ ౭ ॥
 జీవితే మమ నాథే హి పార్వత్యా ప్రియయా సహ ।
 సువిహారః ప్రపూర్ణశ్చ భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౮ ॥
 సర్వం కర్తుం సమర్థోఽసి యతస్త్వం పరమేశ్వరః ।
 కిం బహుక్యాత్ర సర్వేశ జీవయాశు పతిం మమ ॥ ౯ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 తదిత్యుక్త్వా కామభస్మ దదౌ సగ్రన్థిబన్ధనమ్ ।
 రుదోద పురతః శమ్భోర్నాథ నాథేత్యుదీర్య చ ॥ ౧౦ ॥
 రతిరోదనమాకర్ణ్య సరస్వత్యాదయః స్త్రియః ।
 రురుదుః సకలా దేవ్యః ప్రోచుర్దీనతరం వచః ॥ ౧౧ ॥
 దేవ్య ఉచుః ।
 భక్తవత్సలనామా త్వం దీనబన్ధుర్దయానిధిః ॥
 కామం జీవయ సోత్సాహం రతిం కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౧౨ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రసన్నోఽభూన్మహేశ్వరః ।
 కృపాదృష్టిం చకరాశు కరుణాసాగరః ప్రభుః ॥ ౧౩ ॥
 సుధాదృష్ట్యా శూలభృతో భస్మతో నిర్గతః స్మరః ।
 తద్రూపవేషచిహ్నాత్మా సునర్తోఽద్భుతమూర్తిమాన్ ॥ ౧౪ ॥
 తద్రూపశ్చ తదాకారం సస్మితం సధనుశరమ్ ।
 దృష్ట్వా పతిం రతిస్తం చ ప్రణనామ మహేశ్వరమ్ ॥ ౧౫ ॥
 కృతార్థాభూచ్ఛివం దేవం తుష్టావ చ కృతాజ్ఞులిః ।
 ప్రాణనాథప్రదం పత్యా జీవితేన పునః పునః ॥ ౧౬ ॥
 కామస్య స్తుతిమాకర్ణ్య సనారీకస్య శక్కురః ।
 ప్రసన్నోఽభవదత్యస్తమువాచ కరుణార్పణీః ॥ ౧౭ ॥
 శక్కుర ఉవాచ ।

ప్రసన్నోఽహం తవ స్తుత్యా సనారీకస్య చిత్తజ |
స్వయంభువ వరం బ్రూహి వాఙ్ఘృతం తద్ దదామి తే || ౧౮ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇతి శంభువచః శ్రుత్వా మహానన్దః స్మరన్తతః |
ఉవాచ సాంజ్ఞానిర్నమ్రో గద్గదాక్షరయా గిరా || ౧౯ ||

కామ ఉవాచ |

దేవదేవ మహాదేవ కరుణాసాగర ప్రభో |
యది ప్రసన్నః సర్వేశ మమానన్దకరో భవ || ౨౦ ||

క్షమస్వ మేఽపరాధం హి యత్కృతశ్చ పురా ప్రభో |
స్వజనేషు పరాం ప్రీతిం భక్తిం దేహి స్వపాదయోః || ౨౧ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్యాకర్ణ్య స్మరవచః ప్రసన్నః పరమేశ్వరః |
ఓమిత్సుక్త్యాబ్రవీత్తం వై విహసన్కరుణానిధిః || ౨౨ ||

ఈశ్వర ఉవాచ |

హే కామాహం ప్రసన్నోఽస్మి భయం త్యజ మహామతే |
గచ్ఛ విష్ణుసమీపం చ బహిఃస్థానే స్థితో భవ || ౨౩ ||

బ్రహ్మోవాచ |

తచ్చుత్వా శిరసా నత్వా పరిక్రమ్య స్తువన్విభుమ్ |
బహిర్గత్వా హరిన్దేవాన్ ప్రణమ్య సముపాస్త సః || ౨౪ ||

కామం సమ్భాష్య దేవాశ్చ దదుస్తస్మై శుభాశిషమ్ |
విష్ణ్వాదయః ప్రసన్నాస్తే ప్రోచుః స్మృత్వా శివం హృది || ౨౫ ||

దేవా ఊచుః |

ధన్యస్త్యం స్మర సన్దగః శివేనానుగ్రహీకృతః |
జీవయామాస సత్త్వాంశకృపాదృష్ట్యాఖిలేశ్వరః || ౨౬ ||

సుఖదుఃఖదో న చాన్యోఽస్తి యతః స్వకృతభుక్ పుమాన్ |
కాలే రక్షా వివాహశ్చ నిషేకః కేన వార్యతే || ౨౭ ||

బ్రహ్మోవాచ |

ఇత్సుక్త్యా తే చ సమ్మాన్య తం సుఖేనామరాస్తదా |

సస్తస్థస్తత్ర విష్ణ్వాద్యాః సర్వే లబ్ధమనోరథాః ॥ ౨౮ ॥
 సోఽపి ప్రముదితస్తత్ర సమువాస శివాజ్ఞయా ।
 జయశబ్దో నమః శబ్దః సాధుశబ్దో బభూవ హ ॥ ౨౯ ॥
 తతః శమ్భుర్వాసగేహే వామే సంస్థాప్య పార్వతీమ్ ।
 మిష్టాన్నం భోజయామాస తం చ సా చ ముదాన్వితా ॥ ౩౦ ॥
 అథ శమ్భుర్భవాచారీ తత్ర కృత్యం విధాయ తత్ ।
 మేనామామన్త్య శైలం చ జనవాసం జగామ సః ॥ ౩౧ ॥
 మహోత్సవస్తదా చాసీద్ వేదధ్వనిరభూన్మునే ।
 వాద్యాని వాదయామాసుర్జనాశ్చతుర్విధాని చ ॥ ౩౨ ॥
 శమ్భురాగత్య స్వస్థానం వవన్దే చ మునీస్తదా ।
 హరిం చ మాం భవాచారాద్వన్వితోఽభూత్సురాదిభిః ॥ ౩౩ ॥
 జయశబ్దో బభూవాథ నమశ్శబ్దస్తథైవ చ ।
 వేదధ్వనిశ్చ శుభదః సర్వవిఘ్నవిదారణః ॥ ౩౪ ॥
 అథ విష్ణురహం శక్రః సర్వే దేవాశ్చ సర్వయః ।
 సిద్ధా ఉపసురా నాగాస్తుష్టువుస్తే పృథక్పృథక్ ॥ ౩౫ ॥
 దేవా ఉచుః ।
 జయ శమ్భోఽఖిలాధార జయ నామ మహేశ్వర ।
 జయ రుద్ర మహాదేవ జయ విశ్వమ్భర ప్రభో ॥ ౩౬ ॥
 జయ కాలీపతే స్వామిన్ జయానందప్రవర్ధక ।
 జయ త్ర్యమ్బక సర్వేశ జయ మాయాపతే విభో ॥ ౩౭ ॥
 జయ నిర్గుణ నిష్కామ కారణాతీత సర్వగ ।
 జయ లీలాఖిలాధార ధృతరూప నమోఽస్తు తే ॥ ౩౮ ॥
 జయ స్వభక్తసత్కామప్రదేశ కరుణాకర ।
 జయ సానందసద్రూప జయ మాయాగుణాకృతే ॥ ౩౯ ॥
 జయోగ్ర మృడ సర్వాత్మన్ దీనబన్ధో దయానిధే ।
 జయావికార మాయేశ వాఙ్మనోఽతీతవిగ్రహ ॥ ౪౦ ॥
 బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి స్తుత్వా మహేశానం గిరిజనాయకం ప్రభుమ్ ।

సిషేవిరే పరప్రీత్యా విష్ణ్వాద్యాస్తే యథోచితమ్ ॥ ౪౧॥

అథ శమ్భుర్మహేశానో లీలాత్తతనురీశ్వరః ।

దదౌ మానవరం తేషాం సర్వేషాం తత్ర నారద ॥ ౪౨॥

విష్ణ్వాద్యాస్తేఽఖిలాస్తాత ప్రాప్యాజ్ఞాం పరమేశితుః ।

అతిహృష్టాః ప్రసన్నాస్యాః స్వస్థానం జగ్మురాదృతాః ॥ ౪౩॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే బ్రహ్మనారదసంవాదే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం
తృతీయే పార్వతీఖణ్డే కామసంజ్ఞోపనవర్ణనం నామైకపఞ్చాశతత్రయోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౫౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౨. ద్విపఞ్చాశతత్రయోఽధ్యాయః ।

హిమాలయగృహేవరపక్షీయభోజనవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ శైలవరస్తాత హిమవానాన్భగ్యసత్తమః ।

ప్రాజ్ఞానం రచయామాస భోజనార్థం విచక్షణః ॥ ౧॥

మార్జనం లేపనం సమ్యక్కారయామాస తస్య సః ।

స సుగన్ధైరలఙ్కృతే నానావస్తుభిరాదరాత్ ॥ ౨॥

అథ శైలః సురాన్ సర్వానన్యానపి చ నేశ్వరాన్ ।

భోజనాయాహ్వాయామాస పుత్రైః శైలైః పరైరపి ॥ ౩॥

శైలాహ్వానమథాకర్ణ్య స ప్రభుః సాచ్యుతో మునే ।

సర్వైఃసురాదిభిస్తత్ర భోజనాయ యయా ముదా ॥ ౪॥

గిరిః ప్రభుః చ సర్వాన్స్తాన్ సుసత్కృత్య యథావిధి ।

ముదోపవేశయామాస సత్ప్రీతేషు గృహాన్తరే ॥ ౫॥

నానాసుభోజ్యవస్తూని పరివేష్య చ తత్పునః ।

సాఙ్కృతిర్భోజనాయాజ్ఞాం చక్రే విజ్ఞప్తిమానతః ॥ ౬॥

అథ సమ్మానితాస్తత్ర దేవా విష్ణుపురోగమాః ।
 సదాశివం పురస్కృత్య బుభుజుః సకలాశ్చ తే ॥ ౭॥
 తదా సర్వే హి మిలితా ఐకపద్యేన సర్వశః ।
 పఙ్క్తిభూతాశ్చ బుభుజుర్విహసంతః పృథక్పృథక్ ॥ ౮॥
 నన్దిభృజ్జీవీరభద్రవీరభద్రగణాః పృథక్ ।
 బుభుజుస్తే మహాభాగాః కుతూహలసమన్వితాః ॥ ౯॥
 దేవాః నేన్ద్రా లోకపాలా నానాశోభాసమన్వితాః ।
 బుభుజుస్తే మహాభాగా నానాహాస్యరసైస్సహ ॥ ౧౦॥
 సర్వే చ మునయో విప్రా భృగ్వాద్యా ఋషయస్తథా ।
 బుభుజుః ప్రీతితః సర్వే పృథక్ పఙ్క్తిగతాస్తదా ॥ ౧౧॥
 తథా చణ్డిగణాః సర్వే బుభుజుః కృతభోజనాః ।
 కుతూహలం ప్రకుర్వంతో నానాహాస్యకరా ముదా ॥ ౧౨॥
 ఏవం తే భుక్తవన్తశ్చావమ్య సర్వే ముదాన్వితాః ।
 విశ్రామార్థం గతాః ప్రీత్యా విష్ణావద్యాః స్వం స్వమాశ్రమమ్ ॥ ౧౩॥
 మేనాజ్ఞయా స్త్రియః సాధ్వ్యః శివం సమ్ప్రార్థ్య భక్తితః ।
 గేహే నివాసయామాసుర్వాసాఖ్యే పరమోత్సవే ॥ ౧౪॥
 రత్నసింహాసనే శమ్భుః మేనాదత్తే మనోహరే ।
 సన్నిధాయ ముదా యుక్తో దదృశే వాసమన్దిరమ్ ॥ ౧౫॥
 రత్నప్రదీపశతకైర్జ్వలద్భిర్జ్వలితం శ్రియా ।
 రత్నపాత్రఘటాకీర్ణం ముక్తామణివిరాజితమ్ ॥ ౧౬॥
 రత్నదర్పణశోభాఢ్యం మణ్డితం శ్వేతచామరైః ।
 ముక్తామణిసుమాలాభిర్వేష్టితం పరమర్థిమత్ ॥ ౧౭॥
 అనౌపమ్యం మహాదీప్యం విచిత్రం సుమనోహరమ్ ।
 చిత్రాహ్లాదకరం నానారచనారచితస్థలమ్ ॥ ౧౮॥
 శివదత్తవరస్యైవ ప్రభావమతులం పరమ్ ।
 దర్శయంతం సముల్లాసి శివలోకాభిధానకమ్ ॥ ౧౯॥
 నానాసుగంధసద్యవ్యైర్వాసితం సుప్రకాశకమ్ ।

చన్దనాగరుసంయుక్తం పుష్పశయ్యాసమన్వితమ్ ॥ ౨౦॥

నానాచిత్రవిచిత్రాఢ్యం నిర్మితం విశ్వకర్మణా ।

రత్నేన్ద్రసారరచితైరాచితం హారకైర్షరైః ॥ ౨౧॥

కుత్రచిత్సురనిర్మాణం వైకుణ్ఠం సుమనోహరమ్ ।

కుత్రచిచ్ఛ బ్రహ్మలోకం లోకపాలపురం క్వచిత్ ॥ ౨౨॥

కైలాసం కుత్రచిద్రమ్యం కుత్రచిచ్ఛక్రమన్దిరమ్ ।

కుత్రచిచ్ఛివలోకం చ సర్వోపరి విరాజితమ్ ॥ ౨౩॥

ఏతాదృశం గృహం సర్వం దృష్ట్వాశ్చర్యం మహేశ్వరః ।

ప్రశంసన్ హిమశైలేశం పరితుష్టో బభూవ హ ॥ ౨౪॥

తత్రాతిరమణీయే చ రత్నపర్యఙ్క ఉత్తమే ।

అశయష్ట ముదా యుక్తో లీలయా పరమేశ్వరః ॥ ౨౫॥

హిమాచలశ్చ స్వభ్రాతృనోభజయామాస కృత్స్నశః ।

సర్వాసన్యాంశ్చ సుప్రీత్యా శేషకృత్యం చకార హ ॥ ౨౬॥

ఏవం కుర్వతి శైలేశే స్వపితి ప్రేష్ట ఈశ్వరే ।

వ్యతీతా రజనీ సర్వా ప్రాతఃకాలో బభూవ హ ॥ ౨౭॥

అథ ప్రభాతకాలే చ ధృత్యుత్సాహపరాయణాః ।

నానాప్రకారవాద్యాని వాదయాఙ్చక్రిరే జనాః ॥ ౨౮॥

సర్వే సురాఃసముత్తస్థుర్విష్టాద్వాద్యాః సుముదాన్వితాః ।

స్వేష్టం సంస్మృత్య దేవేశం సజ్జిభూతాః ససమ్భ్రమాః ॥ ౨౯॥

స్వవాహనాని సజ్జాని కైలాసం గన్తుముత్సుకాః ।

కృత్వా సమ్ప్రేషయామాసుర్ధర్మం శివసమీపతః ॥ ౩౦॥

వాసగేహమథాగత్య ధర్మో నారాయణాఙ్జయా ।

ఉవాచ శఙ్కరం యోగీ యోగీశం సమయోచితమ్ ॥ ౩౧॥

ధర్మ ఉవాచ ।

ఉత్తిష్టోత్తిష్ట భద్రం తే భవ నః ప్రమథాధిప ।

జనావాసం సమాగచ్ఛ కృతార్థం కురు తత్ర తాన్ ॥ ౩౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇతి ధర్మవచః శ్రుత్వా విజహాస మహేశ్వరః ।

దదర్శ కృపయా దృష్ట్యా తల్పముజ్జాఞ్చకార హ ॥ ౩౩॥

ఉవాచ విహసన్ ధర్మం త్వమగ్రే గచ్ఛ తత్ర హ ।

అహమప్యగమిష్యామి ద్రుతమేవ న సంశయః ॥ ౩౪॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్తః శక్కురేణాథ జనావాసం జగామ సః ।

స్వయం గన్తుమనా ఆసీత్తత్ర శమ్భురపి ప్రభుః ॥ ౩౫॥

తజ్ఞాత్వా స్త్రీగణః సోఽసౌ తత్రాగచ్ఛన్మహోత్సవః ।

చక్రే మఙ్గలగానం హి పశ్యన్ శమ్భుపదద్వయమ్ ॥ ౩౬॥

అథ శమ్భుర్భవాచారీ ప్రాతఃకృత్యం విధాయ చ ।

మేనామామన్త్ర్య కుథం చ జనావాసం జగామ సః ॥ ౩౭॥

మహోత్సవస్తదా చాసీద్వేదధ్వనిరభూన్మునే ।

వాద్యాని వాదయామాసుర్జ్ఞానాశ్చాతుర్విధాని చ ॥ ౩౮॥

శమ్భురాగత్య స్వస్థానం వవన్దే చ మునీస్తదా ।

హరిం చ మాం భవాచారాత్ వన్దితోఽభూత్పురాదిభిః ॥ ౩౯॥

జయశబ్దో బభూవాథ నమః శబ్దస్తథైవ చ ।

వేదధ్వనిశ్చ శుభదో మహాకోలాహలోఽభవత్ ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
వరవర్గభోజనశివశయనవర్ణనం నామ ద్విపఞ్చాశతతమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౫౨॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౩. త్రిపఞ్చాశతతమోఽధ్యాయః । వధూవరయోః యాత్రాప్రస్థానవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।

అథ విష్ణ్వాదయో దేవా మునయశ్చ తపోధనాః ।

కృత్యావశ్యకకర్మాణి యాత్రాం సన్దేనిరే గిరేః ॥ ౧॥

తతో గిరివరః స్నాత్వా స్వేష్టం సమ్నూజ్య యత్సతః ।

పౌరబస్థాన్సమాహూయ జనవాసం యయౌ ముదా ॥ ౨ ॥

తత్ర ప్రభుం ప్రపూజ్యాథ చక్రే సమ్పూర్ణనాం ముదా ।

కీయద్దీనాని సన్తిష్ఠ మద్గేహే సకలైః సహ ॥ ౩ ॥

విలోకనేన తే శమోభి కృతార్థోఽహం న సంశయః ।

ధన్యశ్చ యస్య మద్గేహే ఆయాతోఽసి సురైః సహ ॥ ౪ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా బహు శైలేశః కరో బద్ధ్వా ప్రణమ్య చ ।

ప్రభుం నిమన్తయామాస సహ విష్ణుసురాదిభిః ॥ ౫ ॥

అథ తే మనసా గత్వా శివ సంయుతమాదరాత్ ।

ప్రత్యూచుర్మునయో దేవా హృష్టా విష్ణుసురాదిభిః ॥ ౬ ॥

దేవా ఊచుః ।

ధన్యస్త్వం గిరిశార్దూల తవ కీర్తిర్మహీయసీ ।

త్వత్సమో న త్రిలోకేషు కోఽపి పుణ్యతమో జనః ॥ ౭ ॥

యస్య ద్వారి మహేశానః పరబ్రహ్మ సతాం గతిః ।

సమాగతః సదాసైశ్చ కృపయా భక్తవత్సలః ॥ ౮ ॥

జనావాసోఽతిరమ్యశ్చ సమ్మానో వివిధః కృతః ।

భోజనాని త్వపూర్వాణి న వర్జ్యాని గిరీశ్వర ॥ ౯ ॥

చిత్రం న ఖలు తత్రాస్తి యత్ర దేవీ శివామ్బికా ।

పరిపూర్ణమశేషం చ వయం ధన్యా యదాగతాః ॥ ౧౦ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థం పరస్పరం తత్ర ప్రశంసాభవదుత్తమా ।

ఉత్సవో వివిధో జాతో వేదసాధుజయధ్వనిః ॥ ౧౧ ॥

అభూన్మజ్గలగానం చ ననర్తాప్సరసాఙ్గణః ।

నుతిం చక్రుర్మాగధాద్యా ద్రవ్యదానమభూద్ బహు ॥ ౧౨ ॥

తత ఆమన్త్రయ దేవేశం స్వగేహమగమద్గిరిః ।

భోజనోత్సవమారేభే నానావిధివిధానతః ॥ ౧౩ ॥

భోజనార్థం ప్రభుం ప్రీత్యానయామాస యథోచితమ్ ।

పరివారసమేతం చ సకుతూహలమీశ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥

ప్రక్షాల్య చరణౌ శమ్భోర్విష్ణోర్మమ వరాదరాత్ |
 సర్వేషామమరాణాం చ మునీనాం చ యథార్థతః || ౧౫ ||
 పరేషాం చ గతానాం చ గిరీశో మణ్ణపాస్తరే |
 ఆసయామాస సుప్రీత్యా తాంస్తాన్బన్ధుభిరన్వితః || ౧౬ ||
 సురస్వైర్వివిధాన్వైశ్చ తర్పయామాస తాన్ గిరిః |
 బుభుజుర్నిఖిలాస్తే వై శమ్భునా విష్ణునా మయా || ౧౭ ||
 తదానీం పురనార్యశ్చ గాలీదానం వ్యధుర్ముదా |
 మృదువాణ్యా హసన్త్యశ్చ పశ్యన్తో యత్నతశ్చ తాన్ || ౧౮ ||
 తే భుక్త్వాచమ్య విధివద్ధిరిమామన్త్య నారద |
 స్వస్థానం ప్రయయుః సర్వే ముదితాస్తృప్తిమాగతాః || ౧౯ ||
 ఇత్థం తృతీయే ఘస్త్రేఽపి మానితాస్తేఽభవన్మునే |
 గిరీశ్వరేణ విధివద్ధానమానాదరాదిభిః || ౨౦ ||
 చతుర్థే దివసే ప్రాప్తే చతుర్థీకర్మ శుద్ధితః |
 బహూవ విధివద్యేన వినా ఖణ్డీత ఏవ సః || ౨౧ ||
 ఉత్సవో వివిధశ్చాసీత్సాధువాదజయధ్వనిః |
 బహుదానం సుగానం చ నర్తనం వివిధం తథా || ౨౨ ||
 పంచమే దివసే ప్రాప్తే సర్వే దేవా ముదాన్వితాః |
 విజ్ఞప్తిం చక్రీరే శైలం యాత్రార్థమతిప్రేమతః || ౨౩ ||
 తదాకర్ణ్య గిరీశశోచాచ దేవాన్ కృతాజ్ఞులిః |
 కియద్దీనాని తిష్ఠన్తు కృపాం కుర్వన్తు మాం సురాః || ౨౪ ||
 ఇత్యుక్త్వా స్నేహతస్తాశ్చ ప్రభుం విష్ణుం చ మాం పరాన్ |
 వాసయామాస దివసాన్ బహూన్నిత్యం సమాదరాత్ || ౨౫ ||
 ఇత్థం వ్యతీయుర్దివసా బహవో వసతాం చ తత్ |
 సప్తదీన్ప్రేషయామాసుర్గిరీశాస్తే తతః సురాః || ౨౬ ||
 తే తం సమ్భోధయామాసుర్మేనాం చ సమయోచితమ్ |
 శివతత్త్వం పరం ప్రోచుః ప్రశంసన్విధివన్ముదా || ౨౭ ||

అజ్గీకృతం గిరిశేన తత్తద్బోధనతో మునే ।

యాత్రార్థమగమచ్ఛమ్భుః శైలేశం సామరాదికః ॥ ౨౮॥

యాత్రాం కుర్వతి దేవేశే స్వశైలం సామరే శివే ।

ఉచ్చైః రుదోద సా మేనా తమువాచ కృపానిధిమ్ ॥ ౨౯॥

మేనోవాచ ।

కృపానిధే కృపాం కృత్వా శివాం సమ్మాలయిష్యసి ।

సహస్రదోషం పార్వత్యా ఆశుతోషః క్షమిష్యసి ॥ ౩౦॥

త్వత్పాదామ్బుజభక్తా చ మద్యత్సా జన్మజన్మని ।

స్వప్నే జ్ఞానే స్మృతిర్నాస్తి మహాదేవం ప్రభుం వినా ॥ ౩౧॥

త్వద్భక్తిశ్రుతిమాత్రేణ హర్షాశ్రుపులకాన్వితా ।

త్వన్నిస్థయా భవేన్నౌనా మృత్యుజ్ఞాయ మృతా ఇవ ॥ ౩౨॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యుక్త్వా మేనకా తస్మై సమర్ప్య స్వసతాం తదా ।

అత్యుచ్చై రోదనం కృత్వా మూర్ఛాఘమాప తయోః పురః ॥ ౩౩॥

అథ మేనాం బోధయిత్వా తామామన్త్య గిరిం తథా ।

చకార యాత్రాం దేవైశ్చ మహోత్సవపురస్సరమ్ ॥ ౩౪॥

అథ తే నిర్జరాః సర్వే ప్రభుణా స్వగణైః సహ ।

యాత్రాం ప్రచక్రే తూష్టిం గిరిమృతి శివం దధుః ॥ ౩౫॥

హిమాచలపురీబాహ్యోపవనే హర్షితాః సురాః ।

సేశ్వరాః సోత్సవాస్తస్థుః పర్యైషంత శివాగమమ్ ॥ ౩౬॥

ఇత్యుక్తా శివసద్యాత్రా దేవైస్సహ మునీశ్వర ।

ఆకర్ణయ శివయాత్రాం విరహోత్సవసంయుతామ్ ॥ ౩౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే

శివయాత్రావర్ణనం నామ త్రిపంచాశతత్రయోధ్యాయః ॥ ౨.౩.౫౩॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౪. చతుఃపఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః | పతివ్రతాధర్మవర్ణనమ్ |

బ్రహ్మోవాచ |

అథ సప్తరయస్తే చ ప్రోచుర్హిమగిరీశ్వరమ్ |

కారయ స్వాత్మజాదేవ్యా యాత్రామద్యోచితాం గిరే || ౧ ||

ఇతి శ్రుత్వా గిరీశో హి బుద్ధ్వా తద్విరహం పరమ్ |

విషణ్ణోఽభూన్మహాప్రేక్షా కియత్కాలం మునీశ్వర || ౨ ||

కియత్కాలేన సమ్ప్రాప్య చేతనాం శైలరాట్ తతః |

తథాస్త్వితి గిరాముక్త్యా మేనాం సన్దేశమబ్రవీత్ || ౩ ||

శైలసన్దేశమాకర్ణ్య హరశోకవశా మునే |

మేనా సంయాపయామాస కర్తుమాసీత్సముద్యతా || ౪ ||

శ్రుతిస్వకులజాచారం చచార విధివన్మునే |

ఉత్సవం వివిధం తత్ర సా మేనా క్షితిభృత్ప్రియా || ౫ ||

గిరిజాం భూషయామాస నానారత్నాంశుకైర్వరైః |

ద్వాదశాభరణైశ్చైవ శృంఖ్లారైర్పవనమిత్తైః || ౬ ||

మేనామనోగతిం బుద్ధ్వా సాధ్యేకా ద్విజకామినీ |

గిరిజాం శిక్షయామాస పాతివ్రత్యవ్రతం పరమ్ || ౭ ||

ద్విజపత్నువాచ |

గిరిజే శృణు సుప్రీత్యా మద్యచో ధర్మవర్ణనమ్ |

ఇహాముత్రానన్దకరం శృణ్వతాం చ సుఖప్రదమ్ || ౮ ||

ధన్యా పతివ్రతా నారీ నాన్యా పూజ్యా విశేషతః |

పావనీ సర్వలోకానాం సర్వపాపాఘనాశినీ || ౯ ||

సేవతే యా పతిం ప్రేక్షా పరమేశ్వరవచ్చివే |

ఇహ భుక్త్వాఖిలాన్ భోగానస్తే పత్యా శివాం గతిమ్ || ౧౦ ||

పతివ్రతా చ సావిత్రీ లోపాముద్రా హ్యారున్ధతీ |

శాణ్డిల్యా శతరూపానసూయా లక్ష్మీః స్వధా సతీ || ౧౧ ||

సంజ్ఞా చ సుమతిః శ్రద్ధా మేనా స్వాహా తథైవ చ |

అన్యా బహోవ్యఽపి సాధోవ్య హి నోక్తా విస్తారజాద్భయాత్ || ౧౨ ||

పాతివ్రత్యవృషేణైవ తా గతాః సర్వపూజ్యతామ్ ।
 బ్రహ్మవిష్ణుహరైశ్చాపి మాన్యా జాతా మునీశ్వరైః ॥ ౧౩ ॥
 సేవ్యస్వయా పతిస్తస్మాత్సర్వదా శక్కురః ప్రభుః ।
 దీనానుగ్రహకర్తా చ సర్వసేవ్యః సతాం గతిః ॥ ౧౪ ॥
 మహాన్పతివ్రతాధర్మః శ్రుతిస్మృతిషు నోదితః ।
 యథైష వర్ణ్యతే శ్రేష్ఠో న తథాన్యోఽస్తి నిశ్చితమ్ ॥ ౧౫ ॥
 భుజ్జ్యాయద్భుక్తే ప్రియే పత్యౌ పాతివ్రత్యపరాయణా ।
 తిష్ఠేత్తస్మింశ్చివే నారీ సర్వథా సతి తిష్ఠతి ॥ ౧౬ ॥
 స్వప్యాత్స్వపితి సా నిత్యం బుధ్యేత్తు ప్రథమం సుధీః ।
 సర్వదా తద్ధితం కుర్యాదకైతవగతిః ప్రియా ॥ ౧౭ ॥
 అనలక్కుప్రమాత్మానం దర్శయేన్న క్వచిచ్ఛివే ।
 కార్యార్థం ప్రోషితే తస్మిన్ భవేన్మణ్ణనవర్జితా ॥ ౧౮ ॥
 పత్యుర్నామ న గృహ్ణీయాత్ కదాచన పతివ్రతా ।
 ఆక్రష్టాపి న చాక్రోశేత్పుసీదేత్తాడితాపి చ ॥
 హన్యతామితి చ బ్రూయాత్స్వామిన్నితి కృపాం కురు । ౧౯ ॥
 ఆహూతా గృహకార్యాణి త్యక్త్వా గచ్ఛేత్తదన్తికమ్ ।
 సత్వరం సాంజ్ఞలిః ప్రీత్యా సుప్రణమ్య వదేదితి ॥ ౨౦ ॥
 కిమర్థం వ్యాహృతా నాథ స ప్రసాదో విధీయతామ్ ।
 తదాదిష్ఠా చరేత్కర్మ సుప్రసన్నేన చేతసా ॥ ౨౧ ॥
 చిరం తిష్ఠేన్న చ ద్వారే గచ్ఛేన్నైవ పరాలయే ।
 ఆదాయ తత్త్వం యత్కించత్కస్మైచిన్నార్పయేత్క్వచిత్ ॥ ౨౨ ॥
 పూజోపకరణం సర్వమనుక్తా సాధయేత్స్వయమ్ ।
 ప్రతీక్షమాణావసరం యథాకాలోచితం హితమ్ ॥ ౨౩ ॥
 న గచ్ఛేత్తీర్థయాత్రాం వై పత్యాజ్ఞాం న వినా క్వచిత్ ।
 దూరతో వర్జయేత్సా హి సమాజోత్సవదర్శనమ్ ॥ ౨౪ ॥
 తీర్థార్థినీ తు యా నారీ పతిపాదోదకం పిబేత్ ।
 తస్మిన్నర్వాణి తీర్థాని క్షేత్రాణి చ న సంశయః ॥ ౨౫ ॥

భుజ్జ్యోత్సా భర్తురుచ్చిష్టమిష్టమన్నాదికం చ యత్ |
 మహాప్రసాద ఇత్యుక్త్వా పతిదత్తం పతివ్రతా || ౨౬ ||
 అవిభజ్య న చాశ్చీయాద్దేవపితృతిథిష్యపి |
 పరిచారకవర్షేషు గోషు భిక్షుకులేషు చ || ౨౭ ||
 సంయతోపస్కరా దక్షా హృష్టా వ్యయపరాజ్ముఖీ |
 భవేత్సా సర్వదా దేవీ పతివ్రతపరాయణా || ౨౮ ||
 కుర్యాత్పత్యననుజ్ఞాతా నోపవాసవ్రతాదికమ్ |
 అన్యథా తత్ఫలం నాస్తి పరత్ర నరకం వ్రజేత్ || ౨౯ ||
 సుఖపూర్వం సుఖాసీనం రమమాణం యద్భవ్చయా |
 ఆన్తరేష్యపి కార్యేషు పతిం నోత్థాపయేత్క్వచిత్ || ౩౦ ||
 క్లీబం వా దురవస్థం వా వ్యాధితం వృద్ధమేవ చ |
 సుఖితం దుఃఖితం వాపి పతిమేకం న లజ్జయేత్ || ౩౧ ||
 స్త్రీధర్మణీ త్రిరాత్రం చ స్వముఖం నైవ దర్శయేత్ |
 స్వవాక్యం శ్రావయేన్నాపి యావత్సానాన్న శుభ్యతి || ౩౨ ||
 సుస్నాతా భర్తువదనమీక్షేతాన్యస్య న క్వచిత్ |
 అథవా మనసి ధ్యాత్వా పతిం భానుం విలోకయేత్ || ౩౩ ||
 హరిద్రాకుంజుమం చైవ సిన్ధూరం కజ్జలాదికమ్ |
 కూర్వాసకం చ తామూబ్బలం మాఙ్గల్యాభరణాదికమ్ || ౩౪ ||
 కేశసంస్కారకబరీకరకర్ణాదిభూషణమ్ |
 భర్తురాయుష్యమిచ్ఛస్త్రీ దూరయేన్న పతివ్రతా || ౩౫ ||
 న రజక్యా న బన్ధక్యా తథా శ్రమణయా న చ |
 న చ దుర్భగయా క్వాపి సఖిత్వం కారయేత్ క్వచిత్ || ౩౬ ||
 పతివిద్వేషిణీం నారీం న సా సమ్భాషయేత్ క్వచిత్ |
 నైకాకినీ క్వచిత్ప్రేన్నగ్నా స్నాయాన్న చ క్వచిత్ || ౩౭ ||
 నోలూఖలే న ముసలే న వర్ధన్యాం దృషద్యపి |
 న యన్త్రకే న దేహల్యాం సతీ చ ప్రవసేత్ క్వచిత్ || ౩౮ ||
 వినా వ్యవాయసమయం ప్రాగల్భ్యం నాచరేత్ క్వచిత్ |

యత్ర యత్ర రుచిర్భర్తుస్తత్ర ప్రేమవతీ భవేత్ || ౩౯ ||

హృష్టాహృష్టే విషణ్ణా స్యాద్విషణ్ణాస్యే ప్రియే ప్రియా ।
పతివ్రతా భవేద్దేవీ సదా పతిహితైషిణీ || ౪౦ ||

ఏకరూపా భవేత్పుణ్యా సమృత్సు చ విపత్సు చ ।
వికృతిం స్యాత్మనః క్వాపి న కుర్యాద్ధైర్యధారిణీ || ౪౧ ||

సర్పిర్లవణతైలాదిక్షయేఽపి చ పతివ్రతా ।
పతిం నాస్తీతి న బ్రూయాదాయాసేషు న యోజయేత్ || ౪౨ ||

విధేర్విష్ణోర్హారాద్వాపి పతిరేకోఽధికో మతః ।
పతివ్రతాయా దేవేశి స్వపతిశ్శివ ఏవ చ || ౪౩ ||

వ్రతోపవాసనియమం పతిముల్లజ్ఞ్య యాచరేత్ ।
ఆయుష్యం హారతే భర్తుర్మృతా నిరయమృచ్ఛతి || ౪౪ ||

ఉక్తా ప్రత్యుత్తరం దద్యాద్యా నారీ క్రోధతత్పరా ।
సరమా జాయతే గ్రామే శ్శుగాలీ నిర్జనే వనే || ౪౫ ||

ఉచ్ఛాసనం న నేవేత న వ్రజేద్దుష్టసన్నిధౌ ।
న చ కాతరవాక్యాని వదేన్నారీ పతిం క్వచిత్ || ౪౬ ||

అపవాదం న చ బ్రూయాత్కలహం దూరతస్త్వజేత్ ।
గురూణాం సన్నిధౌ క్వాపి నోచ్ఛైర్బ్రూయాన్న వై హనేత్ || ౪౭ ||

బాహ్యోదాయాన్లమాలోక్య త్వరితాన్నజలాశనైః ।
తామ్బూలైర్వసనైశ్చాపి పాదసంవాహనాదిభిః || ౪౮ ||

తథైవ చాటువచనైః ఖేదసన్నోదనైః పరైః ।
యా ప్రియం ప్రీణయేత్ప్రీతా త్రిలోకీ ప్రీణితా తయా || ౪౯ ||

మితం దదాతి జనకో మితం బ్రాతా మితం సుతః ।
అమితస్య హి దాతారం భర్తారం పూజయేత్సదా || ౫౦ ||

భర్తా దేవో గురుర్భర్తా ధర్మతీర్థవ్రతాని చ ।
తస్మాత్సర్వం పరిత్యజ్య పతిమేకం సమర్చయేత్ || ౫౧ ||

యా భర్తారం పరిత్యజ్య రహశ్చరతి దుర్మతిః ।
ఉలూకీ జాయతే క్రూరా వృక్షకోటరశాయిసీ || ౫౨ ||

తాడితా తాడితుం చేచ్చేత్సా వ్యాప్తీ వృషదంశికా ।
 కటాక్షయతి యాన్యం వై కేకరాక్షీ తు సా భవేత్ ॥ ౫౩॥
 యా భర్తారం పరిత్యజ్య మిష్టమన్నాతి కేవలమ్ ।
 గ్రామే వా నూకరీ భూయాద్వ్యలుర్వాపి స్వవిష్టుజా ॥ ౫౪॥
 యా తుం కృత్య ప్రియం బ్రూయాన్ మూకా సా జాయతే ఖలు ।
 యా సపత్నీం సదేర్ష్యేత దుర్భగా సా పునః పునః ॥ ౫౫॥
 దృష్టిం విలుప్య భర్తుర్యా కశ్చిదన్యం సమీక్షతే ।
 కాణా చ విముఖీ చాపి కురూపాపి చ జాయతే ॥ ౫౬॥
 జీవహీనో యథా దేహః క్షణాదశుచితాం వ్రజేత్ ।
 భర్తృహీనా తథా యోషితుస్సాతాప్యశుచిః సదా ॥ ౫౭॥
 సా ధన్యా జననీ లోకే స ధన్యో జనకః పితా ।
 ధన్యఃస చ పతిర్యస్య గృహే దేవీ పతివ్రతా ॥ ౫౮॥
 పితృవంశ్యాః మాతృవంశ్యాః పతివంశ్యాస్త్రయస్త్రయః ।
 పతివ్రతాయాః పుణ్యేన స్వర్గే సౌఖ్యాని భుంజుతే ॥ ౫౯॥
 శిలభజ్ఞేన దుర్వృత్తాః పాతయన్తి కులత్రయమ్ ।
 పితుర్మాతుస్తథా పత్యురిహాముత్రాపి దుఃఖితా ॥ ౬౦॥
 పతివ్రతాయాశ్చరణో యత్ర యత్ర స్పృశేద్భువమ్ ।
 తత్ర తత్ర భవేత్సా హి పాపహన్త్రీ సుపావనీ ॥ ౬౧॥
 విభుః పతివ్రతాస్పర్శం కురుతే భానుమానపి ।
 సోమో గన్ధవహశ్చాపి స్వపావిత్ర్యాయ నాన్యథా ॥ ౬౨॥
 ఆపః పతివ్రతాస్పర్శమఖిలష్యన్తి సర్వదా ।
 అద్య జాడ్యవినాశో నో జాతస్త్యద్యాన్యపావనాః ॥ ౬౩॥
 భార్యా మూలం గృహస్థస్య భార్యా మూలం సుఖస్య చ ।
 భార్యా ధర్మఫలావాప్త్యై భార్యా సంతానవృద్ధయే ॥ ౬౪॥
 గృహే గృహే న కిం నార్యో రూపలావణ్యగర్వితాః ।
 పరం విశ్వేశభక్త్యైవ లభ్యతే స్త్రీ పతివ్రతా ॥ ౬౫॥
 పరలోకస్త్రయం లోకో జీయతే భార్యయా ద్వయమ్ ।
 దేవపితృతిథీజ్యాది నాభార్యః కర్మ చార్హతి ॥ ౬౬॥

గృహస్థః స హి విజ్ఞేయో యస్య గేహ పతివ్రతా ।
 గ్రస్యతేఽన్యాన్ప్రతిదినం రాక్షస్యా జరయా యథా ॥ ౬౭ ॥
 యథా గణ్గావగాహేన శరీరం పావనం భవేత్ ।
 తథా పతివ్రతాం దృష్ట్వా సకలం పావనం భవేత్ ॥ ౬౮ ॥
 న గణ్గాయా తయా భేదో యా నారీ పతిదేవతా ।
 ఉమాశివసమౌ సాక్షాత్తస్మాత్తౌ పూజయేద్బుధః ॥ ౬౯ ॥
 తారః పతిః శ్రుతిర్నారీ క్షమా సా స స్వయం తపః ।
 ఫలం పతిః సత్క్రియా సా ధన్యో తౌ దమ్పతీ శివే ॥ ౭౦ ॥
 ఏవం పతివ్రతాధర్మో వర్ణితస్తే గిరీన్ద్రజే ।
 తద్భేదాన్ శృణు సుప్రీత్యా సావధానతయాద్య మే ॥ ౭౧ ॥
 చతుర్విధాస్తాః కథితా నార్యో దేవి పతివ్రతాః ।
 ఉత్తమాదివిభేదేన స్మరతాం పాపహారికాః ॥ ౭౨ ॥
 ఉత్తమా మధ్యమా చైవ నికృష్టాతినికృష్టికా ।
 బ్రువే తాసాం లక్షణాని సావధానతయా శృణు ॥ ౭౩ ॥
 స్వప్నోఽపి యస్మనో నిత్యం స్వపతిం పశ్యతి ధ్రువమ్ ।
 నాన్యం పరపతిం భద్రే ఉత్తమా సా ప్రకీర్తితా ॥ ౭౪ ॥
 యా పితృభ్రాతృసుతవత్ పరం పశ్యతి సద్ధియా ।
 మధ్యమా సా హి కథితా శైలజే వై పతివ్రతా ॥ ౭౫ ॥
 బుద్ధ్యా స్వధర్మం మనసా వ్యభిచారం కరోతి న ।
 నికృష్టా కథితా సా హి సుచరిత్రా చ పార్వతి ॥ ౭౬ ॥
 పశ్యుః కులస్య చ భయాద్వ్యభిచారం కరోతి న ।
 పతివ్రతాఽధమా సా హి కథితా పూర్వసూరిభిః ॥ ౭౭ ॥
 చతుర్విధా అపి శివే పాపహస్త్ర్యః పతివ్రతాః ।
 పావనాః సర్వలోకానామిహాముత్రాపి హర్షితాః ॥ ౭౮ ॥
 పాతివ్రత్యప్రభావేణాత్రిస్త్రియా త్రిసురార్థనాత్ ।
 జీవితో విప్ర ఏకో హి మృతో వారాహశాపతః ॥ ౭౯ ॥

ఏవం జ్ఞాత్వా శివే నిత్యం కర్తవ్యం పఠినేవనమ్ ।
త్వయా శైలాత్మజే ప్రీత్యా సర్వకామప్రదం సదా ॥ ౮౦ ॥

జగదమ్బా మహేశీ త్వం శివః సాక్షాత్పతిస్తవ ।
తవ స్మరణతో నార్యో భవన్తి హి పతివ్రతాః ॥ ౮౧ ॥

త్వదగ్రే కథనేనానేన కిం దేవి ప్రయోజనమ్ ।
తథాపి కథితం మేఽద్య జగదాచారతః శివే ॥ ౮౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।
ఇత్యుక్త్వా విరరామాసౌ ద్విజస్త్రి సుప్రణమ్య తామ్ ।
శివాం ముదమతిప్రాప పార్వతీ శక్జరప్రియా ॥ ౮౩ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయే పార్వతీఖణ్డే
పతివ్రతాధర్మవర్ణనం నామ చతుఃపఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౨.౩.౫౪ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్జరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

ద్వితీయాయాం రుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డే

౨.౩.౫౫. పఞ్చపఞ్చాశత్తమోఽధ్యాయః । శివయోః కైలాసగమనవర్ణనమ్ ।

బ్రహ్మోవాచ ।
అథ సా బ్రాహ్మణీ దేవ్యై శిక్షయిత్వా వ్రతం చ తత్ ।
ప్రోవాచ మేనామామస్త్వ యాత్రామస్యాశ్చ కారయ ॥ ౧ ॥

తథాస్త్వీతి చ సమ్ప్రోచ్య ప్రేమవశ్యా బభూవ సా ।
ధృతిం ధృత్వాహూయ కాలీం విశ్లేషవిరహాకులా ॥ ౨ ॥

అత్యుచ్చై రోదనం చక్రే సంశ్లిష్య చ పునః పునః ।
పార్వత్యపి రురోదోచ్చైరుచ్చరన్తి కృపావచః ॥ ౩ ॥

శైలప్రియా శివా చాపి మూర్ఛామాప శుచార్దితా ।
మూర్ఛామ్పూర్ణపుర్ణేపత్న్యః పార్వత్యా రోదనేన చ ॥ ౪ ॥

సర్వాశ్చ రురుదుర్నార్యః సర్వమాసీదచేతనమ్ ।
స్వయం రురోద యోగీశో గచ్ఛన్కోఽన్య పరః ప్రభుః ॥ ౫ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే శీఘ్రమాజగామ హిమాలయః ।
 స సర్వతనయైస్తత్ర సచివైశ్చ ద్విజైః పరైః ॥ ౬ ॥
 స్వయం రురోద మోహేన వత్సాం కృత్వా స్వవక్షసి ।
 క్వ యాసీత్యేవముచ్చార్య శూన్యం కృత్వా ముహుర్ముహుః ॥ ౭ ॥
 తతః పురోహితో విప్రైరధ్యాత్మవిద్యయా సుఖమ్ ।
 సర్వాస్సృబోధయామాస కృపయా జ్ఞానవత్తరః ॥ ౮ ॥
 ననామ పార్వతీ భక్త్యా మాతరం పితరం గురుమ్ ।
 మహామాయా భవాచారాద్రురోదోఽఘ్నైర్ముహుర్ముహుః ॥ ౯ ॥
 పార్వత్యా రోదనేనైవ రురుదుః సర్వయోషితః ।
 నితరాం జననీ మేనా యామయో భ్రాతరస్తథా ॥ ౧౦ ॥
 పునః పునః శివామాతా యామయోఽన్యాశ్చ యోషితః ।
 భ్రాతరో జనకః ప్రేష్ఠా రురుదుర్బద్ధసాహృదాః ॥ ౧౧ ॥
 తదా విప్రాః సమాగత్య బోధయామాసురాదరాత్ ।
 లగ్నం నివేదయామాసుర్యాత్రాయాః సుఖదం పరమ్ ॥ ౧౨ ॥
 తతో హిమాలయో మేనాం ధృత్వా ధైర్యం వివేకతః ।
 శిబికామానయామాస శివారోహణహేతవే ॥ ౧౩ ॥
 శివామారోహయామాసుస్తత్ర విప్రాఙ్నాశ్చ తామ్ ।
 ఆశిషం ప్రదదుః సర్వాః పితా మాతా ద్విజాస్తథా ॥ ౧౪ ॥
 మహారాజ్ఞ్యపచారాశ్చ దదౌ మేనా గిరిస్తథా ।
 నానాద్రవ్యసమూహం చ పరేషాం దుర్లభం శుభమ్ ॥ ౧౫ ॥
 శివా నత్వా గురూస్సర్వాన్ జనకం జననీం తథా ।
 ద్విజాస్సరోహితం యామీస్త్రీస్తథాన్యా యయా మునే ॥ ౧౬ ॥
 హిమాచలోఽపి ససుతోఽగచ్ఛత్స్నేహవశీ బుధః ।
 ప్రాప్తస్తత్ర ప్రభుర్యత్ర సామరః ప్రీతిమావహాన్ ॥ ౧౭ ॥
 ప్రీత్యాభిరేభిరే సర్వే మహోత్సవపురస్సరమ్ ।
 ప్రభుం ప్రణేముస్తే భక్త్యా ప్రశంసన్తోఽవిశన్పురీమ్ ॥ ౧౮ ॥
 జాతిస్మరాం స్మారయామి నిత్యం స్మరసి చేద్వద ।
 లీలయా త్వాం చ దేవేశి సదా ప్రాణప్రియా మమ ॥ ౧౯ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య మహేశస్య స్వనాథస్యాథ పార్వతీ ।

శక్కురస్య ప్రియా నిత్యం సస్మితోవాచ సా సతీ ॥ ౨౦॥

పార్వత్యువాచ ।

సర్వం సమరామి ప్రాణేశ మానీభూతో భవేతి చ ।

ప్రస్తావోచితమద్యాశు కార్యం కురు నమోఽస్తు తే ॥ ౨౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్యాకర్ణ్య ప్రియావాక్యం సుధాధారాశతోపమమ్ ।

ముముదేఽతీవ విశ్వేశో లౌకికాచారతత్పరః ॥ ౨౨॥

శివః సమృద్ధతసమ్భారో నానావస్తుమనోహరమ్ ।

భోజయామాస దేవాంశ్చ నారాయణపురోగమాన్ ॥ ౨౩॥

తథాన్యాన్నిఖిలాస్ప్రిత్యా స్వవివాహసమాగతాన్ ।

భోజయామాస సురసమన్నం బహువిధం ప్రభుః ॥ ౨౪॥

తతో భుక్త్వా చ తే దేవా నానారత్నవిభూషితాః ।

సస్త్రీకాః సగణాః సర్వే ప్రణేముశ్చన్ద్రశేఖరమ్ ॥ ౨౫॥

సంస్తుత్య వాగ్భిరిష్టాభిః పరిక్రమ్య ముదాన్వితాః ।

ప్రశంసంతో వివాహం చ స్వధామాని యయుస్తతః ॥ ౨౬॥

నారాయణం మునే మాం చ ప్రణనామ శివఃస్వయమ్ ।

లౌకికాచారమాశ్రిత్య యథా విష్ణుశ్చ కశ్యపమ్ ॥ ౨౭॥

మయాశ్లిష్యాశిషం దత్త్వా శివస్య పునరగ్రతః ।

మత్వా వై తం పరం బ్రహ్మ చక్రే చ స్తుతిరుత్తమా ॥ ౨౮॥

తమామన్త్య మయా విష్ణుః సాఙ్గాలిః శివయోర్ముదా ।

ప్రశంసంస్తద్వివాహం చ జగామ స్వాలయం పరమ్ ॥ ౨౯॥

శివోఽపి స్వగిరౌ తస్థౌ పార్వత్యా విహరన్ ముదా ।

సర్వే గణాః సుఖం ప్రాపురతీవ స్వభజన్ శివౌ ॥ ౩౦॥

ఇత్యేవం కథితస్తాత శివోద్వాహః సుమజ్గలః ।

శోకఘ్నా హర్షజనక ఆయుష్యో ధనవర్ధనః ॥ ౩౧॥

య ఇమం శృణుయాన్నిత్యం శుచిస్తద్గతమానసః ।
శ్రావయేద్వాథ నియమాచ్ఛివలోకమవాప్నుయాత్ ॥ ౩౨॥

ఇదమాఖ్యానమాఖ్యాతమద్భుతం మజ్జలాయనమ్ ।
సర్వవిఘ్నప్రశమనం సర్వవ్యాధివినాశనమ్ ॥ ౩౩॥

యశస్యం స్వర్గ్యమాయుష్యం పుత్రపౌత్రకరం పరమ్ ।
సర్వకామప్రదం చేహ భుక్తిదం ముక్తిదం సదా ॥ ౩౪॥

అపమృత్యుప్రశమనం మహాశాన్తికరం శుభమ్ ।
సర్వదుఃస్వప్నశమనం బుద్ధిప్రజ్ఞాదిసాధనమ్ ॥ ౩౫॥

శివోత్సవేషు సర్వేషు పఠితవ్యం ప్రయత్నతః ।
శుభేషుభిర్జ్ఞనైః ప్రీత్యా శివసంతోషకారణమ్ ॥ ౩౬॥

పఠేత్పుతిష్ఠాకాలే తు దేవాదీనాం విశేషతః ।
శివస్య సర్వకార్యస్య ప్రారమ్భే చ సుప్రీతితః ॥ ౩౭॥

శృణుయాద్వా శుచిర్భూత్వా చరితం శివయోశ్శివమ్ ।
సిద్ధ్యన్తి సర్వకార్యాణి సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౩౮॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే బ్రహ్మనారదసంవాదే ద్వివీతీయాయాం రుద్రసంహితాయాం
తృతీయే పార్వతీఖణ్డే శివకైలాసగమనవర్ణనం నామ పంచపంచాశతతమోఽధ్యాయః ॥
౨.౩.౫౫॥

॥ ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే ద్వివీతీయరుద్రసంహితాయాం తృతీయః పార్వతీఖణ్డః సమాప్తః
॥ ౨.౩॥

Shri Shiva Mahapuramam 23 Rudra Samhita Parvatikhandah

pdf was typeset on January 23, 2026

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

